HRISTO MINCEV

HAZARD

EDITURA MILITARĂ

© ХРИСТО МИНЧЕВ — **ХАЗАРД**

ДЪРЖАВНО ВОЕННО ИЗДАТЕЛСТВО,
СОФИЯ, 1970

HRISTO MINCEV

HAZARD

roman – cronică
despre viața cotidiană
a unui criminalist

În românește de PAULINA CORBU

EDITURA MILITARĂ, BUCUREȘTI, 1983

Redactor : ELENA MARINESCU
Coperta : AL. IULIAN
Tehnoredactor : GH. CUCOȘ

Bun de tipar : 23.04.1983. Apărut 1983.
Coli tipar 16. B 273.

Comanda nr. 30 131
Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"
București — Piața Scînteii nr. 1
Republica Socialistă România

1

TOAMNA anului 1948 sosi morocănoasă, ploioasă. Aproape zi de zi capitala se învăluia într-o ceaţă deasă şi înecăcioasă, care acoperea străzile, se strecura prin pieţe, pătrundea în case, indispunînd oamenii.

Camera de serviciu a Direcţiei Miliţiei era îmbîcsită de fum de ţigări şi miros de cărbuni, ce mocneau în sobă. Trecuse de miezul nopţii şi totul se liniştise. De peste două ceasuri Nisim făcea eforturi, fără rezultat, pentru a-i învăţa pe cei doi colegi ai săi cele mai elementare reguli de bridge, dar în cele din urmă îşi strînse cărţile de joc. Branko spuse că el cunoaşte numai belota, iar Spas adăugă că acest joc complicat nu-i de el. Dacă doreşte cineva, îşi poate încerca puterile la şah. Se specializase în lagăr şi se mîndrea cu rezultatele sale. Nisim spuse că şahul nu este joc de noroc. Dacă ei duc lupta împotriva jocurilor de noroc trebuie neapărat să ştie şi să priceapă tot felul de astfel de jocuri. Dar Spas şi Branko făcură un gest de nepăsare.

Pe un scaun, lîngă geam, dormea şoferul *gazului*. Înfăşurat în şubă, sforăia încetişor.

Doar inspectorul de serviciu, şeful de grupă al secţiei a treia, Nikolai Sokolov, veghea. Cu picioarele încrucişate sub birou, el răsfoia cîteva numere din revista „Poliţai", care cine ştie cum ajunseseră acolo. I se păruseră interesante mai ales problemele criminalistice din ultimele pa-

gini. Unele erau destul de naive, altele însă îl făceau să gîndească, iar altele, cu complicaţiile lor, pur şi simplu îl puneau la serioase încercări. Era mulţumit că nu-l deranja nimeni. De îndată ce treceau orele de scandaluri provocate de beţivi, se instala o scurtă perioadă de linişte. Mai întotdeauna se întîmpla aşa. Chiar şi indivizii din lumea interlopă osteneau şi lăsau oraşul să se odihnească. În general, după miezul nopţii, izbucneau incendiile, dar asta nu-i prea solicita. Numai rareori se impunea intervenţia miliţiei. Perioada de tensiune începea spre zori, atunci cînd oraşul se trezea şi treptat, odată cu trecerea întunericului, se descopereau, una cîte una, isprăvile din timpul nopţii.

Sokolov aruncă revista şi se ridică pentru a se dezmorţi, dar se lăsă repede din nou pe scaun. În loc să i se odihnească, picioarele îi amorţiseră şi simţea în ele înţepăturile neplăcute a zeci de ace parcă.

Sună telefonul. Erau cei doi investigatori care plecaseră în urmă cu o oră spre Gara Triaj. Accidentul pentru care fusese alarmat grupul de serviciu se dovedise a fi fără însemnătate, fără victime. Fuseseră distruse cîteva vagoane de marfă, iar alte două deraiaseră. Totuşi se impunea rămînerea lor acolo pînă vor stabili pricina. Întrebau dacă putea fi trimis încă cineva, pentru a termina mai repede.

Sokolov ascultă raportul laconic şi şovăi. Apoi îi sfătui pe cei doi investigatori să ceară ajutor comandamentului capitalei şi împreună cu miliţia căilor ferate să continue ancheta.

— Nu pot rămîne aici fără oameni, se justifică şi închise telefonul.

Treziţi de convorbire, Branko şi Spas se întindeau somnoroşi. Şoferul nici măcar nu se mişcă. Se vedea că într-adevăr nu fusese schimbat de două zile şi două nopţi.

Branko şi Spas erau din grupa operativă a lui Sokolov. De aproape doi ani cei trei lucrau împreună şi numai printr-o întîmplare el le devenise şef. Din lipsă de cadre, se impuneau schimbări permanente. Fostul şef al grupei fusese avansat inspector al unei secţii raionale, iar Sokolov îi luase locul. N-a protestat nimeni în afară de el. Toţi au spus că este cel mai potrivit. Nu pentru că avea pe lîngă

școala medie și doi ani de facultate la drept, în cadrul Universității din Sofia, ci fiindcă dovedise că această secție criminalistică i se potrivea de minune.

Cînd inspectorul șef Demir Hristoforov l-a anunțat că este numit șef al grupei a treisprezecea, Sokolov a protestat. Motivele s-au constatat a fi aceleași ca și atunci cînd l-au trimis să lucreze în cadrul organelor Ministerului de Interne. Oricît de convingători fuseseră atunci tovarășii din comitetul de partid, care hotărîseră ca el să lucreze o perioadă de timp la miliție, Sokolov nici nu voia să audă de aceasta. Nu era atît faptul că trebuia să-și întrerupă facultatea, mai avea vreme, o va termina altă dată, dar de ce se opriseră tocmai asupra sa ? Și tocmai acum, cînd considera că visul lui de o viață, de a se dedica ziaristicii, era pe punctul de a se împlini. Abia fusese angajat în redacția unei gazete din capitală și începuse să trăiască plăcuta senzație că, în sfîrșit, totul era bine !

Protestele lui rămăseseră în vînt. Ce fel de comunist era el dacă nu înțelegea imperativul timpului ? Oare nu vedea că nu-i loc de capricii ? Zi de zi partidul și organizația de tineret, armata și administrația, economia populară — pretutindeni aveau nevoie de oameni noi, și de unde cadre ?

Sokolov știa că asta așa era și totuși se încăpățîna într-ale lui, i se părea că-i nedreptățit, că au ceva împotriva lui. În cele din urmă acceptă, dar în adîncul sufletului i se cuibărise nemulțumirea.

După cum se exprima însuși Sokolov mai tîrziu față de cei apropiați și cunoscuți, primele săptămîni în noua slujbă au fost de „coșmar". Din clipa în care îi fuseseră înmînate legitimația de serviciu de lucrător operativ și pistolul, se transformase în mod surprinzător. Gîndul că a fost învestit cu putere sau faptul că și-a dat seama că i s-a acordat o asemenea prețuire a dus la constatarea că i-a crescut încrederea în sine, că și-a schimbat pînă și comportamentul — a devenit mai serios, mai atent și mai perspicace.

La început toate acestea le punea pe seama mediului în care se afla, a lecțiilor pe care le asculta zi de zi, predate de diverși specialiști în criminalistică. Una era mai inte-

resantă decît alta, mai captivantă şi cu fiecare zi ce trecea i se dezvăluia o lume nouă, necunoscută pentru el — o lume a infracţiunii şi decăderii umane, a eroismului şi a luptei zilnice împotriva răului.

Cînd după o jumătate de an, în diferite consfătuiri, îl dădeau ca exemplu de investigator capabil, nici nu vroia să audă. Tot i se părea că i se exagerează meritele, că îl laudă, pentru a-i inspira încredere, pentru a aprinde în el pasiunea faţă de noua sa profesie.

Considera că primele succese i se datorează unei fericite întîmplări. Ce era atît de extraordinar — îi mersese şi atîta tot ! Aşa explica, şi faţă de colegi şi faţă de sine însuşi, descoperirea rapidă a unor crime. Şi, într-adevăr, credea că demascarea criminalului nu se datora cine ştie cărei perspicacităţi sau experienţe, ci pur şi simplu că în momentul acela îl străfulgerase o idee şi se hotărîse să verifice...

Odată era din nou de serviciu. Spre miezul nopţii miliţianul ce stătea la post în faţa Tipografiei de stat anunţă că în cartierul Lozeneţ, pe strada „Staria iavor“ 36, s-a spînzurat un bătrîn. Era clar că era vorba de o sinucidere, dar era necesar să se ducă cineva de la Direcţie să întocmească formalităţile actului de constatare ş.a.m.d.

Acum ar repezi pe oricine ar îndrăzni să-i vorbească în felul acesta, dar atunci s-a supus şi a plecat imediat la faţa locului.

Într-adevăr, raportul miliţianului se confirmase. În pivniţa unei căsuţe cochete îşi pusese capăt zilelor un om în jur de şaptezeci de ani, mic de statură şi uscăţiv. Continua să atîrne încovoiat, cu tocurile înfipte în mormanul de cărbuni. Tavanul era scund, dar bătrînul folosise un scăunel, pentru a-şi pune laţul de gît. Scăunelul era rostogolit într-o parte, probabil împins în momentul hotărîtor.

Lumina anemică pe care o răspîndeau cîteva becuri slabe nu permitea cercetări mai ample, dar era foarte clar că nici nu era nevoie. Cei doi investigatori de la secţia raională şi medicul, sosiţi înaintea lui Sokolov, îşi terminau treaba în ce priveşte formalităţile. Din modul cum acţiona tînărul medic, Sokolov îi surprinse nemulţumirea

clară că îi fusese răpită liniștea la acea oră. El afirmă că moartea survenise pe la orele douăzeci și două.

În afară de cele patru persoane amintite, mai era un tînăr, aproape adolescent, așa de schimbat la față și de speriat că nu putea scoate o vorbă. Era student și locuia la bătrîn. Se întorsese acasă pe la zece și jumătate, fusese să învețe la prieteni, deoarece aici îi era frig. Cînd intrase în casă, îi atrăsese atenția faptul că ușa era descuiată, lumină în bucătărie, iar proprietarul nicăieri. Se uitase pe coridor, în bucătărie, nimeni. Se gîndise că proprietarul se dusese în pivniță, deoarece ușa ce ducea acolo era întredeschisă. Coborîse și văzuse că și aici ardea lumina. Strigase, împinsese de ușiță și aproape să leșine de spaimă.

Sokolov ascultase cu atenție și acceptase povestea ca fiind foarte verosimilă. Tînărul continua să tremure fie de frig, fie de cele petrecute. Se vedea că și pentru el această istorie era neplăcută. Totuși era vorba de o moarte nenaturală și asta îl apăsa.

Medicul se grăbea să scurteze procedura, încheie actul de deces, iar cei doi investigatori încă se chinuiau cu procesul-verbal de constatare. Era clar că și experiența lor nu era cine știe ce mare — toate acestea se vedeau din acțiunile neîndemînatice, din hotărîrile contradictorii și mai ales din eforturile depuse pentru întocmirea procesului-verbal.

În sfîrșit, îl terminară și medicul spuse că pot să dea jos cadavrul și să-l ducă la morgă. Cu toții, în afară de student, au coborît din nou în pivniță. De data aceasta Sokolov trebuia să-și stăpînească orice reținere și să ajute să-l dea jos pe cel spînzurat. Atunci s-a întîmplat ceva ce a răsturnat pe dos întreaga cercetare. Cînd încercă să mai lărgească lațul pentru a scoate capul, strigă dintr-o dată :

— Stați, stați !

Cei doi investigatori lăsară mirați cadavrul.

— Ia uitați-vă ! arătă Sokolov.

Ei se uitară spre laț, dar se părea că nu înțelegeau nimic. Medicul, care venise cu brancarda, se apropie și el, dar, poate că din cauza luminii prea slabe sau din neatenție, nu descoperi nimic care să nu fie în regulă.

— Nu observați că nu se poate scoate capul ? întrebă Sokolov.

Şoferul salvării aprinse lanterna şi mănunchiul de lumină începu să joace pe tavan. Acum totul se vedea foarte bine. Sokolov rugă pe cei doi investigatori să ridice din nou cadavrul şi le arătă ce descoperise.

Laţul, făcut la repezeală dintr-o frînghie de întins rufe, era prins de o bucată de lemn şi vîrît sub o grindă. Frînghia era atît de scurtă că, şi dacă se desfăcea pînă la capăt, tot era imposibil să intre capul.

— Ne-am aranjat bine ! zise unul din investigatori.

Medicul clipea vinovat. Sokolov îi observă emoţia şi-l încurajă :

— Doctore, nu vă neliniştiţi. Nu-i nici o greşeală în constatarea dumneavoastră. Frigul puternic a grăbit înţepenirea cadavrului, de aici şi deruta. Important este să hotărîm ce facem mai departe.

Rămase surprins de propriile-i cuvinte, care au răsunat liniştit şi autoritar. Toate acestea parcă i-au dat curaj şi ordonă :

— Vă rog să vă retrageţi ! Şi, luînd lanterna de la şofer, începu să cerceteze cu atenţie hainele celui spînzurat, apoi se aplecă peste cărbunii aruncaţi haotic. Dintr-o dată, în cercul de lumină străluci ceva alb. Cînd se ridică, în palmă ţinea un nasture mic, de sidef, de cămaşă. Că era rupt recent, se vedea după aţa rămasă încă în găuri.

Şi totul începu de la acest nasture. O verificare rapidă stabili că nimeni din cei prezenţi nu avea cămaşă cu asemenea nasturi. L-au chemat şi pe student. El însă era cu o flanea de lînă groasă de casă şi declară că are numai două cămăşi şi nici una nu are nasturi albi. Sokolov n-a vrut să verifice. Era convins că băiatul spune adevărul. Nasturele nu era nici de pe cămaşa celui spînzurat.

— Atunci ?..., murmură gînditor Sokolov. Atunci reiese că înaintea noastră aici a mai fost cineva.

N-avea nici un sens să explice că nasturele nu căzuse chiar aşa, singur. Era clar că fusese rupt cu forţa, iar asta presupunea că existase o luptă, că în pivniţa întunecoasă se jucase o dramă deocamdată necunoscută.

După ce cercetară din nou cu atenţie întreaga pivniţă, se urcară în bucătărie. Toţi tăceau, absorbiţi de gînduri contradictorii. Sokolov simţea că aşteptau să vorbească el

primul și poate că tăcerea ar fi continuat dacă întîmplător privirea nu i se oprea asupra studentului. Băiatul stătea tot așa încurcat, tremura și-și frîngea degetele fine ca de fecioară.

— De ce nu-ți îmbraci paltonul ? întrebă Sokolov. Vei răci. Și, înainte ca băiatul să se fi mișcat, mai spuse printre altele : N-am înțeles de ce ai pornit să-l cauți pe proprietar, ce nevoie aveai de el ?

Această întrebare neașteptată îl încurcă și mai rău pe student. Încercă să mai spună ceva, dar se bîlbîi și pe fața-i fină și albă ca peretele apăru o roșeață. Ceilalți întoarseră și ei privirile spre el și asta îi încleștă definitiv maxilarele.

Sokolov înțelese că a procedat fără tact, că vocea-i răsunase foarte aspru în liniștea apăsătoare. Înainte de a găsi alte cuvinte cu care să repete întrebarea, studentul își reveni.

— Eu..., începu el evaziv, eu m-am speriat așa de tare... că am uitat totul. Cum m-am dus în pivniță, cum am zburat de acolo...

— V-am întrebat — se adresă Sokolov cu „dumneavoastră“ — aveați nevoie de proprietar sau ați pornit să-l căutați, uite așa, din curiozitate ?

Pe fața tînărului trecu o destindere, ochii-i zîmbiră, parcă-și aduse aminte de ceva.

— V-am spus, m-a surprins lumina aprinsă în bucătărie. În mod obișnuit proprietarul se culca la ora opt, iar acum era trecut de zece și jumătate. Chiar m-am bucurat că am să-l găsesc treaz, deoarece trebuia să-i predau ceva.

— Chiria ? întrebă Sokolov.

— Nu, dădu din cap băiatul, vîrîndu-și mîna în buzunarul pantalonului, de unde scoase o hîrtie îndoită. Cînd ieșeam, în fața porții mă oprise poștașul. Îl căutase pe proprietar și, pentru că lipsea de acasă, mă puse să semnez și să iau telegrama. Nu-mi venea să mă întorc s-o las, de aceea am băgat-o în buzunar și mi-am zis că o dau cînd mă întorc.

— Și apoi ați uitat, zise Sokolov.

Băiatul lăsă capul în jos vinovat.

— Sincer spus, așa a fost. Mi-am adus aminte abia cînd m-am apropiat de strada noastră.

— Vasăzică, nu numai din curiozitate l-ați căutat pe proprietar ?

— Precis că așa a fost. Nu țin minte dacă în momentul acela mă gîndeam la amîndouă lucrurile deodată...

— Asta nu-i atît de important, îl întrerupse Sokolov. De unde-i telegrama ?

— A, nu știu. N-am deschis-o.

— Acum putem face acest lucru cu conștiința curată, zise Sokolov, luînd telegrama și desfăcînd-o.

Textul conținea numai cîteva cuvinte.

— Cine-i acest Slave ?

— De unde a fost expediată ? întrebă, în loc să răspundă, studentul.

Sokolov cercetă cu atenție telegrama mototolită și cu greutate descifră inițialele localității scrise la repezeală cu creion chimic.

— K-l, zise el. Probabil Kiustendil.

— Da, da, așa trebuie să fie, îl întrerupse studentul. Este precis de la fiul lui.

— Îl cunoașteți ?

— L-am văzut de vreo două-trei ori. Eu sînt aici numai de trei luni.

— El unde locuiește ?

— Din cîte știu, în Kiustendil.

— Poate că acolo și lucrează ?

— Nu vă pot spune. Nici n-am auzit și nici cu proprietarul n-am vorbit despre așa ceva. Era un om închis.

— Cine ?

— Proprietarul. Și eu m-am mirat cum de stă singur și cum de a rămas singur, dar niciodată nu l-am întrebat.

Sokolov socoti că acuma este momentul să afle tot ce se poate și întrebă :

— Nu venea nimeni în casă ?

Studentul se gîndi și dădu din cap :

— Nu, aproape nimeni.

— Cum aproape ? Înseamnă că totuși îl vizita cineva.

Studentul rămase din nou pe gînduri.

— Pe cuvînt de onoare, n-am văzut pe nimeni, răspunse el. Şi eu lipsesc toată ziua de acasă. Merg la cursuri, la prieteni. Aici este frig, n-am lemne, n-am cărbuni.

— Şi cu fiul cum v-aţi văzut ?

— Cînd dormea uneori aici.

— Aţi discutat amîndoi vreodată ?

— Niciodată. Şi el este tăcut, ca tatăl său. Dacă îl vedeţi, veţi înţelege că face parte din acei oameni care de obicei sînt numiţi „dificili".

Sokolov zîmbi. Băiatul se liniştise şi dădu dovadă că are o gîndire sănătoasă şi logică. Asta-i sugeră că trebuie să-l determine să-şi continue constatările, măcar din observaţiile şi din impresiile pe care i le-au făcut tatăl şi fiul.

— Ce facultate urmaţi ?

— Filozofia.

— Aşa..., exclamă cu interes Sokolov. Oricum, puteţi să ne spuneţi ceva mai mult. Măcar şi numai ce aţi gîndit despre aceşti oameni, chiar şi în linii generale.

Studentul nu arătă cu nimic că a fost măgulit, dar fruntea i se brăzdă de tensiune.

— Este foarte important să vă reamintiţi unele amănunte, oricît de mărunte ar fi ele, îl îndemnă Sokolov.

— V-am spus că locuiesc relativ de curînd aici, începu nesigur tînărul. N-am nici cea mai mică imaginaţie. În ce-l priveşte pe proprietar, cred că singurătatea şi impasul l-au determinat să-şi pună ştreangul de gît.

Sokolov cercetă bucătăria, care era murdară şi în care, în afară de o sobă de gătit ruginită şi necurăţată de ani de zile şi o masă goală, cu trei scaune diferite în jur, nu era nimic altceva. Din uşa întredeschisă se vedea că şi în camera bătrînului domnea aceeaşi dezordine.

— S-ar putea ca şi mizeria... ?

— Nu, nu asta, ripostă băiatul. Mai degrabă complexul bătrîneţii. Proprietarul nu era un om sărac.

— De ce credeţi asta ? se miră Sokolov.

— El mi-a spus. Chiar era dispus să nu-mi ia chirie, numai şi numai să fie cineva în jurul lui. Zicea că şi-a asigurat bătrîneţele şi că avea bani destui.

— Nu înţeleg atunci cum era posibil să trăiască în asemenea mizerie şi sărăcie ! arătă Sokolov cu mîna spre bucătărie şi cameră.

— Intr-adevăr, aprobă studentul. Şi eu m-am întrebat de ce, dar..., şi ridică incert din umeri.

Mai mult nu ar avea ce afla, dar Sokolov hotărî să spună băiatului adevărul. Poate i-ar trezi conştiinţa pentru unele amănunte, care ar indica încotro să fie îndreptată cercetarea.

— Sînt de acord, începu el, că poate bătrînul a avut pricini să-şi curme viaţa. Partea proastă este alta... Tăcu o clipă şi continuă apoi fără să-şi ia privirea de la student: Partea proastă este că proprietarul dumitale nu s-a spînzurat, ci a fost omorît şi apoi atîrnat de tavan.

Tînărul clipi de parcă primise o palmă, ochii i se lărgiră, gata să sară din orbite, începu să tremure, se îngălbeni ca şi înainte şi se retrase zguduit.

— Nu, nu, nu se poate, bîigui el. Aţi văzut şi dumneavoastră...

— Tocmai pentru că am văzut. Moartea prin violenţă este indiscutabilă.

— Dar cum ! Cine... Cine ?...

— Da, da, îl întrerupse Sokolov. Asta de fapt ne interesează pe toţi. Cine a fost în stare ?

Băiatul îşi cuprinse capul cu ambele mîini.

— Nu ştiu nimic... Dar asta-i, asta-i...

Sokolov nici nu se îndoia că, dacă studentul n-a fost acasă de la ora patru după-amiază pînă la ora zece şi jumătate, precis are alibi, dar cu toate acestea hotărî să verifice :

— Ne spuneţi numele şi adresele prietenilor cu care aţi fost în această seară ?

Băiatul tresări. În cuvintele lui se simţea şi jignire şi spaimă :

— Dar ce ?... Nu cumva mă... Nu cumva credeţi că...

— Nu credem nimic, îl întrerupse Sokolov. Oare nu vedeţi că este necesar, chiar şi din punctul de vedere al formalităţilor ?

— Da..., bineînţeles. Am fost patru, unul lîngă celălalt... Am cinat împreună acolo...

— Este clar ! îl linişti Sokolov. Mîine vom verifica amănuntele. Iar acum se impune să veniţi cu noi.

Tînărul nici nu se mişcă din loc. Sokolov îi intui teama şi, zîmbindu-i abia observat, adăugă :

— Nu cred că după toate cele întîmplate mai puteți dormi aici.

Ultimele cuvinte împrăștiară îndoiala apărută pe fața tînărului și el aprobă din cap.

La insistența lui Sokolov au făcut o nouă și mai amănunțită cercetare a întregii case. Avea un singur nivel, cu două camere, bucătărie și un antreu destul de larg, de unde se intra în cele două camere și în bucătărie. De aici un coridor îngust ducea spre pivnița săpată în pămînt. Alte construcții lîngă casă sau în curte nu mai erau și asta le ușură misiunea. Conduși de lanterna șoferului, Sokolov și cei doi colegi ai săi cercetară pretutindeni. Cotrobăiră în vechiul șifonier și în cele două dulapuri care scîrțîiau sec la deschidere, căutară prin buzunarele hainelor atîrnate în cuiere, se uitară prin sertare, ridicară salteaua și pernele de pe pat, dar nu găsiră nimic suspect. Sokolov trase o masă, pe care puse un scaun, pe care apoi se urcă și deschise chepengul din antreu, dar renunță repede la ideea de a cerceta și acolo. Din acea deschizătură căscată în tavan atîrna o pînză de păianjen atît de deasă, că n-avea nici un sens să mai intre acolo. Unde probabil că nu intrase nimeni de ani de zile.

Necercetată rămăsese și o ladă ce se afla în camera proprietarului, vopsită în verde și încondeiată ca o căruță de țigani. Pe lîngă încuietoarea lăzii, lucrată manual, de cele două belciuge atîrna un lacăt. Trebuiau găsite cheile, dar eforturile căutării lor au fost zadarnice. Sokolov își aduse aminte de ceva și, înfrîngîndu-și pentru a doua oară sentimentul de scîrbă, căută în buzunarele mortului. Descoperi într-unul din ele o legătură cu chei, înșirate pe o verigă și prinse cu un lănțuc.

Peste un minut lada era deschisă. În ea se aflau haine presărate cu naftalină, multe hîrtii și acte. La fund, într-o cîrpă țesută în casă, descoperiră trei teancuri de bancnote de cîte cinci mii de leva. Sokolov îi rugă pe cei doi colegi ai săi să le numere, iar el începu să frunzărească hîrtiile. Din toate se vedea că proprietarul desfășurase cîndva un comerț activ. Avea acțiuni de la diferite societăți lichidate, acte referitoare la diferite proprietăți, corespondență privind afaceri cu material lemnos.

Într-un teanc separat erau adunate mai multe fotografii, dar Sokolov nu se arătă interesat de ele.

Aceste hîrtii, îngălbenite de timp și emanînd un miros neplăcut, nu dezvăluiau nimic important. Sokolov adună totul și se duse lîngă masa unde ceilalți terminau de numărat banii.

— Aproape șase sute de mii, spuse unul din investigatori.

— O sumă serioasă ! se miră Sokolov. Cum se pot ține în casă atît de mulți bani ?

— Cine știe dacă nu din această pricină și-a pierdut capul, fu de părere șoferul.

Sokolov nu spuse nimic, dar rămase pe gînduri. Această vorbă aruncată întîmplător nu i se păru lipsită de logică. Oare nu cumva banii erau cauza înlăturării bătrînului mai de timpuriu ? Oare a știut cineva de ei și n-a îndrăznit să și-i însușească ?

Să se dea răspuns acestor întrebări pe loc era și pripit, și imposibil fără cercetări suplimentare și aprofundate. Ajuns la concluzia că încă în cursul acelei dimineți cazul trebuia predat grupei care se ocupă de crime, Sokolov hotărî să încheie.

După ce dispuse ca cei doi investigatori să rămînă în casă pînă va trimite un alt schimb, și după ce îl eliberă pe medic, el — împreună cu tînărul — se duse la Direcție. Trecuse de ora două și ordonă plutonierului să-l ducă pe tînăr în camera miliției, să aţipească puțin pe unul din paturile libere.

Din grupa de serviciu se întorsese numai un investigator din secția a doua și Sokolov nu consideră că era necesar să-i povestească unde fusese. Era specialist în furturile prin spargeri și cine știe dacă l-ar fi ajutat cu ceva. Sună la minister și raportă inspectorului de serviciu. Inspectorul, pe care el nu-l cunoștea, se dovedi a fi un om cu experiență. Îi dădu unele indicații generale și deplină libertate să continue, cum găsea de cuviință, ancheta, iar, dacă nu, să aștepte pînă dimineața și să predea cazul grupei care se ocupă cu crimele.

În primul moment Sokolov consideră că era mai bine să accepte ultima soluție, la care se gîndise și el, dar își

aduse aminte de telegramă, o desfăcu, o puse pe masă, o mai citi de cîteva ori și dintr-o dată se decise să nu lase treaba pe a doua zi. Nici n-avea ce să facă, și nici nu putea să doarmă. Ridică receptorul.

De la poștă i se răspunse că telegrama era în regulă și fusese primită la ora indicată.

Fiul își anunța tatăl că va sosi cu trenul la Sofia, la ora zece dimineața, și nimic mai mult.

Pe Sokolov îl deranja ceva în acest text, dar ce anume nu-și putea explica. Fiul nu cerea să fie așteptat. Atunci ? De ce mai trimisese telegrama ? Numai pentru a-și informa tatăl ? Bine, dar de ce era necesar să indice ora ?

Se gîndi profund la aceste fapte lipsite de importanță. Nu credea că îl puteau ajuta la ceva, dar continuă să facă tot felul de supoziții. Deodată îi veni în gînd să verifice la ce oră pleca acel tren din Kiustendil. Cînd auzi orarul trenului și văzu că mai are la dispoziție o oră, făcu o comandă telefonică fulger.

Direcția din Kiustendil îi răspunse după cîteva minute. Verificarea cerută îi fu dată repede. Într-adevăr, în oraș exista o asemenea persoană, care locuia și muncea acolo. Dacă acum se afla acolo nu erau în stare să spună, dar, dacă trebuia, peste o jumătate de oră puteau să-i răspundă cu exactitate.

Sokolov ezită o clipă, apoi renunță. Inutil. Pînă la sosirea trenului din Ghiueșevo în Kiustendil rămînea foarte puțin timp, iar, dacă fiul venea cu acest tren, precis că și plecase spre gară. De ce să complice lucrurile și să-și pună inutil colegii pe drumuri ?

Și acum ? Mai trebuia făcut ceva, dar ce ? Ce ? Gîndurile-i săreau de la una la alta. Dintr-o dată tresări amintindu-și că pusese mîna pe cadavru. Întotdeauna îl dezgustase o asemenea privelițte. Abia suportase și orele de disecție de la Institutul de medicină judiciară și de la morgă. Îi era greață de cadavre și de mirosul de formol. Tot timpul avea senzația că va vomita, de aceea stătea pe cît posibil mai departe. Și iată, în această noapte, absorbit de muncă, pe nesimțite uitase de repulsie. Așa va fi oare și pe viitor ?...

Respinse orice îndoială cu privire la student. Cinstea și nevinovăția acestui băiat de provincie, abia venit la Sofia, îi erau înscrise pe față, i se citeau în ochi. Dar atunci de ce l-a adus aici, la Direcție ? Cine știe dacă mai putea adăuga ceva în plus la ceea ce povestise !

Telefonul îi întrerupse gîndurile. Sunau de la Kiustendil. Colegii lui dădeau dovadă de inițiativă și îi anunțau unele date suplimentare : Slave lucra ca gestionar într-o întreprindere naționalizată. Existau semne că avea slăbiciune pentru jocurile de noroc, dar pînă la data respectivă nu fusese prins.

Numai expresia „noroc" era suficientă ca să întărească și mai mult bănuiala lui Sokolov. Din practica de pînă acum se convinsese că se numărau pe degete cazurile în care jucătorii de noroc să nu facă vreo fraudă cînd aveau de-a face cu banii statului.

Și dintr-o dată îi veni ideea de a-l folosi pe tînăr pentru o verificare, din care, chiar dacă nu cîștiga, n-avea ce pierde.

Cu vreo zece minute înaintea sosirii trenului la fabrica Zaharna, Sokolov și studentul se plimbau pe peron, zgribuliți de frig. Planul lui Sokolov era simplu. Studentul, care îl cunoștea pe fiul bătrînului, avea să i-l arate încă de la coborîre. Așa îl putea urmări fără să fie observat. Trenul oprea și la gara fabrica Zaharna, de aceea Sokolov considerase că era mai bine să îl întîmpine încă de aici. Nu era exclus ca fiul să coboare la această gară. Iar, dacă nu cobora, aveau să meargă și ei cu trenul pînă la Sofia, să se grăbească apoi și să aștepte călătorii la ieșire.

Deja se auzea zgomotul îndepărtat al locomotivei, cînd studentul se opri brusc și îl prinse de braț pe Sokolov.

— Iată-l, șopti el puțin speriat.

— Pe cine ? tresări Sokolov, neînțelegînd nimic.

— Pe fiu !... Cel cu șuba și cu șapca gri.

Sokolov se întoarse în direcția spre care arăta studentul. Pe peron se aflau cinci-șase persoane, dar numai unul singur era în șubă gri și cu șapcă gri, și-l descoperi ușor. Studentul își ascunse capul în gulerul ridicat al paltonului, pentru a nu fi recunoscut. Bărbatul aștepta cu mare încordare intrarea trenului în gară, așa că nu se uita în jurul său și nici n-avea dealtfel timp.

Locomotiva învălui peronul în ceața formată din nori de aburi, iar trenul ticsit cu oameni se opri scîrțiind și lăsă în fața gării jumătate din călători.

Sokolov îl prinse pe student de braț și, făcîndu-și drum prin înghesuială, se grăbiră amîndoi spre cel de-al doilea vagon. Nu-l scăpă însă din priviri pe bărbat și văzu foarte bine că se urcase în același vagon, dar prin ușa din față. Abia puseseră piciorul pe platforma din spate și trenul porni.

Sokolov, mulțumit, gîndea cu înfrigurare. Faptul că fiul se urcase la gara fabrica Zaharna îi confirma fără îndoială una din presupuneri, pe care nu o împărtășise nici chiar inspectorului șef, cînd îi raportase incidentul, cu puțin înainte de a pleca spre gară. Se temea să nu fie învinuit că întrece măsura cu ipotezele lui și să nu fie luat drept naiv... N-avea timp de lungi chibzuiri. Sosiră în gara Sofia și singurul lucru care i se păru potrivit în acel moment fu să renunțe la prima sa intenție. Așa și făcu.

Trenul nici un oprise bine, cînd cei doi săriră, traversară repede peronul și într-o clipă *gazul*, care-i aștepta în piață, la ieșirea nordică a gării, zbură spre cartierul Lozeneț.

Sokolov aprecie că era mai bine, mai eficace să-l întîmpine pe fiu în fața casei tatălui său decît să-l urmărească.

Studentul, cu care nu schimbase nici un cuvînt pînă în acest moment, întrebă oarecum speriat :

— Vasăzică, el n-a fost la Kiustendil ?

Sokolov zîmbi și-l bătu pe genunchi :

— Așa reiese, băiete.

— Păi atunci...

— Vom vedea, îl opri evaziv Sokolov.

Era emoționat. Urma o primă întîlnire cu o persoană care săvîrșise o grea infracțiune. Cum se va desfășura totul, cum îl va interoga, cum îl va demasca și cum îl va forța să recunoască ? Dar dacă nu va reuși, dacă se strecurase vreo greșeală, dacă se lăsase antrenat pe o pistă falsă și bănuise un om nevinovat ? Cum îl va privi în ochi Va rezista oare ? Să mai fi avut alături un coleg, de singur, singur de tot. Emoția se transformă în ne

Intrau deja în casă, și el tot nu se hotărîse cum să procedeze, cum să înceapă interogatoriul. Și, parcă numai pentru a se liniști, chemă miliţianul lăsat la post și îi spuse și studentului să rămînă. I se părea că prezenţa lor îi vor insufla dîrzenie și încredere în timpul acestei întîlniri și discuţii neplăcute cu cel suspectat.

În sfîrșit, apăru și fiul. Pășea imperturbabil și din nimic nu se părea că ar fi fost anunţat de nefericirea ce-l lovise pe tatăl său. Poate că această comportare imperturbabilă i-a redat stăpînirea de sine lui Sokolov, i-a limpezit gîndul și conștiinţa.

Simţind prezenţa unor oameni străini, fiul intră direct în bucătărie și se opri lîngă ușă. Îi privi nedumerit și dădu din cap în semn de salut. Apoi întrebă liniștit :

— Ce s-a întîmplat ?

— Ceva neplăcut, răspunse imediat Sokolov.

Ochii fiului se lărgiră întrebător.

— Tatăl dumneavoastră s-a sinucis. se grăbi cu răspunsul Sokolov.

Mult timp după aceea n-a putut să-și imagineze cum primise fiul această veste, cum arătase la faţă. Nu-și mai amintea nimic decît faptul că îl invitase să ia loc.

După ce fiul se lăsă pe scaun, Sokolov zise.

— Mai tîrziu vă ducem să-l vedeţi. Acum însă trebuie să vorbim.

Fiul făcu un semn de indiferenţă, dar nu și de teamă.

— Ieri băiatul a lipsit de la prînz pînă spre miezul nopţii și nu știe nimic. Cînd am venit am constatat că cineva a cotrobăit prin casă. Am găsit lada din cameră deschisă. Nu știu ce a ţinut în ea, dar, dacă a avut bani sau altceva de valoare, au fost luaţi, pentru că n-am găsit nimic altceva în afară de haine și hîrţoage.

Cum îi venise așa, dintr-o dată, ideea să înceapă de aici, cum putuse să născocească această mișcare Sokolov nici astăzi nu-și putea explica. Dar că nimerise drept la ţintă nu mai exista nici un strop de îndoială.

Reacţia fu vizibilă. Fiul tresări, mușchii feţei i se încordă, ochii îi rămaseră pentru o clipă speriaţi, întrebă-

— A fost necesar să aşteptăm pe cineva dintre cei apropiaţi pentru a lămuri, ca să ştim ce să întreprindem, continuă Sokolov, ca şi cum nu se întîmplase nimic.

Fiul probabil că nu-l mai asculta. Ceva îi abătuse atenţia, dar Sokolov nu-l lăsă.

— Dacă presupuneţi că a fost săvîrşit un furt, spuneţi !

— Nu, nu ştiu, răspunse nervos fiul. Poate că este jefuit, nu ştiu...

— Tatăl dumneavoastră avea bani, lucruri de valoare ?

— Nici asta nu ştiu, răspunse şi mai tăios fiul ; îşi descheie şuba şi cu o singură mişcare îşi lărgi cravata în jurul gîtului.

Sokolov văzu că al doilea nasture de la cămaşă îi lipsea. Întrebă imediat :

— Cînd aţi fost aici ultima dată ?

— Nu-mi amintesc.

— Amintiţi-vă, insistă Sokolov.

Fiul îl privi buimăcit. Probabil că tonul lui Sokolov, cu o uşoară nuanţă de severitate, îl readuse la realitate.

— Acum vreo zece zile, mormăi oarecum nesigur fiul. De ce întrebaţi ? Vă interesează ?

Sokolov ocoli întrebarea.

— Tatăl dumneavoastră mai are moştenitori ?

— Este tatăl meu de-al doilea.

— De ce îmi spuneţi asta, pentru justificare ?

Fiul îl privi speriat. Sokolov aprecie că sosise momentul demascării şi se hotărî să-l folosească.

— Cînd aţi sosit din Kiustendil ?

— Nu de mult.

— Cînd aţi plecat ?

— Azi-noapte.

— Sînteţi sigur ?

Degetele fiului, împletite unele într-altele, rămaseră fără sînge de atîta strîns. Toţi tăceau cu privirile aţintite asupra lui.

— Daţi-mi biletul de tren !

— Mi l-a luat conductorul.

— Căutaţi în buzunarul şubei.

Fiul şovăi, dar nu se mişcă. Sokolov întinse mîna şi după o secundă avea biletul în palmă.

— Așa, zise el mulțumit. Acuma rămîne să ne mai spuneți că ați venit cu un camion și ați dormit la o femeie, dar nu puteți să spuneți cine este. Și în cazul acesta vor apărea o sumedenie de întrebări : cine a expediat telegrama, cine este acel șofer, de ce v-ați urcat la gara fabrica Zaharna pentru a coborî la gara Sofia și de ce n-ați luat un tramvai ș.a.m.d.... Pe Sokolov parcă îl inspira sîngele rece cu care proceda și, fără să mai aștepte răspuns, continuă cu o vădită ironie : Unde vă este al doilea nasture de la cămașă ? Tăcu o clipă și cu un ușor gest puse nasturele de sidef pe masă. Nu urmări efectul provocat de cuvintele rostite și de propria-i comportare, ci continuă : Nu simțiți, oare, că veți cădea într-o detestabilă contradicție ? Orice ați spune va fi o minciună prost ticluită și nu vă va crede nimeni. Oricum, nu v-a mers. Înainte de a auzi adevărul de la mine, vreau să-mi răspundeți la o singură întrebare : de ce l-ați jefuit pe bătrîn ?

— Nu este adevărat ! aproape urlă fiul. N-am luat nimic.

— Bine, dar atunci de ce l-ați lichidat ?

Instinctiv fiul își duse mîna la gît și cu voce scăzută mai mult bolborosi :

— Eu, eu... n-am vrut... S-a întîmplat dintr-o dată, n-am vrut, n-am vrut...

Abia reușind să-și stăpînească emoția stîrnită de fericitul sfîrșit al cercetării, Sokolov zise conciliant, calm :

— Cred, și precis că așa s-a întîmplat. Ați avut o strașnică nevoie de bani... Să zicem că ați jucat la cărți cu banii statului... Ați venit să cereți de la tatăl dumneavoastră... el nu v-a dat, v-ați certat, ați vrut să-l speriați puțin, l-ați prins de gît și, cînd l-ați lăsat din mîini, ați văzut că bătrînul s-a dus. Nu-i așa ?

— Exact așa, răspunse fiul, aproape cu o nuanță de nespusă bucurie în glas.

Emoționat de succesul său, Sokolov simțise abia mult mai tîrziu inevitabila scîrbă pe care i-o provocase acest jalnic ucigaș al propriului său tată.

Telefonul sună și Sokolov ridică receptorul.

— Da, Direcția Miliției, inspectorul de serviciu... Așa... așa...

Oboseala și moțăiala, care făceau ca fața sa prelungă să pară și mai slabă, dispărură dintr-o dată și el ascultă cu atenție.

Înțelegînd că e vorba de ceva serios, Branko și Spas se ridicară și-și îndreptară privirile întrebătoare spre Sokolov. El le făcu semn să se apropie și spuse tare :

— Înțeleg, înțeleg... Un moment, și se pregăti să noteze. Piața „Slaveikov", numărul... așa... așa... etajul cinci, familia... Așa... Peste puțină vreme venim.

Sokolov lăsă receptorul și zîmbi șiret :

— Ei, băieți, ne-a ieșit norocul în drum și-n această noapte. Nu mai căscați atîta...

— Iar crimă ? întrebă plictisit Spas.

Sokolov dădu din cap negativ.

— Jaf ?

— Nu ! Ceva mai interesant.

Ochii negri ai lui Branko se lărgiră :

— Pun capul jos că este vorba de joc de cărți.

Sokolov rîse :

— Ai ghicit, drace !

— Cine sînt ? întrebă Branko, îmbrăcîndu-și paltonul la două rînduri, lung, aproape cu două palme peste genunchi.

— Asta nu știu. Dar se pare că nu fac parte dintre prietenii noștri.

Branko privi și mai mirat. El avea pretenția că îi cunoștea pe toți jucătorii de cărți renumiți din capitală și manifesta o deosebită gelozie atunci cînd apăreau stele noi. Cu numai cîteva zile în urmă șeful secției și inspectorul șef învinuiseră grupa lui Sokolov că în Sofia există destui jucători de cărți, care jucau în stil mare, iar ei își pierd timpul cu pești mărunți de prin cafenele. Exista ceva adevărat în toate acestea, dar nu era ușor să pătrunzi în cercurile din „înalta societate" ! Mulți dintre ei reușiseră să-și păstreze apartamentele luxoase, și vilele, și era destul de greu să pătrunzi în ele. Atunci Sokolov meditase îndelung, ca și tovarășii săi, se mai sfătuise cu alți specialiști și hotărîseră că într-adevăr sosise timpul să dea cîteva lovituri mari și să lichideze măcar principalele cuiburi ale jocurilor de noroc. Ce mult doreau să se apro-

pie de unul din acești jucători „burghezi", cum îi numea Branko, care avea cel mai mare motiv să-i deteste. Îndeosebi după ultimul lui insucces. Mai bine de o lună, zi și noapte, fusese pe urmele lui Garsona, cartofor cunoscut în toată țara, dar în ultimul moment îi scăpase printre degete.

Fost avocat și rentier, Garsona continua și acum să trăiască pe picior mare. Reușise să-și recîștige o parte din apartamentele naționalizate, să le vîndă și să-și recupereze banii. Nimeni nu știa cît este de bogat, dar, dacă se judeca după zvonurile despre sumele pe care le juca și după spusele lui Branko, avea nu mai puțin de zececincisprezece milioane. Cînd auzise toate acestea Spas fluierase uimit :

— Branko, ești nebun, mă ?

— Cînd voi pune mîna pe el ai să mă crezi, răspunsese fără multe explicații Branko și jurase că mai devreme sau mai tîrziu va face un „țarc" pentru Garsona.

Din interesul pe care-l arăta Sokolov anunțului telefonic, Branko simți că era vorba de ceva serios. Pînă-n zori jucau numai „așii".

— Cine era la telefon ? întrebă.

— Un oarecare cetățean, îi răspunse Sokolov și-și mută pistolul pe partea cealaltă.

— Nu cumva ne trimit la iarbă verde ? se îndoi Branko, dar Sokolov îl repezi :

— Nu mă mai descoase atîta, ci hai mai repede că poate își iau păsărelele zborul. Acum se crapă de ziuă.

Afară sufla un vînt aspru de octombrie. Frunzele rămase încă în pomi foșneau neliniștite. Șoferul, care ieșise înaintea lor, încă nu pornise *gazul*. Motorul horcăia, tușea ca un fumător bătrîn, dar nu pornea.

— Sîntem un grup de intervenție minunat ! se înfurie Sokolov. Pînă ajungem noi, iepurele a zbughit-o.

— Din cauza frigului, tovarășe inspector, se scuză șoferul și apăsă mai lung pe pedala acceleratorului. În sfîrșit, mașina tresări și motorul vîjîi ritmic.

La ora aceea străzile erau pustii — fără oameni, fără mașini, fără tramvaie — și *gazul* zbură spre piața „Lenin".

— Oprește în fața poștei ! ordonă Sokolov. Vom continua pe jos. Este aproape și n-are sens să facem mult zgomot.

Adresa ce le fusese indicată îl conduse la unul din marile și elegantele blocuri de locuit din piața „Slaveikov".

Primul intră Branko și începu să caute, pipăind, butonul pentru iluminatul scărilor, dar cum îl apăsă, înjură pe înfundate :

— Și asta se numește burghezie : o casă ca un palat și mai întuneric decît în iad.

— Așa le trebuie, replică Spas, care pînă atunci tăcuse. Lasă-i să se înghesuie pe întuneric.

— Iară vorbă multă. spuse Sokolov. Branko, dă-mi bricheta.

Singur Branko, din toată grupa, avea brichetă. Cînd își aprinsese pentru prima dată cu ea o țigară, cu un gest specific, la o adunare de dimineață, declarase că era un „trofeu". Ce însemna acest „trofeu" nu explicase, dar pentru nimeni nu era greu să priceapă că o cumpărase de la talcioc.

Îndreptînd flacăra tremurîndă spre inscripțiile de pe cutiile poștale, Sokolov descoperi numele căutat.

— Aici sînt, zise el și stinse bricheta.

Cei trei investigatori erau învăluiți în întuneric. Dibuind cu mîinile parapetul de stejar, păşeau în sus fără zgomot. Lumina îndepărtată de pe stradă, ce se reflecta pe pereții de marmură ai scărilor, le făcu urcarea mai ușoară. Sokolov se opri în fața unei uși și aprinse din nou bricheta, dar o stinse repede, deoarece, dintr-o ochire, zărise, scris cu litere mari, numele pe tăbliţa din faţa lui. Așteptă aproape un minut, să respire, și apăsă pe butonul soneriei.

Auzi un sunet îndepărtat, o trîntitură, pași și o clipă după aceea ușa se deschise. Sub lumina revărsată de globul de cristal din antreu, apăru un bărbat solid, în jur de șaptezeci de ani, cu părul alb și tuns scurt. El zîmbi binevoitor și, retrăgîndu-se într-o parte, arătă amabil cu mîna :

— Vă rog, poftiți. Bine că ați venit repede.

Bărbatul vorbea ciudat, puțin din gît, parcă nu era bulgar. Asta observară cei trei investigatori. El îi introduse într-un hol spațios, în care numai undeva, în fund, licărea o lampă de noptieră, pusă pe un cămin splendid.

— Intenționat n-am aprins lumina, ca să nu atragem atenția, explică bărbatul, așa se vede și mai bine.

Abia acum cei trei observară că, într-un fotoliu-șezlong, în fața căminului, mai era cineva. Cum se apropiară, de acolo se ridică o femeie în vîrstă, pe umeri cu un șal lung pînă la pămînt.

— Bine ați venit, zise ea blînd și le întinse mîna. Luați loc.

Sokolov remarcă faptul că nici ea nu vorbea curat bulgărește. Branko și Spas rămaseră în picioare. Nu le explicase cum stau lucrurile, nu înțelegeau de ce veniseră aici, unde nu era nici pomeneală de jucători de noroc.

— Iertați-ne că v-am alarmat, dar amîndoi am considerat că este normal, începu bărbatul. Întotdeauna am urît oamenii care joacă cărți. Și, întorcîndu-se spre Sokolov (cine știe cum sesizase că tocmai el era superiorul), spuse : Veniți.

Amîndoi se duseră lîngă fereastra ce ocupa întregul perete sudic al holului.

Între cele două draperii grele și lungi pînă în pămînt exista o crăpătură de aproape o palmă. Gazda, care era mai înaltă cu două palme decît Sokolov, aruncă o privire afară, rămase așa un minut-două, apoi se retrase și zise :

— Uitați-vă în blocul de vizavi, acolo unde arde lumina.

Sokolov își lipi fruntea de geam. În primul moment nu văzu nimic în afară de pătratul luminos al ferestrei. Distanța dintre cele două blocuri nu era mică. Le despărțea piața și Sokolov rămase uimit de agerimea ochilor acestui om în vîrstă. Dar foarte repede și privirea lui se obișnui și începu să deslușească siluete omenești.

Gazda, care se uita și ea peste umărul lui Sokolov, păru a-și da seama de dificultatea acestuia, pentru că se întoarse spre soție și-i spuse :

— Darling, where have you put my field glasses ?
— On the armchair, I think... *

Branko și Spas se uitară unul la celălalt, dar Sokolov auzi bine că replicile schimbate erau în limba engleză. Nu le înțelesese sensul, dar imediat își explică vorba din gît a celor doi.

În timpul acesta bărbatul începu să caute prin lucrurile aflate în fotoliul din apropiere, apoi se-ndreptă spre el.

— Iertați, zise, și-i dădu lui Sokolov un binoclu. Așa-i mai bine.

Sokolov luă binoclul, și-l apropie de ochi și imediat exclamă :

— Minunat !

Acum fereastra de vizavi venise aproape de el. Vedea atît de clar, încît, pentru o clipă, avu sentimentul că intrase în celălalt apartament.

Gazdele aveau dreptate. Patru bărbați, toți fără haine, iar doi dintre ei și cu mînecile suflecate, jucau cărți. Se observau foarte bine scrumierele pline, cu vîrf, și teancurile de bani din fața fiecăruia.

Sokolov se miră cum de aveau curajul să joace cu geamul deschis, dar cum mișcă binoclul își explică. Camera de vizavi se afla la etajul al patrulea al blocului. Arborii din piață se ridicau pînă la cornișa blocului și de aceea erau siguri că nimeni nu-i putea observa. Bineînțeles, nu se gîndiseră că o mică deschizătură printre crengi îi poate trăda.

El îi cercetă unul cîte unul și, după ce se încredință că nu cunoaște pe nimeni, îi făcu semn lui Branko să se apropie.

Branko atît aștepta. Nerăbdător și curios să afle ce se întîmpla, traversă fără zgomot holul și, abia ridică binoclul, că exclamă :

— Oho, barbut ! Lucru mare ! Și, cum spuse asta, aproape strigă : Oh-ho, mi-ai picat în mînă, în sfîrșit !

Sokolov se simți jenat față de familia necunoscută, dar Branko rupse din nou tăcerea :

* — Draga mea, unde mi-ai pus binoclul ?
— Pe fotoliu, cred.

— Iată, persoana aceasta înaltă din dreapta este Contele, tovarăşe şef, iar cel de vizavi de el, Garsona. Ce mai combinaţie !

Auzind de Conte şi de Garsona, nici Spas nu se putu abţine şi veni lîngă fereastră. Sokolov miji puţin ochii şi rămase gînditor.

— Cine sînt ceilalţi ? întrebă Spas.

— Necunoscuţi, răspunse Branko.

— Victime ?

— Cu siguranţă, mai ales dacă au picat pe mîinile acestor tîlhari.

— Ce consideri că trebuie să facem ? întrebă Sokolov.

Sokolov se întoarse către gazde :

— Ne cerem scuze că v-am tulburat odihna, dar se impune să mai rămînem puţin.

— Simţiţi-vă ca la dumneavoastră acasă, răspunse bărbatul. Altfel de ce ar fi fost nevoie să vă mai chemăm ? ! Şi apoi noi ne-am făcut somnul. Oamenii bătrîni se culcă devreme, se scoală devreme.

Sokolov dădu din cap în semn de mulţumire, îi ordonă lui Branko să-i urmărească pe jucători şi-l trimise pe Spas să cerceteze cîte intrări avea blocul, dacă sînt deschise şi dacă există portar.

— În general verifică totul şi întoarce-te imediat, încheie.

Gazda îl conduse pînă la uşă şi, întorcîndu-se din nou în hol, deschise braţele :

— Dacă trebuie să aşteptăm, vom aştepta. Luaţi loc.

Sokolov se lăsă într-un fotoliu lîngă el. Aceşti oameni în vîrstă îi deveniră simpatici, dar dintr-o dată se simţi stînjenit — cum să înceapă o discuţie firească. Îl salvă gazda.

— Urăsc jocurile de noroc, zise el apăsat. De cînd i-am văzut că joacă, am luat hotărîrea să anunţ miliţia.

— Cînd i-aţi descoperit ? întrebă Sokolov.

— Să fi fost pe la ora trei. M-am trezit şi m-am dus să deschid fereastra să se răcorească puţin. Am văzut că vizavi este lumină. M-am uitat mai atent şi imediat am înţeles că sînt cartofori.

Acum accentul străin în vorbă sună şi mai pregnant.

Sokolov întrebă :

— Scuzați-mă, vă rog, dar mi se pare că sînteți străini.

— Bulgari curați, zîmbi bărbatul. Eu sînt din Cucuș, iar nevasta mea este din Ohrida. Aproape treizeci de ani am pribegit prin lume și ne-am întors de curînd. Încă nu ne putem obișnui, iar uneori încurcăm limba.

— Unde ați fost ? se interesă Sokolov numai și numai ca să continue discuția.

Gazda, care se vedea că este limbută, povesti pe scurt cum, în timpul primului război mondial, a fugit cu fratele său. La început s-au dus în Italia, dar apoi au trecut în sudul Franței, unde și-au deschis o lăptărie. Le-a mers bine și în cîțiva ani agonisiseră ceva bani.

— Într-o zi, fratele meu dispăru. Nu s-a întors nici seara, nici a doua zi de dimineață. M-am speriat și pe unde nu l-am căutat, dar de el nici urmă. Peste o săptămînă am aflat că jucase la cărți tot capitalul nostru, se urcase într-un vapor și nici pînă în ziua de astăzi nu știu unde a plecat. Nu l-am mai văzut, n-am mai auzit de el. De atunci am început să urăsc jocul și jucătorii de cărți. Mă bucur că în Bulgaria jocurile de noroc sînt interzise prin lege. Așa și trebuie să fie. Am urît și Franța din această cauză și am plecat în Argentina, unde, pasămite, pe vremea aceea se simțea foamea de brațe de muncă — așa cel puțin spuneau agenții companiilor americane. Mulți săraci au pornit într-acolo, în speranța că se vor pricopsi. Ei, în asemenea îmbulzeală de șomeri, ce ușor ți se poate suge sîngele ! Așa a și fost. Cînd am înțeles că nici aici nu mă voi pricopsi, am plecat spre Canada. În sfîrșit, am avut noroc, m-am pus pe picioare și m-am căsătorit.

— Spune, spune cum a fost cu nunta, a intervenit și ea în discuție.

— Mi-au trimis-o din Bulgaria. Există asemenea birouri de căsătorii, îți alegi după fotografie pe cineva și cum o ieși, o ieși.

— Vasăzică, un fel de joc de noroc, aruncă vorba Sokolov.

Cei trei începură să rîdă.

— Așa reiese, răspunse gazda, dar, după cum vedeți, am cîștigat — și, întorcîndu-se, mîngîie părul cărunt al

soției. Am stat în Canada mai mult de douăzeci de ani. Era să ne întoarcem mai devreme, dar a venit războiul și ne-a dat planul peste cap. Slavă domnului, am economisit ceva și, în sfîrșit, iată-ne în patrie. Sîntem mulțumiți. Aici treburile au început să meargă deja, se vede că poporul va începe în curînd să trăiască bine.

Sokolov asculta cu interes. Observînd că cercetează camera mobilată confortabil, gazda lămuri :

— Nimic de aici nu este al nostru. Am cumpărat totul de la un evreu care se expatria. Ne-a vîndut foarte avantajos.

Soneria de afară le întrerupse conversația. Peste o clipă intră Spas, însoțit de gazdă.

— Totul este în ordine, tovarășe șef, anunță el imediat. Este deschis. Am descoperit și în ce apartament sînt. Am găsit și un martor — responsabilul birtului. Abia sosise.

Branko, rămas la postul de observație și care urmărise tot timpul, zise și el :

— Nu are nici un sens să mai așteptăm. Cine știe dacă vor termina, și deja se luminează.

— Just, fu de acord Sokolov și se adresă apoi gazdelor : Vă mulțumim pentru serviciul făcut și pentru primire. Am să vă mai caut.

— Aici sîntem, răspunse bărbatul. Și să ne mai cinstim ca pe la noi.

— Numai să avem pentru ce, spuse Sokolov.

— Chiar și pentru că ne-am cunoscut și este suficient...

Peste puțin timp cei trei coborîră în piață. Fereastra jucătorilor continua să fie luminată. Mijeau zorile. Treptat, deasupra clădirilor cerul căpăta o culoare cenușiu-deschisă.

— Trebuie să ne grăbim, zise Sokolov, uitîndu-se în jur. În curînd străzile vor fi împînzite de oameni.

— Ce atîta ceremonie, o tăie Branko. Dăm buzna și gata.

Spas aduse un bărbat de vîrstă mijlocie, grăsuliu și roșu la față, care se înclină slugarnic.

— Bună dimineața. Spuneți numai ce trebuie să fac și gata, zise el. Eu și altă dată i-am ajutat pe băieții dumneavoastră.

Lui Sokolov nu-i plăceau tipii de genul acesta — se comportă ca niște lachei, se învîrtesc în jurul oamenilor legii, și mai tot timpul fac ceva ilegal. De aceea fu mai distant :

— Vei privi numai. Te luăm ca martor.

— S-a făcut ! răspunse milităros bărbatul și se înclină ușor.

— Spase, tu rămîi în fața ușii de afară, dar pe trotuar.

Spas dădu din cap tăcut, iar Sokolov, Branko și responsabilul birtului se pierdură în întunericul blocului.

Cel mai agitat dintre toți era Branko. Își și imagina uluirea cu care Garsona va întîmpina apariția lui inopinată. Simțea că, în sfîrșit, va fi satisfăcut. Bineînțeles, Branko nu bănuia că nici Sokolov nu era mai puțin emoționat decît el. Nu știa că acesta avea de rezolvat niște socoteli mai vechi cu Contele.

...Abia fusese angajat la Direcție. Se întîmplase ca în primele zile să primească o sarcină urgentă. La restaurantul „Musala" se adunau cîțiva bărbați. Se presupunea că aveau să organizeze jocuri de cărți. Trebuia să îi urmărească și să afle unde se vor duce. Înainte de plecare, inspectorul secției, Măngov, îi atrăsese atenția să fie foarte precaut, deoarece din grup ar face parte și renumitul cartofor Contele. Sokolov nu-l cunoștea, nici nu auzise de el. Portretul verbal pe care-l primise era complet dar pentru prima oară trebuia să descopere o persoană în felul acesta.

Restaurantul era ticsit. Ploua mărunt, o ploaie de toamnă, și oamenii se înghesuiau în local. Cînd își amintea de seara aceea, Sokolov se mira întotdeauna de naivitatea de care dăduse dovadă. Încercase, chipurile, să fie natural, să se comporte firesc și să nu trădeze cu nimic că era omul miliției, și totuși, cum îi văzuse pe Conte și compania lui, totul se încurcase. Lipsa de experiență sau teama de a nu-i scăpa îl făcuse să nu-și poată controla comportarea și se dăduse singur de gol. Bineînțeles că atunci nu bănuise nimic. I se păruse că totul merge bine,

dar la prima răspîntie cei patru dispărură, de parcă intraseră în pămînt. Rămas singur pe trotuar, pur şi simplu nu-i venise să creadă. Fugise înainte, se întorsese, intrase în cîteva blocuri şi, cînd, în sfîrşit, înţelesese că îi scăpase şi totul eşuase, îi venise să plîngă de necaz. Ploaia continua să cadă încet, monoton, hainele îi absorbeau umezeala, pe faţă îi curgeau şiroaie subţiri, ca nişte lacrimi, şi el continua să stea în acea intersecţie descumpănit. Avea sentimentul că îşi bătuseră joc de el şi din nou în suflet începuse zbuciumul revoltei faţă de soarta ce-i fusese hărăzită fără voia lui. Nemulţumirea că îl rupseseră de ziaristică, profesiune căreia voise să i se dedice în totalitate, că era nevoit să umble ca un ogar pe urmele acestor tipi declasaţi, să ţopăie prin băltoace, cu hainele pătrunse de atîta umzeală, se amplifica odată cu ploaia care se înteţea şi ea.

Îi fusese ruşine să se întoarcă la unitate sau să dea telefon că îi scăpase pe cartofori şi pornise aşa, fără nici o direcţie. Sofia i se părea urîtă şi neprietenoasă. Străzile înnoroite, becurile electrice abia licărind, pe alocuri atîrnînd în gol, clădirile distruse de bombardament — de toate acestea îi era dintr-o dată lehamite. Nu îl înviorase nici paharul de vin acru, pe care-l băuse la restaurantul „Musala". Se întorsese acolo nu atît pentru vin, ci cu ascunsa speranţă că poate îl zărea pe vreunul dintre jucători. Ajunsese acasă după miezul nopţii, ud pînă la piele şi istovit, parcă ar fi mers pe jos ore în şir în munţi.

Dimineaţa nu îndrăznise să-şi mai privească colegii. I se părea că ştiau de cele întîmplate şi că rîdeau de el. Abia spre prînz îl întîlnise inspectorul Măngov şi, zîmbind, îi spusese :

— Ce-i, se pare că ţi-au scăpat, ai ?

Se tulburase şi, pînă să explice, inspectorul adăugase consolator :

— Nu te necăji, fiecare dintre noi a trecut printr-asta. Este mai bine aşa. Contele a pus mîna pe nişte prostănaci provinciali şi, pînă nu-i despoaie, nu se va astîmpăra. Mai devreme sau mai tîrziu punem noi mîna pe el.

Sokolov clipea vinovat și se mira de ce inspectorul nu era supărat și de unde știa aceste amănunte. Că mai devreme sau mai tîrziu va pune mîna pe Conte, își jurase, dar jignirea nu-i dispăruse. Și nu numai că nu-i dispăruse, dar peste cîteva zile, cînd aflase ce se întîmplase, i se accentuase și mai mult.

Contele îl recunoscuse că era de la miliție încă din clipa apariției sale în restaurant. Zăbovise dinadins, iar apoi îi venise ideea să organizeze o mică glumă. Ar fi putut să-și determine comesenii să se strecoare unul cîte unul și să se adune la locul de joc stabilit, dar n-o făcuse. Se ridicaseră și, demonstrativ, plecaseră „pachet" în fața lui. Nu voiseră să-l joace prea mult, de aceea, încă la intersecția dintre strada „Rakovska" și „Patriarha" cotiseră spre locul viran și, ascunși după camioanele garate acolo, îi urmăriseră neputincioasa rătăcire. Își continuaseră drumul cînd văzuseră că el se întoarce spre piața „Slaveikov". Inspectorul aflase aceste amănunte încă din dimineața următoare. Contele, care îi era un „vechi client", îi telefonase și îl rugase ca altă dată să nu mai trimită pe urmele lui „băieți atît de neexperimentați", întrucît asta îl jignea. Considera că se cunosc suficient de bine și că trebuia să se comporte cu demnitate față de el.

Cînd aflase toate acestea, Sokolov rămăsese înmărmurit. Era inexplicabilă pentru el obrăznicia acestui tip, îl uluia impertinența lui de a discuta astfel cu un vestit inspector criminalist...

Acestea se întîmplaseră în primele luni ale activității sale in domeniul criminalisticii. Pe atunci nu știa nimic despre lumea interlopă, nu-i cunoștea moravurile și psihologia, abilitatea ei îi era străină, și încă multe, multe alte lucruri nu știa și nu înțelegea...

De atunci Sokolov îl întîlnise nu o dată pe Conte, și sub arest, și liber, dar știa că ar încerca o adevărată plăcere să îl prindă personal. Poate că de aceea urca acum cîte două trepte deodată.

Din fericire, ușa în fața căreia se opriseră nu avea vizor, ceea ce îi scoase din încurcătură, scutindu-i să mai născocească trucuri pentru a le deruta pe gazde și a le determina să deschidă mai repede. Cu toate acestea, pru-

dența nu era inutilă și Sokolov îl obligă pe gestionar să rămînă în fața ușii, iar el și Branko se pitiră de o parte și alta.

Între primul și al doilea sunat trecură cîteva minute, și din apartament nu se auzea nici un zgomot care să sugereze că înăuntru existau oameni. Sokolov își roti privirea. Dacă greșiseră ?

Abia după ce soneria răsună a treia oară, ușa se întredeschise ușor. Era suficient. Pe neașteptate, Branko puse piciorul în deschizătură și împinse atît de puternic ușa, că bărbatul dinăuntru aproape că zbură. Trebuia acționat fulgerător, altfel totul se ducea de rîpă.

Cei doi investigatori dădură buzna în apartament, urmați de responsabil, care era din ce în ce mai uimit. Dar, oricît de mult se grăbiră, imediat după intrarea în cameră înțeleseseră că întîrziaseră. Poate că numai cu cîteva secunde, dar întîrziaseră. Acesta fu primul lucru pe care îl constatară.

În afară de Conte și Garsona, în cameră era încă un grăsuliu, cu părul rar. Toți trei erau asudați, dar stăteau calmi în jurul mesei. În fața fiecăruia era cîte o ceașcă de rachiu și nimic altceva. Nici o urmă care putea să indice că nu demult aici se jucaseră jocuri de noroc. Prin fereastra deschisă intra răcoarea dimineții, iar perdeaua trasă se legăna ușor de curentul ce se făcuse.

Fața lui Branko se făcu neagră, iar din ochii-i negri ieșeau flăcări.

Sokolov cercetă încă o dată cu privirea întreaga încăpere, nu-i acordă nici o atenție Contelui și se adresă lui Garsona :

— Ei ?

Garsona arătă cu capul spre cești :

— După cum vezi, șefule, tragem cîte un pic și pălăvrăgim.

— Văd, văd, spuse ironic Sokolov. Și ca mezelic ați mîncat zarurile și pachetele de bani ?

— La nimereală, ridică din umeri Garsona.

Contele continua să tacă, dar ochi-i perfizi erau strînși în semn de batjocură.

Lui Sokolov îi era clar de ce se purtau ei așa de impertinent. Jucătorii versați cunosc legile mai bine chiar

decît avocaţii şi erau convinşi că nimic nu li se poate întîmpla. Fără dovezi materiale şi proces-verbal de constatare, făcut la faţa locului, că au fost prinşi în timpul jocului, nimeni nu era în stare să-i trimită în faţa procurorului. Căutarea zarurilor se dovedea a fi inutilă. Adesea aceste mici oscioare intrau într-o secundă în stomacul unuia dintre jucători. Mai greu se ascundeau cărţile sau ruleta, dar şi aceasta era fără importanţă, dacă nu găseai banii care se jucau. Iar acum nu erau nici zaruri, nici bani. Nu, banii nu se puteau ascunde atît de uşor. Erau mulţi şi Sokolov ştia că-i vor găsi.

Branko, fără să mai aştepte vreo invitaţie, începu să scotocească prin cameră. Erau foarte puţine obiecte de mobilă şi nu-i era greu să verifice peste tot. Tocmai se pregătea să caute şi în celelalte încăperi, cînd dinspre antreu se auzi soneria.

Sokolov făcu semn cu mîna să nu se mişte nimeni şi se duse singur să deschidă.

Era Spas, care abia mai sufla de oboseală.

— Jos... în piaţă..., zise el cu respiraţia întretăiată. Au aruncat totul acolo.

— Du-te repede înapoi ! ordonă Sokolov. Venim şi noi imediat.

Spas zbură pe scări, iar el se întoarse în cameră, se duse lîngă fereastră şi se aplecă peste pervaz. Oricît de săracă era lumina în piaţă, se vedea totuşi bine că jos pe trotuar era parcă vărsat un sac de bancnote. Rămase aşa pînă ce apăru Spas, apoi se întoarse şi, făcîndu-i cu ochiul, în bătaie de joc, lui Garsona, îi spuse :

— V-aţi curăţat, ai ?

Garsona ridică din umeri, în semn de „ce să facem ?"

— Bine, dădu din cap Sokolov. V-au fost de prisos, i-aţi aruncat. Noi îi vom aduna, n-o să ne precupeţim nici vremea, nici truda. Măcar îmi spui cîţi sînt ?

— N-o să-i număraţi ? răspunse Garsona. Şi nici nu ştiu.

— Aproximativ !

— În jur de jumătate de milion.

Sokolov fluieră a mirare.

— Măi, da de unde așa o sumă ? Asta-i victima ? arătă el spre bărbatul cu părul rar. Cine este, că nu l-am întîlnit pînă acum ?

— Un necunoscut.

— Înseamnă că nu-i novice, dacă v-a făcut să jucați tontoroiul pînă-n zori, și nu l-ați putut jefui.

— Cîștiga, îi mergea bine, răspunse Contele.

— Nu te-am întrebat pe tine ! îi tăie scurt Sokolov. Vom avea timp să ne întîlnim și să discutăm mai pe îndelete.

Necunoscutul urmărea tăcut discuția și-și ștergea cu o batistă sudoarea de pe fața-i roșcovană.

— Dați-mi buletinul, zise Sokolov și apoi, cercetîndu-l mai adăugă : Așa am și presupus. Cum au reușit să vă aducă tocmai de la Plovdiv ? Cu ce vă ocupați ?

— Am fost farmacist ! răspunse, bîlbîindu-se, bărbatul.

— Și după ce v-au naționalizat farmacia ați hotărît să recîștigați prin hazard tot ce ați pierdut ? V-ați gîndit bine și ați picat pe mîini și mai bune. Cît ați lăsat ?

— Toți am participat egal, interveni Garsona, dar Sokolov îi făcu semn cu mîna să-și vadă de treabă.

— Și dumneavoastră cîștigați, așa-i ?

— Așa ceva, răspunse în doi peri bărbatul.

— Ingenios ticluit, dădu din cap Sokolov, ce mai ! Nu avea sens să mai vorbească. Cum să-i explice acestui grăsun că, dacă picase în mîinile Contelui și ale lui Garsona, ei îl aranjau cu atîta măiestrie, că avea să-i țină minte toată viața. Cunoștea șiretlicurile jucătorilor versați. Era convins că individul de la Plovdiv cîștigase. Cîștigase și cu siguranță ar fi cîștigat mai departe, dar nu știa ce îl așteptă pînă la urmă.

După ce își notă numele celui din Plovdiv, Sokolov îi restitui buletinul.

— Precis că ne vom mai vedea, dar pentru orice eventualitate să nu uităm, zise el și se întoarse spre ceilalți : Acum să mergem, nu ?

Garsona zîmbi acru.

— Nu vrei ?

— N-are sens, șefule.

— Așa crezi tu ?

— Știi că este inutil.

— Dar banii ? Spui că-s aproape jumătate de milion. Ăștia-s bani, nu glumă.

— Treacă de la noi, nu-i pentru prima oară.

— Și totuși, un mic proces-verbal, ce ziceți ? Altfel ce să facem cu banii ?

Sokolov era sigur că ei nu vor fi de acord să semneze procesul-verbal și nu se înșelă.

— De data asta nici vorbă. De ce să complicăm lucrurile ?

— Dar mai tîrziu ?

— Vorbim atunci, răspunse Garsona și în ochii lui străluciră scîntei ironice. Pentru moment și atît e suficient. Ce, nu sînteți mulțumiți ? V-ați justificat leafa.

Sokolov nu se înfurie. Cunoștea bine limba ascuțită a acestor recidiviști, cunoștea și ura lor față de puterea de stat.

— Ai dreptate, răspunse el. Nu ne-am pierdut zadarnic timpul, dar voi ați rămas cu degetu-n gură.

— Nu ne duce grija. La noi e ca la stat — niciodată nu se pierde nimic.

— Așa să fie, zîmbi Sokolov. Atunci nu ne mai rămîne nimic altceva decît să ne dorim o nouă întîlnire.

Avea motive să-i aresteze chiar dacă nu fuseseră prinși în timpul jocului, dar consideră mai rațional să lichideze incidentul prin confiscarea banilor. La un interogatoriu mai amănunțit unul dintre ei ar fi mărturisit și firul ghemului s-ar fi desfăcut, dar apoi, la tribunal, ar fi renunțat cu siguranță la declarații, susținînd că fuseseră siliți să le dea.

La plecare Sokolov nu îi aruncă nici măcar o privire Contelui, care nu mai îndrăznise să scoată nici o vorbă și tot timpul stătuse sfidător lîngă perete. Și poate că numai pentru el, pentru acea veche ură față de îndrăzneala și atitudinea lui batjocoritoare, spuse accentuînd :

— În fundul pămîntului de-ar fi să vă ascundeți, și tot am să vă prind !

După care ieși.

Sokolov nu se îndoia că aveau să joace și în zilele următoare. Odată ce mizaseră pe asemenea sume, era exclus să nu se continue jocul, altfel de ce se lăsaseră atît de ușor prădați de omul din Plovdiv.

Sokolov cobora sprinten scările. Era mulțumit. Dacă mai punea mîna pe ei încă o dată, nici Contelui, nici lui Garsona nu le mai mergea, aveau să plătească scump că jefuiseră și ruinaseră în ultimele luni zeci de oameni naivi. Știa că amîndoi folosesc zaruri măsluite, dar îi era greu să dovedească.

Afară se lumina de-a binelea. Pata de cer de deasupra pieței pălise, anulînd astfel lumina slabă a becurilor electrice.

Branko, Spas, responsabilul și încă vreo doi bărbați necunoscuți, împrăștiați pe trotuar și în piață, continuau să adune bancnotele aruncate pe geam.

— Mulți bani, multă nebunie ! strigă Branko, văzîndu-l și-i arătă șapca, burdușită cu bancnote.

— Parcă au aruncat bilete vechi de tramvai, fir-ar ei de tîlhari, zise Spas, care, călcînd cu piciorul o bancnotă de o mie de leva, se aplecă, o luă și o puse peste celelalte, pe care le ținea strîns cu mîna stîngă lîngă corp.

— Le-a împrăștiat vîntul ca pe niște fulgi prin toată piața, mormăi Branko și se repezi alergînd după o altă bancnotă, care tocmai zburase lîngă linia de tramvai.

Sokolov privi spre ceasul Ministerului Învățămîntului.

— Trebuie să ne grăbim. Peste puțin timp vor invada piața și oamenii, și tramvaiele, și ne vom face de rîs. Dar ăștia cine sînt ? arătă cu capul spre cei doi necunoscuți.

— Niște trecători, muncitori. Se duceau la serviciu și i-am rugat să ne ajute.

Sokolov zări o bancnotă lipită de-o margine a bordurii și se aplecă după ea. Apoi o descoperi pe a doua, pe a treia...

Branko se foia încolo și încoace, dar tot timpul întorcea capul după responsabil și după cei doi bărbați, de teamă ca vreunul din ei să nu bage vreun miar prin buzunare.

Sokolov îl observă și îi spuse zîmbind :

— Ce-i cu tine ? I-ai pus să-ţi muncească şi n-ai încredere în ei ?

— M-am săturat să dau numai peste potlogari, bolborosi Branko. Se auzi un sunet îndepărtat de tramvai. Acum ne-am aranjat, spuse apoi, privind în jur.

— Noi am terminat, îl linişti Sokolov şi dădu cu piciorul în nişte frunze căzute, sub care se zăriră o bancnotă şi o hîrtiuţă pătrată. Le luă şi vru să arunce hîrtiuţa, dar ceva scris cu litere mari îi reţinu atenţia. Se gîndi o clipă şi băgă hîrtiuţa în buzunar.

Cei doi necunoscuţi şi responsabilul birtului veniră lîngă ei.

— Gata, tovarăşi, nu mai sînt, zise responsabilul şi le întinse un teanc de bancnote.

— I-ai numărat ? întrebă Branko.

— Ce să-i mai număr, sînt amestecate — de cîte cinci sute şi de o mie.

— Am găsit şi bonuri *, strigă celălalt bărbat. Le-a pierdut cineva sau au fost aruncate cu aeroplanul ?

— Aşa ceva, răspunse ambiguu Sokolov. Oricum, vă mulţumim. Măcar să nu întîrziaţi la serviciu.

Cei doi îşi aprinseră cîte o ţigară, salutară şi porniră. Plecă şi responsabilul, înclinîndu-se din nou, uşor, şi zise :

— Oricînd sînt la dispoziţia dumneavoastră. Ştiţi unde să mă căutaţi.

Sosi şi Spas, se aşeză pe vine şi începu să aranjeze bancnotele de pămînt, bătîndu-le ca pe o pereche de cărţi.

— Chiar dac-au mai rămas pe ici-pe colo, le vor găsi săracii, mormăi.

— De ce eşti atît de sigur că vor fi săraci ? întrebă Sokolov.

— Care-i bănosul ăla care o porneşte cu noaptea-n cap pe stradă ? i-o tăie Spas. Văzînd că Branko stă cu faţa-n sus şi cercetează pomii, îi zise : Ia mobilizează vrăbiile să adune ce a mai rămas...

Primul tramvai trecu pe lîngă ei, hodorogind, şi le acoperi cuvintele.

---

* Hîrtie de valoare emisă de stat sau de o instituţie financiară. (Nota trad.)

— Gata cu vorba, ordonă Sokolov. Să mergem....

Întorşi la Direcţie, găsiră camera de serviciu plină de oameni. Vorbeau de-a valma. Nu se înţelegea nimic.

— Ce se întîmplă aici ? îi certă Sokolov. Sîntem la bîlci ?

Lumea tăcu, dar, înainte de a-şi ocupa locul la birou, auzi o voce răguşită de femeie :

— Asta-i obrăznicie !

Se întoarse. Ceilalţi se retraseră şi în faţa lui apăru o fată tînără. Atît de frumoasă, că de cîteva ori o măsură fără să vrea din cap pînă-n picioare. Apoi întrebă :

— Care-i obrăznicia ?

— Să reţineţi oamenii, îşi scuturâ fata capul.

Pletele blonde şi lungi îi tremurară, iar în ochii mari şi verzui, care se măriră şi mai mult, îi străluceau flăcări mici, impertinente.

Sokolov se gîndi că poate se întîmplase o greşeală şi fata era reţinută fără motiv, de aceea întrebă mai calm :

— Cine v-a reţinut ?

— Eu, tovarăşe inspector, făcu un pas înainte plutonierul.

— Ce s-a întîmplat ?

— Este cam neplăcut în faţa tuturor, bîigui plutonierul, dacă se poate...

— Stai, stai, îl opri Sokolov şi-i cercetă şi pe ceilalţi. Aştia pentru ce sînt aici ? îl întrebă pe ofiţerul de serviciu.

— Cei trei sînt cu dînsa, arătă acesta spre tinerii rezemaţi de perete.

— Şi ăla ? privi Sokolov spre bărbatul în puloaică unsuroasă care stătea pe scaun, lîngă sobă, şi mormăia ceva.

— L-au văzut fugind dinspre părculeţul de lîngă spitalul „Maicin dom", l-au suspectat, l-au arestat şi l-au adus aici. Nu ştiu ce a făcut, dar este beat criţă.

— Dumneavoastră ? — se adresă spre un conductor de tramvai, care stătea lîngă uşă, cu geanta aruncată pe umăr.

— Eu am venit singur..., începu acesta.

— Abia a intrat, adăugă ofiţerul de serviciu.

— Mă duceam la serviciu, sînt schimbul întîi, continuă conducătorul, şi tocmai traversam strada „Kozlodui", cînd am zărit două pisici trăgînd ceva prin mijlocul drumului. M-am apropiat şi ce văd..., se opri o clipă, parcă pentru a stîrni interesul..., o mînă de om.

Toţi îşi reţinură respiraţia. Sokolov încruntă sprîncenele :

— Ce, ce ?

— O mînă de om ! accentuă conductorul şi-şi arătă mîna.

— Cum aşa, mînă ? ! se miră Sokolov.

— O mînă ca orice mînă, tăiată pînă la cot.

— Ai văzut bine, nu cumva picoteai ?

— Aşa cum v-am spus, m-am speriat, dar şi pisicile au fugit. Am ocolit-o de cîteva ori şi, cînd am văzut că nu mă înşel, am fugit repede aici. Să vă spun, şi dacă doriţi...

— Unde-i povestea asta ?

— Între strada „Kozlodui" şi „Bratia Miladinovi". Probabil că mai este acolo, dacă n-au tîrît-o undeva...

Sokolov privi în jur şi, văzînd că în afară de ofiţerul de serviciu n-avea pe altcineva disponibil (de Branko şi Spas avea nevoie), spuse :

— Mergeţi imediat cu dînsul, arătă spre conductor, şi vedeţi cum stau lucrurile.

— Este aproape, zise conductorul, ajungem imediat.

— Daţi alarma dacă este ceva serios.

Cei doi ieşiră.

Camera de serviciu se linişti. Sokolov îşi trecu mîna pe faţă şi-şi ridică apoi capul.

— Spuneţi acum ce s-a întîmplat ? întrebă el încet, dar privi spre plutonier, care începu să vorbească primul.

— Făceam rondul de noapte. La un moment dat am auzit un rîs de femeie şi voci pălăvrăgind. Ne-am apropiat şi ne-am uitat pe geam.

— Ce fel de geam ? Unde ? îl întrerupse Sokolov.

— Pe strada „Chiril şi Metodiu", într-o curticică interioară există un atelier, nu ştiu ce fel de atelier. Ne-am uitat printr-o gaură şi ce vedem...

Plutonierul se opri și făcu o față mirată. Sokolov pricepu îndată despre ce era vorba și i-o luă înainte :

— Orgii, nu-i așa ?

Se părea că plutonierul nu pricepuse ce-i aia orgie, căci continuă :

— Nu știu ce au făcut, dar..., tăcu, se apropie de Sokolov și-i șopti ceva la ureche.

Sokolov zîmbi, privind spre fată.

— Unde sînt celelalte femei ? întrebă el.

— Au mai fost încă două, dar au fugit.

— Măi da' viteze mai sînt ! Cine erau ?

— De unde să știu, tinere ca ea, arătă el spre fată.

Aceasta își scutură din nou capul și își umezi buzele puternic rujate, privi arogant, dar se vedea clar că îi scăzuse îngîmfarea de la început.

— Bine, dădu din cap Sokolov, vor spune ei cine au fost. Ești liber.

Plutonierul salută și ieși.

— Povestiți acum ce ați făcut ? întrebă Sokolov cu o doză de plictiseală, nu numai pentru că resimțea deja oboseala, dar și pentru faptul că asemenea istorii îl agasau. Această ființă impertinentă, în plină pubertate, care credea că marea e pînă la brîu, și care abia dacă își dă seama că a săvîrșit un delict ! Dacă și celelalte două erau ca ea, le rezolva ușor. Nu îi plăcea îndeosebi unul dintre băieți, care avea înfățișarea unui desfrînat versat. Nici unul din cei patru nu răspunse. Vă întreb ce-ați făcut toată noaptea ? ridică tonul, dar fiindcă nici de astă dată nu primi răspuns se adresă lui Branko, care împreună cu Spas aranjau și numărau banii : Bagă-i la arest, să se mai gîndească, și vom vedea pe urmă ce facem cu ei.

Numai fata nu încercă să protesteze și îl urmă prima pe Branko. Sokolov zîmbi în urma lor. Îi plăcea fata — și înfățișarea, și comportarea, și caracterul ei —, dar, dacă pornise atît de devreme pe drumul acesta, nu va ajunge departe. Luase hotărîrea de a-i trimite cîteva ore la arest, cu singurul scop de a-i face să recunoască totul chiar azi.

Bețivul cu pufoaică dormea pe scaun. Prin fereastră năvălea lumina alb-lăptoasă a dimineții. Dinspre bulevard venea un zgomot puternic de tramvai.

Branko se întoarse încruntat.

— Demoazela asta o să ne facă necazuri, strigă, amenințătoare !

— Se va înmuia, răspunse Sokolov.

— Trebuie să vorbim cu procurorul. Te uiți la ea, înaltă, bine făcută, o femeie în toată legea și cînd colo constați că e minoră.

— Serios ?

— N-are nici buletin, n-a împlinit optsprezece ani.

— În schimb își face de cap.

— Cel mai în vîrstă dintre cei trei seamănă a verigaș, și numele îmi este cunoscut, dar nu pot să-mi amintesc de unde.

— Informează-te despre el și, în general, ocupă-te mai departe. Vezi să rezolvi pînă la prînz și să le descoperi și pe celelalte două.

— Și Garsona ?

— M-am săturat de acest Garsona al tău. N-o să-ți scape. Dacă nu-i lichidați zilele acestea, mai bine lasă-i în pace.

— Ce pace ? ! ripostă Spas. Iar ne-a mințit.

— De ce ? se întoarse spre el Sokolov.

— De două ori am numărat banii, mi-am tocit degetele și tot opt sute de mii au ieșit.

— Ai încurcat ceva, zise Branko.

— Nu mai spune, atît mai înțeleg și eu. Mă pricep la miare și la sutici.

— Ia dă-i încoace, întinse mîna Sokolov.

Branko și Spas aduseră teancurile de bancnote pe birou și toți trei începură să numere din nou. Spas nu se înșelase. Chiar și atunci cînd rotunjeau bonurile, suma totală ieșea opt sute patruzeci și trei de mii de leva.

— Și dacă am greșit cu cinci-șase bucăți, tot atîtea sînt, conchise Spas.

— A avut dreptate Garsona că ne justificăm leafa, zîmbi Sokolov.

— Ce facem acum cu ei fără proces-verbal ? întrebă Spas.

— Îi dăruim Sfîntului Sinod, aruncă ironic Branko.

— Înregistraţi-i şi predaţi-i casierului, ordonă Sokolov. Dacă-i mai prindem iarăşi pe Conte şi pe Garsona, vom încerca să-i obligăm să recunoască şi jocul de azi-noapte. Dacă reuşim, vom alătura şi aceşti bani la dosar.

— Of ! spuse Branko, problema este cum să-i prindem pe aceşti excroci. Cine ştie ce-or să mai născocească.

— Tu ştii mai bine cum, răspunse Sokolov. N-am să-ţi dau eu lecţii. Începeţi chiar de azi, cu Spas. Lăsaţi orice altă treabă. Dar nici la al doilea joc nu le facem nimic, o să-l înregistrăm numai. Cu siguranţă, că ei vor mai arunca o momeală victimei şi probabil că vor mări suma. Prinderea va trebui pregătită abia la a treia întrunire, cînd vor fi gata să aplice lovitura finală.

— Şi ăsta ? arătă cu mîna spre bărbatul cu pufoaică. Trebuie să-i luăm bani pentru hotel.

Sokolov se pregăti să spună ceva, dar sună telefonul.

— Da... Direcţia, rosti obosit. Nu, în afară de o demoazelă şi trei derbedei n-au reţinut pe nimeni... Dar, privind brusc spre cel adormit lîngă sobă, zise : Staţi puţin, e unul aici... În jur de treizeci de ani... Da, da... În pufoaică... Bine, imediat...

Lăsă receptorul în furcă şi-i ordonă lui Branko :

— Ia trezeşte-l pe frumosul ăsta !

Branko, care urmărise convorbirea telefonică, începu să clipească din ochii-i negri, a nedumerire.

— Ridică-l, ridică-l şi percheziţionează-l !

Se dovedi că nu este aşa de uşor să determini un beţiv să-şi vină în fire. De la căldura sobei pufoaica scotea aburi şi puţea a ţuică de cea mai proastă calitate.

— Hai, hai, îl invită Sokolov. În sfîrşit, a venit şi rîndul tău.

Bărbatul îşi frecă ochii şi-şi scărpină barba ţepoasă, care cine ştie de cînd nu văzuse briciul. În mişcări avea ceva grosolan şi flegmatic. Ceea ce îl irită pe Sokolov, care îl dojeni :

— Hai, gata, nu te mai moşmondi, spune de ce eşti aici ?

Bărbatul îşi roti privirea şi începu să vorbească fonfăind cu limba îngroşată de băutură :

— Să crăp dacă știu unde sînt...

— Știi, știi, îl întrerupse Sokolov. Și nu te speria că nu crăpi. Unde te-ai îmbătat ?

— Ce, mai țin eu minte ? !

— Ascultă, strigă Sokolov, nu face pe prostul, răspunde exact și clar. Unde și cu cine ai băut ?

— A, în mai multe locuri, dar la sfîrșit parcă am fost la bufetul gării.

— Și-apoi ?

— Îmi amintesc că de acolo ne-au dat afară și ne-am dus undeva să ne facem plinul.

— Cu cine ?

— Nu-l cunosc... Ne-am cunoscut prin cîrciumi și el s-a lipit de mine.

— Așa, așa, îl invită Sokolov.

— Păi, apoi m-a dus la el acasă, a scos o țuică și iar am băut, într-un parc...

— Numai asta ?

Bărbatul își scărpină din nou barba, se mută de pe un picior pe altul.

— Îmi aduc aminte că la un moment dat l-am cîrpit.

— Cum așa, fără nici un motiv ?

— Cine a spus că fără nici un motiv ? Dacă nu mă provoca, de ce m-aș fi agățat de el. Păi, așa-i, ...mama lui, zise răstit bărbatul.

Sokolov zîmbi, ghicind cum fusese treaba.

— Dar știi că l-ai cotonogit bine ?

Bărbatul căscă ochii larg și-și privi mîinile mari ca niște ciocane.

— Păi eu, numai o dată...

— O dată, dar l-ai trimis la spital.

Bărbatul tăcu puțin. Își șterse buzele cu mîneca pufoaicei, își privi din nou mîinile noduroase și dădu mirat din cap.:

— Mi s-a părut așa, bine hrănit, cînd colo s-a dovedit atît de fragil !

Din nou un zîmbet ușor trecu pe fața obosită a lui Sokolov.

— S-a plîns că l-ai jefuit.

— Cine, eu ?

— Nu cumva noi ?

N-a fost nevoie să-l percheziţioneze. Bărbatul îşi aduse aminte de ceva, începu să-şi pipăie buzunarele pufoaicei, băgă mîna şi scoase de acolo un ceas cu brăţară metalică şi-l dădu lui Branko.

— Bine că-i la mine, răsuflă uşurat. Uitasem. Numai că nu i l-am furat eu. El singur mi l-a dat. V-am spus. Începuse să se învîrtească în jurul meu, se înghesuia, se ruga, mi-a spus că nu are bani, dar că o să-mi dea ceasul şi mi l-a băgat cu forţa în mînă, numai şi numai... Mă-nţelegeţi, nu... ? ! Şi pe deasupra înjura şi regimul. Numai că nu i-a mers cu mine şi atuncea l-am pocnit.

Sokolov consideră inutil să discute mai mult. Bărbatul n-avea nici o vină, dar înainte de a-l elibera îi zise cu o severitate nefirească:

— Acum, drept pedeapsă, vei mătura camera de arest şi altă dată să nu mai sări la bătaie.

Bărbatul ezită puţin, apoi îşi scutură capul :

— Bine, am s-o mătur, nu-i mare lucru, dar să ştiţi că dacă îmi mai cade în mînă „femeiuşca“ asta, n-o să scape numai cu unul, şi-şi arătă pumnul strîns.

Cum plecă Spas spre arest, Sokolov dădu telefon la secţia a doua de miliţie, anunţă că ceasul fusese găsit şi îşi notă numele celui cu pricina.

În aceeaşi clipă se întoarse şi ofiţerul de la secţia a doua.

— O istorie tîmpită, începu el furios încă din uşă.

— Ce-a fost de fapt ? întrebă Sokolov.

— Nişte studenţi au luat de la Institutul de medicină o mînă de om pentru a face analize, experienţe, nu ştiu exact, şi au lăsat-o peste noapte pe geam, la răcoare, iar pisicile au furat-o.

— Ei, mai bine asta decît altceva, rîse Sokolov. Şi acum du-te şi te odihneşte...

Afară bulevardul prindea viaţă. Unul cîte unul începu să sosească personalul Direcţiei — şefi, anchetatori, ofiţeri operativi. Începea o nouă zi de muncă...

2

SOKOLOV o privea cercetător și se chinuia să-și amintească de unde o cunoștea pe această fată cu plete lungi pînă-n brîu. Fata ridea, dar el nu auzea nimic, vedea doar cum buzele-i roșii ca sîngele se desfăceau și dădeau la iveală dinții albi, ca zăpada. În mîini ținea un zar uriaș, negru cu puncte albe. Se îndreptă spre fată, dar aceasta, sprintenă, sări înapoi și, zeflemitoare, cu ochii mari, îi arătă zarul. Apoi îl aruncă. Zarul sări pe pavaj ca un bidon de tinichea. Amîndoi alergau după el, dar nu reușeau să-l ajungă. Brusc, o mînă descărnată ieși din pămînt, prinse zarul și-l învîrti ca pe un titirez. În jurul lui se stîrni un vîrtej. Printre norii de praf se vedeau bancnote, multe bancnote. Se întinse să le prindă, dar vîrtejul se înălță sus, în cer, și luă totul cu el. Rămase doar zarul. Pe care se suise fata cu plete lungi. Rîdea din nou, se învîrtea, poalele i se umflau ca o umbrelă și-i dezveleau coapsele lungi. Apoi fata se opri, se înclină ca pe scenă, alergă spre clădirea din apropiere și se ascunse înăuntru. El alergă după ea, dar ușa era încuiată. Apăsă pe sonerie, care răsună ca într-o biserică. Sună iar, și același sunet strident.

Sokolov tresări. Ațipise. Doar o clipă, dar suficient ca să nu audă soneria prin care îl chema inspectorul Măngov. De numai zece minute le dăduse drumul băieților din grupa operativă și venise în biroul său pentru a-și pregăti raportul cu privire la cele petrecute și, iată, pe nesimțite, adormise cu capul pe birou.

Soneria sună din nou. Sokolov nu se mișcă de pe scaun. În general, soneria aceasta îl agasa întotdeauna. Avea senzația că inspectorul vroia să-și dovedească astfel poziția sa de șef. Dacă nu i-ar fi despărțit doar un perete, poate că l-ar fi scuzat. Nimeni n-ar fi îndrăznit să-l învinovățească pe Sokolov de indisciplină, de sfidare a ierarhiei în serviciu, însă, chiar din primele luni ale conlucrării lor, se iviseră cîteva întîmplări neplăcute, care îi lăsaseră un gust amar.

Măngov era exagerat, își impunea părerea, se amesteca grosolan în unele investigații, iar cînd se soldau cu eșecuri nu recunoștea niciodată că erau din vina lui.

Sokolov nu putea uita întîmplarea cu Contele. Avea sentimentul că Măngov fusese atunci extrem de ușuratec. Chiar dacă îl trimisese intenționat, ca să-i arate încă de la început că activitatea de investigare nu este o glumă și ca acest caz să-i fie învățătură de minte, și tot ar fi trebuit să-i apere demnitatea și să nu permită unui tip decăzut să-și bată joc de el.

Cu toate acestea, Sokolov avea o atitudine respectuoasă față de Măngov, față de funcția lui, n-ar fi intrat cu el în dispute pe probleme profesionale, n-ar fi ajuns la conflicte deschise. Își stima colegii, și niciodată nu arătase că era mai instruit și mai cult decît ei.

Majoritatea membrilor secției nu-și terminaseră studiile, dar știa că nu din vina lor. În timp ce el învăța, Branko și Becirov erau partizani, Spas și Nisim colindau lagărele de concentrare. Rămăseseră fără studii, dar trecuseră în schimb prin școala aspră a luptei crîncene și eroice, acumulaseră o bogată experiență de viață, obținuseră acea călire fără de care este imposibil să te arunci cu abnegație în luptă împotriva criminalității.

Și de astă dată îl iritase soneria. I se părea că dacă inspectorul ar fi fost ceva mai perspicace, ar fi trebuit să vină el aici, nu să-l cheme. Una e să fi dormit și să te fi odihnit, și alta să fi petrecut o noapte albă în tensiune.

Fără nici o plăcere, Sokolov încercă să se ridice, dar ușa se deschise fără ca cineva să bată în prealabil, și el se reașeză pe scaun.

Apăru Măngov. Fața lui slabă, zbîrcită, fusese bărbierită pînă se albăstrise. Ca întotdeauna, era îmbrăcat elegant, calitate în fața căreia Sokolov se entuziasmase de multe ori, încercase să o imite și o dăduse de exemplu celorlalți colegi. Dar reproșurile că ofițerii operativi sînt neglijenți cu aspectul lor exterior nu încetaseră. La rîndul său, Sokolov îi sfătui prietenește pe toți membrii grupei să nu fie neglijenți cu ei înșiși, pentru a avea autoritate în fața cetățenilor, pentru a inspira respect oamenilor cu

care aveau de-a face, dar și pentru bunul renume al miliției. Reacția lor însă fusese aproape aceeași întotdeauna. Chiar cu două-trei zile în urmă avuseseră o altă discuție pe tema aceasta și el se supărase în mod serios, dar tot nu realizase nimic.

— Dacă mă-mbrac elegant, declarase Spas, nu-mi merge bine. Parcă știu cine sînt și fug de mine, mama lor de bandiți...

— Înțeleg, se arătase oarecum de acord Sokolov, dar nici așa nu merge.

— Da, dar cînd sînt îmbrăcat mai modest pot intra neobservat în cafenele, pot să mă plimb prin piață, să colind peste tot, prin oraș, fără să atrag atenția oamenilor asupra mea.

Spas se încăpățînase și nu voise să se despartă de șapcă și de mantaua îmblănită, pe care o purta mereu descheiată și cu gulerul ridicat.

— Parcă ai fi un țăran burlac ! Și doar ai o bască cehească și un palton, de toată frumusețea, insistase Sokolov.

— Păi de ce să mă rușinez, doar sînt țăran. Ce s-ar alege de ele dacă le-aș purta în fiecare zi ? Am să le pun doar cînd va fi nevoie.

— Și Branko mătură străzile în pantaloni golf și cu paltonul ăsta lung, și nu vrea să le arunce.

— Mă simt bine în ele, răspunsese Branko.

— Ești tînăr, renunță măcar la favoriți și bărbierește-te zilnic.

Branko își plimbase mîna pe față, căci avea și acum barbă mare. Zîmbise apoi ambiguu.

— Obișnuința, ce să-i faci, dar gata, s-a isprăvit, promisese.

Sokolov știa că fiecare avea unele obiceiuri la care cu greu ar fi renunțat. Nisim abia aruncase gambeta murdară decolorată. Branko insista să i se înregistreze parabellum-ul cu care fusese înarmat ca partizan și pe care continua să-l poarte chiar dacă era mare și grosolan.

— Nu e greu ? îl întrebă o dată Sokolov.

Branko clătinase din cap.

— Pe cine-l interesează greutatea ? Important este să facă treabă. Înainte m-a slujit cu credinţă şi acum să-l arunc ?

— Dar de la 9 Septembrie nu prea l-ai folosit.

— Tot îmi va trebui o dată şi e mai bine să fiu sigur. Ce mai !

Sokolov încetase să le mai facă observaţii cu privire la îmbrăcăminte şi, prinşi de viaţa zilnică, atît de tensionată, aproape că nu mai aveau timp să se mai gîndească la toate acestea.

Măngov era din vechea generaţie, se apropia de cincizeci de ani, avusese posibilitate să-şi facă haine încă înainte de război, dar se vedea şi că era exigent cu sine, probabil datorită faptului că era sofiean. Sokolov îl măsură şi acum din cap pînă în picioare. Totul era impecabil — costumul maro din panama, cămaşa de poplin, cu guler şi manşete apretate, cravata, cu veşnicul ac din sidef înfipt în ea, lustrul pantofilor...

Sokolov rămase la birou, în speranţa că Măngov va intra, însă acesta clătină zîmbind din cap şi întrebă :

— Parcă ai aţipit, nu ?

— Într-adevăr, îi răspunse Sokolov şi în sinea sa regretă că nu închisese uşa pe dinăuntru.

— Am înţeles că azi-noapte ai umplut o celulă. Cine se va ocupa de ei ?

Sokolov îi răspunse puţin enervat :

— I-am trimis provizoriu la arest, am avut alte sarcini urgente.

— Vino atunci dincolo, să vedem ce s-a întîmplat.

„Dincolo“ însemna să meargă pînă la el.

Măngov, care se aşezase între timp pe scaun, îl întîmpină cu întrebarea :

— Ce-aţi făcut, aţi jefuit vreo bancă azi-noapte ?

Sokolov se miră cum de reuşise să afle atît de repede de cartofori, dar gîndi că precis se întîlnise cu Branko şi Spas cînd duceau banii spre a-i preda la casierie şi răspunse :

— Cam așa ceva.

— Povestește.

Sokolov prezentă succint evenimentele ce avuseseră loc și ce întreprinsese în legătură cu ele, dar, conștient, îi trecu sub tăcere pe cartofori. În legătură cu băieții și fata, care fuseseră reținuți, spuse că era posibil să se descopere ceva „mai important", de aceea se impunea să fie strînși cu ușa.

— Ce ai în vedere ?

— Am primit de curînd un denunț cum că în atelierul unui pictor vin diferite femei, au loc orgii și altele de acest fel...

— Și ? fața slabă a lui Măngov se ascuți și mai mult.

— Deoarece aceștia au fost prinși în atelier, presupun că poate fi același...

— Numai cu presupuneri nu se poate, îl întrerupse Măngov cu o notă de reproș. În denunț doar se arată, cred, unde este atelierul și cine este pictorul.

— Păi, asta-i, că nu se arată, ci se spune că ar fi undeva în jurul pieței.

— Este anonim ? ridică din sprîncene Măngov.

Sokolov dădu aprobativ din cap. Măngov își strîmbă buzele :

— Mi se pare că se irosește prea mult timp cu asemenea denunțuri care ne trimit la dracu-n praznic.

Sokolov se aștepta la o astfel de dojană și răspunse foarte liniștit, chiar cu o anumită indiferență :

— Tu mi l-ai dat spre verificare.

Între ei se stabilise o regulă tacită, să se adreseze unul altuia cu „dumneavoastră" doar în prezența altor oameni și la consfătuiri, iar acesta era singurul punct în relațiile lor de serviciu, la care Măngov nu obiectase niciodată.

— Bine, răspunse el împăciuitor. Dar într-un astfel de caz trebuie să emiți ordinul de reținere și să ceri aprobarea procurorului.

Sokolov consideră că Măngov făcea eforturi pentru a demonstra justețea observației sale, de aceea răspunse categoric :

— Este inutil. Am să-i anchetez imediat și am să le dau drumul...

— E, e, ne jucăm de-a reținerea — eliberarea, îl întrerupse iar Măngov.

— Dacă este vorba de ceva mai serios, va rămîne doar pictorul, de ceilalți n-am nevoie.

Sokolov trecu sub tăcere motivul care îl împinsese să acorde mai multă atenție celor reținuți. Una din prostituatele anchetate anterior amintise în depoziția sa că vizitase atelierul unui pictor. După cît își amintea, acolo erau date mai exacte. Dar pentru a le verifica trebuia să aștepte sosirea tovarășilor de la serviciul „Dosare". Dacă i se confirmau îndoielile, ar fi putut avea motiv pentru o anchetă mai aprofundată.

Măngov păru a pricepe că el nu se mai încăpățîna și spuse parcă într-o doară :

— Bine, dacă vrei, pot să-i „ascult" eu, iar tu du-te să te odihnești.

— Nu dorm niciodată după ce ies din serviciu, nu sînt obișnuit, replică Sokolov. Rezist, sînt încă tînăr.

— Cum vrei, ridică din umeri Măngov. Ce-i cu povestea asta cu banii ?

Sokolov știa că nu avea să uite și îi spuse laconic :

— I-am cîștigat la jocul de cărți.

— Zi-i, zi-i, îl îndemnă Măngov.

Foarte pe scurt Sokolov îi povesti ce se întîmplase peste noapte. Măngov asculta cu viu interes, dar cînd află cum îi întîmpinaseră cartoforii, în ochi i se aprinseră scîntei de nemulțumire.

— Și cum, clipi el des, i-ați găsit bîndu-și cafeaua ?

— Nu, țuica, preciză Sokolov.

Cu degetele sale uscățive, începu să bată tactul pe birou :

— Așa e cînd se acționează în pripă.

Poate că reproșul lui Măngov era întemeiat, dar lui Sokolov nu-i picase bine tonul ironic.

— Ar fi interesant de știut cum ar fi procedat altul în locul meu ! spuse gînditor, amintindu-și rapid fiecare acțiune a sa. Nu puteam sări cu parașuta, pentru a ateriza direct prin fereastra de la etajul al patrulea.

— Lasă fantasmagoriile astea, îi răspunse Măngov şi-şi aprinse ţigara. Nici eu nu ştiu acum ce era de făcut, dar într-adevăr n-ai noroc din moment ce în drumul tău a apărut Contele. Parcă aşteaptă ca tot eu să-l prind în chingi.

— N-o să fie nevoie, i-o reteză Sokolov.

Măngov privi întrebător.

— Dacă n-o să-l prind în zilele următoare renunţ la el şi ţi-l las ţie.

Sokolov se miră singur de această atitudine a sa, dar nu-i păru rău, nu putea răspunde altfel la o asemenea provocare.

Măngov zîmbi şi zise :

— Dacă zboară pasărea, pe urmă mai prinzi vînt...

— Atît am putut, atît am făcut, încheie Sokolov. Iar opt sute de mii sînt aproape salariul grupei noastre pe un an.

— Fără îndoială sînt mulţi bani, recunoscu sincer Măngov, dar treaba e făcută doar pe jumătate...

— Vom încerca s-o terminăm, iar ce se va întîmpla...

Telefonul sună şi Măngov ridică receptorul, pentru ca după o clipă să i-l dea lui Sokolov.

— Da... eu sînt, răspunse el. Încă n-ai adormit ?... Aşa. Unde eşti ?... Bine, vin imediat. Lăsă receptorul şi privi la ceasul din perete. Trecuse de nouă. Trebuie să plec imediat, zise.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Măngov.

— A sunat Branko. S-a întors în piaţa „Slaveikov" şi a dat peste Conte şi prietenii lui. Presupune că vor organiza iar un joc.

Măngov se gîndi şi spuse parcă şovăielnic :

— Nu ar fi exclus, deoarece este greu de presupus că am porni imediat pe urmele lor. Dar, pe de altă parte, se pune întrebarea de unde iau bani. Singur spuneai că n-aţi găsit nimic.

Presupunerile inspectorului nu erau lipsite de logică. Sokolov se aşeză. Într-adevăr, n-avea rost să se ocupe şi azi de cartofori, deoarece era încredinţat că aceştia nu aveau nici curajul să joace imediat, nici banii necesari. Dacă vroiau să-l cureţe de bani pe omul din Plovdiv, tre-

buia ca acesta să-i și aibă, ceea ce presupunea să se ducă la Plovdiv. Contele și Garsona știau exact suma de care dispunea victima lor și participau în mod egal la joc.

— Ce hotărăști ? îl întrebă Măngov.

— Mă gîndesc că ai dreptate. Admit că pot juca, dar cu o singură condiție — să-i permită cu orice preț să plece cu cîștigul.

Măngov oftă.

— Dracu știe ce mai pot născoci șarlatanii ăștia. Cum văd bani, cum înnebunesc.

— Oricum trebuie să plec. Branko mă așteaptă, zise Sokolov, ridicîndu-se. În acest caz, ocupă-te tu de cei reținuți. Nici eu nu știu mai mult decît ți-am povestit, așa că prezența mea nu este indispensabilă.

— Am să mă ocup, îl asigură Măngov, dînd din mînă liniștitor.

Sokolov se ridică, dar înainte de a ieși își aduse aminte de ceva, scotoci prin buzunare, scoase biletul și i-l dădu lui Măngov.

— L-am găsit în piață. Am impresia că, din greșeală a fost aruncat o dată cu banii, îi spuse.

Măngov răsuci biletul în mînă și îl citi cu voce tare :

— S.K. — 425, marți (vineri) — și, privindu-l pe Sokolov, completă : Nu înțeleg nimic !

— Nici eu, răspunse Sokolov, dar scrisul îmi pare cunoscut.

Măngov căzu pe gînduri, își aținti privirea pe bilețel, apoi ridică receptorul și ceru să-i fie adus dosarul Contelui și al lui Garsona.

— În timpul ăsta o să mă îmbrac, spuse Sokolov și plecă în biroul său.

Cînd se întoarse, Măngov îl întîmpină zîmbind.

— Nu te-ai înșelat. Este scrisul Contelui.

— Ce-o fi vrînd să însemne ?

— Chiar dacă nu înseamnă nimic, tot o să-l păstrăm. S-ar putea să ne trebuiască. Iar acum pleacă, te așteaptă Branko.

Sokolov ieși repede.

3

SOKOLOV ajunse acasă seara, tîrziu, mort de oboseală. Se dezbrăcă și căzu în pat de parcă ar fi fost secerat. Voia să adoarmă imediat, să nu se mai gîndească nici o clipă, să nu-și mai aducă aminte de cele trăite în ultimele douăzeci și patru de ore.

Cu o zi mai înainte îi păruse rău că Vera întîrzia, îi era dor de fetiță. Crescuse desigur în aceste două luni. Le rugase să mai stea puțin, pînă reușea să obțină o altă locuință. Cel puțin așa îi promiseseră în mod ferm; iată însă că întîrziaseră să îi dea și era posibil chiar să nu se rezolve nimic. Iarna înainta și ar fi fost mai bine să se pregătească din timp, fie și în această cămăruță mizerabilă și neigienică. Un colocatar, student, îi propusese nu de mult să facă schimb — el avea o cameră mai mare și cu vedere spre sud, dar Sokolov refuzase. Își făcea scrupule să bage băiatul în această văgăună, iar, dacă ar fi făcut-o, se reduceau și șansele de a-l mai scoate curînd de aici.

Refuzase propunerea lui Măngov de a se instala într-unul din cele două apartamente ale celor evacuați din Sofia. S-ar fi simțit penibil. Ce ar fi gîndit oamenii ? Ar fi spus că îi evacuaseră și pe cutare, și pe cutare, numai pentru a le lua locuințele. Măngov făcuse însă un semn dispreţuitor cu mîna : „Prejudecăți !"

Acum se bucură că era singur. Altfel, fără îndoială, Vera ar fi înțeles că era necăjit, că avea neplăceri și s-ar fi necăjit și ea. Și poate că, fin, așa cum doar femeile se pricep s-o facă, ar fi insinuat că fusese slab cînd acceptase să muncească în miliție. Cu sau fără motiv, deseori ea-i arunca așa, printre altele, că ar fi fost de acord să trăiască și în aceste condiții, dar măcar să fi rămas ziarist. Cine știe de ce avea ea un mare respect pentru această profesie și îi părea rău că el se dedica acum unei activități atît de prozaice. N-avea nici o vină dacă gîndea astfel despre serviciul lui. El nu-i spunea nimic din ceea ce făcea zilnic. Cînd îi împărtășea cîte ceva, acestea erau întîmplări nesemnificative — șmecherii ale unora care fuseseră reținuți, amănunte despre unele crime de care aflase deja toată

lumea sau poveşti distractive cu privire la unii contravenienţi inofensivi. Nu voia ca această fată de nouăsprezece ani, pe care o iubea atît de mult, să cunoască mai devreme lumea murdară în care se mişca el. Nici o clipă n-ar fi admis că, dacă ar şti că el are zilnic de-a face cu femei, chiar şi decăzute moral, că anchetează şi aude cele mai detestabile amănunte privind desfrîul, ea s-ar supăra, ar fi geloasă. Nu, nu era vorba de asta ; dar era mai bine să rămînă departe de preocupările lui. Vera îl iubea şi el nu voia să existe ceva care să tulbure dragostea lor. Ea nu cunoştea încă viaţa dintr-un mare oraş, pentru ea aceasta se limita la cămăruţa lor, la copil şi la el, şi nu putea să vadă, să descopere decît frumosul — restul n-o interesa şi nici el nu trebuia să i-l arate. Asta ar putea-o face mai tîrziu, atunci cînd putea să priceapă lucrurile, să le judece şi să le analizeze ca un om matur. Pentru moment însă nu era cazul.

Ar fi vrut să adoarmă imediat, dar nu putea. Efortul lui de a nu se gîndi la nimic, de a nu-şi aduce aminte de nimic fu zadarnic. Resimţi o durere acută cînd în faţa ochilor îi apăru fizionomia perfid zîmbitoare a Contelui, care, la întîlnirea lor de dimineaţă, în piaţa „Slaveiko", îi spusese că îşi pierd vremea degeaba mergînd pe urmele lor. „N-o să ne prindeţi chiar dacă o să adunaţi toţi miliţienii din Sofia", mai adăugase plecînd. Nu-i răspunsese, n-avusese timp, dar chiar dacă ar fi avut tot degeaba ar fi fost : cuvintele cartoforului îl izbiseră ca un bici peste faţă. Pe ce se baza acest tip ? Oare atît de incapabili, de neputincioşi îi considera pe cei din miliţie ? Dacă îi provoca în mod conştient, pentru a-i jigni, a-i umili, atunci de ce deschidea front împotriva întregii miliţii ? Că era înrăit împotriva puterii populare, care îi luase aproape totul, nu se îndoia, aceasta era firesc, dar de ce îşi complica singur situaţia ?

Oricum, cartoforii nu se putuseră ascunde de ochii lor pînă tîrziu, după-amiază. Nu încăpea nici o îndoială că aveau să-şi organizeze jocul. Încă un lucru îl obliga să fie atent în urmărirea lor. Branko îl urmărise pe cel din Plovdiv şi constatase că scosese o mare sumă de bani de la Banca Naţională, în contul noii întreprinderi farmaceutice unde lucra ca şef al filialei raionale.

Aflînd că se atentează la banii statului, Sokolov se grăbise să ajungă la Direcție, pentru a se sfătui cu Măngov. Inspectorul dăduse dovadă de înțelegere față de greutățile celor trei și propusese ca, în afară de Branko și Spas, să fie mobilizați și alți oameni. Sokolov se împotrivise. Îi era rușine să alarmeze toată grupa, doar nu urmau să prindă o bandă de tîlhari înarmați, ci cartofori obișnuiți.

— Dacă-i consideri pe Conte și pe Garsona obișnuiți, mai bine nu te mai ocupa de ei, îi spusese Măngov. Adu-ți aminte ce-ți spun, ei doi ne vor provoca mari încurcături și belele.

Sokolov dăduse disprețuitor din mînă, însă inspectorul continuase :

— Știi că și Contele, și Garsona joacă pe sume mari ? Dacă azi-noapte au jucat cîte o jumătate de milion de leva, de unde vor mai lua încă pe atîta pentru o nouă partidă ?

Măngov avea dreptate. Acestea erau sume uriașe, o întreagă avere. Și dintr-o dată recunoscu că Măngov era uneori mai perspicace, mai cu judecată. Nu se avînta ca el, năvalnic, mînat doar de dorința de a-i prinde cu orice preț pe infractori.

— Nu ți-a dat nimic de gîndit, continuase Măngov, că ar trebui să-i urmărim mai îndeaproape ? N-ai impresia că aici este și „altceva" ?

Ce însemna acest „altceva" nu înțelesese, dar nici Măngov nu îi explicase.

— Am să-ți spun un nou amănunt, pe care abia l-am aflat. Acum două zile Garsona a cîștigat la barbut circa trei sute de mii de leva de la proprietarul unui atelier de piese electrice, iar Contele a participat la un caré cu primul secretar al unei legații. Conform datelor furnizate, Contele a părăsit vila în care jucase cu o mie două sute de dolari americani, cu un inel scump, de aur cu briliante, și cu circa patruzeci de lire turcești de aur.

Pe moment nici măcar nu făcuse efortul să aprecieze valoarea cîștigului, atît de incredibile i se păruseră cele spuse de Măngov. Cum se strecurase Contele în aceste medii ? Știa că învățase mulți ani în străinătate, că se ocupase cu afaceri pe plan internațional, că vorbea limbi

străine, dar și că drumurile și legăturile lui erau deja întrerupte.

— Nu consideri că ar fi mai înțelept să-l lăsăm în pace pînă reușim să examinăm mai atent istoria asta ? îl întrebase Măngov. Mă pun în încurcătură asemenea jocuri „à la Monte Carlo". Dacă s-au adunat întîmplător, cine se aseamănă se adună, dacă au gîndit-o cu abilitate, anticipat, dacă a cîștigat această bogăție sau i-a aruncat-o intenționat și așa mai departe, datoria noastră este să verificăm totul.

Sokolov continuase să tacă, dar nici Măngov nu îi dăduse posibilitatea să zică ceva și se grăbise să-și spună părerea :

— Dacă aș fi în locul tău, l-aș lovi „din interior".

Abia atunci, pricepînd clar aluzia inspectorului, reacționase pe loc :

— Nu, asta nu. Am să-l înhaț, după toate regulile, fără ajutorul nimănui.

— Treaba ta, îi răspunsese conciliant Măngov. Dar să nu te coste scump această ambiție sau prejudecată, nu știu.

— Nici una, nici alta, ci o chestiune de onoare. Este atît de greu să mă înțelegi ?

— Atunci acționează, iar de vor cădea în capcană o vom scoate la capăt într-un fel. Sufăr pentru banii poporului pe care-i vor lua de la farmacist.

— Să fie numai aceștia, că îi vom recupera ușor, dăduse Sokolov disprețuitor din mînă.

Dacă ar fi ascultat sfatul lui Măngov și cel puțin azi nu avusese motiv să se îndoiască de atitudinea lui binevoitoare, acum n-ar fi zăcut, ca snopit în bătaie, într-o cameră neconfortabilă și n-ar fi căutat o ieșire din situația penibilă în care se afla.

Totul era compromis. Oricît s-ar fi gîndit și ar fi verificat în minte, atent, cele întîmplate, concluzia era doar una — eșec complet. Cartoforii le scăpaseră într-un moment în care nimeni nu se mai îndoia, nici măcar o singură clipă, de încheierea cu succes a acțiunii. Să se accepte ipoteza lui Spas și Branko, că Contele și Garsona îi simțiseră și că hotărîseră să destrame grupul și să renunțe la jocul

lor, era cel puțin neserios și însemna că se căuta justificarea insuccesului.

Formal, se declarase de acord, în fața colegilor, cu această versiune, dar în sinea sa era profund convins că jucătorii de cărți îi păcăliseră și acest gînd îl supăra...

*

O bubuitură puternică pe scări întrerupse gîndurile lui Sokolov și îl făcu să tresară. Îl văzu pe palier pe cizmarul de deasupra. Căzut cu fața în jos, făcea eforturi disperate să ajungă cu mîna la balustrada scării. În prima clipă Sokolov se înfurie, dar, cînd văzu neputința acestui nefericit care se îmbăta regulat, îl cuprinse mila. Îl luă de subțiori și cu mare greutate îl puse pe picioare. Cizmarul nu încercă să se opună și, pălăvrăgind ceva fără sens, păși nesigur. La etajul de deasupra se trînti ușa și se auziră voci speriate. Tremurînd de frică, tocmai treziți din somn, femeia și cei trei copii ai pantofarului priveau în jos. Cum își zăriră tatăl, copiii începură să plîngă, iar femeia coborî să-l ajute pe Sokolov.

— Nu mai știu, măicuță dragă, ce să fac, gemu ea, și își apucă bărbatul de mînă. Ce-o mai fi cu băutura asta, ce o fi cu nebunia asta ?

Cînd reușiră în cele din urmă să-l urce în patul din bucătărioară, bețivul adormi imediat, iar soția lui se întoarse spre Sokolov și, încrucișîndu-și mîinile pe piept, spuse plîngînd :

— Vă rog să ne iertați de deranj. Bine că ați fost dumneavoastră, ce mă făceam altfel ? !

— Nu-i nimic, o liniști el. Se întîmplă, eu abia mă întorsesem, încă nu mă culcasem.

— A dat totul pe băutură, izbucni ea în plîns. Vor muri copiii de foame.

Sokolov știa că vecinul era bețiv, dar intra pentru prima dată în locuința lor. O singură privire îi fu de-ajuns pentru a înțelege tragedia acestei familii. Pe masa încă nestrînsă, probabil în așteptarea tatălui, văzu supă, cartofi fierți și murături. Privirea i se îndreptă mecanic spre ușa întredeschisă, pe unde intraseră copiii. Strînse una în alta,

cele trei fetiţe îl priveau curioase şi şopteau ceva. Le dojeni uşor cu mîna şi, spunîndu-le că trebuie să se culce, se întoarse spre mamă :

— Tovarăşă Nonceva, veniţi puţin pînă jos.

Deşi auzise bine, ea îl privi întrebătoare, şi el o invită din nou :

— Doar pentru o clipă, vă întoarceţi imediat.

Şi plecă. Ea avu o ezitare, apoi închise uşa bucătăriei, le şopti ceva copiilor şi, tăcută, îl urmă.

Cînd intrară în camera lui, el îi oferi un scaun, deschise bufetul, scoase de acolo două sacoşe pline cu pachete şi, punîndu-i-le lîngă picioare, îi spuse blînd :

— Luaţi astea.

Femeia clipi din ochi, dezorientată, nedumerită de ce se întîmpla.

— Sînt alimente pentru copii. Brînză, orez, zahăr, puţin salam, caşcaval şi... nu mai ştiu ce.

Femeia se înroşi şi clătină din cap, dar înainte de a scoate o vorbă Sokolov i-o luă înainte :

— Vă rog să mă înţelegeţi bine, spuse repede. Pe criza asta... Ni se dau suplimentar peste raţie şi eu nu le pot consuma.

— Nu ! spuse ea categoric şi se ridică.

Sokolov înţelese că nu dăduse dovadă de tact şi că în gestul său spontan de binefacere fusese ceva exagerat, ceva teatral, care o jignise şi de aceea spuse aproape rugîndu-se :

— Soţia şi copilul meu sînt în provincie, iar eu mănînc la cantină, la ce-mi folosesc astea ?

Ea dădu din nou din cap, dar era limpede că şovăia.

— Dacă rămîn aici se vor strica. E mai bine să le vedeţi într-o zi la gunoi ? În plus, vom primi în curînd noile suplimente, iar eu nu mi-am folosit nici bonurile...

Nu termină. Cu capul lăsat în jos, femeia plîngea ţinîndu-şi mîinile pe genunchi.

— Lăsaţi, o rugă, apropiindu-se de ea, nu trebuie... Doar sîntem oameni, iar copiii...

— Ce vină au ei, zise femeia printre sughiţuri, că tatăl lor bea totul !

— Uitați, îi spuse, făceți-o măcar pentru ei, luați alimentele. Spuneți-le că le trimite unchiul Nikolai de ziua de naștere a fetiței sale. Ea s-a născut într-adevăr în luna aceasta.

Femeia clătină nehotărîtă din cap, șovăi, încercă să spună ceva, dar el i-o luă înainte :

— Nu trebuie să-mi mulțumiți, copiii nu trebuie să fie lipsiți de mîncare. Se aplecă apoi, îi dădu plasele și o conduse pînă la ușă. Înainte de a închide ușa îi mai spuse încet : Mîine voi trece pe la atelier și voi vorbi cu nenea Vlado...

Cînd se culcă din nou în pat, Sokolov uită de neplăcerile de peste zi. În fața fetițelor pantofarului, strînse grămadă și speriate ca iepurii, și a ochilor plini de lacrimi și de recunoștință ai mamei istovite de viață, necazurile lui păliră pe nesimțite.

4

CÎND în dimineața următoare Sokolov se îndreptă spre Direcția Miliției, ceața lipicioasă și înțepătoare din cauza fumului și funinginei sufocase din nou capitala. Senzația inițială că somnul zdravăn îl înviorase dispăruse treptat. Haosul din jurul său, oamenii care se grăbeau la lucru, zumzetul tramvaielor și clacsoanele automobilelor care cu greu își făceau drum prin ceață îi umbri buna dispoziție. Nu voi să se înghesuie alăturîndu-se ciorchinelor de oameni din ușile tramvaielor și preferă să meargă pe jos. Alegea intenționat străzile mai puțin circulate — liniștea lor îi permitea să-și adune gîndurile. Azi se ținea la Mängov consfătuirea lunară și nu se pregătise pentru raport. Îi era greu să-și amintească ce fel de oameni sînt în arest, pînă unde a ajuns cu corespondența

și care sînt cele mai urgente sarcini pe care trebuia să le îndeplinească grupa. Cu siguranță i se vor repartiza altele noi, care curgeau gîrlă — cereri, reclamații, evenimente și cîte și mai cîte.

Își aminti că, în urmă cu o săptămînă, personal inspectorul șef Demir Hristoforov îl rugase să încerce să descopere o liceană care fugise de acasă și se presupunea că nimerise într-un cerc de tineri imorali. Era fata unei cunoștințe a inspectorului, care îl rugase să o ajute. Într-adevăr, se interesaseră pe ici-pe colo, o căutaseră în cafenele și în locurile unde s-ar fi putut obține unele informații sau i s-ar fi putut da de urmă, dar zadarnic. Nisim, care se oferise s-o caute, se întorsese furios și declarase că refuză să se mai ocupe de acest caz.

— E ca și cînd ai căuta acul în carul cu fîn, suduia el. Cine știe în ce vilă sau apartament s-a vîrît și își face de cap, iar eu colind din cauza ei toată Sofia. Asta nu e treabă. Dacă nu i-au pus la timp hățurile acasă, acum să și-o caute singuri.

Nisim protesta pe bună dreptate. Povești asemănătoare, cu fete răsfățate și destrăbălate, erau cîte voiai și nu era în puterea investigatorilor să le facă față și nici n-aveau obligația să se ocupe de cazuri particulare. Oricum, din moment ce inspectorul șef li se adresase, trebuiau să manifeste mai multă stăruință.

Sokolov traversase deja părculețul de lîngă Baia Centrală cînd aproape se lovi de Branko, care alerga. Ceața se rărise și se vedea mai bine.

— Încotro alergi ? îi strigă și se opri în fața lui.

— A, salut, șefule, răspunse Branko abia respirînd. Te văd la timp. Hai cu mine, ceilalți încă n-au sosit și sînt singur.

— Ce-ai mai găsit ? se miră Sokolov.

— O lovitură pentru gustare.

— Unde ?

— La Feri.

— De ce așa de dimineață ?

— Păi au rămas pînă-n zori.

— Cine ?

— Din cîte am înţeles este şi Vancio Florarul, dar despre ceilalţi nu ştiu nimic. Vom vedea îndată.

— De unde ai aflat ? îl întrebă Sokolov, care se întorsese şi mergea acum alături de el.

— M-a anunţat Fani Carioka, îi explică Branko. Se pare că s-a certat cu Feri, el a gonit-o şi acum, ca să se răzbune, a hotărît să-l trădeze.

Feri avea un atelier de umbrele, genţi şi alte „zorzoane", cum zicea Branko, dar în realitate se ocupa cu diferite afaceri necurate. Cumpăra şi vindea la bursa neagră cînd una, cînd alta, şi cîştiga bine. Era client permanent al miliţiei, dar se strecura întotdeauna. Făcea comerţ cu amănuntul şi nu merita să-l bage în puşcărie şi să-l hrănească pe gratis. La fel şi cu jocul de noroc ; îl prinseseră de multe ori, dar mereu cu sume mici şi scăpase cu amendă.

— Merită oare să ne ocupăm de găinării ? întrebă Sokolov, amintindu-şi răfuielile avute pînă acum cu Feri.

— De data asta s-au lansat la o sumă mai mare, răspunse Branko.

— De unde au ?

— Or să ne spună.

Traversară bulevardul „Dondukov" şi intrară printre dărîmături. Atelierul lui Feri se afla într-o casă pe jumătate ruinată, lîngă gardul de scînduri ce împrejmuia terenul pregătit pentru construirea viitorului centru al capitalei.

Cînd se apropiară Branko îi spuse lui Sokolov să aştepte şi-şi continuă drumul singur, pe lîngă perete, pînă la atelier. Vitrina, necurăţată de ani de zile, îl împiedica să vadă. Îşi ridică puţin cozorocul şepcii şi-şi lipi fruntea de geam. După o clipă îi făcu semn lui Sokolov să vină, iar el se duse la intrare, apăsă uşor pe clanţă, apoi se dădu un pas înapoi şi cu toată forţa împinse cu umărul drept în uşă. Aceasta se deschise. Sokolov se afla deja lîngă el şi amîndoi intrară înăuntru.

Aşezaţi în jurul unei măsuţe, acoperită cu o cuvertură murdară, Feri, Vancio Florarul şi încă doi tineri necunoscuţi priveau spre vitrină fără să se mişte de la locurile lor.

— Salut, spuse Branko zîmbind și ducînd mîna la șapcă, de parcă ar fi dat onorul.

Feri, un brunet îndesat, cu ochii mijiți șmecherește și obrajii rotunjori, făcu o grimasă nedefinită, lăsîndu-și neglijent singura mînă între picioare, dar Branko îl observă.

— Lasă șmecheriile astea, Feri, n-are nici un sens, spuse pășind către el și, prinzîndu-l de cot, îi ridică mîna pe masă. Hai deschide-o, de ce te temi ?

Feri își desfăcu degetele groase și unsuroase. În palmă îi străluceau două zaruri mici, albe.

Branko se aplecă, le luă, le amestecă și le aruncă pe cuvertură.

— *Șase*-doi, spuse el și le aruncă a doua oară. *Șase*-cinci. Le aruncă din nou : *Șase*-trei.

De aproape zece ori zarurile se rostogoliră pe cuvertură și unul din ele arată întotdeauna șase.

Toți urmăreau în tăcere acest joc și doar număratul monoton al lui Branko tulbura liniștea ce se lăsase :

— *Șase*-unu, *șase*-trei, *șase*-cinci, *șase*-doi, *șase-șase !* și de fiecare dată sublinia cu surprindere cuvîntul *șase*. Măi, da' bine îmi merge, remarcă el cu ironie.

Apoi ascunse un zar și începu să-l arunce doar pe acela care dădea șase. Dar, oricum l-ar fi învîrtit, zarul arăta necontenit numai șase.

— Bine le-ai ticluit, Feri. Păcat că te-am împiedicat să dai lovitura. Zarul este opera ta ?

Feri tăcu, iar fața i se înnegri mai rău. Vancio Florarul zîmbi acru și-și arătă dinții galbeni, pe jumătate căzuți. Cei doi necunoscuți priveau speriați. „Norocul" lui Branko îi dezorientase complet.

— Dă-mi-l și pe celălalt, zise Branko, să am o amintire de la tine.

Feri ridică din umeri, fără să scoată un cuvînt.

— Haide, haide, nu tărăgăna și nu mă forța să te perchiziționez.

Înțelegînd că n-avea rost să se încăpățîneze, Feri căută în buzunar și-i dădu al treilea zar. Branko nici nu-l mai încercă. Era sigur că este falsificat.

— Ai să-mi povestești pe urmă cum le fabrici. Acum să vedem pe cîți bani ați mizat. Și, mai repede, că n-am timp !

În fața fiecăruia se afla cîte o grămăjoară de bancnote mototolite și monezi de cîte cincizeci și o sută de leva.

Sokolov, care tăcuse și nu se amestecase pînă acum în activitatea lui Branko, luă un ziar de pe raft și îl așternu pe masă. Branko strînse banii în el.

— Îi numărăm mai tîrziu, zise. Și acum scoateți totul, pînă la ultimul ban.

Toți patru începură să se scotocească prin buzunare și, unul cîte unul, să depună bancnotele și bonurile. Doar Vancio Florarul deșertă un pumn de monezi, iar Feri scoase un ceas de mînă și un inel de aur.

— Dacă asta este totul, să mergem. Dar calmi, fără să vă țineți de fleacuri, să nu facem bîlci pe stradă. Vom merge ca niște prieteni vechi. Nu-i așa ?

Un sfert de ceas mai tîrziu, sosiră la Direcția Miliției.

— O să avem timp să ne ocupăm de ei. Acum du-i la arest și vino la ședință că am întîrziat ! îi ordonă Sokolov lui Branko și porni spre secție.

Toți investigatorii grupei se adunaseră în camera mare. Sokolov îi salută și intră la inspector.

— Ce-i cu voi, ați dat lovitura pe stomacul gol ? întrebă Măngov, ocupîndu-și locul la birou.

În vocea lui nu era nici urmă de nemulțumire. Era clar, aflase că fuseseră cu o treabă urgentă și de aceea întîrziaseră.

— Cam așa ceva, îi răspunse scurt Sokolov.

— Spune, spune, îl invită Măngov, puțin iritat.

— Numai cartoforii pot zăbovi pînă în zori, spuse Sokolov cu indiferență, aprinzîndu-și țigara.

— Cine sînt ?

— Feri, Vancio Florarul și doi boboci.

— Peștișori, dădu depreciativ din mînă Măngov.

Sokolov se înfurie. Îl supărau astfel de remarce.

— Ascultă, Măngov, îi spuse Sokolov nervos și cu o notă de mîhnire, să nu crezi că-mi face plăcere să scotocesc bordelurile și să am de-a face zilnic cu acești nefericiți.

— De ce nefericiți ? ! se miră Măngov.

— Pentru că viața i-a șifonat așa de nemilos, încît am chiar scrupule cînd îi văd cum mătură arestul și închisoarea.

— Asta-i bună ! Atunci să-i lăsăm să-şi facă de cap, să le încurajăm crimele. Asta vrei ?

— Ce crimă reprezintă, de exemplu, miza pe o sumă măruntă ?

— Faci aluzie la Vancio Florarul ?

— Chiar şi la el. Aleargă de dimineaţa pînă noaptea tîrziu prin localuri, vinde flori, cîştigă un ban şi la urmă, de plăcere, joacă puţin. Singur declară că are această patimă şi nu vrea să renunţe la ea.

Măngov îl privi surprins. Pentru prima oară venea Sokolov în faţa lui cu asemenea teorii, dar, se pare, nu era pregătit să poarte o discuţie într-o problemă atît de „socială", după cum se exprima adesea cînd era vorba de cauzele ce duceau la crimă, şi de aceea abătu discuţia în altă parte.

— Nu e rău să îl cercetaţi mai din aproape pe Vancio, îl avertiză, şi să aflaţi de unde are atîţia bani. Am impresia că nu numai din violete.

Sokolov parcă nici nu-l auzi şi, la rîndul său, întrebă tot aşa, informativ :

— Ce se aude cu pictorul ?

Măngov dădu neglijent din mînă :

— Poveşti pentru copii.

Sokolov ascultă cu indiferenţă aceste cuvinte, dar în sinea lui îşi descoperi un sentiment tulbure, de părere de rău. Abia acum îşi dădea seama că în ultimele douăzeci şi patru de ore, deşi atît de tracasat, îşi amintise de cîteva ori de fata pe care o trimisese la arest. Ceva mai mult. Întreba de pictor, dar în realitate îl interesa soarta fetei, chiar dacă nu pomenise de ea.

— Le-am dat drumul azi-noapte, completă Măngov.

— Oricum, miliţienii nu puteau minţi, au văzut-o pe fată goală.

— Goală, goală, însă în atelier totul este permis, răspunse Măngov, dar, simţind reproşul lui Sokolov, se explică : Fata era virgină.

Sokolov ridică ochii. În privire i se citea o uimire nedisimulată. Cum de era atît de sigur Măngov că e virgină ?

— La început nici eu n-am crezut, continuă Măngov. Am anchetat-o, dar ea a negat cu îndîrjire. În cele din urmă am trimis-o la doctor şi a reieşit că am învinovăţit-o degeaba...

Sokolov nu putea spune dacă era mulţumit sau îi părea rău că lucrurile ieşiseră aşa. Regretul că nu putuse să o mai vadă o dată pe fata cu părul blond şi cu ochii mari, verzui, fu înlocuit pe nesimţite cu un sentiment de uşurare.

Soneria telefonului îi întrerupse pentru o clipă gîndurile.

Măngov ridică receptorul şi Sokolov vru să profite de ocazie pentru a părăsi încăperea, dar inspectorul îi făcu semn să aştepte.

— Şeful se interesează cum mai stăm cu cercetările în legătură cu liceana, spuse el după terminarea convorbirii. Şi, fără să aştepte răspunsul, continuă : trebuie să amînăm şedinţa. Dă-le drumul băieţilor să-şi vadă de treabă, pe mine mă cheamă la minister. Şi să nu uit ! Cine se ocupă de problema aceea cu deţinutul ?

Sokolov ridică din nou capul, se gîndi puţin şi abia apoi răspunse cu o indiferenţă accentuată :

— Am impresia că acest caz este puţin mai deosebit. De aceea am hotărît să mă ocup eu personal de el.

— Ce are atît de special ? se miră Măngov. Nu văd de ce trebuie să complicăm lucrurile.

— Dar dacă la închisoare se află un nevinovat ?

— Hm ! lovi Măngov cu pumnul în birou. Asta de unde ai mai scos-o ?

— Tu singur i-ai citit depoziţia.

— Dar el a confecţionat pe puţin zece astfel de cereri şi scrisori. Pe la tot felul de foruri...

— De ce crezi că le scrie ? Ca să-l eliberăm ! înălţă Sokolov din sprîncene.

În ochi îi licăriră scîntei ironice, pe care Măngov nu putea să nu le observe. Era rîndul acestuia să tacă acum. Se străduia să-şi aducă aminte exact ce scria deţinutul.

— Am verificat toate afirmaţiile din dosarul lui. A încetat de mult să mai susţină că este vinovat. Vrea să ne convingă că soţia lui are legături amoroase cu fostul primar al satului.

— Şi ? nu pricepu Măngov.

— Este oare atît de important că soţia cuiva, cu atît mai mult a unui deţinut, ar avea legături cu unul sau cu altul ?

— Atunci ?

— Aici este altceva, ceva care îmi dă de bănuit. Nu susţin că n-ar fi omorît băiatul, şi nu este treaba mea să scormonesc dosare de mult închise. Mă tulbură însă faptul că plăsmuieşte o variantă interesantă din punct de vedere juridic, probabil ca urmare a unei îndelungi reflectări. Dacă ar fi totul limpede şi s-ar fi împăcat cu soarta, de ce ar continua să caute mijloace pentru a demonstra că este nevinovat ? Face propuneri pentru noi cercetări, caută contradicţii între ancheta penală şi proces, lansează presupuneri, contrapune fapte şi ajunge chiar la ideea de a se căuta o anumită legătură între crimă şi relaţiile amoroase ale soţiei sale. Într-un cuvînt, nu-şi neagă nefondat vina, ci ne forţează să ne convingem singuri.

Măngov clipi, nu înţelegea de ce Sokolov îl răsucea, după cum se exprima adesea, cînd putea ca în două cuvinte să-şi spună părerea într-o problemă atît de simplă. Ar fi vrut să-l contrazică şi să-i propună să nu complice lucrurile, pentru a nu pierde timpul zadarnic, dar ceva îi spunea că nu întîmplător se apucase el să scormonească într-un dosar atît de vechi. Poate găsise nişte fire, nişte fisuri ? De aceea preferă să spună împăciuitor :

— Fă ce ştii, dar caută să lichidezi mai repede, că, vezi, treburile se strîng. Ai vorbit cu deţinutul ?

— Nici n-o să vorbesc, răspunse Sokolov.

Măngov îşi încreţi fruntea.

— Ce fel de tactică mai e şi asta ?

— Foarte simplă. Mă tem să nu mă induc în eroare şi să mă trimită pe piste false. Am să merg la el cînd voi cunoaşte totul, de la un capăt la celălalt.

— Treaba ta, desfăcu mîinile Măngov şi se ridică. Mîine, la şedinţă, vom informa despre gruparea Contelui şi a lui Garsona şi despre liceană, dacă n-o descoperiţi. Poate ne va ajuta vreunul dintre colegi.

Sokolov se întoarse în birou şi, pentru prima oară în cariera sa, nu ştiu de ce treburi să se apuce mai întîi...

5

CÎND și ultima femeie de serviciu de la „Casa comerțului" predă cheile, era trecut de zece seara. Portarul Varadin Lucikov o conduse și, ca în fiecare seară, cu legătura de chei în mînă, începu să colinde prin clădire. N-avea posibilitate să controleze, să se uite peste tot și în mod obișnuit se mulțumea să-și arunce privirea spre etaje, la ferestre.

Vedea pe undeva lumină, stabilea cu precizie ce cameră era și abia apoi urca să vadă ce se întîmplă acolo. Adesea lampa era lăsată aprinsă pur și simplu din neglijență sau pentru că ziua de muncă a cuiva continua pînă tîrziu. Dar fuseseră numeroase și cazurile în care făcuse descoperiri interesante și nu atît pasiunea sa pentru îndatoririle de serviciu, cît mai ales aceste descoperiri îl făcuseră să manifeste un zel demn de laudă în rondurile de noapte.

Probabil că numai el știa ce se întîmplă în această clădire uriașă. Totul trecea pe la cabina sa. Aici se primea corespondența, se lăsau pachete și diverse bilete, comunicări orale, se aranjau întîlniri. Lucikov se simțea stăpîn absolut și îndeplinea cu pasiune această originală sarcină de dispecerat. El conducea armata de femei de serviciu, de fochiști, de tehnicieni, întîmpina și dirija clienții avocaților, dădea informații exacte despre orice lucru. Nu se certa și nu intra în conflict cu nimeni. Zîmbea binevoitor, reținut și avea o figură concentrată cînd trebuia să dea vreun sfat unui cetățean. Iar oamenii veneau buluc, de dimineața pînă seara, tîrziu. Lucikov nu putea, firește, să controleze numeroasele intrări, dar cele mai importante se aflau în pasajul interior de lîngă cabina sa și doar dintr-o privire aruncată prin fereastra largă el observa orice mișcare.

Era aici de aproape zece ani. În timpul bombardamentelor unii dintre vechii chiriași plecaseră, și majoritatea lor nu se mai întoarseră, alții dispăruseră în ajun și după 9 Septembrie, alții trebuiseră să plece pentru că le fuseseră naționalizate întreprinderile, destui avocați fuseseră condamnați de Tribunalul Poporului sau lipsiți de dreptul de

a profesa, doar Lucikov rămăsese neatins. Dar cine să fi acordat atenţie unui biet portar ? Noul consiliu de conducere îl preluase ca pe o moştenire şi îi prelungise, ca să spunem aşa, mandatul, ţinînd cont de faptul că el era singurul care cunoştea complicatul mod de funcţionare a acestei clădiri.

Lucikov trăia în garsoniera de lîngă cabina portarului. Nimeni nu ştia dacă are sau dacă, în general, avusese cîndva familie. Se spunea că înainte de a fi fost portar fusese chelner de vagon-restaurant şi pe vapoarele transoceanice ale unei societăţi maritime greceşti. Judecîndu-se după manierele sale, după pasul vioi, după părul aproape cărunt, ideal tuns şi piept'nat cu cărare, se putea presupune că, dacă nu fusese chelner, exercitase totuşi o profesie asemănătoare, legată de contactul nemijlocit cu oameni din cele mai diferite medii. Deşi trecuse de cincizeci de ani îşi menţinea talia, fără tendinţele de îngrăşare caracteristice vîrstei.

Nimeni nu putea spune, de asemenea, că portarul de la „Casa comerţului" duce o viaţă dezordonată. Singurul local pe care îl frecventa aproape în fiecare seară era „Pariziana", dar şi pe acolo se abătea pentru cel mult zece-cincisprezece minute, se rezema de bufet şi, ca un vechi client, primea imediat ştiutul pahar cu tescovină. Chiar dacă ar fi întîrziat şi cota zilei s-ar fi terminat, porţia îi era rezervată. Nu existau date că ar fi înclinat spre fapte imorale, că s-ar ocupa de afaceri necurate, cum fără îndoială se întîmplă în multe din birourile avocaţilor. Pentru toată lumea el era un om corect.

Poate că şi acesta fusese motivul care îl adusese pe Sokolov la el, după-amiază, tîrziu.

„Casa comerţului" era una din cele mai mari clădiri din centrul capitalei. Cu cele cinci etaje ale sale, cu numeroasele intrări, scări şi pasaje, cu sutele de camere, magazine, coridoare şi galerii subterane, ea reprezenta un adevărat labirint. De cîteva ori, sub diferite pretexte, miliţia făcuse diverse controale, dar apoi se uita totul — erau obiective mai importante şi sarcini mai urgente.

Sokolov, care voia să cunoască mai îndeaproape clădirea, aprecie că era mai bine să se întîlnească cu portarul

şi să afle de la el ce se întîmplă în acest original „stup omenesc", cum îi plăcea să-i spună.

Conversaţia dintre cei doi se desfăşură normal. Lucikov manifestă înţelegere. Fu de acord ca pe viitor să fie mai vigilent, convins că aceasta era datoria lui de angajat şi cetăţean cinstit.

— Şi eu văd că aici nu este totul în ordine, dar singur nu pot face nimic, se declară el de acord cu Sokolov.

— Este suficient să ai o atitudine conştientă faţă de munca de portar, îi spuse Sokolov, şi să nu admiţi să aibă loc afaceri dubioase. Îl privi cercetător şi continuă : Avem informaţii că nu toate încăperile sînt locuite. Este adevărat ?

Lucikov făcu o figură mirată.

— Nu ştiu de aşa ceva, începu şovăielnic. N-am dreptul să intru peste tot.

— Şi fără să intri poţi afla care dintre camere sînt nelocuite sau sînt considerate în mod fictiv ca aparţinînd unuia sau altuia.

— Am să încerc, răspunse evaziv Lucikov.

— La verificarea următoare vreau să-mi arăţi acele camere în care n-a intrat nimeni de la 9 Septembrie încoace...

Sokolov nu exagera. Primise de cîteva ori informaţii că în „Casa comerţului" fuseseră încăperi ocupate de firme şi organizaţii germane, dar care erau aceste încăperi şi ce se întîmplase cu bunurile lor nu se cunoştea. Lucikov afirmase că nu ştie de aşa ceva. Era posibil să nu ştie, după cum era posibil să nu-şi amintească unde şi ce fel de reparaţii făcuseră, ce ziduri fuseseră mutate şi ce uşi fuseseră zidite. El nu ascunse că era măgulit de încrederea arătată şi promise să fie un apărător mai vrednic al ordinii în clădirea ce îi fusese încredinţată.

Iată de ce, de data aceasta, cînd controlă, dădu dovadă de mai mult zel. Motivul nu era numai discuţia cu Sokolov, ci şi acea tînără şi elegantă femeie care de trei seri intra pe uşa „B", pentru ca să nu mai apară. Era exclus ca ea să fi ieşit fără ca el să o vadă. Intenţionat nu părăsise cabina, nu se repezise nici pînă la „Pariziana", numai şi numai să n-o scape. Cînd se încredinţase că era într-adevăr undeva, înăuntru, hotărî să verifice.

În această aripă a clădirii fuseseră puțini avocați, care plecaseră de mult, prin urmare trebuia să fie într-un alt birou, dar unde ? Lucikov analiză în gînd toate camerele, etaj cu etaj, și, spre surprinderea lui, nu putu să-și explice la cine se dusese. Și nici lumină nu era pe nicăieri.

Cînd se convinse că așa n-o să ajungă la nici un rezultat, se hotărî să meargă și să cerceteze cu atenție toate încăperile. La etajele întîi și al doilea nu descoperi nimic suspect.

Cînd ajunse la al treilea, se opri pe palier. De departe văzu că pe sub ușă, undeva, în întuneric, se prelingea o lumină slabă. Fața i se alungi de uimire. Că aceasta era camera lui Manukian, inginer-chimist la fabrica de cauciuc, nu se îndoia, dar ce se putea întîmpla acolo la miezul nopții ? Manukian venea de cel mult trei-patru ori pe lună, deoarece lucra în provincie, stătea o zi-două și pleca iar. Camera era înregistrată ca birou-reprezentanță a fabricii de cauciuc. Și înainte de 9 Septembrie tot Manukian fusese chiriașul, dar atunci era proprietarul unei fabricuțe de articole de cauciuc, chiar dacă în realitate avea o firmă destul de serioasă.

Obișnuit să calce ca o pisică, Lucikov parcurse fără zgomot lungul coridor, se apropie de ușă și se opri. Din cameră se auzea o discuție veselă de bărbați și femei, întreruptă din cînd în cînd de rîsete reținute. Mirarea lui Lucikov fu înlocuită de curiozitate. Dacă cei dinăuntru nu-și ascundeau prezența, însemna că nu făceau nimic incorect, dar de ce rămăseseră atît de tîrziu ? Stătu cincișase minute și ascultă, însă nu putu înțelege aproape nimic. Toți vorbeau în același timp și aceasta îl împiedica să surprindă ceva clar. Singurul lucru pe care îl putu stabili cu certitudine era că grupul era bine dispus. Oricum, hotărî să-și arunce, pe neobservate și cu orice preț, o privire înăuntru. Mintea îi lucra febril. Își aminti că fereastra camerei dădea spre cel de-al doilea gang și de aceea nu văzuse lumina de jos. În vîrful picioarelor trecu pe lîngă ușă, coti pe coridorul din stînga și se sui la etajul al patrulea. Ajungînd la casa scării și privind spre fereastra lui Manukian, care se afla la numai doi-trei metri în colțul opus, încremeni de uimire.

Perdeaua începea de la marginea de jos a ferestruicii de aerisire. Vedea bine aproape jumătate din cameră. Așezați pe canapea și taburete, trei bărbați și trei femei chefuiau în jurul unei măsuțe lunguiețe și joase. Toți, fără excepție, erau exagerat de intim dezbrăcați. Lucikov îl recunoscu imediat pe Manukian și primul gînd fu să se întrebe cum de putuse să-și descheie cămașa pînă-n brîu, cu burta lui de măcelar. Celălalt bărbat era tot armean, nu-și amintea numele, dar știa că are un atelier de bijuterii undeva, spre capătul străzii „Alabin". Pe al treilea, un bărbat tînăr și frumos, îl vedea pentru prima oară. Privirea lui cercetă femeile, una cîte una. Două nu aveau mai mult de douăzeci și cinci-treizeci de ani, iar a treia i se păru că abia atinsese majoratul. Dar toate trei erau frumoase, cu trupuri fragede și sănătoase. Nu semănau a femei de stradă. În cea cu părul negru, tuns scurt, o recunoscu pe femeia elegantă și frumoasă care îi atrăsese atenția încă de acum trei seri și din cauza căreia pîndea acum. Inima i se crispă dureros, îl cuprinse o gelozie inexplicabilă, de parcă și-ar fi găsit propria soție într-o situație penibilă. Mult timp nu-și luă privirea de la ea, străduindu-se să și-o întipărească bine în minte. Abia mai tîrziu, cînd tînăra fată cu părul strîns într-un coc mare se ridică, legănîndu-se, el o privi și descoperi că era minunată. Pentru prima dată vedea un corp atît de grațios, sîni și coapse atît de lungi, parcă dăltuite, ca ale statuetelor din porțelan aranjate în vitrinele magazinelor de bijuterii de pe strada „Leghe".

Grupul se puse în mișcare. Se ridicară cu toții în picioare, cu paharele în mîini, le ciocniră și le goliră pînă la fund. Fata cu coc se apropie de Manukian, îl îmbrățișă și-și lipi gura de obrazul lui. Celelalte urmară exemplul fetei și-și sărutară partenerii. Din felul în care se deplasau se vedea că sînt suficient de bete și că depășiseră de mult granița bunului-simț și a rușinii...

Cînd în cele din urmă lumina se stinse și totul se liniști, simți că tremură. Trupul îi era ud de transpirație. Picioarele amorțite îl coborîră cu mare greutate pe scări. Se întoarse în garsonieră și se lungi în pat ca secerat. Primul gînd care îi trecu prin minte fu să sune imediat la miliție și să-i comunice lui Sokolov cele întîmplate. Ăia erau încă sus și

puteau fi prinși imediat. Știa foarte bine că această faptă era pasibilă de pedeapsă. Fusese prevenit nu numai acum, de către Sokolov, ci și altă dată, de organele M.A.I., să vegheze la respectarea moralei și să preîntîmpine orice manifestare de acest gen. Chiar să nu-i fi cerut nimeni, și, pentru o clipă, îi trecu prin minte să comunice cele întîmplate. Cu greu i s-ar mai fi ivit a doua oară ocazia să-și manifeste loialitatea față de autorități și să cîștige încrederea oamenilor de la miliție, de care, în adîncul său, se temea. Treptat însă începu să șovăie. De ce era necesar să anunțe ? Nimeni nu știa că văzuse. Nici Sokolov nu știa. În mintea lui, încet dar insistent, începură să se înrădăcineze alte gînduri. Pentru asta stătuse el treaz și pîndise pînă la trei noaptea ? Din privire nu-i dispăruse nici una din cele trei femei, în special fata cu părul strîns în coc...

Cînd primul tramvai răsună enervant pe strada „Alabin", Lucikov se întinse în pat, după ce își făcu pentru zilele următoare planuri complete, pînă în cele mai mici amănunte.

6

SOKOLOV părăsi ședința cu o senzație apăsătoare și ambiguă. Îl pusese în încurcătură tăcerea lui Măngov, faptul că acesta nu luase cuvîntul. Oare îi ascultase sfaturile sau înțelesese și singur că nu era bine să se grăbească ? Dar nu acesta era principalul lucru care îl apăsa. Reproșul la adresa grupei, practic, îi fusese adresat lui. La minister, și personal la ministru, soseau zilnic reclamații de la organizațiile obștești sau de la cetățeni că în Sofia se mai găseau încă femei ușoare și cartofori, speculanți la bursa neagră și excroci. Oare nu era timpul să fie controlate mai îndeaproape barurile, care se transformau din ce în ce mai mult în refugii pentru asemenea gu-

noaie ? Trebuiau luate măsuri rapide și să se pună o dată capăt acestor infamii. Ascultînd acestea, Sokolov se simțise jignit. El nu dorea mulțumiri și nici laude, dar, cel puțin pentru eforturile depuse și pentru cele realizate pînă acum, care nu erau deloc puține, și el, și băieții grupei meritau cîteva cuvinte de încurajare. De ce trebuie auzite doar dojeni ? ! Oare nu se știe că o grupă cum este a lor nu are forțe pentru a face față unui oraș așa de mare cum este capitala, care crește neîncetat ? ! Nici unul dintre ei n-avea calitățile fenomenale ale detectivilor din romanele polițiste, care, cu o iscusință și rapiditate uluitoare, descoperă orice fel de crimă. Toți erau tineri comuniști obișnuiți, care în afară de cinste și entuziasm n-aveau nici un fel de experiență sau cunoștințe profesionale în domeniul criminalisticii. Lucrau zi și noapte fără să murmure și dacă aveau succese, ele erau în majoritatea cazurilor rezultatul eforturilor și al simțului de răspundere și de disciplină al fiecăruia, al intransigenței față de cei ce încalcă legile și morala.

Sokolov mergea pe bulevardul „Gheorghi Dimitrov". Cufundat adînc în gînduri. Se hotărîse să facă un drum la arhivele tribunalului și să studieze dosarul deținutului. Primise dosarul complet și notele de lucru ale secției de criminalistică, dar o privire în documentele judiciare, întocmite în timpul procesului, i-ar putea sugera ceva, i-ar permite să prindă un fir care să-l ducă spre adevăr în această poveste încurcată. Nu era obligat să lucreze conform acestor note, dar îl rugase pe Măngov să-i permită să se ocupe de ele.

Vremea era cîinoasă. Gerul mușca dureros fețele și-i făcea pe oameni să tremure. Zăpada ce căzuse de curînd se topise și acum doar băltoacele înghețate trosneau sub picioare. Fumul de deasupra clădirilor accentua și mai mult senzația neplăcută. Dinspre Vitoșa se tîrau nori plumburii, dar de nins nu ningea.

După o oră Sokolov ieși din tribunal fără să fi aflat ceva nou. Frunzărise dosarul, pagină cu pagină, dar nu descoperise nimic esențial. Inculpatul recunoscuse totul. Pe aceasta se bazaseră și avocații săi, care, prin pledoariile lor, îl salvaseră de la moarte sau de la condamnare pe viață.

Oricum, Sokolov își notă numele cîtorva din martori și adresa unui apărător, un renumit jurist din capitală care practica și acum avocatura.

Coborî scările largi din fața intrării principale a tribunalului, traversă bulevardul și voi să intre în „Casa comerțului", unde era biroul avocatului, cînd se opri brusc. Dinspre strada „Alabin", exact în fața lui, venea o fată înaltă, bine făcută, aceeași pe care acum cîteva zile o aduseseră la Direcție împreună cu pictorul. Era îmbrăcată cu un palton negru de biber, strîns pe talie. Eșarfa albă de mătase, cu franjuri, cu care era îmbrobodită în stil rusesc, nu-i putea ascunde părul blond, strîns într-o coadă groasă, ce îi cădea pe partea stîngă a pieptului. Poate că ar fi trecut unul pe lîngă altul dacă fata n-ar fi ridicat ochii și n-ar fi întîlnit privirea lui Sokolov, care, instinctiv, o salută din cap. Ajunseseră față în față și, fără să vrea, se simțiră obligați să se oprească. Sokolov întinse mîna și, amabil, îi spuse :

— Iată că ne-am întîlnit din nou.

— Nu cred că ați dorit prea mult asta, îi răspunse reținut fata.

— De ce gîndiți așa ? se miră Sokolov. Nu mi-ați făcut nimic.

— Nici eu nu vă făcusem nimic, iar dumneavoastră m-ați vîrît la arest.

Sokolov pricepu ironia, dar răspunse zîmbind :

— Se impune cîteodată... Dar nu vi s-a întîmplat nimic rău, nu-i așa ?

— Mulțumită colegului dumneavoastră, care a fost mult mai simpatic...

— Pentru că v-a eliberat ?

— Chiar și pentru asta.

— Și eu v-aș fi dat drumul, dar nu vă puteam permite să mă minți.

Ochii fetei se măriră de uimire. „Dracu să-i ia, sînt într-adevăr frumoși", gîndi el repede. Fata asta îi plăcuse, în general, încă din noaptea aceea, însă acum avea posibilitatea s-o vadă mai bine. Poate că mîndria ei ru era simulată, ci venea ca o reacție firească, datorită tinereții și frumuseții, de care — nu se putea nega — era conștientă.

— Puteți fi grosolan, îi răspunse fata încet și în vocea ei se simțeau note de jignire, dar nu aveți dreptul să insultați.

— Dacă considerați adevărul drept o insultă, îmi retrag cuvintele, îi răspunse Sokolov vesel. Dar să lăsăm asta. Nu știu nici măcar cum vă cheamă.

Fata șovăi o clipă, apoi își umezi buzele rujate, răspunzînd scurt :

— Olimpia Ciakărova.

— Interesant nume.

— Din cîte am auzit, acest nume i-a venit tatălui meu în minte. A fost marinar !

— De ce a fost ? întrebă Sokolov.

— Pentru că a murit de mult. L-a strivit un balot pe vasul cu pînze pe care lucra.

— Înseamnă că nu sînteți din Sofia.

— Nici n-am spus că sînt, ridică fata din sprîncene. Și n-o să mă-ntrebați acum ce fac în Sofia ?

Sokolov rîse din inimă. Fata asta nu era deloc naivă, așa cum părea la prima vedere. Îi făcea plăcere să vorbească cu ea și de aceea, foarte sincer, continuă :

— Dar ce ? Considerați că am să vă anchetez aici, în stradă ? Pur și simplu am fost curios. Din moment ce ne cunoaștem este necesar să știm cîte ceva unul despre celălalt.

Olimpia ridică din umeri cu indiferență, dar, înainte de a vorbi, Sokolov se grăbi :

— Propun ca în loc să stăm în mijlocul drumului, să intrăm mai bine undeva.

Olimpia dădu din nou din umeri, ridică sprîncenele și îl privi cu atenție. Naturaletea cu care îi vorbea îl arăta a fi sincer. Dintr-o dată o cuprinse dorința ciudată de a mai rămîne puțin cu el.

Intrară în birtul aflat în apropiere, pe strada „Alabin". Pînă la prînz mai erau două ore și mușterii se numărau pe degete. Responsabilul, care nu se știe de unde îl cunoștea pe Sokolov, deoarece îi zisese tovarășe șef, îi întîmpină slugarnic și îi duse într-o cameră cu oaspeți mai de seamă. Comandară bere, dar responsabilul le dădu de înțeles că pentru oamenii săi are ceva special și îi rugă să nu-l re-

fuze. Sokolov dădu aprobativ din cap şi el ieşi fără zgomot, trăgînd perdeaua unsuroasă.

Era cald. Olimpia îşi scoase eşarfa şi-şi dezbrăcă paltonul. Sokolov îl luă, îl puse în cuier şi se dezbrăcă şi el de palton.

— Aţi văzut că aşa este mai bine ? zise, aşezîndu-se.

Olimpia îşi ridicase mîinile pentru a-şi aranja părul şi închise doar încet ochii, în semn că era de acord. Apoi îşi aranjă bluza de mătase sub cordonul de piele. Sokolov o urmărea curios. Involuntar, îl cuprinse un fel de părere de rău — fata asta avea tot ce îşi putea dori un bărbat. Dintr-o dată se simţi jenat pentru modul în care o privea şi se grăbi să vorbească :

— Ei, acum putem să discutăm în linişte.

— Nu văd despre ce, îi răspunse Olimpia oarecum moale, dar, dacă insistaţi...

Sokolov simţi, pentru prima oară, că nu era sinceră, că intenţionat se arată indiferentă, dar atribui aceasta cochetăriei specifice femeilor. Pe neaşteptate Olimpia însăşi orientă discuţia. Se simţea probabil ofensată de învinuirea adusă, deoarece reveni la cuvintele lui.

— Oricum, începu ea, n-am putut înţelege de ce consideraţi că am minţit în legătură cu noaptea aceea ?

Avea din nou ochii mari şi în ei străluceau lumini provocatoare.

— Dacă insistaţi, am să spun, zîmbi Sokolov. Dar am să mă simt jignit dacă încercaţi să mă învinovăţiţi că vă anchetez.

Olimpia aplecă uşor capul într-o parte, îşi puse coatele pe masă, îşi sprijini bărbia în mîini şi aşteptă, privindu-l drept în ochi.

El nu se tulbură şi, aplecîndu-se înainte, zise încet :

— Ascultaţi, Olimpia... Iertaţi-mă că vă zic aşa, dar, sîntem prieteni... nu-i aşa ? Voi spune doar ceea ce presupun că s-a întîmplat, fără să mai intru în amănunte... Tăcu apoi, şi îşi aprinse o ţigară. Îi oferi şi Olimpiei. După cum trase cu putere în piept, observă că e o fumătoare pasionată... Aşa... O fată frumoasă care trăieşte, ca să zicem aşa, ilegal în Sofia, am în vedere că n-are locuinţă perma-

nentă şi nici viză, face cunoştinţă cu un bărbat oarecare, să zicem pictor, şi acesta îi propune compania sa. Fata acceptă şi după o scurtă perioadă de timp vine în atelierul lui, fie ca model, deoarece este foarte frumoasă şi atrăgătoare, fie ca prietenă. La a doua sau a treia vizită, fetele sînt două, trei ş.a.m.d. Ce s-a întîmplat în atelier, în afară de a se fi mîncat şi băut, ştiu doar cei ce au participat la acea adunare. Dar, şi fără prea multă fantezie, nu este greu ca cineva să-şi dea seama, pentru că v-au găsit într-o situaţie penibilă. Şi asta-i indiscutabil, nu-i aşa ?

Faţa Olimpiei, care asculta fără să clipească, parcă era dăltuită în marmură roz. Nu-i tremura nici un muşchi. Ochii îi exprimau uimirea şi în acelaşi timp spaima. Doar din ţigara uitată între degetele lungi ieşea o şuviţă de fum în spirală. Se scurseră un minut-două într-o tăcere deplină. Sokolov aştepta răbdător reacţia şi aceasta sosi. Olimpia lăsă capul în jos, apoi îl dădu repede înapoi, îşi scutură părul şi, coborînd genele întoarse, spuse cu o ironie apăsată :

— Să admitem că totul este exact. Cu ce am tulburat liniştea miliţiei populare ? Sfîrşi pronunţînd strident ultimele cuvinte.

Sokolov tot nu îi acordă atenţie şi îi răspunse calm :

— Cu nimic, se înţelege. Doar de aceea v-am dat drumul.

— Mi-au dat drumul, precizează ea.

— Aşa să fie, fu de acord Sokolov. Dar povestea nu se termină aici.

— Interesant, ridică Olimpia din sprîncene, ce va mai naşte oare imaginaţia dumneavoastră ?

— M-ar bucura ca ceea ce vă spun să fie rodul imaginaţiei, dădu el din cap.

— Oare ? îşi strînse buzele Olimpia.

Sokolov simţi că ea începuse să-şi piardă stăpînirea de sine, că în curînd se va irita sau se va apăra disperată.

— Dacă vreţi mă pot opri aici şi pot chema chelnerul...

— Dimpotrivă, îl întrerupse ea şi încercă să zîmbească. Vă ascult cu atenţie.

— Ceea ce vă spun acum nu este plăsmuire, ci rezultatul experienţei mele de lucrător în miliţie.

Sokolov îşi aprinse o nouă ţigară, nu fiindcă avea chef să fumeze, ci fiindcă această pauză îi era necesară pentru

a înțelege dacă Olimpia vroia, în mod sincer, să-l asculte. Cunoștea caracterul acestor fete care deveniseră femei la o vîrstă timpurie, antrenate cu repeziciune în vîltoarea vieții. Cunoștea obrăznicia, nerușinarea și înfumurarea lor copilărească. Nu putea afirma cu siguranță că fata din fața lui decăzuse atît de mult, încît era imposibil să fie ajutată, dar frumusețea ei îl speria. Atrăgea atenția oricărui bărbat care s-ar fi întîlnit cu ea, ceea ce, mai devreme sau mai tîrziu, putea să-i fie fatal.

Olimpia stătea tot astfel, îmbujorată de înfrigurare și în așteptare.

— Și așa, începu el. Fata despre care vorbim devine o vizitatoare obișnuită a atelierului. Dar orice lucru este dorit și dulce atîta timp cît n-ai gustat din el. Vine o zi în care sau renunți la el, sau te hotărăști să-l propui altcuiva. Aceasta la noi se întîmplă în cîteva feluri — din proprie dorință, cînd ești inconștient, să zicem, amețit, sau forțat.

Ochii Olimpiei se măriseră din nou. Doar mîna i se mișca pe bărbie, de la stînga la dreapta. Se gîndi mult înainte de a spune un singur cuvînt :

— Apoi ?

Sokolov zîmbi.

— Apoi începe partea rea...

— Pînă acum nu văd nimic rău, care să ne neliniștească, îi răspunse Olimpia și pe fața ei apăru deja cunoscuta grimasă zeflemitoare. Fiecare este liber să facă ceea ce-i place.

— Să admitem că așa este. Sokolov își luă pentru o clipă privirea de la ea. Dar nu este numai atît. Fata începe să treacă din mînă în mînă și pe nesimțite se prinde în așa fel în laț, încît, chiar dacă ar vrea, i-ar fi imposibil să mai scape, doar...

Olimpia înălță capul :

— Și iată necesitatea intervenției unui înger salvator. Nu-i așa ?

Sokolov nu-și trădă irascibilitatea. Se gîndi repede dacă nu întrecea măsura, dacă n-o jignea fără sens. Hotărî să meargă pînă la capăt, orice s-ar întîmpla.

— Dacă se ajunge într-o astfel de situaţie, nu poate s-o ajute nici un fel de înger salvator, zise el strident.

— De ce gîndiţi aşa ?

— Pentru că fata s-a afundat într-atît, încît faptele ei sînt calificate drept infracţiuni.

— Credeţi în poveştile dumneavoastră ? îl întrebă Olimpia cu vocea puţin gîtuită.

— Altfel n-aş fi vorbit...

— Nu-mi este clar de ce numiţi infracţiune amorul liber, îl întrerupse Olimpia cu o notă de nervozitate.

Sokolov încruntă sprîncenele :

— N-are rost să vă prefaceţi naivă şi să simulaţi că nu înţelegeţi, reluă el rece. Cred că discutăm deschis, ca între prieteni. Despre ce fel de amor liber îmi vorbiţi şi în general ce înţelegeţi prin noţiunea de amor liber ? Încă puţin şi termin ! Să ne întoarcem la fata noastră. Spuneam că a început să schimbe bărbaţii, unul cîte unul, dar nu degeaba. Este recompensată, în diverse forme, pentru plăcerea ce le-o oferă partenerilor. La început, cel mai adesea, un prînz sau o cină, apoi cadouri mărunte, iar mai tîrziu şi bani. Este ştiut cum se numesc aceste femei care-şi oferă corpul contra unei remuneraţii, nu-i aşa ?

Trecură cîteva minute înainte ca Olimpia să vorbească. Ochii i se mişcau necontenit şi era greu de bănuit ce gîndea. În cele din urmă clătină din cap, iar buzele i se ţuguiră dispreţuitor :

— Asta e totul ?

Sokolov se mulţumi să dea uşor din cap.

Ea-şi strînse puţin ochii, care părură şi mai adînci, şi-i fixă într-ai lui şi vorbi încet, ca şi cum i-ar fi împărtăşit un secret :

— Vă spusesem mai înainte că colegul dumneavoastră, care mi-a dat drumul, este mai simpatic, dar am minţit ca să vă jignesc. Chiar şi cînd se arată bun el este un om rău, şi, fiindcă nu putuse să mă înfrîngă în timpul anchetei, a hotărît să mă umilească trimiţîndu-mă la doctor, ca pe ultima femeie de stradă. Nimeni nu m-a jignit pînă acum atît de crunt şi n-am să i-o iert niciodată. Dumneavoastră mi-aţi fost simpatic pînă la întîlnirea asta, dar acum vă detest. Ştiţi de ce ? Pentru că sînteţi deştept şi-mi plăceţi

ca bărbat. Aţi ghicit, deşi virgină, sînt exact aşa cum m-aţi descris ! Sînteţi mulţumit ?

Dacă ar fi fost un slab psiholog, dacă ar fi suferit de o oarecare vanitate, sau dacă ar fi fost mai mult îndrăgostit de sine decît de profesiunea lui, Sokolov s-ar fi simţit fără îndoială măgulit. În realitate simţi însă o inexplicabilă nesiguranţă. Ar fi vrut să aprecieze în mod judicios situaţia creată, dar lucrurile se complicaseră. Fata aceasta se arătase atît de mîndră, de fără ruşine, de sinceră încît pentru o clipă se fîstîci. Cuvintele ei îl tulburaseră. Căută cu greu răspunsul cel mai potrivit, dar înainte de a-l găsi ea se ridică, deschise poşeta brodată, din mărgele mărunte, pe care o strîngea în mîini, scoase o monedă de cincizeci de leva şi o puse pe masă.

— Pentru bere, zise şi plecă.

Sokolov nu se mişcă de la locul său. Nu se ridică nici ca s-o ajute să se îmbrace, nu se întoarse nici s-o conducă măcar cu privirea. Abia cînd înţelese că rămăsese într-adevăr singur, îşi aprinse o nouă ţigară şi trase cu sete din ea...

7

SOKOLOV nu pierdea consfătuirile de serviciu din două motive : mai întîi pentru că erau extrem de interesante şi apoi fiindcă reprezentau o şcoală originală de calificare profesională. Aici se prezentau cele mai diferite subiecte : informaţii despre infracţiunile săvîrşite în cursul săptămînii în raioanele marelui oraş, modul în care se comiseseră, date despre infractorii prinşi, analizarea diverselor descoperiri. Această informare amănunţită îi ajuta serios pe cei prezenţi.

Cînd luase parte pentru prima oară la o astfel de consfătuire rămăsese extrem de surprins. Încă nou în

serviciu, neobişnuit cu subtilităţile criminalisticii, ascultase cu entuziasm şi se străduise să priceapă tot ce se vorbise.

Un şef de grupă de la secţia a treia comunicase că în urmă cu două zile fusese jefuit un magazin de stofe ce se afla spre capătul străzii „Pirotska". Descrisese în cele mai mici amănunte cum şi cînd fusese jefuit magazinul.

Nici nu apucase bine să se aşeze că se şi ridicase altul, un inspector blond, care spusese fără nici un pic de şovăială că acolo fusese mîna spărgătorului Filiu Gradev-Gradeto.

— Nimeni altcineva nu procedează astfel, se explicase. Doar Gradeto poate intra prin lucarnă. Chiar dacă ar găsi uşile magazinului deschise, tot pe acolo ar trece. Nu se atinge nici de lacăte — alţii sînt specialişti în ele —, ci cu o mică pîrghie de fier desface balamalele. Între altele, ca să mă credeţi — se întorsese spre colegii din secţia a treia —, dacă este Gradeto, sînt sigur că n-a luat baloturi întregi, ci a tăiat, din cîteva sorturi, pentru un costum-două.

— Chiar aşa, confirmase şeful grupei.

— Atunci el este, cu siguranţă, încheiase mulţumit inspectorul blond, dar mă surprinde faptul că a apărut tocmai în strada „Pirotska". Zona lui de acţiune se află în secţia noastră. Are cartotecă cu planurile şi schiţele tuturor magazinelor care, după părerea lui, se pretează să fie jefuite. Oricum, într-o zi-două, am să-l prind.

Dar nu fusese nevoie de ajutorul lui. Se ridicase un al treilea inspector, de la secţia feroviară, şi spusese că un asemenea individ se află de două zile în arestul lor. Îl prinseseră întîmplător, cînd propusese spre vînzare unui călător, la bufetul gării Poduiane, stofă pentru un costum. Nega cu îndîrjire că ar fi furat-o şi susţinea că o obţinuse pe cartelă şi că, neavînd încotro, trebuise s-o vîndă pentru a-şi cumpăra bilet de tren.

— Bancuri vechi, se ridicase din nou inspectorul cel blond. Voi merge la el după consfătuire şi cînd o să mă vadă va *ciripi* totul.

La întîlnirea următoare comunicaseră că presupunerile lor se confirmaseră.

La o consfătuire asemănătoare se afirmase și Măngov. Reprezentantul inspectoratului capitalei comunicase că, înainte cu o noapte, fusese prins la joc de cărți administratorul unei întreprinderi din Ruse. Avea slăbiciune pentru acest joc, dar niciodată nu jucase pe o sumă prea mare. Doi necunoscuți îl ademeniseră într-o noapte într-un restaurant, îi luaseră, trișînd, o sută de mii de leva, bani ai statului.

Măngov ceruse să-i fie descriși cei doi necunoscuți și locul unde jucaseră. După ce primise datele cerute îl chemase pe Branko, îi șopti ceva și îl trimisese apoi.

Înainte de încheierea consfătuirii, Branko introdusese în sală un bărbat elegant, în vîrstă de cel mult douăzeci și cinci de ani. Părul negru și lucitor era pieptănat cu cărare, în dreptul sprîncenei stîngi.

— Bine ai venit, Padalski, spusese Măngov, zîmbind perfid, și se dusese spre el. Iar ești șic, parcă ai știut că te voi prezenta unui public elevat. Bănuiești cine sînt acești oameni, nu-i așa ? Este bine să te cunoască și ei.

Padalski, cum îl numise Măngov, tăcea exagerat de calm și privea sala.

— De ce ai renunțat la barbă, îl întrebă Măngov, erai mai frumos cu ea. Sau te-ai gîndit că n-am să te recunosc ? Acum să ne înțelegem din două cuvinte. Cine a fost celălalt cu care ai curățat peștele ăla din Ruse ?

Padalski zîmbise ironic și încercase să spună ceva, dar Măngov i-o luase înainte :

— Să nu încerci să te eschivezi și să mă minți. Nu ține ! Îți promit că nu vor fi complicații, dar numai dacă recunoști adevărul. Cred că nu e cazul să ajungem la confruntări și la alte mașinații și să-ți subminăm prestigiul. Nu-i așa ?

Padalski încercase iar să vorbească, dar după expresia feței se vedea că va nega și Măngov se înfuriase :

— Asculți, dar parcă nu auzi nimic, se supărase el. Știi bine că din moment ce nu v-am prins asupra jocului nu vă putem face nimic ! Ce vrei mai mult ? Și, ca să-ți spun adevărul, mă interesează doar ce ați făcut cu banii, fiindcă sînt ai statului, și naivul acela va intra la închi-

soare pentru ei. Iar cînd e vorba de banul poporului să fii sigur că nu te iert.

Un minut mai tîrziu, Padalski arăta cum adulmecaseră victima, cum o ademeniseră şi cum o jefuiseră.

— Dar banii ? întrebase cu nerăbdare Măngov.

— I-am împărţit în mod egal.

— I-aţi „omorît" deja ?

— A, nu. Am simţit că ăla va ţipa de moarte şi am hotărît să aşteptăm.

— Am spus mereu că eşti un gentleman şi un voinic inteligent, exclamase Măngov în bătaie de joc. Şi, arătînd spre Branko : Acum, împreună cu el, să-l căutaţi pe omul tău şi pînă la ora două vă aştept aici cu banii.

Această scenă, jucată în faţa atîtor investigatori experimentaţi, provocase efectul scontat şi obţinuse, din partea tuturor, aprobarea meritată, iar Măngov avusese de ce să fie mîndru, fapt ce se observase şi pe faţa sa.

Sokolov, care deja căpătase mai multă experienţă şi se obişnuise cu asemenea demonstraţii, îl invidiase şi se întrebase dacă şi el va stăpîni vreodată criminalistica astfel, încît să fie în măsură să descopere, cu aceeaşi uşurinţă, infracţiuni complicate.

Consfătuirea de astăzi însă i se păru anostă. Nu era nimic interesant — hoţii mărunte, jefuiri de debite de ţigări, o sinucidere, cîteva încăierări, arestarea unor speculanţi de bursa neagră — numai găinării, după cum zicea Măngov.

În timp ce asculta, pe nesimţite gîndurile lui Sokolov se îndreptară spre evenimentele din ultimele zile. Şi din nou îi reveni în minte întîlnirea cu Olimpia. Recapitulase de nenumărate ori convorbirea şi tot nu-şi putea explica dacă greşise şi unde, dacă o jignise neîntemeiat, sau dacă reacţia fetei fusese artificială, un truc. Căuta şi cele mai nesemnificative motive ca să o justifice. Făcea aceasta pe de-a-ntregul conştient, nu că s-ar fi simţit vinovat, ci pentru că nu-i venea să o pună pe acelaşi plan cu celelalte fete decăzute care frecventau aresturile secţiilor de miliţie. Singura speranţă că nu putea fi încadrată alături de ele era virginitatea dovedită. Dar aceasta, oricît l-ar fi liniştit, îl punea pe gînduri, îl alarma. Nici pînă acum nu

găsise răspunsul la enigmă. Prin ce se exprima imoralitatea, decăderea ei, din moment ce încă nu era femeie ?

Să fi fost acesta primul ei pas spre viciu ? Dacă era aşa, exista posibilitatea reală de a fi smulsă din drumul spre decădere, de a fi salvată la timp ?

Amintindu-şi maxima că prima infracţiune nu este periculoasă dacă este şi ultima, Sokolov respiră ceva mai uşurat. Dintr-o dată însă ridică speriat capul. Auzise clar că cineva pronunţase numele de Olimpia Ciakărova.

La tribună se urcase colegul său de la secţia întîi şi cita numele a diferite femei şi fete care stăteau ilegal în Sofia, nu munceau şi duceau, majoritatea, o viaţă imorală. Datele pe care le expunea erau de netăgăduit, iar faptele femeilor respective alarmau pe bună dreptate şi societatea şi miliţia.

Sokolov ascultă cu atenţie, să vadă dacă colegul lui va spune ceva mai concret despre Olimpia, dar nu auzi nimic în plus şi se linişti. Ar fi vrut ca ea să nu fie amestecată în vreo istorie complicată care ar fi putut-o costa scump. Şi poate că, în general, n-ar fi vorbit la această consfătuire dacă nu l-ar fi incitat propunerea colegului său ca femeile şi fetele ale căror nume le citise să primească domiciliu forţat în alte localităţi sau să fie trimise în cămine de educaţie şi muncă. Întotdeauna îşi reproşa că nu are răbdare, că se lasă influenţat de sentimentele de moment şi că reacţionează pripit, aceasta creîndu-i, de multe ori, neplăceri, dar nici acum nu reuşi să se abţină. Abia aşteptă să termine colegul său şi se ridică.

— Am impresia că o asemenea propunere nu este dintre cele mai bune, zise el. Căutăm cea mai uşoară rezolvare : să le încărcăm într-un tren, să le expediem ca să scăpăm de ele, dar nu ne gîndim la urmări.

— Ce ai în vedere ? îl întrebă inspectorul şef, care conducea consfătuirea.

— Şi dumneavoastră ştiţi, se întoarse Sokolov spre el, că au început deja să se primească reclamaţii din diferite locuri. Am evacuat cîteva femei uşoare şi încă din luna următoare am văzut rezultatele. Domnişoarele noastre şi-au fluturat şi acolo steagurile. Cu toţii ştim care este

morala în aceste orăşele şi, în general, în provincie şi, de aceea, pe drept cuvînt, populaţia locală reacţionează.

— Într-o anumită măsură aşa este, zise din nou inspectorul şef, dar oricum se impune să luăm unele măsuri. Nu le putem lăsa să-şi facă de cap.

— Fără îndoială că pe cele mai periculoase trebuie să le mutăm imediat, fu Sokolov de acord. În nici un caz însă nu trebuie să le punem pe toate în aceeaşi oală. Să nu uităm că sarcina noastră nu este doar aceea de a pedepsi, în special pe tineri, ci şi de a-i preveni pe cei care sînt înclinaţi să se lase înşelaţi de viaţă. Este bine să căutăm rădăcina răului şi să vedem de ce au pornit pe calea asta.

— Moştenire de la burghezie, tovarăşe Sokolov, ripostă Măngov, care stătea în rîndul întîi. Doar nu le-om fi creat noi.

— Este adevărat, dar, dacă pentru toate relele începem să învinovăţim burghezia şi să ne găsim astfel o justificare, o să facem o nouă greşeală, răspunse Sokolov. Şi tovarăşul Măngov şi ceilalţi tovarăşi care se ocupă de moravuri ştiu că majoritatea „clientelor" noastre sînt fete tinere, care abia acum încep viaţa. De ce să nu analizăm mai profund şi să vedem ce le determină să trăiască aşa ?

— Trîndăvia, murmură Măngov încet, dar Sokolov îl auzi şi se întoarse spre el :

— Dacă ar fi numai asta, într-o lună am rezolva-o, tovarăşe Măngov. Nu trebuie să simplificăm lucrurile.

— Bine, bine, spune atunci care este părerea ta, îl invită Măngov fără să-şi ascundă uşoara ironie din voce.

Sokolov se întoarse spre sală.

— Acestea sînt probleme sociale, spuse el, care cer o cercetare serioasă şi o activitate susţinută din partea noastră. Este necesară o concepţie a reeducării, a sprijinirii şi a luptei pentru salvarea fiecărui om.

— Noi sîntem criminalişti, nu predicatori, replică ironic Măngov.

— Dacă se va impune, vom fi şi predicatori şi pedagogi, iar în unele cazuri vom juca şi rolul părinţilor.

Duritatea şi sfidarea lui Sokolov fură atît de evidente, încît inspectorul şef Demir Hristoforov se văzu obligat să intervină. Se ridică şi întrerupse discuţia.

— Cu asemenea aluzii n-o să ajungem nicăieri. Şi tovarăşul Sokolov, şi tovarăşul Măngov au dreptate. Ambii vorbesc despre acelaşi lucru, doar că tovarăşul Măngov este adeptul unor măsuri mai radicale, iar tovarăşul Sokolov vrea să abordăm ştiinţific problema şi, în acest sens, are mai multă dreptate. Dar eu am altă propunere. Să lăsăm această temă pentru a fi discutată mai tîrziu. Să-i dăm tovarăşului Sokolov posibilitatea să se pregătească şi să ne împărtăşească observaţiile sale în legătură cu aspectele de care vorbeam.

Sokolov nu se supără pe inspectorul şef, deoarece îi cunoştea delicateţea în asemenea momente, dar în sinea sa se înfurie că îşi complicase singur existenţa, stîrnind interes pentru o chestiune care îl preocupase pînă acum şi de a cărei rezolvare trebuia să se ocupe în exclusivitate.

Inspectorul şef le ceru celor prezenţi să fie atenţi şi cînd toţi tăcură îşi începu raportul.

— Teoretizările sînt teoretizări, iar viaţa este altceva. Să ne întoarcem la ea şi să vedem care sînt sarcinile imediate ce ne stau în faţă.

El arătă amănunţit în ce direcţie trebuiau concentrate eforturile tuturor lucrătorilor operativi în următoarele zece zile. Pentru cei din miliţie nu era un secret că de două-trei luni făcea ravagii o bandă necunoscută de infractori, care se autointitula „BUH" *. Banda acţiona pe un front larg. Făptuia hoţii şi tîlhării, fără să lase nici un fel de urmă. Singurul semn că infracţiunea era opera ei îl constituia inscripţia lăsată la faţa locului. Oriunde săvîrşeau un furt scriau pe perete sau pe o hîrtie cuvîntul „BUH". Scrisul arăta că în diferite locuri scriseseră oameni diferiţi, ceea ce îndreptăţea organele de miliţie să creadă că acţionează o bandă şi nu un singur individ. Nu-şi alegeau ţintele şi jefuiau cu aceeaşi îndemînare locuinţe, chioşcuri de ţigări, magazine mici şi chioşcuri cu produse alimentare, croitorii etc. Ultimele două jafuri fuseseră făcute în plină zi, luînd din două şcoli din Sofia zeci de paltoane de elevi.

— După cum vedeţi, explică inspectorul şef, aceste furturi, deşi mărunte la prima vedere, ne produc greutăţi

* „Trosc".

și nu ne permit concentrarea forțelor pentru descoperirea infractorilor. Să presupunem că avem de-a face cu amatori și nu cu profesioniști, aceasta ne va crea dificultăți mari. Nici unul din clienții noștri de pînă acum și din hoții cunoscuți nu au acționat atît de sfidător. Membrii acestei bande sau nu știu la ce risc se expun sau știu și de aceea se grăbesc să dea lovitură după lovitură înainte de a fi prinși. Am reușit să luăm de la înzestrare o cantitate suplimentară de stofă și să asigurăm elevilor paltoane noi, dar dacă vor fi atacate și alte școli, cu greu am avea posibilitatea să facem rost din nou. De aceea trebuie să ne mobilizăm forțele și să-i descoperim cu orice preț pe hoți. Trebuie înștiințate imediat toate organele noastre — lucrători operativi, milițieni, sectoriști, conducerile organizațiilor obștești — și să începem o muncă sistematică și coordonată. Este necesar să se verifice orice semnal, orice persoană dubioasă. În plus, și asta încă mîine, veți primi descrierile exacte ale modului în care au fost săvîrșite jafurile, dar, rețineți, nici unul nu se repetă și nu are aceeași caracteristică.

Inspectorul șef făcu o mică pauză și continuă :

— Sarcina numărul doi privește cu precădere pe tovarășii Măngov și Sokolov. Ordinul ministerului este categoric și nu suferă nici un fel de amînare. Zilele acestea trebuie prezentat planul privind modul în care și cînd se va termina cu cartoforii.

Măngov vru să spună ceva, probabil că aceasta nu era așa de ușor, dar inspectorul șef nu îi permise.

— Măngov, n-are rost să mă convingi. Știu că nu pot fi lichidați, dar cel puțin să li se dea o lecție bună, care să-i sperie. Știi singur că nu este exclus să se atingă și de banii statului.

Consfătuirea se termină cu acest ordin neașteptat. Sokolov se grăbi să iasă. Voia să rămînă singur și cînd, peste zece minute, intră în bufetul cinematografului „Odihnă și cultură", și se retrase într-un colț, cu un pahar de tescovină, se simți dintr-o dată obosit. Abia după ce termină al doilea pahar reuși să-și pună ordine în gînduri. „Practic de ce m-am ridicat și am luat cuvîntul ? se întrebă. Am devenit adeptul unei teze pe care nu știu cum

s-o susţin. Oare liberalismul meu n-o să-mi joace festa ? Nu dau dovadă de prea mult creştinism şi naivitate ?"

După al treilea pahar se ridică. Fumul de ţigară, mirosul de alcool şi trăncăneala din bufet îl obosiseră şi mai mult. Plămînii îi erau însetaţi de aer proaspăt.

Afară nu era mai plăcut. Vitoşa era iar acoperită cu nori plumburii, stoluri de ciori zburau croncănind şi parcă prevesteau o nouă zăpadă, care se lăsa aşteptată. În lumina zilei de iarnă clădirile deveniseră gri, iar în acest gri egal culorile se pierduseră.

Cînd se apropie de tribunal, Sokolov îşi dădu seama că trebuia să-şi impună s-o ia pe urmele dosarului privind uciderea copilului. Dar îşi aduse aminte că azi, deşi fusese apărătorul unei anumite categorii de fete, practic voise s-o apere pe Olimpia, care-i reveni din nou în minte.

8

DE O SĂPTĂMÎNĂ Branko şi Spas nu apăruseră la nici un raport. Sokolov le dăduse deplină libertate de acţiune. Era convins că şi fără intervenţia sa ei lucrau şi ştiau foarte bine ce aveau de făcut. Cei doi se înţelegeau minunat, se pricepeau să-şi coordoneze acţiunile şi să se ajute reciproc.

De data aceasta îşi îndreptaseră atenţia asupra Contelui şi a lui Garsona şi întocmiseră un astfel de plan, încît să nu le scape nici un pas de al lor. Spas înregistrase încă două vizite ale Contelui într-o vilă prin jurul cartierului Kneajevo, iar Branko îl observase de cîteva ori abătîndu-se pe la depozitul de ouă din bulevardul „Slivniţa". Branko nu putea să facă nici o legătură între aceste vizite şi nu anunţase pe nimeni de ele, dar presupunea în sinea lui că nu erau întîmplătoare. Îl bănuia pe Conte că dăduse de ceva victime, pe care le adulmeca de departe sau că

punea la cale o afacere ilicită. Făcuse tot posibilul să afle cu cine se întîlnea Contele, dar nu descoperise nimic important. Nu putuse aplica nici una din metodele probate pînă acum, și asta nu pentru că nu se pricepea, ci pentru că față de un tip cum era Contele nu se putea acționa oricum. Un singur pas greșit și acest om șiret le-ar fi scăpat din mînă.

Două zile și două nopți întregi Branko stătuse în cămăruța paznicului laboratorului de bomboane, care se afla exact vizavi de depozitul de ouă, dar Contele, din păcate, nu venise. Spas, care îl urmărea permanent prin oraș, susținea că nu observase nimic suspect. Începuse să bombăne chiar că i se acrise să alerge după acest nemernic, dar Branko îl încuraja :

— Așteaptă, îl prindem noi.

Mult timp se frămîntară cum să afle la cine se ducea Contele în acest depozit. Ei îi cunoșteau pe toți și nu era oportun să apară în fața lor. Încercară să atragă pe unii din căruțașii care distribuiau ouă, dar, fără nici un rezultat. În fiecare zi veneau alți căruțași, angajați prin cooperativă. Spas fu de părere să-i verifice pe toți lucrătorii și pe muncitorii permanenți din depozit, dar Branko nu fu de acord — ar fi pierdut foarte multă vreme și nu era sigur că ar fi reușit ceva.

— Să ne interesăm măcar dacă există printre ei comuniști, insistă Spas. Dacă sînt, să facem o încercare, să vorbim cu unul dintre ei. Dacă sînt comuniști trebuie să ne ajute, nu ?

Branko își încruntă sceptic sprîncenele negre, dar zise împăciuitor :

— Să încercăm.

Pînă la prînz aflară că șeful depozitului, unde se împachetau lăzile pentru export, era comunist. Altcineva nu mai era. Șefa de cadre, o femeie măruntă, aproape bătrînă, nu-și stăpîni însă curiozitatea și-l întrebă pe Spas, care se dusese singur la ea, de ce se interesează miliția de cooperativa lor. Spas răspunse că în ultima vreme li se oferiseră multor restaurante mari cantități de ouă, netrecute în foaia de comandă, și că hotărîseră să se intereseze de unde provin și cine sînt cei care le vînd. Cu aceste

explicații curiozitatea fusese satisfăcută, dar el o rugă să nu se facă prea mult zgomot din cauza unei simple verificări și să nu fie jigniți oamenii în zadar.

— Cum descoperim însă ceva, adăugă, evident că primul om pe care îl vom înștiința și căruia îi vom cere sprijinul veți fi dumneavoastră.

Șefa cadrelor rămase foarte măgulită și promise solemn că va păstra secretul. De ce ar mai fi membră de partid dacă nu ar înțelege asemenea probleme ?

În aceeași seară Branko îl găsi pe responsabilul depozitului la locuința acestuia, o căsuță scundă în cartierul „Nadejda".

— Îl caut pe tovarășul Kulev, spuse Branko cum văzu apărînd în ușă un bărbat relativ tînăr și îndesat.

— Eu sînt, răspunse bărbatul.

— Aș vrea să stăm puțin de vorbă.

— Poftiți, spuse bărbatul, retrăgîndu-se puțin și îndemnîndu-l cu mîna să intre.

— Dacă s-ar putea să fim numai noi doi...

— Sînt singur, proprietarii sînt la serviciu, zise bărbatul și trase ușa în urma sa, lăsînd-o puțin întredeschisă.

Intrară într-o cămăruță aranjată modest. În mijlocul ei duduia un godin înroșit, care împrăștia o căldură plăcută.

— Făceți-vă comod, propuse gazda și-și scoase și el haina pe care o ținea pe umeri.

Branko observă abia acum că avea palma dreaptă retezată.

— Ce-ați pățit ? întrebă puțin tulburat, deoarece nu știa că responsabilul depozitului era invalid.

— O poveste veche, dar m-am obișnuit și nu mă mai incomodează.

Branko își dădu jos paltonul său lung și consideră necesar să se legitimeze, dar, înainte de a-și arăta legitimația, bărbatul ridică mîna :

— Nu-i nevoie, am înțeles cine sînteți. Au mai venit la mine și alți colegi de-ai dumneavoastră.

— Aici ?

— Și aici, și la depozit.

— Cu ce ocazie ? se interesă atent Branko.

— Au dispărut din depozit două platforme de ouă. Mai mult de treizeci de lăzi.

— Cum așa ? se miră Branko. Doar nu-i un coș ca să-l poți scoate !

— Aici este problema, că nu e coș și totuși nu putem să aflăm cum au fost scoase atîtea mii de ouă.

Spas nu-i spusese nimic în această problemă, de aceea Branko întrebă direct :

— De ce la cadre nu se știe de furt ?

— Nimeni nu poate să confirme că este un furt. Știm numai eu și contabilul. Noi am descoperit lipsa și am tăcut intenționat.

— Nu mai înțeleg nimic ! recunoscu sincer Branko.

— E în același timp simplu și foarte complicat, zîmbi gazda. Ouăle au fost aduse de la gară și au fost înregistrate contabilicește, pentru că într-adevăr au intrat în depozit. Le-am primit eu personal. Verificînd peste cîteva zile, am constatat că lipsesc treizeci de lăzi.

— Asta-i bună ! zise Branko fără să-și ia privirea scrutătoare de la el.

Bărbatul părea foarte liniștit și zîmbea binevoitor.

— Văd că vi se pare ciudat, dar așa este, începu să-i explice. Într-adevăr, o poveste misterioasă. De aceea nici n-am făcut gălăgie. Am hotărît să anunțăm numai oamenii dumneavoastră de la economic. Și ei au confirmat că am procedat corect.

— Nu cumva contabilul ? aruncă o vorbă Branko, dar gazda făcu iar un gest cu mîna :

— Exclus ! Este un om cinstit. Îl cunosc foarte bine și n-are nici un rost să se fure singur. Toată gestiunea este pe mîna lui.

Branko se încruntă. Această știre căzu ca un trăsnet și în primul moment i se păru că va fi o piedică în munca lor. N-avea timp să reflecteze și să caute puncte comune între această escrocherie și vizita Contelui la depozit. După un minut de tăcere se hotărî să abordeze problema care de fapt îl interesa.

— Eu am venit pentru altceva, începu el și povesti pe scurt ce anume îl adusese aici.

Gazda îl ascultă cu interes, tăcu mult înainte să răspundă. Evident că nici el nu se aşteptase la o asemenea întorsătură. În sfîrşit îşi frecă fruntea.

— Nu-mi pot aminti despre un asemenea om. La noi vine multă lume — administratori, achizitori, reprezentanţi ai diferitelor firme, comisionari.

Branko nu voia să se grăbească şi să-l forţeze, de aceea îl întrebă :

— În total, cîţi oameni lucraţi acolo ?

— Contabilul, unu, o funcţionară ataşată pe lîngă el, eu — numără gazda şi îndoia degetele de la mînă, doi lucrători de depozit, cinci femei care verifică ouăle cu lămpi şi muncitori necalificaţi.

„Sînt mulţi", gîndi cu părere de rău Branko, dar zise cu voce tare :

— Îi cunoaşteţi pe toţi ?

— Aproximativ. Cel mai puţin îi cunosc pe muncitori. Se schimbă des şi de aceea este greu.

Branko socoti că-i va lua foarte mult timp să verifice fiecare muncitor în parte şi se hotărî să revină la chestiunea principală. Înainte de a deşerta tot sacul, încercă încă o verificare :

— Nu mi-aţi spus unde aţi păţit-o ? arătă el cu privirea spre mîna dreaptă a gazdei.

Bărbatul zîmbi stînjenit.

— Eu sînt din judeţul Ihtiman, răspunse. Înainte de 9 Septembrie lucram la un joagăr şi ferăstrăul cu panglică mi-a retezat mîna. Stăpînul mi-a dat o mică despăgubire, ca să nu se spună că nu mi-a dat nimic şi m-a dat afară.

— Apoi ? se interesă Branko.

— Apoi am aruncat o cîrpă îmbibată cu gaz în depozitul de scînduri, am aprins un băţ de chibrit şi am şters-o în pădure.

Branko îl cercetă nedumerit, privi repede reverul sacoului, care atîrna aruncat pe scaun şi nevăzînd nici o insignă întrebă prudent :

— N-am înţeles, aţi şters-o în pădure şi ce aţi făcut acolo ?

Bărbatul zîmbi misterios :

— Pur și simplu m-am dus la partizani și am venit abia la 9 Septembrie.

Branko răsuflă ușurat, dar dintr-o dată își încruntă sprîncenele negre.

— De ce șefa de cadre nu mi-a spus de asta ?

— Ce fel de cadristă e ea ? ! dădu din mînă, a lehamite, gazda. Știe numai că sînt membru de partid, cît despre biografie cred că nici n-a citit-o.

Abia acum Branko nu se mai abținu și spuse bucuros :

— Bine că am dat de un tovarăș de soartă. Și eu am fost partizan, în satele dinspre Radomir.

Nici el nu purta insigna de partizan, dar bărbatul nu se îndoi de spusele lui.

— Acum putem vorbi foarte deschis, continuă Branko și repetă din nou, mai amănunțit, observațiile și dubiile lui. Cînd ajunse la descrierea Contelui, băgă mîna în interiorul hainei, scoase de acolo o fotografie și i-o dădu gazdei : Iată-l, ăsta-i.

Bărbatul luă fotografia și, cum o privi, dădu din cap :

— Bineînțeles că l-am văzut. Așa se face treaba, altfel numai așa, din cuvinte, cum era să mi-l amintesc ?

Branko tresări și ochii lui negri se încordară în așteptare.

— Se întîlnește cu Contele unul din muncitorii necalificați, dar pentru ce nu pot să știu.

— Nu cumva este armean ?

— Este bulgar, dar așa i se spune.

— Ce fel de om este ?

— Un om dubios, dar altfel harnic.

— Bine, deocamdată e suficient și atît, răspunse Branko, mulțumit că obținuse o verigă, care, oricît de mică, era foarte importantă...

În sfîrșit, Sokolov își realiza promisiunea pe care și-o făcuse și, după-amiază, devreme, *gazul* îl lăsă la marginea satului aflat la aproape treizeci de kilometri de Sofia.

— Nu mă aștepta, îi ordonă șoferului, am să găsesc eu o ocazie la întoarcere.

Cum porni înapoi mașina, el o luă încet spre sat. Într-adins coborîse aici, pentru a nu atrage atenția. Prin aceste locuri mașinile erau o raritate și oamenii, cum au-

zeau duduitul, înălțau capetele curioși, iar copiii porneau cu alai după fiecare automobil ce-și făcea apariția.

Constată numaidecît că satul nu se deosebea cu nimic de multe alte sătucuri împrăștiate pe dealurile neroditoare. Se părea că oamenii abia-și înnodau firul vieții, trudind din greu. Pe vale se întindeau izlazuri frumoase, dar pe ogoarele sărace de pe dealuri nu dădeai doi bani. Ulițele erau strîmbe și case noi nu se vedeau, în afara cîtorva clădiri mai solide din centru, unde Sokolov și ajunsese.

Se opri și se uită împrejur, șovăind. Deși pornise la drum cu un plan bine stabilit, iată-l căzînd pe gînduri — cum să procedeze și unde să se ducă mai întîi.

În cursul dimineții, în sfîrșit, reușise să-l găsească pe avocat la birou și să discute cu el. Bătrînul jurist îl întîmpină exagerat de amabil, dar în această amabilitate Sokolov nu descoperi nici un fel de prefăcătorie. De la prima vedere era evident că acest om se respectă pe el și profesiunea sa și își apără numele cu demnitate. Era îmbrăcat oficial — cu un sacou negru, din stofă fină, vestă pe care atîrna un lanț, pantaloni în dungi, ghetre gri și un papion bleumarin. Părul îi albise, dar sprîncenele își păstraseră culoarea castanie și atîrnau ca niște streșini deasupra ochilor tot timpul zîmbitori.

Îl asculta atent pe Sokolov. Numai mîna dreaptă, pe al cărui deget strălucea un inel masiv de aur cu chipul Temidei, bătea fără zgomot pe postavul verde de pe birou.

Cînd Sokolov îi explică ce anume îl adusese la el, tăcu o clipă, încruntă sprîncenele, apoi își puse ochelarii cu ramă de baga și spuse cu o voce amabilă de bas :

— Simplul fapt că vă ocupați de un caz deja uitat vă face cinste și mă obligă să vă ajut cu ce pot. De fapt asta face cinste noii noastre puteri. Dacă celelalte guverne ar fi respectat cîtuși de puțin legalitatea, nu ar fi adus țara într-o asemenea situație catastrofală. Dar să lăsăm asta...

Tăcu, își frecă fruntea cu mîna și zise din nou :

— Îmi amintesc de acest dosar, dar nu mă pot bizui doar pe memorie. Se îndreptă apoi spre casa de bani, o deschise și începu să cotrobăie prin niște cartoane. Se întoarse și întrebă : Spuneți iulie patruzeci și patru, nu-i așa ?

Sokolov aprobă din cap. Îi era clar că acest om nu întîmplător își cîștigase faima de mare avocat. Casa de fier ascundea probabil o cartotecă cuprinzînd toate persoanele cu care avocatul avusese de-a face în timpul îndelungatei sale activități.

Imediat găsi ceea ce căuta, deoarece dădu din cap și spuse cu vocea sa de bas, mai mult pentru sine, un fel de „așa, așa" — se apropie de dulapul care ocupa aproape tot peretele stîng, îl deschise și nu peste multă vreme puse pe birou o mapă mică, roz, cu coperte subțiri.

— Acum vom vedea care este situația, zise el, dar abia deschise mapa, că își încruntă sprîncenele dese, răsfoi repede cîteva pagini și începu să vorbească din nou, ridicîndu-și privirea : Da, da. Îmi amintesc totul, și încă foarte bine. Îmi amintesc chiar că acest om mi-a scris din închisoare, cred că era chiar imediat după 9 Septembrie, dar în haosul de atunci era imposibil să pot face ceva. Apoi au început marile procese ale Tribunalului popular, am fost împovărat cu dosare și iată că timpul s-a scurs și totul a fost dat uitării.

— Și totuși fiți ceva mai concret, îl rugă prudent Sokolov.

— Uitați ce este, acest caz a rămas pentru mine oarecum nelămurit. M-am prezentat ca apărător, dar mai mult formal, nu numai pentru că îmi fusese încredințat tîrziu, dar și pentru că nu-mi fusese dată posibilitatea să verific toate faptele. Clientul meu, cu care m-am întîlnit numai o dată sau de două ori la penitenciar, nu m-a ajutat mai deloc. El susținea declarația de recunoaștere a vinei, dată în fața poliției, și eu trebuia să-mi construiesc apărarea pornind numai de la acest amănunt. Trebuie să vă spun deschis că n-am fost mulțumit de proces. Pentru mine a rămas, așa cum v-am mai spus, neclarificat, dar nici n-am ayut posibilitatea să fac ceva mai mult.

— Cum să înțeleg asta, că procesul a rămas neclarificat ? întrebă Sokolov.

— Înainte de toate mă tulbură comportarea acestui bărbat. Am sentimentul că n-a fost sincer cu mine. Poate că greșesc. Se întîmplă ca uneori criminalii să facă un puternic șoc psihic și ești pus în încurcătură voind să afli

adevărul. Al doilea fapt şocant a fost acela că imediat după ce mi s-a încredinţat procesul mi-a telefonat şefui serviciului de urmărire penală al poliţiei şi, chipurile, delicat, dar de fapt fără echivoc, m-a prevenit să nu scormonesc prea mult şi să nu încerc să despic firu-n patru, deoarece dovezile sînt incontestabile. Bineînţeles, n-am dat importanţă acestui ordin, ciudat pentru mine, dar l-am îndeplinit de facto. Şi astfel n-am reuşit să fac nimic, iar procesul s-a încheiat fără cataclisme.

După poza pe care o luase rostind aceste cuvinte, Sokolov înţelese că avocatul considera răspunsul său definitiv. Şovăi o clipă-două şi întrebă cu o sinceritate dezarmantă :

— Ce credeţi, merită oare să continui cercetările şi...

— Ţineţi minte un singur lucru de la mine, un bătrîn jurist, îl întrerupse avocatul. Dacă există, uite, atîtica îndoială — şi el arătă vîrful degetului mare —, cît timp există orice fel de semnal pentru ceva incorect, întotdeauna merită osteneala. Lupta pentru triumful adevărului este datoria mea şi a dumneavoastră.

După ce mai discutară vreo jumătate de oră, avocatul încheie prietenos :

— Aţi auzit părerea mea, procedaţi însă cum credeţi de cuviinţă. Dacă simţiţi nevoia unui sfat bazat pe competenţa mea juridică, vă rog să poftiţi, sînt la dispoziţia dumneavoastră...

Din fundul pieţei, mai puţin îmbietoare, începu să zdrăngăne o căruţă şi Sokolov se grăbi, îndreptîndu-se spre şcoală. Se gîndise că nu era rău să vorbească şi cu profesorii şi să încerce să afle unele amănunte în legătură cu procesul.

Clădirea galbenă, cu un singur etaj, a şcolii, se vedea de departe, aşa încît nu fu nevoie să întrebe pe cineva unde se află.

În cancelarie găsi o profesoară în vîrstă. N-avea motive să ascundă cine este şi, după ce se prezentă, acţionă în scopul vizitei sale.

— De mai bine de douăzeci de ani sîntem profesori aici, eu şi soţul meu, spuse ea. Cunosc tot satul, chiar şi pe cele dimprejur. Îmi pare rău că lipseşte soţul meu, a

tras azi-dimineaţă o fugă pînă la Sofia, dar am să vă spun tot ce ştiu. Dancio a fost elevul lui şi, după cîte îmi amintesc, el a descoperit primul că a dispărut.

— Cum ? întrebă Sokolov.

— Simplu, n-a mai apărut după vacanţa de paşte aproape o săptămînă. L-a căutat şi de aici a început totul. Unchiul lui spunea că nu ştie unde este, apoi au anunţat primarul şi după vreo zece zile l-au reţinut.

— Credeţi că l-a omorît ? întrebă pe neaşteptate Sokolov.

Profesoara tresări şi răspunse fără să gîndească :

— Dacă l-au condamnat, înseamnă că este adevărat.

— Nu, nu, lăsaţi tribunalul, ce credeţi dumneavoastră ? insistă Sokolov.

Femeia făcu o mică pauză şi îi răspunse liniştită :

— Cred, ca toţi ceilalţi din sat, că nu l-a omorît el.

— De ce ?

— Pentru că nu văd de ce ar fi făcut-o. Copilul era sărac, fără nici un pic de avere, ca să zici că a vrut să-l jefuiască. Iar fiindcă îi purta de grijă, de fapt el era în cîştig. Dancio îi muncea cît doi.

Sokolov hotărî să încheie discuţia, mai ales că profesoara nu manifesta nici un interes pentru ea, şi o întrebă dacă putea cineva să-i arate casa unchiului.

Profesoara dădu afirmativ din cap, ieşi din încăpere şi se întoarse repede, însoţită de femeia de serviciu, o femeie pipernicită.

— Condu-l pe acest tovarăş la Truşcevi, zise ea blînd şi îi întinse mîna.

Sokolov îşi luă rămas bun şi, în afara cîtorva cuvinte de scuze pentru deranj, nu spuse nimic altceva.

Casa Truşcevilor se dovedi a fi una din casele solide din sat. Se vedea că este casă de gospodar, cu toate că acum era cam dărăpănată.

Auzind probabil trîntitul porţii, în pragul casei, la nivelul de jos, apăru o femeie, să tot fi avut patruzeci de ani.

El se apropie, se recomandă simplu şi fără formalităţi şi-i spuse că vrea să stea de vorbă cu ea.

Femeia, evident, se fîstîci, începu să se învîrtească frîngîndu-şi degetele şi, destul de stînjenită, îl invită să intre.

În cameră era cald și plăcut. Sokolov își dădu jos paltonul și, în timp ce femeia i-l lua, o privi iute. Observă că se ținea încă foarte bine. Cînd ea se așeză pe pat, lîngă sobă, și îl privi întrebătoare, se convinse că era de-a dreptul frumoasă. Avea fața albă și numai pe pomeți se vedeau două pete roșii, de parcă erau făcute artificial. Părul roșu, cu cărare la mijloc și strîns la spate, strălucea fără nici un fir alb. Trupul îi era sănătos și cu rotunjimi.

Sokolov simți că se lungește mai mult decît trebuie cu asemenea observații și se grăbi să-și explice motivul venirii. Repetă aproape identic ceea ce-i spusese profesoarei, dar nu puse nici o întrebare concretă, ci-și exprimă dorința să audă toate amănuntele în jurul cazului despre care era vorba.

Emoția femeii încă nu trecuse. Își întinse neajutorată mîinile, le trecu peste coapsele întinse, le reținu pe genunchi și, cu un oftat, rosti în șoaptă :

— De unde să încep mai întîi ? Au trecut atîția ani și numai la asta mă gîndesc și n-am descoperit nimic. Cum și de ce s-a întîmplat asta pînă-n ziua de astăzi capul meu nu poate să înțeleagă.

Chiar și incoerent, cu multe suspine, în care nu era vorba de ipocrizie, ea povesti amănunțit tot ce știa.

— Soțul dumneavoastră susține că n-a omorît copilul, zise Sokolov, după ce ea mai oftă pentru ultima dată, dînd prin asta de înțeles că terminase.

— Păi, mi-a spus și mie, de cel puțin o sută de ori, cu ocazia vizitelor mele la penitenciar, dar ce pot face eu ?

— Soțul dumneavoastră îl certa des pe Dancio ? întrebă Sokolov.

Femeia rămase pe gînduri, privind încordată într-o parte, apoi zise :

— N-avea motive și apoi ei se vedeau destul de rar.

— De ce ?

— Pentru că Dancio era tot timpul pe izlaz, cu vacile și eu mă ocupam de el.

— Vă înțelegeați ?

— Eu n-am copii, de aceea îmi era milă de el. Da' păi, acuma, cînd sînt singură...

— Cu cine era prieten Dancio ?

— Cu copiii din mahala, dar mai mult se învîrtea pe lîngă ciobani.

— Care ciobani ?

— Cei care ne păşteau oile.

— Cîte oi aţi avut ?

— Mai ştiu eu, parcă vreo cinci sute.

Sokolov doar că nu fluieră de uimire.

— Şi acum ?

— Jumătate s-au dus pe avocaţi, iar celelalte au fost luate la gospodărie.

— Poate ştiu ciobanii ceva mai mult ? se interesă Sokolov, sperînd ca prin ei să afle amănunte mai importante. Unde îi pot găsi ?

Femeia răsuci capul :

— Nu erau de pe-aici şi ne-au părăsit de mult.

— Cît de demult ? Înainte de dispariţia lui Dancio ?

— Parcă pe vremea aceea.

Brusc în capul lui Sokolov străfulgeră un gînd, care-l obligă să mai întîrzie cu întrebarea următoare. Pentru a-şi prelungi răgazul şi a se decide în ce parte să-şi îndrepte atenţia, scoase o cutie de ţigări şi se bătu peste buzunare în căutarea chibritului, cu toate că ştia bine că era în palton.

Femeia băgă de seamă, se ridică, se duse lîngă sobă şi întinse mîna către poliţa unde avea serviciul de bucătărie.

Sokolov o măsură din cap pînă-n picioare şi se convinse iar de frumuseţea ei.

Cum îşi aprinse ţigara, i se adresă brusc :

— Încă mai umblaţi cu fostul primar al satului ?

Femeia ridică speriată capul. Ochii ei, de un albastru deschis, se măriră şi mai mult. Petele roşii de pe pomeţi se întinseră şi-i acoperiră toată faţa, de parcă o lovise o pală de foc. Apoi privi în pămînt şi răspunse încet, mai mult pentru ea :

— Omul cînd este tînăr face tot felul de prostii.

— Dar ce, acum sînteţi bătrînă ?

— Nici eu nu ştiu. Să nu dea dumnezeu să fiţi în situaţia mea.

Sokolov o compătimi şi-şi reproşă întrebarea inutilă.

După cum o văzu, îi iertă fapta. De acum era convins că viața ei intimă n-avea nici o legătură cu soarta băiatului.

— Spuneți-mi, cum îi pot găsi pe ciobani ? întrebă insistent a doua oară Sokolov.

— Da' de unde să știu eu, răspunse femeia puțin mai liniștită, înțelegînd că greul trecuse.

— Și cum au nimerit pe-aici ?

— Bărbatul meu i-a adus. Erau ciobani buni, iar el voia să înmulțească turmele și să deschidă o fabrică de brînzeturi. Ardea de dorința de a avea cît mai mult și asta i-a luat mințile.

— Bine, dar de ce au plecat ciobanii ? Au stat toată iarna și dintr-o dată părăsesc turma, și asta tocmai după paști ?

— S-au certat cu bărbatul meu. Nu i-a plătit cum trebuia. Era zgîrcit.

Sokolov nu mai puse nici o întrebare. Consideră că aflase destul, chiar mai mult decît îl interesa și decît sperase. Afară se înnopta. Îl aștepta drumul pînă la Sofia și hotărî să încheie.

Cu mari eforturi femeia reuși să-și amintească numele de familie ale ciobanilor și faptul că erau din raionul Gheneral Toșevo. Nici asta nu și-ar fi amintit dacă nu ar fi zis de cîteva ori „gheneral"..., „gheneral"..., iar cînd Sokolov adăugase Gheneral Toșevo, ea recunoscuse imediat că așa era.

Sokolov se ridică. Pînă acum ea nu-l întrebase cine era, ce era și de ce trebuia să știe toate acestea. Dar, simțind că va pleca, îi propuse cu o oarecare sfială să mai rămînă. El refuză, dar o anunță că probabil va fi nevoie să mai.vină încă o dată.

La plecare, înainte să deschidă poarta, se uită pătrunzător la ea și-i spuse luînd-o prin surprindere :

— Tot mi se pare că soțul dumneavoastră stă nevinovat în detenție.

De data aceasta pe fața ei nu tresări nici o fibră. Culoarea roz se preschimbase în paloarea cerei... Dar tulburarea îi trecu repede și îl privi la fel de pătrunzător. Apoi întrebă :

— De aceea ați venit la mine ?

El dădu din cap afirmativ și adăugă :

— Vreau să descopăr adevărul.

Ea își lăsă privirea în pămînt și spuse surd :

— Nu mai cred în nimic.

— Dar credeți că el este ucigașul ?

Șovăiala ei a fost scurtă și dădu din cap :

— Nu știu. Era un om blajin. Cum a putut face asta... Dumneavoastră l-ați văzut ?

— Încă nu.

— Mergeți la el și veți afla.

Dinspre munte sufla un vînt rece și ea tresări înfrigurată. El își luă rămas bun pentru a doua oară, spunînd că nu-i nevoie să-l conducă.

— Numai asta îmi mai lipsește, să vadă vecinii că din casă iese un bărbat necunoscut și mîine o să mă vorbească tot satul.

Sokolov zîmbi. Cunoștea bine clevetelile la țară, de aceea, cum ieșiră în stradă, își luară rămas bun pentru a treia oară. Astfel, chiar dacă ar fi văzut-o cineva, ar fi avut curajul s-o întrebe cine i-a fost oaspete, nu să vorbească așa, pe la colțuri.

9

SE scursese aproape o săptămînă din noaptea aceea și tot nu sosise clipa ca Varadin Lucikov să-și realizeze planul. Nu îndrăznea să părăsească cabina portarului, temîndu-se să nu-i scape pe cei care-i așteptă. Nu îndrăzni să se ducă nici la restaurantul „Pariziana", de aceea astăzi trimise pe una din femeile de serviciu să-i spună bufetierei Dafina să treacă pe la el după terminarea schimbului și să-i aducă puțină tescovină, pentru că avea foarte mult de lucru și n-avea timp să se deplaseze. Ăsta era adevărul, dar Lucikov avea și un alt gînd. Se hotărîse, în sfîrșit, să acționeze și să încerce cu Dafina.

Ființa aceasta de douăzeci și cinci de ani, ce venea de prin satele din Vacarel, era de o frumusețe deosebită, un amestec între puritatea țărăncii și libertinismul marilor orașe. Înaltă, frumoasă, cu sîni mari și șolduri solide, ea incita pe orice bărbat intrat la „Pariziana" să o dezbrace cu privirea, să-i facă tot felul de apropouri fără perdea, iar unii, mai băuți, îi propuneau în modul cel mai cinic întîlniri și cîte și mai cîte. Dafina asculta, nu se supăra de glumele lor și le arunca priviri promițătoare, dar puțini se puteau apropia de ea și lăuda că au posedat-o. Unul dintre ei era Varadin Lucikov. Numai că el nu se lăuda, ci, gelos, își ascundea relația aceasta.

Se întîmplase cu mai bine de o jumătate de an în urmă. De cum o văzuse la „Pariziana" îi plăcuse, dar nu se grăbise, ca ceilalți, cu glumele mitocănești. În primele două săptămîni se făcuse chiar că nu o observă. O saluta amabil, schimba cîte un cuvînt-două, în special despre modul cum trecuse ziua, cum se simțea cu sănătatea, dacă era obosită. Avea o tactică experimentată și, pedant, nu renunța la ea. Și astfel, de 8 Martie, numai el își aduse aminte să-i ofere un buchețel de ghiocei.

Cînd Dafina desfăcuse hîrtiuța și văzuse că ghioceii erau petrecuți printr-un inel fin, se îmbujorase toată. Ea, care putea să reacționeze la orice replică grosolană ce-i era azvîrlită, atunci amuțise. Se tulburase, dar fața-i strălucea de mulțumire și în mod mecanic își pusese inelul pe deget. Mulțumise în tăcere și nu reușise să spună, bîlbîindu-se, decît :

— Pentru prima dată primesc un asemenea dar.

— E ziua dumneavoastră, răspunsese Lucikov cu vădit respect. Și mai este ceva, nu am o altă femeie apropiată.

Dafina întinsese mîna și, privind inelul, exclamase :

— Parcă-i de aur.

— Poate că-i dublé, propusese Lucikov liniștit, cu toate că știa că inelul era lucrat dintr-un dinar iugoslav și nu făcea nici cît un litru de tescovină.

Scena se desfășurase fără martori. Lucikov urmărise și calculase totul, intrînd în local imediat după deschidere.

Cunoștea bine femeile și prevăzuse efectul acestui gest. Dar nici atunci nu se grăbise. Cîteva zile dinadins nu

se dusese la „Pariziana", știind că astfel va atrage atenția Dafinei. Și nu se înșelase.

Cînd îl văzuse că intră, Dafina îi zîmbise, îi făcuse semn să se apropie și-l întrebase unde dispăruse. Avusese un răspuns pregătit și discuția începuse cu totul natural. Ea voise să facă cinste, dar el nu primise, explicînd că cinste face el, deoarece primise niște bani moștenire. Ei, nu erau cine știe cîți, dar veniseră pe neașteptate și meritau să fie *udați*.

De data aceea Lucikov rămăsese mai mult timp la „Pariziana". Înconjurat de atențiile Dafinei, care-l dispunea, pentru ea nemaiexistînd în local alți bărbați, el înțelesese că momeala nu se dusese în zadar, că fusese înghițită.

Încă în acea seară, după terminarea programului, Dafina cunoscuse garsoniera lui Lucikov și rămăsese pînă în zori la el.

Se dovedise că Dafina nu era deloc desfrînată, așa cum gîndeau mulți dintre bărbații care-i dădeau tîrcoale. Dimpotrivă, reușise, în ciuda acestui anturaj pestriț, să-și păstreze puritatea morală aproape intactă.

Descoperindu-i calitățile, Lucikov i le respecta. Curînd aflase amănunte despre întreaga ei viață. Cum venise ca servitoare la vîrsta de abia paisprezece ani, cum încă în anul următor fusese siluită de stăpîn, cum plînsese, cum el o determinase să tacă și cum se împăcase cu soarta. Unde să se fi dus și cui să se fi plîns ? Era încă un copil.

Dafina se atașase de Lucikov și, prin comportarea ei, nu-i dădea prilejul să-i reproșeze că nu-i era credincioasă. Ceea ce îl măgulea, dar îl și neliniștea în același timp. Se întreba dacă nu cumva se îndrăgostise de el, pentru că nu ar fi dorit deloc acest lucru. El dorea s-o posede așa, fără obligații. O dată însă ea îi spuse că nu-și dorește nimic altceva decît să-și găsească un bărbat bun ca el și să trăiască și ca ca toți oamenii. Lucikov se sperie și vreo zece zile evită să o mai întîlnească. Apoi, înțelegînd că aluzia fusese făcută în general, că nu îl viza în mod direct, își reluă legătura.

Dar timpul trecea pe nesimțite și împreună cu el dispărea și acea patimă de la început care-i ținuse alături unul de altul atîtea luni.

Lucikov nu se întrebă dacă obosise sau se săturase de Dafina, dar hotărî că trebuie să înceteze cu sentimentalismele și să treacă la realizarea planurilor sale de mai de mult.

Nu se putea spune că-i era ușor. Această femeie îl atrăsese, îl făcuse nu o dată să simtă ciudata senzație a gelozie și el o dorea, dar mai devreme sau mai tîrziu trebuia să vină și sfîrșitul.

Se temea de întîlnirea cu Dafina, pentru că nu știa cum îi va interpreta propunerea. Așteptînd-o să sosească în orice clipă, repetă pentru a nu știu cîta oară întreaga discuție pe care urma s-o aibă cu ea.

Dafina veni puțin înainte de miezul nopții, se lăsă pe sofa și oftă obosită.

— Am în geantă o sticlă de-o jumătate, scoate-o, zise. Toarnă-mi și mie puțin.

— Ce-i cu tine ? întrebă Lucikov.

— Pic de oboseală, răspunse ea și cu ambele mîini își dădu jos baticul de mătase. Am pierdut o oră cu porcii ăștia de beți. Abia i-am dat afară. De-aia am și întîrziat. Apoi se ridică, își dădu haina jos, o aruncă pe scaunul din apropiere, se culcă pe spate și, cu privirea ațintită în tavan, rosti cu durere : M-am plictisit, m-am plictisit de toate.

Lucikov încetă cu turnatul în pahare și se întoarse mirat.

Ea continuă :

— M-am săturat de aceste întîmplări de cîrciumă, de aceste lepădături beție care mă înconjoară toată ziua și care sînt gata să te sfîșie într-o clipă dacă le cazi în mînă.

Lucikov asculta și binecuvînta clipa în care Dafina se hotărîse să i se plîngă. Ea singură trasa, inconștientă, direcția discuției, îl ajuta să facă primul pas. Și se grăbi să prindă firul.

— De mult trebuia să te gîndești la asta, zise el.

— La ce ?

— Și la muncă, și, în general, la viitorul tău, răspunse el, dîndu-i un pahar plin.

— La ce mă mai pot gîndi, spuse ea, sorbind o înghiţitură, şi adăugă : doar trebuie să muncesc.

— Cît primeşti tu acuma ? întrebă Lucikov, deşi ştia ce salariu are.

— Aproape şase mii.

El zîmbi în bătaie de joc.

— E puţin, recunoscu ea, dar nicăieri nu se dă mai mult.

— Se dă, se dă, completă Lucikov şi ridică paharul. Tăcu dinadins, pentru a-i stîrni curiozitatea.

— Unde ? suspină ea, sînt gata la orişice, numai să pot scăpa de cîrciuma asta afurisită.

În sfîrşit, momentul mult aşteptat sosise.

Lucikov îşi trase un scaun şi se aşeză exact în faţa ei. Bău paharul pînă la fund, pentru a căpăta curaj şi începu să vorbească pe un ton excesiv de binevoitor :

— Uite ce e, Dafina. Sîntem prieteni nu de ieri, de-alaltăieri, aşa că putem vorbi deschis. Am să-ţi dau un sfat, iar tu, dacă vrei, îl accepţi. Numai un singur lucru te rog, să nu te superi pe mine, nu-l dau din lipsă de sentimente...

Făcu o scurtă pauză, necesară pentru a-i sugera că era nehotărît, că-i era greu să continue, dar ea îl îndemnă :

— Hai, spune !

— Tu eşti încă tînără şi frumoasă, dar asta nu ţine veşnic. Acuma lumea nu-ţi dă pace, toţi te caută, azi eşti cu unul, mîine cu altul, dar ce folos, cine cîştigă ? Dacă eşti nevoită s-o faci, măcar să ştii de ce, să ai pentru ce.

Pe faţa lui străluci un zîmbet de mulţumire. Nu se aşteptase să fie în stare de o introducere atît de reuşită, care, în orice caz, îi dădea posibilitatea să-şi ducă planul la îndeplinire.

Dafina stătea sprijinindu-se cu coatele pe pernă şi-l privea nedumerită. Nu-i înţelegea în întregime sensul cuvintelor. Simţul feminin, născut să presimtă la timp răul, pentru a se feri de el, de data aceasta întîrzia. De vină erau poate oboseala şi cele două pahare de tescovină. Dar poate şi altceva. În acel moment nu-şi dădu seama că, prin interesul pe care-l arătă faţă de propunerea lui, singură-i dădea posibilitatea să i-o ia înainte şi să-i strecoare în suflet viermele otrăvitor.

Iar el socotise bine unde și cum să-l arunce. Numai faptul că ea rămăsese pe gînduri îi sugeră că otrava începuse să acționeze. Și totuși nu găsi forța să mai continue. Avea nevoie de încă o întrebare din partea ei. Și tresări, auzindu-i vocea răgușită :

— Pînă la urmă o să-mi spui ce ai plănuit ?

Iar nu răspunse direct, ci o avertiză :

— Cu condiția că mă vei înțelege bine și n-ai să te superi pe mine.

— Nu mă supăr pe nimeni decît pe mine.

— Tu ești o femeie singură, începu Lucikov, n-ai pe nimeni și n-ar fi rău să-ți strîngi niște bani. Și asta nu-i așa de greu. Iată, am un prieten, care este și el de unul singur și vrea să-și găsească o prietenă. Bineînțeles, nu pe gratis. Mi-a spus că este gata să dea acestei femei, cea care va fi de acord să se ducă cu el, cîte o mie de leva la fiecare întîlnire. Ăștia-s bani, cine ți-a mai dat pînă acum o asemenea sumă ?

Cu privirea țintuită în tavan, Dafina tăcu multă vreme. Presimțirile confuze încolțite la început deveniseră acum ceva real. Știa deja ce vroia de la ea...

Dintr-o dată zîmbi sarcastic și zise :

— Cîndva, pe vremuri, cînd tata își pusese în gînd să mă trimită servitoare, mama îl rugase să renunțe și-i spusese printre lacrimi că am să ajung o prostituată. Și iată că am trăit s-o văd și pe-asta.

— Prostii, o întrerupse Lucikov. De unde pînă unde ?

— Hai, hai, lasă vorba, se ridică ea. Nu sînt copil. La ce nu m-a învățat viața asta afurisită ? ! Întinse mîna și-și umplu singură paharul cu tescovină pe care-l bău dintr-o răsuflare, făcînd o grimasă. Își întoarse capul, închise ochii și spuse aproape în surdină : Și poate că ai și tu dreptate. Eh, voi... Ce ticăloși sînteți voi bărbații !... Dar fără voi nu se poate...

Pentru prima oară după atîtea luni nu mai rămase să doarmă, dar nici el nu insistă. Capul îi vîjîia, totul în jurul ei dansa ușor, dar sări, se îmbrăcă și, înainte de a pleca, zise cu blîndețe :

— Am să mă gîndesc...

Dafina nu veni a doua zi. Nu veni nici în următoarea, dar Lucikov nu se grăbea. În acest timp reuși să-și realizeze încă o parte din planuri.

Chipurile, nu era credincios, dar cînd, în ziua următoare, înainte de prînz, zări prin geam că vine drept spre cabina portarului frumoasa cu haină de blană, se închină repede și binecuvîntă în gînd providența, pentru că, în sfîrșit, i-o trimisese.

Cînd deschise ușa și o privi, dinspre ea veni un miros plăcut de parfum.

— Știți cumva dacă inginerul Manukian a venit ? întrebă ea, suflînd greu.

Așteptînd de mult această întîlnire, Lucikov se pregătise cu conștiinciozitate. Bărbierit și bine îmbrăcat, cu părul impecabil pieptănat, nu părea a avea mai mult de patruzeci și cinci de ani, un bărbat solid, atrăgător, care neapărat i-ar plăcea unui asemenea gen de femeie.

O întîmpină în picioare și cu felul lui de cavaler galant o invită să intre.

— Numai pentru o clipă, să mă încălzesc, răspunse ea cu o voce moale și puțin din gît.

— Manukian n-a fost, dar probabil că va veni azimîine, zise Lucikov și închise ușa, trăgînd pe neobservate foraibărul. Nu trebuia să fie deranjat de nimeni.

Femeia își desfăcu haina de blană și se pregăti să se așeze pe scaunul de lemn din cabina portarului, numai că Lucikov nu o lăsă.

— Vă rog, vă rog, poftiți înăuntru, am ceva special pentru încălzit. Și am și să vă spun ceva.

Ea crezu că îi va spune ceva în legătură cu inginerul, de aceea îl urmă cu plăcere.

Micuța garsonieră era aranjată cu gust. Aici totul era în miniatură și crea intimitate. Ea chiar nu se putu abține și exclamă cochet :

— Ce frumos este aici, ferice de dumneavoastră !

— La ce bun, cînd ești singur, răspunse cu două înțelesuri Lucikov și cu o mișcare abilă o ajută să se dezbrace și o invită amabil să se așeze.

Cu ochiul lui experimentat de bărbat manierat sesiză imediat că această femeie nu era ca Dafina. Se vedea că este de societate, că-și cunoaște prețul. Fiecare mișcare a

ei emana grație. Era mult mai frumoasă și mai atrăgătoare decît și-o imaginase privind-o de departe. Nu se putea spune că frumusețea ei era vicioasă, dar nu era nici ca a Dafinei. În afară de frumusețea ei naturală, această femeie se folosise cu măiestrie de realizările cosmeticii și de toate noutățile modei. Fiecare fir de păr vopsit roșu închis, sprîncenele subțiri, desenate cu pricepere, genele întoarse și rimelate, toate erau aranjate cu multă grijă.

Ea se așeză comod în unicul fotoliu, încrucișă picioarele și între buzele roz, conturate frumos, fără nici un cusur, prinse o țigară.

Lucikov se grăbi și-i oferi un foc. Cu aceeași îndemînare puse apoi două pahare pe măsuță.

— Oho, băutură străină ! exclamă pentru a doua oară femeia.

— Este de-a noastră, dar dinainte de război, răspunse încîntat de sine Lucikov și umplu paharele.

Coniacul era vechi și asta se vedea clar de pe etichetă, pe care stătea mîndră stema țării cu cei doi lei și o banderolă aurie cu inscripția „Furnizor de Curte".

Ea ridică prima paharul și ciocni pe tăcute, aproape închizînd pleoapele, bău puțin, își linse buzele groase, care luceau și mai voluptoase și spuse, dînd din cap aprobator :

— Într-adevăr, este minunat !

Lucikov abia-și ascundea dorința. Cu un ireproșabil instinct de animal de pradă, el își apreciase victima. Femeia n-avea nevoie de menajamente. Nu trebuia nici amenințată, nici șantajată. Poate că ar fi fost încurcat dacă n-ar fi văzut-o în noaptea aceea în biroul lui Manukian. Acum, cînd știa însă totul, îi era mai ușor.

După al doilea pahar și după cîteva replici lipsite de însemnătate, din care aflase că era soția unui instrumentist de la barul „L'Etoile", că se numește Iulia și că n-are copii, Lucikov își începu atacul :

— V-am sugerat adineauri că doream să vă întîlnesc și să discutăm. Ceea ce-i adevărat. Acum, că ne-am cunoscut, trebuie să vă spun că eu de mult...

— ...De mult mă cunoașteți și mă plăceți, nu-i așa ? îl întrerupse Iulia, rîzînd.

Lucikov numai că nu izbucni de uimire. Femeia era mai vicleană și mai nerușinată decît ar fi crezut. Cu felul ei de a fi îi dezlega însă mîinile, îi ușura sarcina. Îl tulburau nu numai atitudinea ei sfidătoare față de cuvintele lui, ci și flăcările perfide apărute brusc în ochii ce-i mijeau a batjocură. Știa foarte bine că n-o jignise, că nu-i spusese nimic important. Dar poate că era atît de coruptă, încît se simțea jignită și atunci cînd cineva se comporta cu ea ca față de o fetișcană ușuratică.

Lucikov reuși să-și învingă surprinderea, dar tăcerea se prelungi peste limitele cuvenite, de aceea răspunse :

— Remarca este adevărată, dar nu asta am vrut să spun.

De data aceasta uimirea apăru pe fața Iuliei.

Încurajat de curiozitatea ei, Lucikov îi povesti cu lux de amănunte tot ceea ce văzuse în noaptea aceea în biroul lui Manukian. Nu ascunse nimic, dar se strădui să-i sugereze că fusese un martor involuntar al orgiei de la miezul nopții.

Iulia asculta fără nici o reacție deosebită, de parcă mai mult o distra toată povestea decît s-o ofenseze. Totuși Lucikov observă că undeva, în adîncul ei, își înăbușea regretul că se compromisese și afișa în mod ostentativ indiferența.

Dintr-o dată izbucni într-un rîs violent.

— Precis că a fost foarte interesant ! zise abia respirînd și continuînd să rîdă.

Zîmbi și Lucikov, dînd din cap.

— Și totuși e mai bine să nu fii observator.

Iulia se liniști, ridică paharul, dar văzînd că este gol i-l întinse. El i-l umplu, și ea, la fel ca și Dafina, îl bău dintr-o răsuflare.

— De ce mi-ai spus toate acestea ? îl întrebă, tutuindu-l direct.

— Ca să te fac să rîzi, răspunse el.

— De rîs am rîs, dar acum să vorbim serios.

Era rîndul ei să se explice și povesti că se adunaseră cu totul întîmplător și că băuseră atît de mult, că, într-adevăr, dintr-o glumă au ajuns la bîlciul pe care el l-a văzut.

Lucikov ştia că totul era o minciună, că erau numai vorbe goale, pentru justificarea propriei conştiinţe, o încercare stupidă de a mai salva ceva din puritatea feminităţii sale.

Ea vorbea, dar spuse în treacăt, de vreo două ori, că-i este foarte cald, îşi trase fusta deasupra genunchilor şi-şi dădu jos jacheta. Apoi, chipurile inconştient, îşi descheie doi nasturi de la bluză care şi aşa era prea întinsă pe ea. Iar lui Lucikov nici nu-i trebuia mai mult. Cuvintele deveneau de prisos. De prisos erau şi hainele Iuliei, care abia mai suporta căldura...

Se despărţiră pe la trei după-amiază. Iulia promise că va veni şi a doua zi, dar nu mai devreme de miezul nopţii, cînd îi pleca bărbatul la slujbă.

Încă nu trăsese bine uşa în urma ei şi Lucikov îşi frecă mîinile mulţumit de sine. Roata începuse să se învîrtească...

10

ÎN SEARA aceasta Sokolov rămase pînă tîrziu la serviciu. Pregătea acţiunile pentru lichidarea principalelor cuiburi de jocuri de noroc din capitală. Reproşul inspectorului şef în cadrul consfătuirii inspectorilor şi ordinul ministerului îi obligau şi-i determinau să se grăbească.

În numai două zile Branko şi Spas reuşiseră să se edifice asupra trecutului şi a vieţii de toate zilele a muncitorului de la depozitul de ouă cu care se întîlnea Contele. Se constatase că era un vechi client al miliţiei, înregistrat de două ori pentru escrocherie şi o dată pentru contrabandă cu valută străină.

Cum află aceste lucruri, Sokolov le ordonă să-şi continue urmărirea şi să păstreze secret deplin. Singura lui

grijă era că, dacă află mai mulți, vor începe să se amestece, vor da sfaturi sau vor transfera cazul în sarcina altei grupe și astfel îi vor lua posibilitatea de a se răfui personal cu Contele.

— Dacă tot ceea ce spuneți este adevărat, îi se adresă lui Branko și lui Spas, mi se pare că aici n-o să fie vorba de joc de noroc. Există date că ăsta ar mai fi jucat cîndva ?

— Nu, nu există, răspunse Branko. Am scormonit totul, dar cu jocuri de noroc nu s-a ocupat.

— Vedeți, zise Sokolov. Atunci ce l-a determinat pe Conte, un fost aristocrat, să caute compania unui muncitor necalificat, și încă a unui infractor ?

— O să ne spună el, făcu cu ochiul Branko.

— Dar numai după ce-l prindem și-l demascăm.

— De data aceasta pun capul jos că îl prindem !

— Tu păzește-ți capul că o să ai nevoie de el. Și hai mai bine să ne gîndim cum să facem să nu ne scape. Contele nu-i Vancio Florarul.

— Am pregătit totul bine. Îl urmărim pas cu pas. N-o să ne scape.

Branko povesti ce făcuseră, ce încercuire și urmărire plănuise cu Spas și ce ajutor prețios le dăduse și avea să le mai dea responsabilul depozitului.

Sokolov aprobă planul, dar îi preveni să nu se grăbească.

— Dacă admitem cea mai mică greșeală, acțiunea eșuează. Să nu încercați cumva să-l rețineți înainte de a fi nevoie.

— Păi, ei vor juca și diseară, replică Spas.

— Cine-i organizatorul ? se interesă Sokolov.

— Garsona. Se vor aduna la „FK 13", dar nu se știe unde se vor duce de acolo.

— Lăsați-i în pace. Nu merită să ardem plapuma din cauza purecelui.

Cei doi aprobară din cap, în semn că îl înțeleseseră.

— Spuneți-mi acum ce oameni sînt la arest ?

Branko se gîndi și începu să-i numere pe degete, îndoindu-și-le unul cîte unul.

— I-ați anchetat din nou pe ceasornicar și pe ăia din strada „Țar Simeon" ?

— El tace, iar ea face pe nebuna, răspunse Spas.

— Am să mă ocup eu de ei. Înainte de a pleca, aduceți-mi dosarele. L-ați eliberat pe Vancio Florarul ?

— Azi-dimineață.

— Dacă-l mai întîlniți dați-i o invitație să vină la mine.

— Pot să-l găsesc imediat, zise Spas.

— Nu-i nevoie acum, doar cînd îl vedeți.

Branko aduse dosarele, dar, aflînd că Sokolov va continua să lucreze, se oferi să rămînă și el.

— N-am ce face acasă, mărturisi. Soția și copiii s-au dus la țară de sărbători și sînt singur.

Sokolov n-avea motiv să se opună și ridică indiferent din umeri. Toată lumea muncea aici zi și noapte. Cuvintele lui Branko îi amintiră că se apropia Anul nou 1949. Vera și copilul nu veneau, în schimb le promisese el că se va duce la ei. Și iată că, așa cum se desfășurau evenimentele, nu prea avea șanse.

Brusc îl cuprinse vechiul resentiment față de lumea în care nimerise. Nu-i mai rămînea timp să se vadă nici cu puținii prieteni și tovarăși care se aflau în Sofia. Permanent era grăbit, urmărea pe unul și altul, intra prin cafenele sau prin cîrciumi, prin vile și bordeie, cerceta, ancheta. În fiecare zi își promitea că *mîine* va merge neapărat la un teatru, și lucrurile se petreceau astfel că mereu i se ivea ba un caz, ba altul. Această lume infracțională își alegea parcă dinadins serile și nopțile pentru a-și finaliza aventurile. Și din nou își invidie colegii care lucrau la serviciul de crime, spargeri, infracțiuni complicate și grave. Acolo măcar puteai da dovadă de pricepere, talent, creație, puteai face ceva care să te satisfacă pe deplin, pentru că lichidai un pericol social.

Prizonier unor asemenea gînduri, fu cuprins de un vag sentiment de ratare și de un puternic dispreț față de oamenii împotriva cărora lupta zi de zi. Îl trimise pe Branko s-o aducă pe proxenetă.

Avea o repulsie deosebită față de codoașe și proxeneți. Cruzimile, ticăloșiile și aviditatea lor n-aveau margini. Nimic nu-i oprea, numai și numai să-și realizeze intențiile diabolice. Dacă e să vorbim despre decădere umană, atunci ea se exprimă în modul cel mai pregnant în activitatea proxeneților.

Băieții din grupul lui descopereau des, pe ici, pe colo, cîte un cuib al desfrîului și decăderii umane. El știa ce sume enorme se învîrtesc, ce eforturi se depun pentru a fi extirpată această plagă, moștenită de la un stat descompus din toate punctele de vedere. De multe ori se întrebase cum o fi arătat oare Sofia înainte de 9 Septembrie, cînd era ticsită de case de toleranță, secrete și publice, case cu proxenețe și încă multe asemenea locuri. Astăzi totul îi era clar. Despre acest trecut tragic povestesc cei de la arest, miile de pagini scrise de prin dosare. Cîte destine omenești, cîte lacrimi și suferințe, cîtă cruzime există în ele !

Nu îi compătimise niciodată pe cei care, în trecut, duseseră o viață îmbelșugată și desfrînată. Cu bogățiile și cu puterea pe care le dețineau, se descompuseseră singuri, considerînd desfrîul ca ceva normal. Numai că nu se mulțumiseră să se desfrîneze ei între ei, ci atentaseră tot timpul și la clasa socială împovărată de sărăcie și nedreptate. Care reprezenta pentru ei un izvor permanent și necesar de recrutare. Pe cele mai diferite căi, atrăgeau din cadrul ei pe toți cei care n-aveau puterea să reziste, și-i transformau în mijloace de plăceri, pentru a-i arunca apoi, ca pe niște cîrpe, la gunoi.

Cum îi apărea în față o persoană din cele reținute și începea cu „Am fost servitoare... M-am angajat ca muncitoare la cutare... am rămas fără serviciu... făceam foame... am vrut să învăț... ș.a.m.d." inima i se strîngea de durere. O nouă victimă începea să dezvăluie o altă dramă omenească.

Branko o aduse pe proxenetă. La prima vedere oricine i-ar fi dat pe puțin șaizeci de ani, dar în acte scria clar că avea patruzeci și cinci. De fapt numai fața o îmbătrînea. În lipsa fardurilor, aceasta era brăzdată de numenoase riduri subțiri și semăna cu un pergament mototolit. Părul, degradat de atîta oxigenat și vopsit, era rar și, acum, nepieptănat de atîtea zile, semăna cu o perucă ciufulită. Jumătate din dinții de sus erau falși, fiindcă și atunci cînd vorbea, dacă strîngea din dinți, placa clămpănea.

Sokolov știa totul despre ea. Fusese urmărită timp îndelungat și prinsă în flagrant delict, existau și multe de-

poziţii, ceea ce era suficient pentru a o trimite la închisoare. Dar înainte de toate voia s-o asculte, să afle ceea ce avea importanţă pentru el.

Branko spusese în bătaie de joc că făcea pe nebuna, dar se părea că n-avea dreptate. Observîndu-i ticurile permanente, zvîcnirea ritmică a venelor gîtului, dispariţia fiecărei licăriri din ochi, Sokolov înţelese că pe această femeie o părăsiseră nervii.

O invită să ia loc, îi oferi o ţigară şi apoi o rugă să povestească totul despre ea. Ştia că va vorbi. Petrecuse prea mult timp prin areste pentru a nu înţelege că tăcînd îşi îngreuna situaţia. Aşa procedau toţi.

Sokolov asculta vocea răguşită şi monotonă şi încă de la primele cuvinte începu să dea din cap. Acelaşi refren. Eram tînără, frumoasă, încă de elevă m-am îndrăgostit de un locotenent de gardă... Mă ducea la baluri la casa armatei, la plimbare prin Ceamkoria ş.a.m.d. Odată, la o recepţie, mi-a făcut cunoştinţă cu prinţul. El m-a invitat la dans, apoi mi-a şoptit că vrea să mă vadă a doua zi. L-am anunţat pe domnul locotenent că nu mă voi duce şi el m-a certat, că ăsta e prinţ, cum să-l refuz. Ceva mi-a săgetat inima, dar am acceptat... Înălţimea sa m-a dus la vila lui, undeva lîngă Godeci, şi am petrecut acolo două zile...

Sokolov încruntă sprîncenele. Iar acest prinţ, iar acest cerc vicios — Ceamkoria, Sitneakovo, Vrania, vila...

Cîte femei nu povestiseră despre el...

Nu mai dorea să audă, îi era clar şi ridică mîna :

— Ajunge, ajunge !

Vocea femeii se frînse, faţa i se strîmbă, iar ochii i se întunecară şi, aplecîndu-se înainte, începu să strige :

— Nu există ajunge... Doar aţi vrut să vorbesc... Iată că acum vorbesc şi o să mă ascultaţi. Ochii i se măriseră ca la un om nebun. Sări pe neaşteptate şi scoţîndu-şi în evidenţă sînii strigă isteric : Îi vedeţi ? Şi fără sutien sînt frumoşi... Mi-aţi luat sutienul, ca să nu mă spînzur, dar tot am s-o fac... Şi, în timp ce Sokolov şi Branko încercau să se dezmeticească, ea începu să se bată pe şolduri. Şi ele sînt frumoase, frumoase, frumoase...

Branko sări, dar ea se lăsase pe scaun şi, cu degetele înfipte în părul ciufulit, plîngea cu sughiţuri. Apoi ri-

dică din nou capul și, clămpănind cu proteza, începu să vorbească repede și fără noimă :

— Vai, măiculiță, ce am fost... eu... o frumusețe... Iar acum, acum, o tîrfă... Cine m-a făcut tîrfă, spuneți, cine m-a făcut ?... Spuneți, de ce tăceți ?...

Se liniști, numai degetele mîinilor i se îndoiau și se întindeau convulsiv. Pe urmă începu să tot vorbească în șoaptă, ca pentru sine :

— Doamne, ce am făcut ! se închină și începu să repete, bolborosind : Doamne iartă-mă, doamne iartă-mă...

Sokolov și Spas stăteau uimiți. Pentru o clipă privirea li se întîlni și gîndurile li se uniră într-o dureroasă înțelegere. Tăceau, în timp ce ea se liniști complet, cu degetele împletite în poală, pironindu-și privirea rătăcită pe pereți. Sokolov înțelese că era lipsit de sens să continue interogatoriul, de aceea îi făcu semn lui Branko s-o conducă. Ea se sculă clătinîndu-se și porni înaintea lui, șoptind ceva incoerent.

„Încă o ruină, se gîndi Sokolov. Încă o moștenire, care dacă nu era zădărnicită la timp ar fi continuat să împrăștie mai departe morbul putreziciunii."

La întoarcerea lui Branko, Sokolov se grăbi să întrebe :

— Ce zici ?

— Acum am înțeles că este într-adevăr cam așa, și Branko își răsuci palma pe lîngă cap.

— Ce facem cu ea ? continuă Sokolov.

— Am pregătit concluziile pentru procuror.

Sokolov zîmbi cam acru.

— N-o să te apese conștiința că ai trimis-o pe această nefericită la închisoare ?

Branko își încruntă sprîncenele-i negre, fruntea i se brăzdă.

— Tovarășul Măngov insistă, bîigui șovăitor.

— Lasă-l pe Măngov, ce crezi tu ?

Branko tăcu puțin și zise furios :

— S-o ia dracu de treabă. Nici eu nu mai știu. Pe de o parte îi disprețuiesc, pe de alta mi-e milă uitîndu-mă la ei cum arată — nici vii, nici morți.

Sokolov zîmbi mulțumit. Branko nu se trăda nici acum pe sine. Numai aparent era un om dur, de fapt avea

o inimă miloasă și de foarte multe ori își arătase omenia chiar și față de oameni care nu meritau, însă erau într-o situație jalnică.

Sokolov întinse mîna spre cutia de țigări, dar era goală. Branko observă imediat și începu să se scotocească prin buzunare. În cele din urmă scoase un pachet mototolit cu o singură țigară.

— Nu putem rezista fără țigări, zise Sokolov, trebuie să cumpărăm înainte de a se închide peste tot.

Branko sări de pe scaun și începu să se îmbrace repede, dar își dădu seama că nu are bani.

— I-am dat pe toți nevestei, spuse cu o notă de justificare în glas.

— Am eu, făcu un gest cu mîna Sokolov, apoi scoase din buzunar un pumn de monede, le puse pe birou, dar cînd începu să-i numere mormăi : Nu ajung ! Mai trebuie cinci leva !

— Așa se întîmplă întotdeauna înainte de salariu, spuse Branko.

— Fir-ar să fie de treabă ! se scărpină în cap Sokolov.

— Așa e, fu de acord Branko. Să ai de a face cu milioane și să n-ai totuși de o cutie de țigări.

— Ascultă, ascultă, se agită Sokolov. Ai din cei capturați de la jocuri de hazard ?

— Cel puțin o sută de mii, dar...

— Stai puțin, zise Sokolov. Sînt și la mine. Deschise sertarul. Era plin cu ceasuri, inele, dolari și chiar un plic cu douăzeci de cocoșei de aur. Scoase un dosar cu teancuri de bani, luă din el o bancnotă de cinci sute de leva și i-o dădu lui Branko. Uite, ia, du-te și cumpără două cutii, și voi lăsa un bilet. Mîine am să iau un avans și-i pun la loc.

Cum ieși Branko, Sokolov zîmbi. Scena aceasta se repeta aproape regulat. În fiecare zi investigatorii aveau nevoie de țigări, căutau bani împrumut, în timp ce birourile lor erau ticsite de mii de leva și de obiecte de valoare, dar nici unul nu se atingea de ele, nu abuza.

Branko se întoarse obosit.

— Am fost tocmai la „Pariziana", spuse răsuflînd greoi, puse țigările pe birou și după ce-și dădu paltonul

jos adăugă : Parcă ar trebui să dăm mai des tîrcoale acestui local.

— De ce ? Ce ai descoperit ?

— Deocamdată nimic, dar mi se pare că din acest tufiș vor sări destui iepuri.

— Dacă ar fi numai „Pariziana", mîine am lua-o în primire, dar..., nu-și termină vorba Sokolov.

— Păi, o iau eu în vizor, și apoi mai vedem noi.

Sokolov se gîndi că nu îi venise lui chiar așa, din senin, să se ocupe de „Pariziana" și că precis văzuse ceva suspect acolo, dar nu-l mai descusu, ci îi spuse :

— Dacă tot vom lucra întreaga noapte, s-o anchetăm pe Diana Cealăkova, iar apoi am să mă ocup singur de ceasornicar.

— Inspectorul a spus să i-o lăsăm lui.

— De fapt tu ai descoperit-o, tu ai prins-o, nu-i așa ?

— Bineînțeles că eu.

— Și ? se miră Sokolov.

— Zice că este foarte cultă și vicleană.

Sokolov pufni vesel, dar se abținu să comenteze și ordonă rîzînd :

— Adu-o, adu-o încoace pe dama asta cultă.

Într-adevăr, se-nveseli. Nu știa din ce considerente dorea Măngov să conducă personal ancheta Cealăkovei, dar i se păru că motivarea lui față de Branko era destul de neconvingătoare. Chiar și așa să fi fost, cum spusese el, nu se cădea ca investigatorii, care îndepliniseră munca cea mai grea în cadrul cercetării, să fie privați de dreptul de a duce singuri, la bun sfîrșit, munca începută. Într-adevăr, existau și cazuri complicate, cînd puterile băieților erau insuficiente ca să lupte cu unii împricinați, dar pentru asta erau și alți șefi. Și este, oare, necesar să fim atît de delicați cu cei care nesocotesc legalitatea și săvîrșesc delicte față de stat ?

Sokolov cunoștea cazul Dianei Cealăkova și bănuia de ce Măngov arăta interes față de ea. Era o reprezentantă a așa-numitului „high-life", iar ca să pătrunzi în aceste cercuri, să vezi ce fac acum, de unde iau mijloace materiale pentru a trăi tot atît de îmbelșugat ca înainte, era nu numai dorința, ci și obligația fiecărui investigator. Existau denunțuri și informații certe că această fostă

societate duce o activitate subversivă împotriva puterii populare. Membrii ei cleveteau, lansau zvonuri și bancuri, îi compromiteau pe comuniști, trimiteau ici și colo denunțuri de calomnie, își făceau relații, se arătau slugarnici în fața potentaților zilei, dădeau mită și reușeau să obțină posturi-cheie. Foloseau cu dibăcie cele mai neînsemnate ocazii pentru a-și arăta vasta cultură, își relevau în stînga și în dreapta inteligența și cunoștințele și reușeau să demonstreze că, dacă n-ar fi ei, treburile abia ar merge. Această „înaltă societate" continua să trăiască după vechile obiceiuri și să-și etaleze aristocrația. Se știa că practica jocuri de noroc, și încă pe sume mari, dar asta numai ei între ei ; mai mult, se destrăbălau cu prostituate recunoscute — dar numai în cercurile lor.

Organelor de miliție le era greu să pătrundă în aceste medii, deoarece suspecții dispuneau de apartamente, de vile și de posibilitatea de a nu permite nici unui ochi străin să-și arunce privirea asupra modului lor de viață.

Sokolov știa că este de datoria lui să dărîme această cetate, și de aceea îi înțelegea pe șefii ierarhici care insistau să abandoneze obiectivele de pe stradă și să mobilizeze toate forțele pentru demascarea acestor „aristocrați" ; dar și singur se convingea tot mai mult că suferința morală pe care o pricinuiește această castă a societății este mai periculoasă decît daunele și încălcările unor tipi declasați, care puteau fi mult mai ușor neutralizați.

Branko o aduse pe Diana Cealăkova. Sokolov o vedea pentru prima oară. Știa că are patruzeci de ani, dar părea mai în vîrstă. Îi atrase atenția faptul că hainele nu-i erau șifonate, coafura îi era intactă și se miră cum reușise să le păstreze așa, știind că de trei zile și trei nopți era în arest. Numai sub ochi avea pungi mici, probabil din cauza insomniei. Întregul ei aspect exterior dovedea că era o femeie care se îngrijea sistematic.

Sokolov nu-și pregătise un plan prealabil pentru anchetă și de aceea procedă exact ca și cu proxeneta din strada „Țar Simeon". O invită să ia loc în fața lui, îi oferi o țigară și o rugă să povestească totul despre ea. Acest fel de anchetă îi plăcea cel mai mult, mai ales cu femeile. Vorbind despre trecut, ele își aminteau amănunte interesante, cu care dădeau personalității lor un contur definitiv, o

imagine adevărată despre caracterul, despre întreaga lor comportare de oameni. La întrebările concrete avea să treacă mai tîrziu, după ce afla cît de cît ce fel de om era.

— N-aveţi de ce să vă jenaţi, zise el, observînd-o că şovăie. Uneori o biografie povestită sincer ajută, uşurează situaţia.

Cealăkova îşi muşcă pentru o clipă buza de jos şi aruncă o privire fugară spre Branko.

— Nu vă jenaţi de el, spuse moale Sokolov, care-i sesiză neliniştea. Şi aşa va afla totul. Aici este miliţie, nu vierpar de cartier. Sîntem obligaţi să păstrăm secretul. Tocmai din aceste considerente am luat hotărîrea să vorbim acum, cînd nu prea este lume, iar posibilitatea de a vă vedea altcineva este exclusă.

Sokolov pronunţă aceste cuvinte calm, cu acea insinuare în voce, care nu o dată reuşise să scoată spovedanii.

Cealăkova se mişcă, îşi descheie un nasture de la bluziţa croşetată din lînă buclată, apoi îl încheie la loc şi spuse încet :

— Nu va dura prea mult ?

— Nu-i nimic, avem timp.

Cealăkova începu puţin încurcată, cu bîlbîieli, dar semnele de aprobare pe care i le făcea Sokolov o ajutară să-şi orînduiască gîndurile şi povestirea porni mai lin.

Anchetarea persoanelor suspecte a fost interesantă întotdeauna şi Sokolov o trata cu seriozitatea necesară. O anchetă condusă cu pricepere şi adusă la un final reuşit scutea adesea multă muncă operativă de prisos şi chinuitoarele zile şi nopţi de veghe ale investigatorilor. În afară de asta, fiecare biografie auzită reprezenta cunoaşterea unui alt om, a unui destin, deschidea parcă încă o portiţă pentru studierea mai detaliată a vieţii şi îmbogăţirea nemijlocită a cunoştinţelor, ajuta la perfecţionarea măiestriei profesionale.

Spre deosebire de ccalaltă proxenetă, vocea Ccalăkovei era melodioasă şi plăcută la ascultat. Vorbea în stilul unui om cultivat, destul de pitoresc, chiar dacă abuza de expresii străine.

Era o adevărată reprezentantă a fostei clase înstărite. Fiica unui funcţionar superior al unei societăţi de acţiuni

italo-bulgare. Terminase *Deutsche Schule* la Ruse, iar apoi Colegiul american din Loveci.

— Şi de ce nu Colegiul din Simeonovo ? o întrerupse Sokolov, explicîndu-şi în acelaşi timp şi de unde provenea folosirea exagerată a cuvintelor străine.

— La insistenţele tatălui meu, răspunse ea. Făcea parte din vechea generaţie, cu concepţii destul de conservatoare despre morală şi credea că în acest sens Loveci este mai ferit de tentaţii.

Ironia cu care spusese toate acestea era atît de transparentă, că Sokolov surîse abia perceptibil şi spuse :

— Şi de fapt ?

Ea îl înţelese şi zîmbi.

— De fapt nu exista nici o diferenţă. Şi acolo era la fel ca la celelalte colegii. Lecţii ţinute de pastori despre morală, moralitate şi virtute, dar fiecare făcea tot ce voia şi-i făcea plăcere. Majoritatea proveneam din familii înstărite, eram răsfăţate, iar unele desfrînate încă din cea mai fragedă vîrstă. Puţine erau cele care aveau o educaţie ca a mea, am în vedere severitatea tatălui meu, dar mai tîrziu nici noi nu ne mai deosebeam de celelalte.

Cealăkova povestea cu atîta uşurinţă, de parcă întoarcerea în trecut îi producea o deosebită plăcere. Nu se putea să nu-i dai crezare, pentru că din reproducerea autentică a celor trăite se vedea că este sinceră.

— După terminarea colegiului, din nou la insistenţa tatălui meu, m-am căsătorit. Alesul meu era unul din oamenii bogaţi din Sofia. Nu ne-am căsătorit din dragoste, dar cînd eşti înconjurat de atenţie şi bunăstare te resemnezi şi pe nesimţite te ataşezi. Era cu aproape douăzeci de ani mai mare decît mine, dar mă satisfăcea întru totul. M-a dus într-un mare voiaj de nuntă prin Europa şi, în general, n-aveam motive să mă plîng.

Pînă aici nu era nimic rău, absolut nimic care să trădeze motivele care au împins-o pe această femeie spre decădere. Dar Sokolov ştia că este încă devreme şi că inevitabil va ajunge la acel „dar", după care totul se va schimba şi evenimentele vor porni pe acel drum iminent care o adusese la închisoare.

Treptat atenţia lui începu să devină mai încordată şi-i făcu pe furiş cu ochiul lui Branko.

Cealăkova se apropie de momentul-cheie. Povesti cînd şi cum şi-a înşelat pentru prima oară bărbatul.

Povestirea ei se desfăşura fără nici o urmă de sfială. Sokolov şi Branko îi ascultau această poveste banală din şirul de aventuri şi nu le era greu să priceapă că ea le dezvăluia conştient, pentru a le sugera motivul comportării sale. Fu necesar ca Sokolov s-o întrerupă şi să-i îndrepte atenţia asupra unui fapt pe care ea îl săreă intenţionat şi pe care ei îl ştiau. Oricît de neplăcut îi era, Cealăkova îşi povesti aventurile amoroase cu ataşatul naval al Japoniei pentru ţările Balcanice cu sediul la Bucureşti.

Atît de mult fusese îndrăgostită de ea, că nu trecea nici o săptămînă să nu vină la Sofia. O copleşea cu cadouri, unul mai scump decît celălalt. Înainte de a pleca definitiv insistase s-o ia cu el, dar ea refuzase. Acceptase numai un singur cadou — şi arătă o broşă prinsă de decolteul rochiei, care reprezenta un submarin în miniatură :

— Este lucrat în platină, iar acestea sînt pietre scumpe. Costă cel puţin un sfert de milion.

Branko îşi căscă ochii negri, de parcă nu auzise bine. Nu se mişcase din locul său şi aprindea ţigară de la ţigară.

Sokolov zîmbi şi-şi privi pe ascuns ceasul. Se apropia de miezul nopţii şi, după cum se vedea, Cealăkova n-avea să termine curînd.

Dar iată că ajunse la bombardamente, povesti în cîteva cuvinte despre evacuare, în care nu era nimic interesant, şi se opri.

Acum Sokolov era în dificultate. Ea nu amintise nimic de viaţa sa de după 9 Septembrie.

— Spuneţi-ne ceva despre viaţa de acum, o invită el, şi în mod special explicaţi-ne de ce sînteţi aici !

Cealăkova răspunse imediat, dînd din cap :

— Să vă spun sincer, nu ştiu.

— Aţi fost prinsă într-o situaţie penibilă.

— Ceva este adevărat, dar asta în casa mea.

— Pentru dumneavoastră da, dar pentru ceilalţi ?

— Sînt prietenele mele.

— Şi dumneavoastră le faceţi servicii, nu-i aşa ?

— Chiar aşa să fie, nu văd nimic rău în asta.

Sokolov nu putea să-şi dea seama dacă această sinceritate şi evidentă naivitate erau o mişcare bine gîndită pentru autoapărare, de aceea se hotărî s-o ia altfel :

— Fiţi atentă, Cealăkova, începu. În apartamentul dumneavoastră primiţi nu numai pe aceste două prietene, ci-l puneţi la dispoziţie şi altor femei şi bărbaţi, chiar unora necunoscuţi. Numai Laceva a adus cel puţin vreo zece persoane.

— Cu doctor Laceva ne cunoaştem de vreo zece ani.

— Lăsaţi acest „doctor". Ştiţi foarte bine că a moştenit această firmă de la al treilea soţ şi că acum o foloseşte pentru a impresiona.

Amănuntul îi sugeră Cealăkovei ideea că el era bine informat şi asta o tulbură.

— Ştiam — continuă liniştit — că. fiind maseuză la secţia de tratament balneologic, legaţi prietenii cu diferiţi bărbaţi şi apoi îi duceaţi acasă. Ştiu că aşa a făcut şi sora medicală. La dumneavoastră vin cu diferiţi bărbaţi şi nevasta fostului antreprenor, şi Terziisca, şi coafeza cea blondă... Dar să nu mai înşir şi alte nume. Dumneavoastră le ştiţi mai bine. Este adevărat ?

Cealăkova lăsase capul în jos, încheind şi descheind cu mîna tremurîndă bluza.

— Şi încă o întrebare, zise Sokolov, care înţelesese din tăcerea ei că nu săvîrşise o eroare. Explicaţi-mi de ce aţi făcut toate acestea şi ce profit aveaţi ?

De astă-dată Cealăkova înţelesese încotro sînt îndreptate săgeţile şi reacţionă :

— Nici unul, răspunse.

— Cu un cuvînt, făceaţi operă de binefacere ! Să admitem că este aşa. Ştiţi că aceste femei fac dragoste contra bani ? Şi ce vă priveşte personal, o să spuneţi !

Devenise palidă, pungile de sub ochi i se măriseră, iar dinţii muşcau nervos buza de jos. Încetase jocul cu nasturele. În sfîrşit, rosti cu durere :

— Toţi spun că nu le ajung banii.

— Şi găsesc un mod uşor de cîştig.

Îşi reproşă că nu-şi putuse reprima ironia, dar continuă :

— Şi acum ascultaţi care vor fi urmările întregii poveşti. Pentru faptul că aţi pus la dispoziţie unuia sau

altuia casa, că ați contribuit personal la toate hidoșeniile, veți pătimi numai dumneavoastră. Nu ne vom agăța de ei. Ceea ce știm de la celelalte femei și bărbați și din recunoașterea vinei pe care ați făcut-o este suficient să intrați la închisoare măcar pe cinci-șase ani.

— Dar n-au venit numai la mine, se duc și în alte locuri, răspunse ea repede.

Sokolov și Branko își încrucișară o clipă privirile și răsuflară bucuroși.

Sokolov n-avea timp să mediteze dacă teama de condamnare sau gîndul că ceilalți vor rămîne nepedepsiți spărsese gheața. Acum importantă era declarația sa fără echivoc, că ei vizitau și alte case. Pentru orice eventualitate spuse din nou :

— Repet, cu aceste mărturii orișice procuror vă va trimite la închisoare.

Ea stătea împietrită. Se scurseră două-trei minute, pînă cînd rosti cu greu :

— Păi, noi facem asta de mult.

— Este posibil, dar legea este categorică.

— Poate oare o femeie obișnuită, ca mine, să cunoască toate legile, care se schimbă continuu ? vocea-i răsună rugător.

— Cel puțin faptul că proxenetismul este interzis și pedepsit l-ați știut foarte bine, răspunse Sokolov. Altfel nu ați fi ascuns și păstrat în taină faptele.

După o nouă pauză ea întrebă :

— Și acum ?

— Nu știu. De fapt acum cel mai bine ar fi să mergeți să vă odihniți, iar mîine vom vedea...

Ea se ridică, vru să spună ceva, dar tăcu și porni supusă.

Branko o duse la arest și se întoarse iritat.

— Ah, burghezia asta, burghezia asta ! Ai văzut ce viață a dus, începu el încă de la ușă. Pe asta am s-o vîr la pușcărie fără să clipesc din ochi.

— Iar eu tocmai pe ea aș lăsa-o liberă, răspunse Sokolov, zîmbind.

— De ce ? începu să clipească Branko mirat.

— Am să-ţi explic mai tîrziu, acum hai să ne odihnim şi noi, că mîine ne aşteaptă alte treburi. Păcat că n-am putut să-l interogăm pe ceasornicar...

A doua zi de dimineaţă, abia se aşezase Sokolov la birou, că sună telefonul. Erau cei de la biroul de informaţii. Un cetăţean, care avea invitaţie să se prezinte imediat la el. Fără să mai întrebe cine este, ordonă să-i dea drumul.

La puţină vreme după aceea, la uşă se bătea timid. Intră Vancio Florarul.

— Ia loc ! spuse Sokolov, deschizînd seiful de fier.

Îşi aduse aminte că-i rugase pe Branko şi pe Spas să i-l trimită dacă îl întîlnesc, dar nu credea că se vor conforma cu atîta zel rugăminţii lui şi-l vor găsi imediat.

— Ai să-mi spui ceva ? întrebă el, ca să înceapă discuţia, abia reţinîndu-şi căscatul apărut pe neaşteptate.

Vancio nu înţelesese exact ce trebuia să spună, dar se părea că nici conştiinţa nu-i era prea curată. Faţa lui, uscată de atîta beţie, se strîmbă într-un zîmbet forţat. Dinţii galbeni şi mari luciră şi începu oarecum tulburat :

— De data aceasta nu sînt vinovat, tovarăşe şef. Am fost numai chibiţ.

Sokolov nu se aştepta ca întrebarea lui incertă să-l sperie pe Vancio şi în felul acesta să îl determine să vorbească despre lucruri pe care el nici nu le avea în vedere.

— Povesteşte, povesteşte, îl invită. Cum a fost, unde a fost ?

— Păii... aseară, continuă, bîlbîindu-se, Vancio. Am vîndut mai devreme marfa şi am trecut, uite aşa, din obişnuinţă, pe lîngă bodega „Serdica". Mă uit înăuntru, numai unu şi unu. La o masă stăteau Kiro Cernia, Saketo, Bocikata şi un bărbat tînăr în haine de brigadier. Vancio, îmi zise Kiro, vrei să aiurim nişte cărţi ? I-am spus că am fost recent „capturat" şi că mă tem.

— Dar voiai să joci, nu-i aşa ? aruncă vorba, ademenitor, Sokolov, pentru a-l linişti pe Vancio şi a-l predispune la sinceritate.

— Să vă spun drept, tovarăşe şef, chiar deloc, mai ales cu Cernia.

— De ce ?

— Este rău. Dacă începe să piardă scoate şi cuţitul.

— Spune mai departe.

— Am refuzat, dar Cernia m-a silit să mă duc cu ei să le ţin companie. Dacă este, zic eu, pentru companie, de ce să nu vin ? Şi m-am dus.

— Unde ?

— Tocmai în cartierul „Nadejda".

— Şi apoi ?

— Au jucat pînă dimineaţa.

— Cît au mizat, mult ?

— A, nu. La început cîte douăzeci de mii, şi apoi au mai mărit cu încă zece.

Sokolov înţelesese că va afla totul, de aceea făcu din nou o mică deviere :

— Ciudat om eşti tu, Vancio. Cum poţi să spui că zece mii de leva sînt bani puţini ! ?

Vancio se scărpină în cap şi începu să clipească din ochi.

— Şi încă ceva. De mult intenţionam să te întreb, continuă Sokolov. Spune-mi cinstit, de unde iei atîţia bani, că joci aproape în fiecare zi.

— Păi, nu cîştig ? ! răspunse Vancio puţin jenat.

— Cît se poate cîştiga din nişte flori ? ! exclamă ironic Sokolov.

Pe faţa lui Vancio apăru o grimasă de jignire şi, parcă pentru a-şi apăra „cinstea profesională", începu să-şi dezvăluie tehnica comerţului său.

Se dovedi de fapt că el cumpără de la ţărani coşuri întregi de flori pe un preţ de nimic, le aranjează cu pricepere în buchetele mici şi apoi le vinde în localurile de noapte cu cîte cincizeci de leva bucata.

— Chiar şi mai mult, se corectă. Cînd sînt cu cîte o damă şi puţin aranjaţi, bărbaţii se dau „di granda" şi aruncă fără să se gîndească şi o sută.

Sokolov făcu o socoteală în linii mari şi constată, nu fără surprindere, că Vancio putea să cîştige pe zi cinci-şase mii de leva.

Florarul, bineînţeles, se dovedi modest şi nu aminti nici un cuvînt că face şmecherii, că primăvara devreme şi toamna merge pe Vitoşa, de unde culege ghiocei, toporaşi, ciuboţica cucului, violete, dă tîrcoale bălţilor în jurul

Sofiei după crengi de salcie îmbobocită, stufăriș, pentru care nu dădea nici o para chioară. Și cîștiga bani frumoși. Ascunse că în schimbul unor sume mărunte cîțiva țigănuși îl aprovizionează cu trandafiri din parcurile și aleile sofiene, chiar și din grădinile vilelor din apropiere, unde exista un belșug de flori dintre cele mai variate. Nu aminti nici de invenția sa, că purta tot timpul cu el un mic pulverizator și, înainte să intre în local, stropea cu esență de viorele toate violetele și cu asta își atrăgea clientela.

Și încă ceva nu stătea în puterile lui Vancio să recunoască. De aproape jumătate de an se aliase cu un cioclu de la Cimitirul central din Sofia, care nu numai că jefuia cele mai frumoase flori sădite pe fiecare palmă de pămînt din acea suprafață enormă, dar și în timpul marilor sărbători creștinești și de ziua morților aduna buchetele scumpe puse pe morminte, iar seara i le vindea lui, ca să le transforme în cîteva ore în bancnote mari.

Era timpul ca scurta deviere să ia sfîrșit și Sokolov îndreptă discuția în direcția dorită de el.

— Cine a cîștigat aseară ?

Vancio dădu din cap și răspunse scurt :

— Nimeni, dar se gîndi și lămuri că pînă-n zori norocul vizitase de cîteva ori cînd pe unul, cînd pe altul, iar spre dimineață jocul se schimbase și forțele se egalaseră. Se pare că ăsta a fost un truc, încheie. Tot mi se pare că Cernia, Saketo și Bocikata au făcut dinadins așa, să-l ademenească pe ăla și apoi să-l jefuiască. Doar știți trucurile noastre.

— N-ai aflat cine este ?

— Administrator sau casier la un baraj nou din jurul Sofiei.

— Avea bani mulți la el ?

— A, asta nu știu. Fiecare a scos atît cît s-au învoit. Vancio se gîndi și mai adăugă : Dar precis că avea, pentru că astă-seară vor juca din nou.

Atenția lui Sokolov se ascuți.

— De unde știi ? întrebă repede.

— Am auzit cu urechile mele. Doar am stat pînă la capăt.

Sokolov aflase într-o clipă totul. Se purtase în acest timp astfel, încît, chiar dacă ar fi recunoscut că nu fusese înștiințat despre joc, Florarul nu l-ar fi crezut. Și, pentru a-i întări această convingere, conchise pe un ton prietenesc :

— Este bine că am auzit asta din gura ta, și, luînd apoi o figură plină de curtoazie, continuă : Vreau să te rog să-mi faci un serviciu personal. Dar să rămînă între noi.

Vancio era surprins și măgulit, ceea ce se vedea din atitudinea lui servilă.

Sokolov scoase fotografia Olimpiei Ciakărova și i-o dădu :

— Tu colinzi aproape toate localurile, îi zise. Ai văzut-o cumva pe fata asta ?

Vancio își încruntă sprîncenele și-și miji ochii, uitîndu-se la fotografie, dar țuguie buzele și spuse dînd din cap :

— Oi fi întîlnit-o, dar n-am dat nici o atenție.

— Nu-i nimic, nu-i nici o nenorocire, dădu cu mîna Sokolov. Mai important este s-o descoperi de acum încolo.

— S-a făcut, tovarășe șef, zise bucuros Vancio. Cum să n-o găsesc eu, și, făcînd cu ochiul complice, întrebă : E din societate ?

— Asta nu mai este treaba ta.

— Eu, numai așa, răspunse Vancio vinovat.

— Acum știi, nu-i așa ? Și cred că este inutil să te previn — nici un cuvînt la nimeni.

Vancio își încrucișă mîinile pe piept.

— Bine, dar ce să fac cînd o văd ? întrebă.

— Nimic, zise Sokolov. Ai să-mi telefonezi și ai să-mi spui unde ai văzut-o și cu cine a fost. Să nu îndrăznești s-o urmărești.

— Pricep eu treburile astea. Nu mă compromit eu...

— Și încă ceva, îl întrerupse Sokolov. Nici un fel de joc de noroc. Alaltăieri ai scăpat, dar, dacă te mai prind băieții mei, nimeni nu va putea să te ajute.

— Nu mai joc — reteză aerul scurt, cu mîna, Vancio şi fu gata chiar să se închine, dar Sokolov îl opri.

— Eu nu cred în jurăminte. Vreau pe cuvînt de bărbat.

— S-a făcut, întinse mîna Vancio.

Sokolov îl conduse pînă jos, la poartă, se abătu pe la camera de gardă şi ordonă să li se comunice lui Spas şi lui Branko să fie prezenţi în secţie la ora şapte seara fix şi ieşi...

11

DAFINA trecu pe la Varadin Lucikov la o săptămînă după discuţia aceea, pe care o avuseseră amîndoi. Întîrzierea ei începuse să-l neliniştească, dar cum o văzu apropiindu-se de cabina portarului înţelese că nu se întîmplase nimic rău.

Ea dădu cu nepăsare din cap şi spuse încet, de parcă se jena :

— Sînt de acord, dar nu aici, şi plecă repede, aşa cum venise.

Cu toate că nu-l interesa, ar fi trebuit măcar dintr-o ipocrită bună cuviinţă s-o reţină şi s-o întrebe de ce pierduse atîta vreme. Ştia că ezitase, că se gîndise, că prevăzuse atît cît mintea ei de femeie îi permisese, tot felul de complicaţii ale eventualelor urmări, dar asta-i era cu totul indiferent.

Abia după ce plecase, se gîndi la cuvintele ei şi răsuflă uşurat. Dacă accepta, dar nu dorea ca întîlnirile să aibă loc la el, asta era o mărturie suficientă că îl înţelesese şi-l scutea de incomoditatea de a purta a doua discuţie, ca s-o convingă şi s-o introducă în amănuntele viitoarei lor activităţi comune.

Iulia era mai expeditivă. Îşi îndeplini promisiunea, vizitîndu-l încă în aceeaşi seară, după ce-şi expediase bărbatul

la serviciu, şi rămase la el pînă la trei dimineaţa. Apoi îl mai vizită încă de două ori.

În timpul acestor întîlniri Lucikov avea suficient timp să discute cu ea şi să afle o sumedenie de amănunte din viaţa ei, chiar şi unele care nu-l interesau. Pentru el important era ceea ce ea amintise printre altele — că ar vrea să trăiască în belşug, dar că salariul soţului său abia ajungea pentru necesităţile gospodăreşti zilnice.

Satisfăcîndu-şi dorinţa, Lucikov simţi, ca bărbat, în mod neplăcut diferenţa dintre Dafina şi Iulia. Se convingea, nu pentru prima dată, că valoarea unei femei nu este dată numai de frumuseţea ei exterioară şi eleganţa veşmintelor. După părerea lui, Iulia era sau viciată, sau obosită. Singură declarase că nu ştia cu cîţi bărbaţi avusese de-a face, şi poate că de aceea şi erau pe deplin vizibile concepţia şi dispreţul ei faţă de iubire. Se vedea că aceasta reprezenta pentru ea o obligaţie obişnuită, faţă de care se comporta formal, aşa cum formal îşi îndeplineşte obligaţia orice meşteşugar care îşi urăşte profesia monotonă şi plictisitoare.

Aprecie repede că era inutil s-o păstreze mai mult ca amantă, aşa cum avusese iniţial intenţia. Crezuse că o să-i fie uşor, şi iată că se afla din nou în dificultate. Cum să reia discuţia, cum să înceapă, ce să-i spună ? Era vorba de a ieşi din graniţele obişnuite ale relaţiilor intime, de ceva despre care nu se obişnuia să se discute aşa, direct. Oare nu-l înşelau presimţirile ? Dacă era numai o simplă aventurieră dezinteresată ?

Începu să aranjeze măsuţa, dar privirea îi căzu în oglinda de pe scrin, de unde o zări pe Iulia. Se sculase din pat şi se îmbrăca leneş, aranjîndu-şi tacticos desuurile fine. Uitîndu-se atent la ea, se întrebă de ce oare toate femeile sînt la fel. Pot să stea dezbrăcate în faţa unui bărbat ore întregi, dar cînd încep să se îmbrace nu le place să fie privite. Iată şi acuma, cum observă că era privită, Iulia se-ntoarse cu spatele şi-l întrebă peste umăr :

— Doar m-ai văzut, de ce mă mai studiezi ?

— Frumuseţea îţi atrage fără să vrei privirea, răspunse. Mă uit la tine şi mă gîndesc că asemenea frumuseţe nu trebuie să fie proprietatea unui singur bărbat.

Iulia rîse.

— Ei, atunci pot să fiu liniştită.

— De ce ? întrebă el, fără să înţeleagă.

— După cum ştii, m-am străduit să mă vadă şi să mă cunoască mai mulţi bărbaţi.

Lucikov se întoarse brusc spre ea. Voia să profite de discuţia începută, dar aprecie că trebuie să fie atent, de aceea aruncă ceva mai nepăsător :

— Dacă eram în locul tău..., şi intenţionat nu-şi termină vorba.

Ea încetă să se mai îmbrace şi veni spre el intrigată.

— Ce ai face dacă ai fi în locul meu ?

Lucikov zîmbi şi dădu din mînă, în semn că era mai bine să nu vorbească despre o asemenea chestiune.

— Spune, spune ! insistă ea.

El luă o figură ca şi cum se jena să vorbească şi totuşi zise, chipurile în glumă :

— Mă gîndeam că dacă aş fi o femeie ca tine, mi-aş valorifica frumuseţea.

— În ce sens ? îşi înălţă ea sprîncenele.

— Lasă prostiile mele, bîigui el. Îmi trecea prin cap că cel puţin aş fi avut bani şi aş fi trăit în belşug.

— Cum ? întrebă ea cu o naivitate accentuată, deşi îi înţelesese aluzia.

— Unii bărbaţi nu se pricep să-şi găsească femei, dar ştiu să plătească bine.

Mulţumit că începuse cu toată naturaleţea această conversaţie, Lucikov aştepta, cu o ascunsă nerăbdare, să vadă ce va răspunde ea.

Iulia se întoarse o clipă cu spatele, pentru a-şi prinde jartierele, îşi trase repede bluza de mătase şi înainte de a o băga în fustă se apropie de el, cu o ţigară în gură. În atitudinea, în mişcările ei era ceva hotărît, neliniştit şi vulgar. Se înălţă spre el şi-l privi pătrunzător cu ochii puţin împăienjeniţi.

— Ascultă, Lucikov, spuse apăsat, vrei să jucăm cu cărţile pe masă ? Aşa ne vom înţelege mai bine. Spune-mi în două vorbe ce ai plănuit !

El făcu o încercare nereuşită să zîmbească şi spuse totuşi în glumă :

— De ce mă obligi să mă simt prost de ceva care întîmplător mi-a trecut prin minte.

— Hai, hai, știu că nu este întîmplător, îl îndemnă.

— Poate că nu m-aș fi gîndit la așa ceva — începu el — dacă acum cîteva zile doi prieteni simpatici de-ai mei nu mi-ar fi zis așa, în treacăt, că se plictisesc și ar vrea să le fac cunoștință cu ceva femei care să le țină companie.

— Și de ce era nevoie s-o sucești atîta, răspunse ea cu nepăsare. N-ai înțeles că nu o fac pentru prima dată ? Și nu mă interesează deloc dacă sînt simpatici. Important este... și ea pocni din degete aproape de fața lui. Restul e fals.

Gestul său obraznic și indecent îl scîrbi. I se păru din cale afară de nerușinată și lipsită de scrupule. Nu merita s-o compătimească.

— Eu ți-am propus numai așa, zise el parcă spre a se justifica.

— Și acum ești foarte surprins că am acceptat ! rîse tare Iulia, dar o clipă mai tîrziu spuse pe un ton serios : Hai, să nu ne dăm drept ceea ce nu sîntem de fapt. Nici eu și nici tu nu trăim conform preceptelor creștinești. Unde este acest prieten al tău ?

— Numai că sînt doi.

— Pot fi și trei, făcu ea cu ochiul, strengărește. Am destule prietene. De exemplu, cea care a fost în noaptea aceea la Manukian. Ți-a plăcut ?

Lucikov dădu din umeri, dar Iulia continuă :

— Trebuie s-o încerci ca s-o aprobi ?

El se prefăcu a nu pricepe ironia cu care fuseseră rostite aceste cuvinte și întrebă :

— Aceea mică ?

— Las-o pe aia, făcu Iulia cu mîna. Nici măcar n-o cunosc — și după o pauză, timp în care începu să se îmbrace din nou, zise aruncîndu-i peste umăr : Și te previn. Dacă nu vrei să intri în pușcărie, să n-ai de-a face cu puștoaice ca ea.

— Eu numai așa..., începu Lucikov, dar ea îl întrerupse:

— Știu, știu. Am plăcut-o și eu care-s femeie, ce să mai zic de tine, dar este bine să n-ai de-a face cu fete ca

ea. Trăncănesc în stînga și-n dreapta și te pot băga într-o belea că nici Dumnezeu nu te mai salvează.

Lucikov cunoștea foarte bine ce însemnau aceste tinere, dar n-avea puterea să lupte împotriva ispitei. Nu-i ieșea din cap fata aceea cu coc mare, iar Iulia îi distrugea speranțele că va reuși să se apropie de ea. Și totuși curiozitatea de a ști cum de nimerise în această companie îl învinse și se hotărî să afle ceva mai mult despre ea.

— Sînt de acord cu temerile tale, dar nu pricep de ce, deși mă previi pe mine, tu umbli cu ea !

— Întîmplător și asta a fost pentru prima și ultima dată — răspunse Iulia și puse capăt discuției în jurul fetei cu cocul mare.

Aranjîndu-și, în sfîrșit, toaleta, ea se întoarse din nou lîngă măsuță și se așeză în fața lui. Abia își pusese însă picioarele unul peste altul, că se și aplecă repede peste genunchi. Se uită și el și văzu cum un fir al ciorapului se ducea în jos, asemenea unui strop de apă care aluneca. Iulia apăsă cu degetul, dînd cu puțină salivă pe capătul firului ce se deșira și, ridicînd capul, zise furioasă :

— Pentru plăcerea cuiva, o pereche de ciorapi de o mie două sute de leva — la gunoi.

Lucikov se gîndi că reproșul îi era adresat și se simți puțin jenat.

— Mă voi strădui să mă revanșez, spuse vinovat.

— Nu-i vorba de tine, ridică ea capul. Mă interesează mai mult care vor fi profiturile de la impunătorii tăi prieteni.

— Presupun că foarte bune, răspunse el.

— Și cum se va proceda ?

— Nu m-am gîndit încă. Am spus că ți-am împărtășit un gînd de-al meu, de moment.

Lucikov se prefăcea indiferent, dar în adîncul său îi simțea jocul. Încă nu voia să recunoască faptul că îi era totul clar, că înțelesese foarte bine în ce constă propunerea lui și cum se putea realiza. Făcea pe lipsita de experiență, cu toate că recunoscuse singură în fața lui că nu era pentru prima oară cînd se ducea după bani.

— Dacă ai ceva în vedere, spune, o îndemnă el cu o falsă reținere.

Iulia nu se grăbi să răspundă. Abia acum își aprinse țigara pe care o ținea între buze, trase adînc și răspunse printre fumuri :

— Ești de acord că, dacă sînt bărbați necunoscuți, am să mă simt incomod. N-ar fi mai bine pentru început să te ocupi tu cu problemele financiare ?

Pentru a-și ascunde satisfacția față de această întorsătură neașteptată, Lucikov își aprinse și el o țigară.

— Poate că ai dreptate. Am să rezolv eu asta, iar tu va trebui să ai grijă de prietena ta.

— Fii liniștit, îl încredință. Ceva mai mult, cînd sînt cu ea, pot să ies la orice oră din zi și din noapte. Iulia tăcu puțin, apoi adăugă : Și totuși n-o cunoști, așa că mîine venim amîndouă, dar în fața ei, nici o vorbă. Ca și cum nu știi nimic... Restul aranjez singură...

Mult timp după plecarea Iuliei, Lucikov se gîndi, cîntări ce înfăptuise pînă acum și constată cu plăcere că începutul era bun și lucrurile se aranjau în favoarea lui. Era mulțumit și de faptul că Iulia îi economisise cu asemenea ușurință forțele pe care trebuia să le depună pentru a o atrage și pe prietena ei. Cu aceasta grupul număra deja patru femei tinere și frumoase.

Meritul pentru a patra era exclusiv al lui. O descoperise singur și singur reușise s-o atragă în plasa lui de păianjen.

Era funcționară la o societate mixtă în curs de lichidare, a cărei cancelarie se afla la primul etaj din „Casa comerțului". Lucikov o cunoștea încă de cînd era domnișoară și, deși îi plăcea, nu-și făcuse iluzii că se putea atinge de ea. Făcea parte dintre acele femei care, în mod obișnuit, sînt denumite minione — măruntă, sprintenă și cu rotunjimi apetisante, cu o față drăgălașă, mereu zîmbitoare. Lucikov se împrieteni cu ea în mod firesc — de trei ani trecea pe lîngă el în fiecare dimineață și de fiecare dată găsea motiv de conversație, fie în probleme de serviciu, fie pur și simplu așa, de una, de alta.

La un an după ce se căsătorise cu un tehnician dentar, născu un copil. Chiar și Lucikov îi împărtăși marea bucurie și îi oferi un cadou modest bebelușului, pe care Magda, așa se numea funcționara, îl primi cu o mulțumire înduioșătoare.

Peste cîteva luni Lucikov, căruia nu-i lipsea spiritul de observaţie, remarcase că Magda se schimbase. Nu mai avea vitalitatea din trecut, îi dispăruse şi zîmbetul care o făcea atît de atrăgătoare.

Într-o dimineaţă ea veni neobişnuit de devreme la serviciu şi Lucikov o invită să se abată pentru cîteva clipe pe la el. Văzîndu-i ochii roşii, înţelese că avusese o noapte de nesomn.

— Ia spune, ce se întîmplă cu tine în ultima vreme ? o întrebă cum închise uşa.

— Of, nimic, oftă ea, gata să înceapă să plîngă.

— Nu ascunde, spune-mi ce s-a întîmplat. o invită cu voce blajină.

— La ce bun ?

— Ai să vezi. Ştiu de la mine. Cînd am ceva pe suflet care mă apasă, caut să-mi împărtăşesc durerea cuiva şi-mi trece.

Magda lăsă capul în jos, îşi scoase o batistă şi multă vreme îşi şterse lacrimile. Din cînd în cînd umerii rotunzi îi săltau puţin din cauza plînsului înăbuşit. Pînă la urmă tristeţea, plină de durere, îi învinse şovăiala şi, plîngînd cu sughiţuri, începu să vorbească.

Lucikov nu fu surprins de povestea ei. Îi înţelese durerea şi dezamăgirea, o compătimea sincer şi, în dorinţa de a o consola, zise înveselit :

— Ei, astea-s fleacuri, nu merită să te necăjeşti în zadar.

— Nu-i aşa, clătină ea din cap.

— Eşti încă tînără. Nimeni nu este ferit de necazuri, dar omul trebuie să le întîmpine mai cu sînge rece.

— Dar noi de-abia de un an şi jumătate sîntem căsătoriţi ! replică ea oarecum rugător.

— N-are nici o importanţă, dădu el din mînă prevenitor. Mai devreme sau mai tîrziu este acelaşi lucru.

Ea înălţă capul. În privire el îi surprinse un fel de amestec de teamă şi de indignare, o oarecare hotărîre de a se apăra de pericolul neaşteptat pe care-l presimţea. Brusc se simţi obligat s-o liniştească, să-i spună cîteva cuvinte de mîngîiere. Zîmbi blînd şi începu :

— Nu te speria, ci ascultă bine. Am trăit mai mult și știu mai multe. Crede-mă, nu cunosc o familie în viața căreia să nu fi survenit asemenea zguduiri.

În dorința de a-i înțelege mai bine cuvintele, Magda începu să-și fricționeze nervos tîmplele, dar privirea continua să-i rătăcească plină de o teamă ascunsă.

— Repet, se apropie Lucikov de ea, nu-ți spun toate acestea pentru a dezarma, ci pentru că totuși trebuie să afli cîndva adevărul despre viață.

— Dacă mai continuă tot așa, ca pînă acum, nu știu dacă o să pot să îndur, șopti ea încet, tărăgănat.

— Așa ți se pare, ai să te obișnuiești, insistă el.

— Îi iert bețiile, și prieteniile, și...

— Nu trebuie să-i ierți nimic, ci străduiește-te să-l influențezi. o întrerupse Lucikov, și să-l determini încă de pe acum să pornească pe drumul cel bun.

— Nu se lasă el influențat. A ajuns de nerecunoscut.

— Nici eu nu știu, își puse Lucikov mîinile pe genunchi, cine este de vină că vă măritați atît de tinere ! Dacă îi slăbești hățurile unui bărbat, cu greu îl mai reții apoi. Dacă umblă hai-hui și s-a dedat beției, fii sigură că foarte curînd or să i se pară alte femei mai frumoase decît tine.

— Ei, asta n-o să se-ntîmple ! ripostă ea imediat.

— Așa să fie, răspunse conciliant Lucikov.

— La urma-urmei facă ce-o vrea, numai să nu ne șicaneze, pe mine și pe copil, zise ea cu voce stinsă, și să nu ne mai lase să murim de foame.

Lucikov încruntă sprîncenele. deveni mai atent.

— Asta ce mai e. se uită cercetător la ea, despre ce fel de foame vorbești ?

Fața Magdei se înroși de rușine și de jenă. Înghiți de cîteva ori în sec, înainte de a începe să vorbească cu voce moale :

— De o săptămînă n-avem în casă bani nici de leac. A tocat totul.

Lucikov se ridică.

— Cum este posibil ? ! exclamă indignat. De ce n-ai spus pînă acum ?

— La ce bun ? oftă ea.

El se prefăcu că n-o aude. Își scoase portofelul, luă de acolo două hîrtii de o mie și i le puse în față.

— Ia. Mîine am să-ți mai dau.

Ea încercă să riposteze, dar el nici nu voi să audă.

— De ce mai sîntem prieteni dacă nu ne ajutăm în asemenea momente. Cînd o să ai, o să mi-i dai înapoi, firește.

Magda luă banii și dădu tăcută din cap. Din ochi îi țîșneau flăcări de mulțumire și de tristețe.

Din acea zi ea găsi în persoana lui Lucikov singurul om față de care își putea povesti necazurile și de la care putea să primească un sprijin moral. El afla astfel tot ce se întîmpla în familia ei. Silită de necazurile ce se abătuseră asupră-i, ea își înfrînsese de cîteva ori rușinea și jena și luase cu împrumut bani de la el.

Lui îi plăcea femeia și se purta cu adevărat firesc și sincer în originala lor prietenie. Dar, treptat, în el începură să încolțească acele dorințe pătimașe, la care nici nu-și îngăduise să viseze măcar. Această creatură tînără, picantă și plină de energie își dezvăluise sufletul în fața lui și, inconștient, îi aținase poftele trupești.

Lucikov nu se grăbea și aștepta cu răbdare. Nu putea să știe cum va evolua totul, dar era profund convins de succes, deoarece cu fiecare zi ce trecea evenimentele se desfășurau în favoarea lui.

Și momentul sosi.

Într-o zi ea veni din nou tulburată. Lucikov află că, din motive financiare, consiliul de conducere al societății la care lucra luase hotărîrea s-o elibereze din funcție înainte de lichidarea definitivă.

— Se va găsi o ieșire, o îmbrățișă peste umeri Lucikov. Nu-i chiar atît de grav.

— Cînd știu cît de greu se poate găsi un serviciu..., oftă ea deznădăjduită, gata să înceapă să plîngă și, dintr-o dată, aducîndu-și aminte de ceva, gemu speriată : Și cum am să vă restitui împrumutul, dacă n-am o leva în buzunar ? !

Lucikov luă o poză de om jignit.

— Nu te mai gîndi la asta ! Și nici nu sînt chiar așa de mulți.

— Mi-am notat totul, răspunse ea. Aproape salariul pe trei luni !

Lucikov știa foarte bine cîți bani îi dăduse, dar intenționat recunoștea mai puțini.

— Ți-am spus, nu te neliniști, continuă s-o consoleze. Sînt singur și pe moment nu am nevoie de acești bani.

— Dar trebuie să ți-i restitui, nu ? șopti ea, înăbușit, și în voce i se desprinseră note de neputință.

— Și asta se poate aranja, zise el cu accentuată nepăsare.

— Nu văd nici o ieșire ! spuse ea, ca pentru sine.

— Este, este, o asigură prietenos, se apropie, apoi îi ridică bărbia și, uitîndu-se vesel în ochii ei umezi, șopti: Un bărbat și o femeie se pot înțelege întotdeauna și încă fără complicații.

Cu nimic nu se simți că aluzia ajunse pînă la conștiința ei. Era atît de zdruncinată, încît era posibil nici să nu-i fi auzit vorbele.

El așteptă cu răbdare un minut-două, dar pentru că ea nu arăta cu nimic a-l fi înțeles, începu din nou și mai clar :

— La urma-urmei nu văd de ce noi doi ar trebui să fim cei mai mari naivi din lumea aceasta. Oare nu putem, ca alții, să furăm cîteva clipe frumoase — tu, pentru nefericirea care te-a lovit, eu, pentru singurătatea mea ucigătoare ?

De data aceasta îl înțelese, deoarece închise ochii :

— Nu, numai asta nu... Niciodată...

Oricît de hotărîtor răsunară aceste cuvinte, Lucikov prinse fiorul plăpînd al ezitării.

— Nu te gîndi că ești singura femeie care procedează așa. Nu întotdeauna prietenia intimă cu un alt bărbat scade prestigiul și morala.

Vocea lui trezi parcă în ea efortul unei ultime rezistențe. Făcu o încercare să riposteze, dar repede își afundă fața în palme și multă vreme nu scoase nici o vorbă.

Lucikov tăcu și el. Simțea că Magda are nevoie de timp pentru a se gîndi. Știa din experiență că pentru o femeie ca ea, care-și cunoștea numai propriul bărbat, este foarte greu să-și desconsidere iubirea, să-și calce în pi-

cloare cinstea și să accepte o trădare forțată. Dar, în același timp, era convins că va accepta, cu toată lupta ei sufletească, cu toată împotrivirea.

În sfîrșit, cu un gest lent, obosit, ea spuse, abia auzindu-se :

— Te rog, lasă-mă să plec ! se ridică și, clătinîndu-se de parcă era beată, ieși încet.

El nici măcar nu încercă s-o rețină.

Se scurse o lună pînă cînd ea îi trecu din nou pragul garsonierei. El așteptase răbdător și o întîmpină ca și cum nimic nu se întîmplase.

După aceea Lucikov nu-și mai dăduse seama multă vreme cum evoluaseră evenimentele. Nu-l interesau nici chinurile ei sufletești, nici situația ei tragică, nici supremele-i eforturi ca să-și învingă rușinea. Pentru el toate acestea erau cuvinte goale. În clipa în care între ei se strecurară semne de șovăială, el își văzu împlinite dorințele. Nici lacrimile ei n-au avut vreun efect. După părerea lui și ele erau temporare, un veșnic tovarăș al sentimentalității feminine, apariție inevitabilă la prima trădare.

Își amintea și acum primul contact cu Magda. Nici nu înțelegea bine ce se întîmplă cu ea. I se dăduse resemnată, fără simțire, așa cum se dă pe mîinile medicului un bolnav fără nici o speranță.

Dar pentru el toate acestea n-aveau nici o importanță. Mai important era că obținuse ceea ce fusese mai complicat, că făcuse primul pas, că-și atinsese țelul visat de mult, că subjugase pentru totdeauna această femeie.

Dar speranța că foarte curînd va avea posibilitatea să-i simtă pe deplin desfătarea trupului tînăr nu i se împlini.

Magda continua să vină, dar el simțea că o face numai din constrîngere, din cauza situației sale fără ieșire, din cauza greutăților materiale. Și cînd, în sfîrșit, se convinse că nu avea nimic pentru el, că-i permitea din milă să-și satisfacă instinctele bărbătești, o urî și se hotărî să se răzbune. De-abia acum o va face să-i simtă neîndurarea. Trebuia să-i plătească totul — și banii pe care-i prăpădise cu ea, și jignirea pe care i-o adusese cu lipsa ei de sensibilitate...

12

SOKOLOV recitea a treia oară depoziţiile Dianei Cealăkova, cînd inspectorul şef sună şi-i ordonă să vină la el.

Şi la al doilea interogatoriu Cealăkova continuase să susţină că nu se simte vinovată, că ceea ce făcuse era treaba ei personală şi că nimeni nu avea dreptul să se amestece. Abia după ce Sokolov îi citi cuvînt cu cuvînt legea, în ochi îi apăru spaima de mai înainte. Se gîndi îndelung şi în final întrebă resemnată ce i se mai cere.

Ştia că este necinstit din partea lui s-o inducă în eroare şi să-i promită că o va ajuta, dar, cu reticenţe, îi dădu să înţeleagă că, dacă va fi sinceră, va depune eforturi pentru a-i uşura situaţia.

Probabil că se lăsase influenţată de el, deoarece de data aceasta renunţă la încăpăţînare. Povestirea ei, care durase aproape două ore, îi acaparase atenţia. Îl transportase într-o lume foarte puţin cunoscută de el. O asculta cu atenţia concentrată, dar pe moment îi era greu să aprecieze pînă unde ajungea normalul în viaţa oamenilor despre care vorbea ea şi de unde începea imoralitatea. Îl nedumeri calmul cu care povestea toate întîmplările. Îl conducea prin vile şi apartamente, îl plimba prin baruri şi restaurante, îl întîlnea cu diverse femei şi bărbaţi, îl silea să participe la orgii, îi dezvăluia decăderea umană.

În unele momente avea sentimentul că urmăreşte proiectarea unui film porno. Uneori, inconştient, o excludea pe Cealăkova ca personaj principal şi şi-o imagina ca fiind lectorul unei cărţi distractive.

Abia mai tîrziu, după ce-i cercetă mărturiile, putu să înţeleagă tot ce povestise şi se gîndi cu emoţie unde ar putea să ajungă dacă ar porni pe urmele oamenilor amintiţi de Cealăkova.

Strînse repede dosarul de pe birou, îl închise în seif, luînd cu el numai depoziţiile Cealăkovei şi, grăbit, porni bucuros spre cabinetul inspectorului şef. Era mulţumit că-i va împărtăşi valoroasa descoperire. Cel puţin aşa gîndea în timp ce urca scările la etajul al doilea.

Cînd intră în imensul cabinet, observă că era şi Măngov acolo. Instalat într-unul din fotoliile îmbrăcate în piele maro, inspectorul îşi pusese picioarele unul peste altul atît de sus, încît i se vedeau jartierele de la ciorapi.

Hristoforov îi arătă tăcut fotoliul din faţa lui, mută nişte mape undeva, spre colţul biroului, şi abia atunci se întoarse spre el :

— Cum merg treburile ? întrebă. Am sentimentul că v-aţi împotmolit.

Sokolov privea surprins.

— Nu pot să înţeleg la ce faceţi aluzie ! se miră sincer.

— Nu fac aluzie, ci întreb foarte serios, spuse Hristoforov tot atît de aspru. Aseară şeful a făcut un control în arest şi a găsit că jumătate din cei reţinuţi sînt ai tăi.

— Cred că nu este un secret pentru ce-i ţinem, răspunse încă surprins Sokolov.

— Ştiu, numai că de data aceasta trebuie să dau explicaţii şi de aceea te-am chemat.

— Vă pot răspunde imediat despre fiecare în parte...

— Întotdeauna se pot găsi justificări, îl întrerupse Hristoforov. Mai important este să fim operativi.

Acest ton neprietenos nu-i plăcu lui Sokolov, dar se grăbi să răspundă cît putu de reţinut :

— Băieţii lucrează zi şi noapte şi uneori ne împotmolim.

— Una este să alergi, şi alta să dai dovadă de pricepere şi îndemînare. Nimeni nu vă neagă succesele şi eforturile, dar dacă priveşti mai bine în jur ai să vezi că vă risipiţi timpul cu fleacuri.

Pentru prima oară Sokolov auzea atîtea reproşuri aspre din partea inspectorului şef şi începu să priceapă cărui fapt i se datorau. Ultima replică o auzise numai din gura lui Măngov. Poate că Hristoforov o repetase acum mecanic, şi imediat îşi dădu seama că trebuie să fie cu ochii în patru.

Hristoforov îşi trase în faţă o foaie de hîrtie.

— Iată tabelul arestaţilor tăi. Să-i luăm pe rînd. Ce intenţionezi să faci cu proxeneta din strada „Ţar Simeon“?

Sokolov își lăsă capul în jos, pentru a-și ascunde iritarea apărută brusc. Totul era clar. Bănuia că Branko, involuntar, scăpase vorba față de Măngov, îi povestise de interogatoriu și de părerea lui, că intenționează s-o elibereze, iar acesta se grăbise imediat să-l informeze pe Hristoforov.

Ajuns la această concluzie, Sokolov luă hotărîrea să-și schimbe, intenționat, părerea.

— Concluzia este gata și chiar astăzi o voi da procurorului, răspunse calm.

Pentru o clipă numai Hristoforov îl săgetă cu privirea pe Măngov, ceea ce era o nouă confirmare că este surprins de răspunsul categoric.

— Vom rezista în fața tribunalului ? întrebă.

— Dovezile sînt incontestabile, dar acest proces nu va fi un succes pentru noi.

Hristoforov își ridică capul, ochii lui priveau întrebător.

Pe fața lui Măngov, care fuma tăcut, trecu un zîmbet de satisfacție.

— De fapt această nefericită nici n-a știut ce face, continuă Sokolov. Au schilodit-o în așa fel, încît, chiar dacă o spînzuri, tot nu va înțelege ce se întîmplă cu ea.

Sokolov povesti pe scurt despre discuția lui cu proxeneta, despre constatările lui și în final spuse :

— Personal aș prefera s-o trimit la psihiatrie, și nu la închisoare. Acolo se va termina definitiv cu ea.

— Aici nu este o instituție de binefacere, pentru a face operă de caritate, se amestecă Măngov.

Aceste vorbe răsunară neplăcut chiar și pentru Hristoforov care era gata să spună ceva, dar Sokolov se grăbi:

— Dar nu sîntem nici poliție fascistă...

— Ce vrei să spui ? zîmbi forțat Măngov.

— Că lucrăm cu oameni vii și nu trebuie să ne ținem întotdeauna orbește de litera legii.

— Dacă și noi începem s-o încălcăm, înseamnă că stăm bine, dădu din mînă, disprețuitor, Măngov.

Sokolov făcu efortul să se stăpînească și intenționat nu-i dădu atenție.

Și de data aceasta Hristoforov luă hotărîrea să-i concilieze. Folosindu-se de clipa de liniște, zise împăciuitor :

— Propunerea ta nu este lipsită de originalitate și îndeamnă la cugetări interesante, dar trebuie să-ți argumentezi motivarea.

— Tovarășe Hristoforov, vă rog să mă înțelegeți bine. Nu pot să fiu de acord că, pentru a raporta niște situații în plus, trebuie să jertfim o femeie, care nu din vina ei s-a transformat într-o ruină. Chemați-o, vedeți-o, vorbiți cu ea și apreciați singur.

— Așa am să și fac, fu de acord Hristoforov. Poate că ai dreptate. Nu trebuie pentru o evidență seacă să nesocotim omul, chiar dacă mi se pare că dai dovadă de naivitate.

Cu acestea disputa fu încheiată.

Sokolov dădu aprobator din cap.

Același lucru făcu și Măngov, dar eforturile lui de a părea indiferent erau inutile. Sokolov îi observă bine zvîcnirile nervoase pe fața uscătivă și ridată.

— Să continuăm, zise Hristoforov, și din nou se uită pe tabel. Acești cartofori cît vor mai sta aici ?

— Trebuie să mai stea puțin. Dacă îi dau drumul numai unuia dintre ei, îi va alarma pe cei de afară, iar asta înseamnă să pierdem cîteva sute de mii de leva.

— Bine, îl întrerupse Hristoforov. Pînă unde ați ajuns cu Diana Cealăkova ?

— Poftiți, răspunse Sokolov și puse depozițiile ei pe birou.

Hristoforov le luă, le răsfoi neglijent și luă o figură mirată.

— Un raport întreg, mormăi, și începu să citească.

Probabil că primele două pagini i se părură neinteresante, deoarece sări repede peste ele. Apoi pe fruntea lui începură să apară riduri ce aminteau de niște pescăruși cu aripile întinse. Sprîncenele i se strînseră și între ele se gravară profund două linii verticale.

Cu cît citea, cu atît devenea mai concentrat. Spre mijlocul depozițiilor luă un creion și începu să sublinieze unele locuri. Chipul i se schimba permanent — după caz,

exprima cînd mirare, cînd surprindere, cînd severitate, cînd satisfacție. Pînă la urmă nu se mai abținu și începu să exclame cu voce tare :

— Știu că i-a aranjat... Ia te uită și păpușa asta pe unde-mi umblă... Oho și asta... Bine, bine... Hm...

Pescărușii își luaseră zborul de pe fruntea lui.

Înainte de a fi terminat de citit, se întoarse brusc spre Măngov :

— Tu le-ai citit ?

— Nu mi le-a dat nimeni, răspunse el jignit.

— Abia acum o oră am terminat ancheta, explică Sokolov.

Hristoforov puse mîna pe mapa în care erau depozițiile :

— O adevărată mină de aur ! exclamă a doua oară, adresîndu-se lui Sokolov. Bănuiești ce trebuie să facem?

Sokolov îi observă zîmbetul vag de pe buze. Asta-l încurajă și răspunse blînd :

— Da. Am o serie de planuri.

— Și Cealăkova ?

— Trebuie s-o eliberăm imediat.

— Fără măsuri de pedeapsă ?

— Deocamdată o simplă înregistrare este suficientă.

Hristoforov se gîndi, dar răspunse repede că este de acord :

— Și eu aș proceda la fel.

Strălucirea din ochii inspectorului șef îl bucură pe Sokolov. Experimentatul Hristoforov nu putea să fie indus în eroare așa de ușor. Din schimbarea vizibilă care survenise și în comportarea, și în tonul lui, Sokolov surprinse fără doar și poate că evenimentele se desfășurau în favoarea lui. Dar din asta nu se simți măgulit, nici nu-și dădu importanță. Singurul gînd care-i trecu prin cap era că va îndeplini pe jumătate promisiunea dată Cealăkovei. Și, parcă pentru a se convinge că totul trecuse cu bine, se hotărî să mai adauge :

— Și aici vom renunța la situații, dar le vom recupera cu dobînzile.

— Nu este timpul să vorbim acum despre aceste treburi, îl întrerupse Hristoforov cu tactul său caracteristic.

Mai bine am chibzui ce să facem în viitor. Măngov, spune ce intenționezi ? i se adresă. Ești specialist și cunoști Sofia mai bine decît noi.

Măngov, care asculta atent dialogul între cei doi și se convinse că se grăbise cu concluziile, că nu apreciase just intențiile lui Sokolov, făcu o pauză spre reflectare și răspunse cu o convingere exagerată :

— Teoretic această mișcare e bine gîndită, dar despre aplicarea ei în practică voi putea vorbi după ce voi cunoaște depozițiile — și dînd neîncrezător din cap : Uneori aceste vulpi se eschivează, aruncă intenționat cîte o momeală ca să ne inducă în eroare. Ne prindem de undița lor, le eliberăm și apoi alergăm după cai verzi pe pereți.

— Lasă prorocirile pentru altă dată, iar acum aruncă o privire mai atentă la acest pomelnic și ai să te convingi singur ce fel de descoperire este, răspunse Hristoforov și-i întinse foile scrise. Mi se pare că, în sfîrșit, am dat peste ceea ce căutam de mult. Imaginați-vă ce am obține dacă reușim să pătrundem în locurile menționate aici. Analizați împreună și veniți peste o zi-două cu propuneri.

Sokolov și Măngov porniseră deja cînd Hristoforov adăugă :

— Cealăkova să fie eliberată fără alte interogatorii. Se va liniști și abia peste vreo lună își va relua viața de pînă acum și o să-și facă singură de lucru pentru un an întreg. Mai aveți ceva ?

Asta-i aminti lui Sokolov de un plan al său și spuse puțin jenat :

— Vreau să vă rog să-mi dați mașina. Numai două-trei ore.

— Unde vrei să te duci ?

— Să-l iau pe Trufcev din închisoare și să ne repezim pînă în satul lui.

— Parcă s-a lungit prea mult această poveste. Iese măcar ceva ?

— Altfel nu mi-aș pierde vremea, răspunse cu o anume incertitudine Sokolov. Am dat peste ceva nu prea clar și vreau să verific.

— Bine, bine, fu de acord Hristoforov. Cînd intenționezi să pleci ?

— Dacă se poate, după-amiază. Am vorbit cu închisoarea.

Hristoforov se uită la ceas, apoi ridică telefonul şi ordonă celui de la garaj :

— Între ora două şi şase *gazul* să fie la dispoziţia lui Sokolov. Lăsă jos receptorul şi-l preveni : Să fii atent ! Totuşi este un deţinut, te poţi aştepta la orice din partea lui.

Sokolov făcu semn că îl înţelese, dar în momentul acela sună telefonul. Hristoforov ridică receptorul. Faţa lui, pînă acum liniştită, începu să se întunece treptat. Pescăruşii îşi întinseră din nou aripile.

Sokolov şi Măngov îl priveau tăcuţi.

Hristoforov dădu cîteva dispoziţii scurte şi, lăsînd receptorul, zise :

— Altă belea. Azi-noapte a fost omorît administratorul lacului de acumulare „Studena". L-au găsit înjunghiat cu cuţitul, pe scurtătura spre Vitoşa. Dar asta nu vă priveşte, făcu el semn cu mîna. Duceţi-vă.

Sokolov, care îşi freca fruntea cu mîna, vorbi, dar parcă pentru el :

— Administrator la lacul de acumulare „Studena" ziceţi ?

— Da, la „Studena", răspunse Hristoforov. Se zice că venea să primească banii şi se presupune că la întoarcere l-au aşteptat şi l-au jefuit. La control nu s-a găsit nimic la el, în afară de acte. De ce ?

— A avut actul de identitate ? întrebă în loc să răspundă Sokolov.

— După el l-au identificat.

— Şi acum unde se află acest act ?

— Cu siguranţă la „Crime". Mi-a telefonat şeful personal.

— Un moment, spuse Sokolov. Păşi spre biroul acela enorm şi ceru să i se facă legătura prin telefonul intern cu serviciul lui. Cine este ? întrebă apoi. Branko şi Spas nu sînt acolo ?... Nimic, nimic, lasă. Cîţi sînteţi acolo ?... Bine. Acum ascultă-mă. Lăsaţi totul şi plecaţi imediat să-l căutaţi pe Vancio Florarul. Întoarceţi Sofia pe dos şi aduceţi-l imediat aici... Pe vremea asta trebuie să fie prin

cafenele... Nu, nu, nu-l reţineţi, îi spuneţi că-l caut cu o treabă foarte importantă.

Sokolov, fără să mai aştepte întrebări suplimentare, le povesti în grabă discuţia cu Vancio Florarul.

— Ar avea haz să fie acelaşi, exclamă încurajat Hristoforov.

— Vom afla de la florar, adăugă Sokolov. Dacă recunoaşte din fotografie că este el, lucrurile se simplifică.

— În cazul acesta nu trebuie să-i spunem că este ucis, spuse Hristoforov.

— Nu este necesar, fu de acord Sokolov. Dar chiar dacă află, nu-i nimic. Vancio ştie să tacă, şi s-ar putea să fie nevoie să-i cerem chiar o mînă de ajutor.

— Vancio a participat la jocul de aseară ? întrebă Hristoforov.

— Jocul n-a avut loc, răspunse gînditor Sokolov. Îi trimisesem pe Branko şi pe Spas pe urmele lor cu scopul să-i prindă, dar n-a ieşit nimic.

— De ce n-a avut loc ?

— Pentru că Kiro Cernia şi administratorul sau casierul, Vancio nu ştie exact ce este, nu s-au prezentat la întîlnire şi tocmai asta mă uimeşte.

— Ce situaţie interesantă ! zîmbi Hristoforov.

— Nu vreau să anticipez nimic înainte de a afla dacă este vorba despre acelaşi om, continuă Sokolov, dar Kiro Cernia este capabil de orice. Este şi avar după bani şi rău ca un şacal.

— Nici ceilalţi doi nu sînt mai breji, interveni în sfîrşit şi Măngov, care pînă acum ascultase fără să participe, proptindu-şi barba cu mîna.

Această intervenţie veni tocmai la timp pentru Sokolov.

— Cred că rămînerea mea aici este inutilă, propuse. Tovarăşul Măngov se va înţelege perfect cu Vancio Florarul.

— Bine, fu de acord Hristoforov. Mergeţi, iar eu am să anunţ grupa „Crime" despre această istorie. Măngov, dă-mi de veste imediat cum stabileşti ceva cu Florarul. Poate încă n-o fi aflat de crimă şi asta te va ajuta să-l induci în eroare, măcar pentru un moment. Dacă va fi nevoie, o să-i spunem.

De cum ieşiră pe coridor, Măngov zise supărat :

— Toate cele în legătură cu Cealăkova trebuia să mi le raportezi întîi mie şi apoi şefului.

— Nu eu am venit, ci dumneavoastră m-aţi chemat, răspunse imediat Sokolov, şovăi o clipă şi, apreciind că vorbele-i răsunaseră prea aspru, zise, oprindu-se pe palier : Ascultă, Măngov, hai să nu mai discutăm în contradictoriu, ci să vedem ce-i de făcut. Mi se pare că Hristoforov are dreptate. Tu vei reuşi cel mai bine în această operaţie. Vom destina cîţiva oameni numai pentru ea, am să pun şi eu mîna, dar lasă să fie sub conducerea ta. Ştii că am cîteva cazuri grele pe care trebuie să le lichidez cît mai repede, altfel mă împotmolesc.

Măngov nu se trădă că era măgulit de această sinceritate şi, trecînd peste propunere, îl întrebă pe un ton îngrijorat :

— Unde ai ajuns cu Contele ?

— Strîng cercul, dar iată că nu iese nimic...

— Nu dispera ! Totul se va aranja, am să te ajut şi eu cît voi putea...

La ora două fix, în cabinetul directorului adjunct al închisorii fu introdus un bărbat de înălţime medie, destul de gras şi în jur de cincizeci de ani. Poate fiindcă era tuns scurt, faţa-i părea umflată şi avea o culoare roşie. În ochii-i mici se citea tristeţea. Privi în jur speriat şi în mijlocul cabinetului luă poziţie de drepţi.

Sokolov îl eliberă pe miliţian, spunîndu-i să aştepte afară, şi întrebă :

— Dumneata eşti Trufcev, nu-i aşa ?

Deţinutul dădu tăcut din cap şi barba-i tresări din cauza guşii.

— Luaţi loc, zise Sokolov şi-i arătă un scaun.

Trufcev ezită şi nu se mişcă din loc.

— Luaţi loc, luaţi loc, vom avea o discuţie mai lungă!

După un nou gest de neîncredere deţinutul se lăsă pe scaun, abia atingîndu-l, îşi încrucişă mîinile pe burtă şi clipi timid.

— Sînt de la criminalistică, începu fără introducere Sokolov. Sînt la curent cu toate memoriile, am studiat

dosarul, am stat de vorbă cu avocatul care v-a apărat și acum am venit la dumneavoastră... Aveți să-mi spuneți ceva mai mult ?

Deținutul se uita uluit. Probabil că nu se aștepta să fie chemat în legătură cu această problemă. Sinceritatea lui Sokolov îl găsi nepregătit. Făcu eforturi să se concentreze și, în loc să se liniștească, începu să respire greu, ca un astmatic, gata în orice clipă să înceapă să plîngă.

— Sînt nevinovat, domnule, rosti abia respirînd. Dumnezeu mi-e martor. Jur.

Sokolov, care niciodată nu pornea cu idei preconcepute față de nici un suspect, nici acum nu-și trădă obiceiul. Nu-l mișcă nici chipul jalnic al deținutului, nici jurămîntul.

— Așa poate să susțină fiecare deținut, rosti calm. Important este să aveți probe. Ați înțeles că am venit să caut adevărul. În loc să plîngeți, mai bine încercați să mă convingeți cu probe pe mine și pe ceilalți că nu dumneavoastră sînteți ucigașul.

— Dar într-adevăr nu l-am ucis eu și n-am ucis pe nimeni niciodată, răspunse bărbatul.

— Dumneata repeți unul și același lucru, se răsti Sokolov. Nu mă înțelegi ? Dacă sînt aici, înseamnă că vreau să te ajut, dar cum ? Cugetă puțin și adăugă : Uite ce este, cel mai bun lucru ar fi să-mi povestești totul de la un cap la altul, dar mai amănunțit. Cred că de mii de ori ai repetat în gînd această poveste și nu va fi greu s-o repeți încă o dată și față de mine... În caz contrar nu ajungem la nici un rezultat. Și mai calm. Avem timp suficient. Și să mai știi ceva, că, dacă plec de aici fără nici un rezultat, nimeni nu va mai veni să se intereseze și vei rămîne aici pînă la ispășirea pedepsei.

Această replică scurtă și rostită calm își făcu efectul. Bărbatul se așeză mai comod pe scaun, își șterse cu palma sudoarea ce-i strălucea pe frunte și șopti oftînd :

— Poate așa o să fie mai bine, că altfel mă încurc — și după un nou oftat începu să povestească, evident mai liniștit.

Sokolov asculta cu atenție. Curînd constată că repeta în linii generale tabloul pe care și-l imaginase din toate

discuțiile și cercetările din dosar. Numai ceea ce se întîmplase în timpul cercetărilor la poliție nu-i era cunoscut, și de aceea, cînd bărbatul ajunse acolo, atenția lui spori. Urmărea ce explicație va da deținutul acelui mic amănunt, acelui fapt fără importanță care-i atrăsese atenția și pe care nu-l împărtășise nimănui.

În sfîrșit, auzi ceva care-i provocă emoție și bucurie. Gîndul că deja a dat peste o urmă, că a primit confirmarea ipotezei sale deveni dominant și, cu toate că-și promisese să nu întrerupă discuția, cu o mișcare instinctivă a mîinii îl determină să se oprească :

— Pînă aici totul este clar, zise repede. Amintește-ți exact cu cine ai fost să arăți locul unde l-ai îngropat pe băiat, cu inspectorul care conducea cercetările sau cu altcineva ?

— Îmi amintesc foarte bine, răspunse bărbatul. Erau doi agenți necunoscuți.

— Au săpat, au scos cadavrul ?

— Nu, au făcut numai o fotografie și ne-am întors înapoi. Dar, chiar dacă ar fi săpat, ce-ar fi găsit, nu era nimic acolo !

Sokolov răsuflă ușurat. „În sfîrșit, în sfîrșit", repeta bucuros.

— Acum ai putea, oare, să-mi arăți acel loc ?

— Bineînțeles, răspunse bărbatul. Cel puțin asta nu se poate fura sau muta, dar ce folos ! V-am spus că nu este nimic acolo.

— Pentru a ne convinge că nu este nimic trebuie să săpăm, nu-i așa ?

— Așa este, consimți bărbatul conciliant.

— Și încă ceva, continuă Sokolov. Nu-mi este totuși clar de ce dumneata nu ai spus adevărul nici în fața avocatului, nici în fața tribunalului.

— Semnasem o declarație sub jurămînt că la proces voi spune exact ce scrisesem în depoziție.

— Dar tribunalul nu este poliție... Și cum să vă apere avocatul dacă nu știe adevărul ? !

— Atît m-au chinuit, m-au bătut și m-au amenințat că am început să cred că într-adevăr l-am ucis. Devenisem ca nebun, dar aveam putere să aleg cea mai mică nenorocire.

— Ce, ce ? nu înțelese bine Sokolov.

— Îmi băgaseră în cap că dacă nu le fac încurcături mă vor ajuta să primesc o pedeapsă mai mică. Dacă încerc să fac pe nebunul îmi vor pune ștreangul de gît. Numai după ce am intrat în închisoare și m-am mai înzdrăvenit am început să-mi dau seama că m-au înșelat, dar totul era terminat. Apoi a venit 9 Septembrie și nimeni nu mai dădea nici o atenție plîngerilor mele.

— Bine, dădu din cap Sokolov. Eu am început deja să te cred, dar mai rămîne încă un mister : unde este băiatul ?

— Pentru Dumnezeu, nu știu ! răspunse bărbatul repede, cu voce tremurîndă. Și eu m-am întrebat de nenumărate ori, m-am rugat pentru el în acești patru ani, dar nu știu.

Sokolov era convins că dacă nu era el ucigașul, nici nu putea ști ceva mai mult despre soarta băiatului.

— Acum va trebui să mergem în sat. Vreau să văd mormîntul, sau mai exact locul pe care l-ați indicat agenților.

Jumătate de oră mai tîrziu *gazul* părăsi zidurile înalte ale închisorii. Îmbrăcat în hainele lui civile, în care abia încăpu, Trufcev se uita sfios prin geamul mașinii. Sokolov îl puse intenționat să stea lîngă șofer, iar el și milițianul înarmat cu un automat luară loc în spate.

Sokolov află că pentru prima oară după atîția ani el ieșea din închisoare. Nu fusese nici mutat, nici scos la muncă, afară. Obezitatea îl făcuse inapt pentru munca fizică grea. De aceea acum îi urmărea cu interes comportamentul și voia să vadă cum va reacționa la primul contact cu lumea liberă.

Trufcev privea trist, se uita atent la tot ce întîlnea, la fiecare om și în această sete a lui de viață era ceva tulburător.

Cînd mașina zbură prin cîmpul din jurul Sofiei, Sokolov observă că Trufcev începu să tremure. Vîntul rece mătura fără milă totul din cale și împrăștia fulgi mărunți.

— Dă drumul la căldură, îi aminti șoferului.

Intrară pe pămînturile satului.

Trufcev deveni neliniștit. Se uita pe furiș cînd la stînga, cînd la dreapta, de parcă nu știa unde se află. Se apropiau de casele mărginașe, cînd se-ntoarse spre Sokolov :

— Trebuia să oprim mai jos, zise cu o voce răgușită. Holda este lîngă prima cotitură.

Sokolov îi făcu iar semn șoferului, bătîndu-l pe umăr :

— Oprește și dă puțin înapoi.

Peste cîteva clipe mașina ajunse la locul indicat și coborîră cu toții din ea.

Sokolov nu-și lua ochii de la Trufcev, care se uita împrejur, alarmat. Fața lui avea o expresie speriată. Aruncă o privire spre sat, spre munți, apoi iar spre drum, spre cîmp și zise încurcat :

— Nu mai înțeleg nimic ! Ce s-a-ntîmplat ?

Nedumerirea-i era vizibilă.

— De ce ? întrebă Sokolov.

— Ogorul era pe aici, pe undeva, iar acum nu mai este ! Nu mai este nici pomul, nici răzorul !...

Sokolov cercetă cu privirea cîmpul care se întindea pe cele două părți ale șoselei și dintr-o dată dădu din cap și zîmbi trist. Totul îi era clar. N-avea sens să mai caute. Imensul sistem cooperatist șterse totul, și ogoarele proprietarilor, și pomii, și cu asta eventualitatea să descopere locul pretinsului mormînt...

13

DE DOUĂ ZILE și două nopți Sokolov nu mai dăduse pe acasă. Cînd intră în cameră se scutură înfrigurat. Aici era mai umed și mai frig decît afară, dar nici nu se gîndi să aprindă focul, ci se grăbi să se vîre în pat.

Oboseala și frigul îi înțepeniseră trupul și mintea, și n-avea putere să deschidă cele două scrisori pe care le

găsi băgate sub uşă. Erau de la Vera. Îi cunoştea bine scrisul, după literele mari rotunjite şi verticale. O să le citească în tihnă după ce se scoală. Acum avea nevoie de somn, somn şi nimic altceva.

Înţelese însă foarte repede că somnul nu va veni aşa uşor, cu toate eforturile sale. Cu cît se încălzea mai mult sub plapumă, cu atît conştiinţa-i devenea mai trează. Era clar că vechiul obicei, de a rememora cele trăite în cursul zilei, nu-l va trăda nici de data aceasta.

Deosebit de pregnant îi apărea discuţia cu Măngov. Aşa cum altădată, cînd îi scăpase Contele, se jena să-şi privească tovarăşii, aşa şi acum nu dorea să se întîlnească cu nimeni şi mai ales cu Măngov, măcar în primele ore după insuccesul cu deţinutul. Avea nevoie să cugete la situaţia creată, să aprecieze ce greşeală se strecurase şi dacă în general există vreo greşeală.

Se întreba tot timpul cum de se putuse înşela şi ce îl determinase să accepte ideea că acest om este nevinovat. Trecea în revistă în gînd drumul pe care îl parcursese pînă la insuccesul de azi. Îşi amintea toate cercetările, întîlnirile şi discuţiile în jurul procesului şi întotdeauna ajungea la concluzia că nu se înşeală. Respingea gîndul că dă dovadă de sentimentalism şi naivitate, aşa cum îl avertiza Măngov, că, în loc să se bazeze pe fapte, se încredinţa prea mult pe intuiţie. Numai că această intuiţie nu-i dădea nici acum pace, cu toate părerile neinspirate ale lui Măngov.

— Nu ştiu dacă nu greşesc, spuse acesta după întoarcerea lui Sokolov de la ţară, dar ascultă-mă. Acest ţăran viclean ne trimite la iarbă verde. În închisoare se învaţă unii pe alţii la şmecherii şi devin adevăraţi maeştri. A ştiut că ogorul este arat şi că nu există nici urmă de mormînt şi de aceea a hotărît să ne joace această farsă.

— Numai că nimeni n-a dovedit că băiatul este înmormîntat acolo, ripostă Sokolov.

— Tocmai asta i-a sugerat să-şi construiască o nouă teză de apărare. A văzut că agenţii n-au săpat, ci l-au crezut, că, pe de altă parte, tribunalul s-a mulţumit cu fotografia mormîntului şi de aici totul a fost mai uşor.

„M-au bătut, m-au chinuit, m-au înșelat“ ș.a.m.d., povești. Dar dacă ar fi săpat ?

— Dacă l-au forțat să se recunoască vinovat, de ce mai era nevoie să sape, doar el și poliția știau că trupul băiatului nu este acolo ?

— Atunci de ce au fost acolo ? insistă Mângov.

— Ca să-l fotografieze în fața mormîntului imaginar și să ofere fotografia ca probă materială în fața tribunalului.

— Nu sînt convins că poliția recurgea la asemenea bîlci, cînd puteau să lucreze cu procedură urgentă !

— Da, dacă procesul ar fi fost politic, nu de drept comun, explică Sokolov, și dacă nu era în vara anului o mie nouă sute patruzeci și patru.

— Ce importanță are asta ? nu înțelese Mângov.

Sokolov se văzu silit să-și dezvolte mai amănunțit ipoteza, nu pentru a se justifica, ci pentru a o discuta, în sfîrșit, cu cineva și în felul acesta s-o propună pentru a doua verificare.

— Conform datelor la care am ajuns, începu el, am tras concluzia că evenimentele s-au petrecut în felul următor : suspiciunea a căzut pe acest nefericit, ceea ce, formal, era justificat. Tragedia începe după arestarea lui. Este un om bogat și cuiva îi vine în minte că poate să profite de această bogăție. Acesta este inspectorul care conducea cercetarea. O dată hotărît, el trece la îndeplinirea gîndului. Primul pas pe care îl face este scandalul din presă, oferind multiple materiale reporterilor pentru rubricile criminalistice. M-am convins de asta cînd am răsfoit ziarele din acea vreme. Reușind să prelucreze astfel opinia publică, am în vedere avocații și judecătorii care urmăresc sîrguincioși cronicile criminalistice, el își începe munca în arest. Îl supune pe Trufcev la torturi neomenești, dar prin alți agenți și polițai, iar el, chipurile, joacă rolul de protector. Pus în asemenea condiții anormale, Trufcev capitulează, deoarece este fricos și cumplit de speriat. Nici acum nu-și dă seama de cursa pe care i-au întins-o. O dată smulsă recunoașterea necesară a vinei, restul a fost mai ușor. Inspectorul îi înlătură pe ancheta-

tori și continuă de acum cercetarea singur. Dosarul pentru tribunal este întocmit ireproșabil, cu toate amănuntele și probele materiale care îl vor duce cu siguranță pe inculpat la spînzurătoare. Lui Trufcev i-a fost băgată în cap ideea că dacă vrea să se salveze, nu trebuie să mai depună nici un fel de mărturie, nici în fața avocaților, nici în fața tribunalului. Dar de fapt, chiar dacă renunța la depoziția luată forțat că-și recunoaște vina, tot n-ar fi reușit să dărîme planul inspectorului de poliție.

Măngov asculta tăcut și din grimasa de pe fața lui uscățivă se vedea că povestea îl intrigase.

— Să admitem că pînă aici totul este așa cum spui, replică el în sfîrșit. Dar ce a cîștigat, totuși, din treaba asta inspectorul ?

— Voi explica, răspunse Sokolov. Polițaiul devenise pentru Trufcev un fel de „înger păzitor". Băgîndu-i o dată în cap inculpatului, care-și pierduse mințile, că-l va ajuta, îl șantajează și reușește să scoată de la el trei sute de mii leva, declarîndu-i că va mitui cu ei instanța.

— Acest lucru este dovedit ?

— Absolut, spuse răspicat Sokolov. Cînd l-au reținut pe Trufcev, carnetul de depuneri era la el. La percheziția făcută la arest, a căzut în mîna inspectorului și, bineînțeles, l-a ispitit. Bine că nu erau pe el prea mulți bani, altfel cine știe ce ar fi cerut.

— L-ai descoperit ?

— Nu, nu este nici în dosarul de la criminologie, nici în dosarul de la tribunal. A dispărut așa cum a dispărut și acest inspector de poliție. Sau s-a ascuns pe undeva, sau în jurul lui 9 Septembrie a fugit peste graniță.

— Toate acestea le-ai aflat de la Trufcev, nu-i așa ? întrebă Măngov, cu ochii neîncrezători, aproape închiși.

Sokolov dădu din cap afirmativ.

— Și tu l-ai crezut ? întrebă cu sinceră nedumerire Măngov.

— Nu este obligatoriu să cred în el, răspunse calm Sokolov, cred în Banca Agrară, care continuă să existe. Acolo este foarte clar consemnat că Trufcev a scos acești bani exact în timpul cînd a fost arestat.

— Şi cum s-a întîmplat asta ?

— O treabă de o jumătate de oră, zise Sokolov. Sub pretext că-l va duce la procuror, poliţistul îl scoate pe Trufcev din arest, se duc amîndoi la bancă, scot banii şi gata. Funcţionarii nu ştiau că este sub anchetă. De fapt contul lui nici la ora aceasta nu este lichidat, pentru că au mai rămas depuşi vreo optzeci de mii de leva, trecîndu-i-se în fiecare an dobînzile respective.

Măngov tăcea concentrat. Pe faţa lui zbîrcită nu mai era nici o umbră de neîncredere şi ironia de mai înainte.

— Vezi, asta este foarte interesant, zise peste două-trei minute, dar în cazul acesta apare o altă problemă, care este şi cea mai importantă...

— Unde este băiatul, nu ? îl întrerupse Sokolov.

— Bineînţeles, sublinie Măngov. Dacă nu aflăm adevărul despre soarta lui, oricît am mai dovedi rămîn numai vorbe goale.

Sokolov dădu din umeri şi zîmbi trist.

— Din păcate aşa este, fu el de acord. Dar ce se mai poate face ? M-am împotmolit...

Pe faţa lui Măngov trecu un surîs abia perceptibil. Acest surîs îl trădă că, în sfîrşit, este mulţumit. Ultimele cuvinte ale lui Sokolov sunară ca un fel de rugăminte pentru un sfat, şi asta deja schimba lucrurile. Măngov n-avea motive să se simtă neglijat şi izolat de un caz, care, după cum se vede, putea să se termine cu succes.

De această reacţie, de această schimbare a comportării inspectorului Sokolov era mulţumit. Înţelese că era pe drumul cel bun, altfel Măngov n-ar fi folosit expresii ca „dacă nu aflăm", „dacă nu dovedim". Din munca lor comună de pînă acum Sokolov observase că el începea să vorbească la plural numai atunci cînd se aştepta la un succes. În caz contrar, din gura sa nu ieşeau decît reproşuri ca : „n-ai făcut nimic", „te-ai lăsat indus în eroare", „ai făcut-o de oaie", „îţi pierzi timpul zadarnic" ş.a.m.d.

După o îndelungată reflecţie Măngov se ridică şi, după ce se plimbă de colo-colo prin cabinet, zise oarecum nesigur :

— Oare nu-i mai bine să ne consultăm şi cu tovarăşii de la biroul „Crime" ?

Sokolov dădu obosit din cap.

— Inutil, spuse gînditor. Ce pot şti mai mult decît noi şi cu ce ne pot ajuta ?

— Totuşi ei sînt specialişti.

Înainte de a căuta ucigaşul, dacă în general a fost săvîrşită crima, trebuie să aflăm unde şi cum a dispărut băiatul.

— Numai că au trecut mai mult de patru ani. Crima s-a întîmplat în 1944, iar acum sîntem în 1948.

— Pînă la prescripţia crimei mai sînt şaisprezece ani — timp suficient pentru pedeapsă. Noi vrem acum să salvăm un om nevinovat.

— Sînt aproape convins, dar cum ? deschise Măngov neputincios braţele.

— Mi se pare că am putea da totuşi de lucruri ceva mai concrete, dacă am reuşi să-i descoperim pe cei doi ciobani din nordul ţării, vorbi ca pentru sine Sokolov. Ultimele luni înainte de dispariţia băiatului a fost permanent cu ei. Cum necum, vor şti mai multe despre el decît oricine altcineva.

— Ce-ai făcut în acest sens ?

— Am lansat apelul pentru cercetare în toate judeţele din nordul ţării.

— În cazul acesta vom aştepta.

— Mă tem ca informaţiile să nu fie prea modeste.

— Vei căuta în datele pe care le ştii. În provincie oamenii se cunosc şi...

Măngov nu reuşi să termine. Se auzi o bătaie în uşă şi peste o clipă îşi vîrî capul înăuntru unul dintre investigatori. Îl aducea pe Vancio Florarul. Măngov le făcuse semn cu mîna să intre.

— Unde l-ai găsit pe frumosul ăsta ? întrebă el glumeţ şi arătă cu capul spre Vancio.

Florarul stătea vinovat şi puţin speriat, dar, cum îi zîmbi Măngov şi-i întinse mîna, faţa i se relaxă şi se grăbi să zîmbească şi el, arătîndu-şi dinţii înnegriţi.

Sokolov întinse şi el mîna, îi făcu prietenește cu ochiul şi-i spuse să ia loc.

— Ceva veşti, mai noi, mai vechi ? întrebă Măngov. Cum merg comerţul, şarlataniile ?

Vancio ridică vag din umeri și făcu o grimasă acră.

— Așa și-așa, domnule inspector, răspunse el. O cîrpim cumva.

— Oh, am să vă cîrpesc eu pe voi, își întoarse capul Măngov. Nu știu cînd va fi ziua aceea în care am să vă mătur de nici pomeneală n-o să rămînă din voi.

Liniștindu-se și văzînd că Măngov glumește, Vancio răspunse pe același ton :

— Mare păcat ai să-ți faci, șefule. Pe urmă ai să regreți.

— Și de ce, mă rog ?

— Păi, cum o să arate Sofia dacă n-or să mai existe de-alde ăștia ca mine — florari, lustragii, hamali, vînzători de ziare, hoți de buzunare și tot felul de excroci și femei de stradă. Plictis.

— Ia te uită, la el, șmecherul, rîse tare Măngov. Mari draci mai sînteți voi.

— Noi sîntem florile Sofiei și-o împodobim. O să umblați cu limba scoasă după noi.

— Neapărat, dădu din cap Măngov. Vom plînge cu lacrimi de crocodil.

— Da' păi, treaba noastră cine o s-o facă ? insistă Vancio în ale lui.

— Nu duce tu grija, se vor găsi oameni buni.

— O să vedem, răspunse conciliant Vancio. O să vedem și o să ne amuzăm.

— Despre ce amuzament vorbești ? nu înțelese bine aluzia Măngov.

— Cînd o să vă dea afară.

— Asta ce mai este, nu pricepu iar Măngov.

— Păi, tovarășe inspector, nu-i așa, ca să vă scoateți pîinea, trebuie să fie și de-alde ăștia, ca noi. Dacă există miliție, trebuie să existe și specimene din pătura noastră. Așa că noi sîntem ca un fel de talisman, aducem noroc.

Măngov pufni atît de tare în rîs, că începu să tușească.

Sokolov rîdea din toată inima la vorbele pline de duh ale Florarului, care se uita, netulburat, cînd spre unul, cînd spre celălalt.

— Mă predau, ridică mîinile Măngov, cînd se mai liniști. Sînt de acord să rămîneți în Sofia numai și numai să nu ne moară copiii de foame.

Înțelegînd că a sosit timpul pentru o discuție serioasă, Vancio întrebă :

— Să aud acum ce trăsnaie am mai făcut, că de cum m-au zărit oamenii voștri m-au tîrît imediat încoace.

— Unde au pus mîna pe tine ?

— La „Pariziana".

Sokolov înalță capul, încreți fruntea și după ce se gîndi puțin, interveni :

— Vancio, ia spune ce se întîmplă la „Pariziana", că tot acolo vă învîrtiți ?

— Eu umblu peste tot, iar acolo rămîn mai mult că este o cîntăreață, de-ți ia mințile. Este românсă, parcă munteancă, dar bravo ei.

— Ce fel de oameni merg acolo ? întrebă Sokolov, amintindu-și de vorbele lui Branko că ar trebui să viziteze mai des acest local.

— De tot felul, răspunse Vancio. Se adună toată pleava, toate lichelele.

Sokolov și Măngov se priviră cu înțeles.

— Te căutam pentru o mică informație, zise Măngov, întorcîndu-se spre Vancio. De aceea te-am chemat.

— Întotdeauna mă chemați pentru o mică informație și mă băgați la țarc o săptămînă întreagă.

— Acum este altceva. Vreau să te întreb ceva, îl liniști Măngov. Trase sertarul biroului, scoase de acolo un buletin de identitate și i-l arătă. Îl cunoști pe acest om, l-ai întîlnit undeva ?

Vancio luă buletinul, care era îndoit în așa fel ca să se vadă numai fotografia, se uită la ea și dădu din cap :

— Nu, nu l-am văzut...

— Nu te grăbi, îl înrerupse Măngov. Uită-te mai bine !

Vancio se uită atent la fotografie, apropiind-o și depărtînd-o de ochi, clipi și apoi spuse nehotărît :

— Parcă l-am văzut pe undeva, da' de... parcă pot să-mi amintesc ?

— Gîndește-te, gîndește-te, nimeni nu te zorește, replică și Sokolov.

— Seamănă cu cineva, dar nu știu cu cine !

— Te-ai întîlnit cumva cu o asemenea persoană în ultimele zile ? îi sugeră Sokolov.

— Da' păi, asta-mi umblă şi mie prin cap, spuse puţin nesigur Vancio. Nu cumva era ăla... Parcă îmi aminteşte de unu, dar nu-i ştiu numele.

— Nu te întrebăm de nume, spune-mi cu cine seamănă, îi repetă Măngov.

— Cu unul cu care am jucat acum cîteva zile.

— Din bandă ?

— A, nu. Un fraier, dar de unde şi cum au pus mîna pe el nu ştiu.

— Cine l-a adus ?

— Nici asta nu ştiu. L-am găsit la „FK 13",

Măngov şi Sokolov se uitară unul la altul pentru o clipă, iar Vancio întrebă brusc :

— I-aţi priponit ?

— Nu, dar s-ar putea s-o facem şi pe-asta, răspunse incert Măngov.

Sokolov făcu semn cu mîna că este suficient. Ceea ce spusese Vancio nu era puţin şi n-avea de ce să-l mai descoasă. Era clar că el nu auzise nimic de crimă...

Se părea că Măngov voia să afle mai multe amănunte, dar pînă la urmă aprecie că nu trebuia să abuzeze. Dacă Vancio ar fi aflat despre ce informaţie este vorba poate că, inconştient sau cu bună ştiinţă, i-ar fi indus în eroare şi i-ar fi dirijat într-o direcţie greşită, lucru care ar fi dăunat bunului mers al anchetei. Şi totuşi mai puse o întrebare :

— Îţi aminteşti unde ai fost aseară ?

— Păi, pe unde n-am mai colindat, strîmbă din buze Vancio. Doar ştiţi că asta-mi este meseria.

— Le-aţi aruncat cumva, pe undeva — şi Măngov făcu o mişcare cu mîna, ca şi cum ar arunca zaruri.

— Aseară nu ! declară categoric Vancio. Dar chiar dacă ne-am fi adunat, eu tot n-aş fi jucat.

— Cu cine să vă adunaţi ?

— Cu cei din gaşcă...

— Cei din gaşca ta sînt un milion ? îl întrerupse Măngov. Spune exact cine sînt !

— Kiro Cernia, Bocikata, Saketo şi cu ăsta, arătă Vancio spre buletinul de identitate, dacă este acelaşi, bineînţeles !

— Cine a stricat jocul ?

— Kiro şi cu ăsta n-au venit şi noi ne-am împrăştiat. Dar, repet, eu aş fi fost numai chibiţ.

— Tare te mai temi să nu te învinuim de ceva, aruncă vorba Măngov. N-ai înţeles că pe noi altceva ne interesează ? Nu cumva Kiro v-a tras clapa ?

— S-ar putea, întoarse capul Vancio. Cum îşi adulmecă prada, o păstrează pentru el.

— Ăsta-i bănos ?

— Dacă bagă mîna în buzunarul statului.

— După tine toţi sînt hoţi.

— Nu-i chiar aşa, zise puţin jenat Vancio. Un simplu administrator nu poate să risipească aşa, în dreapta şi-n stînga.

— Tu de-asta nu voiai să joci ?

— N-am nevoie de bani furaţi.

— Ştiu că eşti un gentilom, zîmbi Măngov. Altfel n-am fi prieteni. Acum unde se află gaşca ?

— Azi n-am văzut pe nimeni.

— Nici pe Kiro Cernia ?

Vancio dădu din cap în semn de negare.

— Nu ştii, cumva, unde poate fi ?

— Dacă nu-i prin cafenele, precis că este băgat undeva cu administratorul lacului de acumulare ca să-i jumulească penele.

Măngov dădu iar din cap şi fără să-şi ia privirea de la Florar, zise încet :

— Asta nu se mai poate întîmpla.

— De ce ? Îi cunosc eu învîrtelile lui Cernia.

— Acest om nu mai este printre cei vii, flutură Măngov buletinul de identitate în mînă.

Vancio clipi prosteşte, parcă nu putea să înţeleagă sensul celor spuse, apoi zîmbi forţat şi făcu cu ochiul :

— Lasă asta, şefule. Ce m-ai întrebat şi am ştiut ţi-am spus, dar nu face glume cu mine.

— Nu-i nici o glumă, răspunse Măngov. L-am găsit azi-dimineaţă pe Muntele Vitoşa înjunghiat cu cuţitul şi jefuit.

Vancio încercă să spună ceva, dar gura îi rămase deschisă, fără să poată scoate un cuvînt. Buza de jos îi atîrna, dezvelindu-i dinţii înnegriţi şi rupţi.

Nu mai puţin surprins rămăsese şi Sokolov, care nu-şi putea explica de ce procedase Măngov aşa. Ce urmărea cu dezvăluirea pripită a incidentului, după ce se înţeleseseră, în prealabil, să nu-i spună nimic Florarului. Sau poate că ulterior aşa hotărîse cu inspectorul şef să nu tergiverseze treaba şi să grăbească verificarea bănuielilor.

Vancio înghiţi de cîteva ori în sec şi, chinuindu-se să-şi reţină tremurul plîngăreţ din voce, întrebă opintindu-se :

— De-aia m-aţi luat ! Vasăzică...

Măngov îl întrerupse cu o mişcare bruscă.

— Stai, nu te grăbi ! şi, zîmbind amabil, adăugă : Chiar dacă mi-ai jura că tu ai săvîrşit fapta, tot nu te-aş crede.

Faţa zbîrcită a lui Vancio se înroşi, ochii i se umeziră şi el lăsă capul în jos. Încrederea pe care Măngov i-o arătase atît de categoric îl tulbură.

— Dacă nu te-am fi considerat un om bun, te-am fi trimis de o sută de ori la închisoare pînă acum, continuă Măngov. Cît despre faptul că joci, o faci pe buzunarul tău, îţi plăteşti prostia.

Vancio întoarse vinovat capul, dar tot nu scoase nici un cuvînt.

— Te-am chemat nu să te învinuim, ci să te rugăm prieteneşte să ne ajuţi.

Vancio strînse umerii nedumerit.

— Cu ce pot eu să vă ajut ? !

— Înţelegi şi tu că, dacă înaintea crimei acest om s-a-nvîrtit în cercul vostru, este normal să-l căutăm înainte de toate printre voi pe criminal. Este drept ?

— De-aia m-aţi ţot întrebat despre Kiro Cernia ?

— Cred că avem temei să îl bănuim.

Vancio tăcu un minut-două și de cîteva ori vru să spună ceva, dar parcă tot nu îndrăznea. În sfîrșit, dădu din cap și zise :

— Nici vorbă. Cernia poate că este crunt, dar nu este atît de prost, încît să-și pună singur capul pe butuc.

— Nu te înțeleg, spuse Măngov.

— De ce să-l omoare, cînd poate cu o singură lovitură la cărți să-l jefuiască pînă la ultima centimă ?

Măngov schimbă o privire fugară cu Sokolov, care-i făcu semn cu capul că Vancio avea poate dreptate.

— Uite ce este, Vancio, începu Măngov după o pauză ceva mai lungă. Noi nu susținem că Cernia este ucigașul, totuși este foarte suspectă dispariția bruscă a lui.

— Așa este, fu de acord Florarul, apoi își frecă o vreme fruntea și zise parcă pentru sine : Foarte ciudat, unde o fi dispărut ? !.

— Și asta-i dubios ! adăugă Măngov.

— Poate că este aici, se băgă în vorbă Sokolov. Noi nici nu l-am căutat.

— Dacă nu cumva este plecat din Sofia, în mai puțin de o oră am să descopăr unde este băgat, zise cu rîvnă Vancio.

— În cazul acesta este necesar să-i găsim pe Saketo și Bocikata.

— Cu ei e ușor, făcu semn cu mîna Vancio. Dați-mi un om de-al vostru și gata.

Puțin mai tîrziu, însoțit de doi lucrători operativi, Vancio părăsi Direcția Miliției.

— Mi se pare că am dat în bară, zise cu o notă de decepție Măngov după ce rămaseră singuri.

— Să nu cobim, răspunse Sokolov și se ridică. Mă duc să ațipesc puțin că abia mai stau pe picioare. Dacă ai nevoie de mine să mă cheme...

Sokolov nu-și amintea cînd ajunsese acasă și cînd adormise. Simți numai că cineva îl atinse ușor pe umăr. Cînd deschise ochii și clipi din cauza luminii lămpii, îl văzu pe Branko aplecat asupra lui.

— Cum ai intrat ?

— Mi-a deschis studentul, răspunse Branko și se așeză în fața lui.

— Cît este ceasul ?
— Este trecut de unu.
— Ce cauţi la miezul nopţii la slujbă ?
— Îţi povestesc mai tîrziu.
— Ce s-a întîmplat ?
— Ceasornicarul va dărîma celula. Bate în uşă ca un nebun, strigă şi vrea să vorbească numai cu tine.

Sokolov sări din pat şi începu să-şi tragă hainele pe el.
— Mă gîndeam că măcar în seara asta am să pot dormi ca oamenii, mormăi.
— Şi eu sînt istovit de alergătură, dar, ce să facem, răspunse Branko şi-şi aprinse o ţigară.
— Şi măcar sînt rezultate ?
— Şi încă ce ! răspunse Branko plin de sine. Se îngroaşă gluma.
— Cu Contele ?
— Şi cu el, şi cu „Pariziana".
— Cînd ai reuşit să ajungi şi acolo ?! se miră Sokolov.
— Am să te duc zilele acestea ca să te convingi că merită toată atenţia. Ştii că ne-am întretăiat drumurile cu frumoasa aia din atelierul pictorului ?

Sokolov se opri din îmbrăcat şi se întoarse brusc cu spatele spre Branko pentru a-şi ascunde tulburarea. Îşi aminti cum în seara aceasta stătuse ca pe ghimpi ca nu cumva Vancio să scape vreo vorbă şi să spună că îl rugase s-o descopere pe Olimpia. Cine ştie cum ar fi interpretat aceasta anxiosul de Măngov şi ce explicaţii ar fi trebuit să-i dea pentru interesul arătat faţă de ea.
— Unde ai întîlnit-o ? întrebă după o scurtă pauză.
— La „Pariziana".
— Oh, „Pariziana" asta ! exclamă Sokolov. Tu ai făcut-o buricul Sofiei.
— Aşa se pare, răspunse Branko. Ce vină am eu că singuri ni se bagă în ochi.
— Pe cine ai în vedere ?
— Am să-ţi povestesc totul, dar acum să mergem, că s-ar putea să crape ăla de atîta nerăbdare.

Branko îşi puse şapca, îşi ridică gulerul paltonului său lung şi porni urmat de Sokolov.

Afară gerul se înteţise, ceaţa dispăruse şi numai în lumina felinarelor de pe stradă se vedeau cum zboară, din cînd în cînd, fulgi mari de zăpadă.

— Pînă mîine dimineaţă totul va fi alb, spuse Branko, privind în sus.

— E timpul, numai că noi am pus-o de mămăligă, răspunse Sokolov.

— Totul se va aranja.

— Dacă s-ar face numai cu vorbe am fi ajuns regi.

— Ascultă ce-ţi spun eu, treaba se coace.

— Ia nu mă mai irita, ci spune-mi ce ai descoperit, se răsti Sokolov, presimţind că Branko deţine veşti preţioase. Ce tot îmi arunci vorbe în doi peri.

— Faci cinste ?

— De ce nu mi-ai spus cînd eram acasă, ţi-aş fi dat un kil din aia distilată de trei ori.

— Contele a intrat cu ambele picioare în capcană, rosti oarecum tainic Branko.

Sokolov se opri şi se întoarse spre el.

— Chiar aşa. Nu greşesc, întări Branko. Numai că astea nu-s de povestit în stradă.

Cu toate că împrejur era pustiu şi amîndoi mergeau pe mijlocul drumului, Sokolov fu de acord că nu trebuia să mai continue discuţia. Dar nu făcură decît cîţiva paşi, că întrebă încet :

— Zici că ai văzut-o şi pe fata aceea...

— Pentru ea am pregătit o capcană specială. Am s-o prind ca pe o vrăbiuţă.

Sokolov zîmbi ironic :

— Măi, Branko, tu n-ai înţeles că fata este virgină, fapt dovedit de medicul nostru. Ajunge cu fantasmagoriile !

— N-am spus că am s-o prind cu ceva din cele de care ne ocupăm noi, ripostă imperturbabil Branko. Am ceva mai mişto...

Nu-şi termină fraza. Ajunseseră în faţa Direcţiei Miliţiei şi întrerupseră vorbăria. Încă de la intrare Sokolov fu informat că Măngov plecase tîrziu, dar ce se întîmplase cu acţiunea în jurul uciderii casierului, ofiţerul de serviciu nu ştia.

— Du-te în birou și așteaptă acolo, se adresă el lui Branko, am să-l aduc singur pe acest mușteriu.

La arest Sokolov fu întîmpinat de plutonierul de serviciu, care de departe începu să i se plîngă :

— Omul acesta parcă a înnebunit. Nu i-a lăsat în pace nici pe ceilalți arestați.

— Îl potolim acum, zise Sokolov și porniră amîndoi pe coridorul lung.

Plutonierul se opri lîngă o ușă cu gemuleț acoperit cu gratii, se uită și abia apoi aprinse becul. Descuie și deschise larg ușa.

În celulă era un singur om. Stătea pe patul de scînduri, dar, cum trecu Sokolov pragul, se ridică în picioare.

— Ei, Avdjiev, iată-mă, zise Sokolov și se așeză pe marginea patului. Dacă este vorba de ceva scurt, rămînem aici, dacă nu, mergem sus.

Bărbatul, care tot timpul tăcuse, parcă stresat de apariția lui neașteptată, se uită în jur, aruncă o privire spre plutonier și își fixă din nou ochii mici asupra lui Sokolov.

— Bine, îmbracă-te, deoarece sobele din camere s-au răcit și o să-ți fie frig, spuse Sokolov și se ridică, dar făcu doar un pas și se opri.

Pe perete, chiar lîngă ușă, acolo unde cădea lumina puternicului bec de pe coridor, cineva zgîriase trei litere mari cît palma. Sokolov se apropie și parcă nu-i venea să-și creadă ochilor. Autorul anonim scrisese citeț, fără a se sinchisi, cuvîntul „BUH".

Pentru a distrage atenția arestatului, care îl urmărea tăcut, el privi distrat împrejur. Pereții erau zgîriați și mîzgăliți cu creioane, cu rujuri, cu mucuri de țigări, cu obiecte tari. Erau scrise o sumedenie de nume și date, inimi străpunse de săgeți, vulgarități, versuri și diferite maxime, desene pornografice și cîte și mai cîte.

— Mai rău ca la un closet public ! se scandalizează Sokolov și ieși pe coridor.

Voia să-și ascundă tulburarea, dar simți că tremura de emoție.

— Scoate-l ! îi spuse scurt plutonierului și se grăbi spre camera de lucru a arestului, unde era telefonul, și ceru să i se facă legătura cu biroul său.

Telefonista, somnoroasă, se miră că la ora asta era la arest și că pe deasupra trebuia să-i facă legătura cu propriul telefon, așa că fu nevoit să-i explice, cam răstit, că în biroul său se află cineva care îl așteaptă.

— Parcă sînteți de ieri la noi și nu știți că aici se lucrează cîte douăzeci și patru de ore ! o ironiză.

Cum auzi vocea lui Branko, spuse încet :

— Vino imediat la arest !... De ce... Vreau să mă revanșez pentru frumoasele vești pe care ai promis că mi le vei da, și închise telefonul.

Plutonierul și arestatul veneau deja spre camera de lucru, cînd sosi și Branko, gîfîind.

— Așteptați aici, zise Sokolov.

Îl conduse apoi pe Branko în celulă și, aproape în șoaptă, îi spuse la ureche :

— Este rîndul tău să faci cinste.

Branko, neînțelegînd ce fel de joc misterios este acesta, clipea din ochii-i negri și păși și el pe vîrfuri, să nu facă zgomot.

Ușa celulei era încă deschisă și, cum trecură pragul, Sokolov îi arătă cu mîna :

— Privește...

Nici nu pronunțase bine și Branko exclamă uluit :

— Banda „BUH" și, scărpinîndu-și energic părul ciufulit și negru ca smoala, mai adăugă : O, mama lor de bandiți, acum au sfeclit-o !

— Ce spui, ă ? întrebă mulțumit de sine Sokolov.

— Bre, să-i ia dracu, continuă să se mire Branko. Înseamnă că unul dintre acești bandiți a fost pe aici.

— Așa se pare, fu de acord Sokolov.

— Trebuie să-i descoperim cu orice preț, începu Branko, aprins. Să-l avem în mînă și să-l scăpăm !

— Nu va fi așa de ușor, îl bătu pe umăr Sokolov. Cine știe de cînd este scris.

— Cred că specialiștii de la serviciul tehnic vor reuși să descopere, dacă nu cu exactitate, măcar aproximativ cu cît timp înainte s-a întîmplat.

— Și eu cred la fel.

— N-a fost chiar așa de mult, conchise Branko, uitîndu-se la scrisul de pe perete. Mi se pare chiar că e foarte

recent. Cred că putem afla ce fel de oameni au trecut prin această celulă.

Sokolov își duse degetul la buze, prevenindu-l astfel să vorbească mai încet.

— Aici nu mai avem treabă, zise el. Ne vom gîndi mai tîrziu ce să întreprindem, iar acum să mergem, că ne-așteaptă ăla.

Cînd se întoarseră în camera de lucru, Sokolov îl trimise pe Branko să-l ducă pe ceasornicar în biroul său și, rămînînd singur cu plutonierul, îl rugă să-i scoată pe o foaie de hîrtie numele tuturor celor care fuseseră reținuți și instalați în această celulă în ultima lună.

Și el, ca și Branko, considera că aceasta era singura cale, prin care puteau să-l descopere pe autorul inscripției. N-avea nici o îndoială că numai un membru al faimoasei bande putea să lase acel semn, atît de supărător înfipt în conștiința tuturor organelor de miliție din capitală.

Gîndul că, dacă vor descoperi măcar un singur om din bandă, vor reuși să o facă inofensivă, îi redă buna dispoziție, îl învioră, dar îi anulă în schimb dorința de a se mai ocupa de ceasornicar.

Hotărî să-l interogheze după o procedură prescurtată și de aceea, cum intră în încăpere, îi făcu pe furiș cu ochiul lui Branko, care stătea la biroul lui, și-i zise cu ușoară nepăsare :

— Du-te și culcă-te. Termin repede și mă duc și eu, că acum se luminează de ziuă.

Branko îi făcu semn că înțelesese și părăsi încăperea.

— Ei, Avdjiev, spune pentru ce-ai făcut toată zarva asta ? întrebă cu nepăsare Sokolov. Probabil că pînă la urmă te-ai răzgîndit.

Ceasornicarul, un bărbat solid, la vreo cincizeci de ani, cu fața roșie, se mai potolise, dar comportarea indiferentă a lui Sokolov îl tulbură.

Observînd acest lucru, Sokolov hotărî să lovească în plin. Fără să-l onoreze nici măcar cu o privire, începu să răsfoiască o mapă și-l invită și mai nepăsător :

— Ascult. Sau amînăm iar discuția pentru altă dată?

Ceasornicarul dădu speriat din capul tuns scurt.

— Nu, nu, începu. Nu mai pot să stau aici. Am să mor.

— Depinde numai de tine.

— Spuneți ce trebuie să recunosc ?

— A, așa n-o să ne înțelegem, își strîmbă buzele Sokolov. Dacă m-ai chemat în toiul nopții să cădem la învoială, mai bine să mergem să dormim. Nimeni nu te forțează să vorbești. Știi că povestea cu femeia nu ne interesează. Problema ei o trecem cu vederea, dar nu și pe aceea cu ceasurile ascunse.

Avdjiev stătea nemișcat, privind drept înainte, dar Sokolov nu putea să descifreze nimic în ochii lui strînși și așa de mici. Numai vena excesiv umflată la tîmplă sugera că se gîndește cu încordare.

— Ce se va întîmpla dacă am să recunosc, și ce dacă tac ! șopti el cu gîtul uscat.

Sokolov zîmbi.

— Nu vei rezista, Avdjiev ! Și nu văd de ce trebuie să-ți distrugi sănătatea pentru niște blestemate de ceasuri, pe care și așa nu-ți vom da voie să le vinzi prea ușor.

Avdjiev înghiți în sec, își linse buzele și întrebă :

— Doar ați făcut perchiziție la magazin, nu ?

— Da, dar ceasurile nu sînt acolo.

— Știu, răspunse Avdjiev și, în sfîrșit, își deschise ochii verzui. Vreți să-l mai percheziționați încă o dată ?

— Dacă va fi nevoie.

Avdjiev se uită împrejur, parcă se temea să nu-i asculte cineva.

Sokolov observă și zîmbi din nou.

— Fii liniștit, sîntem singuri, zise el, încurajîndu-l și presimțind că va auzi ceva interesant.

— Mergeți mîine dimineață, sub pretext că veți face o nouă percheziție, începu bîlbîindu-se Avdjiev. Scoateți afară sertarul stîng al biroului și băgați mîna acolo.

— Și ce am să găsesc ? întrebă Sokolov.

— Ceva pe care puteți să-l rețineți liniștit pentru dumneavoastră.

Sokolov lăsă capul în jos din cauza situației penibile în care se afla. Nu pentru prima dată i se propunea mită, dar această lepădătură întrecuse orice limită. Iată de ce făcuse panica aceea teribilă în arest. Voise să le creeze celorlalți impresia că situația lui este de nesuportat, că s-a

hotărît să vorbească, dar în realitate intenționase să rămînă între patru ochi cu el, pentru a-i face ticăloasa propunere.

Sokolov se miră cum de putu să se abțină să nu izbucnească, să nu sară și să nu-l scoată în șuturi pe acest tip dezmățat, să-l trimită înapoi la arest. O dată ce-și învinsese însă prima criză, era inutil să se mai consume. Poate era mai înțelept să arate că primește. Da, așa era mai bine. Făcînd eforturi să-și păstreze sîngele rece, își înălță capul și șopti complice :

— Pentru ce voi primi acest dar ?

— Ca să nu mă mai întrebați nimic !

„Escroc nerușinat", gîndi Sokolov, dar cu voce tare spuse :

— Nu-i mai bine să știu dinainte ce am să găsesc acolo?

— Un teanc de două sute cincizeci de mii de leva.

Sokolov abia reuși să-și ascundă uimirea. Această sumă reprezenta salariul lui pe aproape doi ani. Dar, făcînd o socoteală rapidă, aprecie că probabil această sumă nu reprezintă nimic în comparație cu valoarea ceasurilor ascunse. Asta-l făcu să zică în glumă :

— Nu crezi că scapi prea ușor ?

Avdjiev îl privi pătrunzător. Pe fața lui roșcată străluceau broboane de sudoare. Tăcu o clipă și apoi spuse cu buzele tremurînde :

— Bine, atunci luați și al doilea teanc.

Răsuflarea-i grea însemna probabil că asta-i tot ce putea să propună la această afacere de la miezul nopții.

Sokolov făcu o pauză prelungită, cît să creeze impresia că meditează. Nu luase nici o hotărîre cum să procedeze, dar socoti că era mai bine să lichideze acest incident neplăcut încă de pe acum. Deschise biroul, pentru a pune toate hîrtiile strînse de pe el, și dintr-o dată își aduse aminte de ceva. Se aplecă, și începu să scoată teancuri de bani, pe care și-i îngrămădi în față. Apoi trase sertarul, scoase o batistă bărbătească, înnodată cu un nod cît un pumn, o dezlegă și risipi o grămadă de monede de aur și alte pietre prețioase. Cînd aprecie că era inutil să scoată mai mulți bani, se ridică, cuprinse cu mîinile toată această bogăție și privi spre Avdjiev.

— Știi cîți sînt ?... Nu știi. Nu știu nici eu, nici altcineva. Poate un milion, poate două, n-am cea mai mică idee despre aur și pietre prețioase.

Avdjiev privea nedumerit, neînțelegînd ce erau toate acestea.

— Este suficient să arunc în foc numai cîteva pagini de depoziții și să iau din acești bani cît vreau. Nu va afla nimeni, și nimeni nu se va supăra, deoarece nimeni din cei de la care i-am luat, nu vrea să meargă la închisoare.

În vocea lui Sokolov se simțeau mai mult durere și compătimire decît nervozitate și furie.

— Și știi, Avdjiev, nu-mi este rușine să recunosc că ieri dimineață m-am împrumutat de la un coleg pentru a-mi cumpăra țigări.

Avdjiev deja înțelegea de ce i se organizase acest spectacol. Înțelegea că pierde jocul, că acea carte pe care mizase a fost aruncată în zadar. Asta se vedea din frica descrisă pe fața lui, din tremurul mîinilor, din spasmul ritmic al corpului.

Sokolov începu să adune banii și spuse nepăsător :

— Ai greșit, Avdjiev. Este clar că n-ai înțeles ce timpuri au venit la noi și cu ce fel de oameni ai de-a face. Avdjiev deschise gura, dar Sokolov îl opri cu mîna. Nu vreau să te mai ascult. Nu-i nevoie nici să te justifici, nici să te scuzi. Știi unde te poate duce o încercare de mituire a unui funcționar de stat. Am să trec sub tăcere acest lucru. Îți promit că totul va rămîne între acești patru pereți. Iar în ce privește banii pe care mi-i oferi, sînt ai tăi și nu mă interesează. Mă interesează numai ceasurile și am să-ți dau suficient timp ca să-ți amintești unde le-ai ascuns.

— N-am !..., gemu Avdjiev cu ultimele-i forțe.

— Este vorba numai de acele ceasuri, spuse Sokolov, de parcă nici nu-l auzise, pe care le-ai primit de la două firme elvețiene.

Era necesar să se oprească aici. Își permisese să spună chiar ceva mai mult decît trebuia. Știa foarte bine că informațiile privind contrabanda lui Avdjiev erau modeste. Se presupunea numai că a cumpărat de la două firme elvețiene, pe un preț de nimic, importate fără vamă, ceasurile expuse la ultimul tîrg de mostre de la Plovdiv. Tova-

răşii de la miliţia economică au ajuns la această concluzie în urma descoperirii că Avdjiev vînduse cîteva ceasuri. Tot aşa s-a stabilit că înainte de 9 Septembrie el fusese un timp reprezentantul acestor firme, iar ceasurile vîndute erau de aceeaşi marcă.

Sokolov nu regretă că aruncase ultimele vorbe. Chiar dacă nu era adevărată presupunerea despre căile prin care Avdjiev intrase în posesia ceasurilor, acum se convinse că totuşi ele există. Avdjiev întrebase clar ce se va întîmpla dacă tace, iar încercarea de a cumpăra această tăcere cu bani îl demascase definitiv. Nu mai rămînea nimic altceva decît să aştepte cu răbdare deznodămîntul.

Liniştea apăsătoare ce domnea în încăpere era tulburată numai de respiraţia profundă şi deasă a ceasornicarului. Înţelegînd că totul eşuase, că ultima lui speranţă de a se strecura de aici nevinovat se spulberase, el stătea ca înţepenit pe scaun.

Zgomotul primului tramvai dovedea că noaptea se sfîrşise. Sokolov se ridică.

— Să plecăm, îl invită el. Şi mai gîndeşte-te...

Dar Avdjiev nici nu se clinti din loc. Pentru a-şi ascunde tremurul mîinilor şi le înfipse tare în genunchii mari.

— Bine..., am să spun, şopti pe neaşteptate, aproape implorînd cu buzele-i uscate, dar mă eliberaţi ? Nu mai pot sta aici, şi începu să plîngă în hohote.

Sokolov se lăsă pe scaun şi răsuflă uşurat.

— În sfîrşit, aud o vorbă cuminte, dădu el din cap aprobator atunci cînd Avdjiev tăcu şi-şi îndreptă privirea întrebătoare spre el. Cît priveşte dacă-ţi dăm drumul, nu este în puterea mea să hotărăsc singur. Dar, atîta timp cît nu te-am prins vînzînd ceasuri, ci ni le-ai predat de bună voie, nu cred că vor fi sancţiuni grele.

Sokolov se simţi stingherit că apreciase hotărîrea ceasornicarului de a spune unde-s ceasurile drept o predare de bună voie, dar dorinţa de a auzi cît mai repede ştirea îmbucurătoare îl făcuse să caute cele mai liniştitoare cuvinte. Şi tot din aceleaşi considerente dădu dovadă de o altă viclenie.

— Dacă te simţi obosit, propuse el, te poţi duce să te odihneşti. Vom continua mîine.

— Nu, dădu din mînă Avdjiev. Dacă nu spun acum, mîine să mă puneţi pe frigare şi tot n-am să vorbesc...

Peste o jumătate de oră, cînd se întoarse de la arest, unde-l dusese pe ceasornicar, Sokolov îl găsi pe Branko în cameră. Stînd pe locul celui arestat, îşi freca ochii înroşiţi de nesomn. Se vedea că moţăise aşteptînd sfîrşitul interogatoriului.

— Ştii ce localuri sînt deschise pînă la această oră ? întrebă Sokolov încă de cum intră.

Branko încetă să-şi mai frece ochii şi-şi întoarse capul mirat :

— Nu cumva ai hotărît să faci cinste ?

— Şi încă cum.

— Nu accept la birt.

— Numai acolo este de noi ! exclamă Sokolov. Cîte o tescovină şi o ciorbă de burtă dublă, cu boia, ne dreg de minune.

— Nu-i mai bine să mergem să ne culcăm ? propuse Branko.

— Amînăm dormitul, zîmbi Sokolov. Întîi micul dejun, apoi mergem să adunăm nişte ceasuri şi abia după aceea ne vom culca în camera miliţienilor şi vom dormi pe săturate.

Branko abia acum îşi dădu seama de ce aşteptase pînă-n zori şi sări sprinten.

— A cîntat pînă la urmă ?

— Totul s-a terminat cu bine.

— E, e, ţi s-au adunat cam multe, dădu din cap ameninţător Branko.

— Ce ?

— Să faci cinste, cum ce !

— Bine, hai, bine ! Tescovina va fi dublă, îl bătu Sokolov pe umăr. Şi acuma să mergem.

Branko prevăzuse bine. Afară era totul alb din cauza zăpezii care continua să cadă cu fulgi mari. Pe pomi se formaseră fuioare albe şi gingaşe.

La început Sokolov crezu că descoperirile lui Branko sînt numai nişte presupuneri. În cîteva din vizitele sale la „Pariziana“ el observase de vreo două-trei ori că frumoasa

bufetieră purta discuții intime cu portarul de la „Casa comerțului", cu Lucikov, la care Branko se ducea des pentru diverse informații. Poate că nici asta nu i-ar fi atras atenția, dacă întîmplător nu observa în ultima seară cum Lucikov i-a predat, pe ascuns, o hîrtiuță, pe care ea a băgat-o în buzunarul halatului.

— Ce-i atît de misterios în asta ? obiectă Sokolov. Poate i-a dat niște bani împrumut de exemplu.

— Am spus hîrtiuță, nu bani, îl apostrofă Branko și trase o dușcă din rachiu.

Stînd în fundul birtului încă gol, amîndoi discutau nederanjați de nimeni.

— Fie și hîrtiuță, fu de acord Sokolov. Și totuși nu înțeleg de ce te-ai aprins atîta !

— Tu ai să mă socoți acuma începător, făcu Branko cu ochiul. Ți-am explicat că asta a fost pricina care mi-a dat de gîndit. Am așteptat terminarea orelor de serviciu, am urmărit-o pe bufetieră și m-am convins că ochii nu mă înșelaseră.

Branko tăcu, bău din nou din tescovină, parcă o degusta. Sokolov începu să-și piardă răbdarea.

— Frumoasa s-a dus direct la Lucikov, continuă Branko, înainte să-l fi invitat el.

— Pînă aici nimic interesant, aruncă vorba Sokolov, dar știa că sfîrșitul poveștii nu venise. Poate că-i este amantă.

Branko dădu din cap.

— Da, dar nu-i așa. După zece minute, Dafina, așa o cheamă pe ea, a ieșit cu un alt bărbat și au întins-o undeva.

— Și ce-i cu asta ?

— Chestia asta s-a întîmplat acum două seri, continuă Branko, parcă neobservînd indiferenta remarcă a prietenului său. A treia seară, cînd trebuia să merg pe urmele Contelui, l-am pus pe Spas s-o aibă în vedere pe bufetieră. A ieșit înaintea ei, ca să nu se trădeze că o urmărește și pentru că ea a zăbovit, a hotărît s-o aștepte în apropierea cabinei portarului. Dafina n-a venit, dar Spas a observat că de acolo a ieșit, știi cine ?, Iulia din Plovdiv.

— Nevasta muzicantului ? încruntă sprîncenele Sokolov.

— Exact, repetă Branko. Pe care am prins-o în vila profesorului.

Sokolov începu să-şi frece buzele cu degetul mare.

— Vezi, asta deja este ceva — zise el — la care trebuie să ne gîndim.

— Eu m-am gîndit, făcu cu ochiul Branko.

— Ce ?

— Numărăm pînă la o sută unu.

— Bărbatul a fost acelaşi ?

— După descrierea lui Spas, nu seamănă deloc cu cel pe care l-am văzut eu. De aceea este bine să-i ţinem sub observaţie pe Lucikov şi pe cele două femei. Dacă mai găsim ceva suplimentar, atunci vom hotărî ce facem.

Sokolov tăcu. Nu se trădă cu nimic că vestea îl surprinsese şi îl nedumerise. Branko nu ştia de întîlnirea lui cu Lucikov şi-n îndoiala pe care o exprima acum n-avea nici o urmă de tendenţiozitate. Îşi reaminti repede discuţia cu portarul, comportarea, expresia feţii şi a ochilor. Oare nu se înşelase ? Oare acest om şiret nu-l indusese în eroare cu rîvna lui fără rezerve de a veghea la ordinea casei ? Dar poate că începuse să acţioneze, să strîngă materiale, conform înţelegerii lor. Gîndind la asta se mai linişti. Şi de fapt n-ar pierde nimic dacă Branko şi Spas îşi realizează supravegherea repectivă. Oboseala nu-i permitea să se concentreze şi de aceea ridică din umeri :

— Faceţi ce credeţi de cuvinţă. Las totul pe seama ta şi a lui Spas. Iar acum să mîncăm.

— Parcă ai zis că o să fie dublă, arătă Branko spre paharul gol.

— Mi-am zis că poate uiţi, rîse Sokolov. De acord, dar n-o să ne dea. Ne-am băut raţia.

— Eu am să-l rog să ne mai dea cîte unul.

Branko se duse la bufet şi se întoarse cu două pahare de tescovină.

— Hai, acum să bem în sănătatea Contelui, zise el. Asta-i pentru el, nu-i aşa ? Să povestesc ?

— Dar fără ocolişuri.

— Eu pot să-ţi spun în două cuvinte, dar ştiu că pe urmă ai să mă pui să-ţi povestesc totul de la cap la coadă.

— Dacă va fi nevoie, ai să şi cînţi.

— Cum aș mai vrea să mai cerșesc încă unu, și Branko fixă cu privirea paharul. Era clar că intenționat tărăgăna și incita curiozitatea lui Sokolov.

— Am să-ți dau un kil diseară, se răsti el, însă nu mă mai călca pe nervi.

Branko deveni dintr-o dată serios, se aplecă puțin înainte și spuse încet :

— Contele se pregătește să fugă.

— Unde ?

— Peste granță.

Sokolov se uită instinctiv împrejur.

— Tu parcă te-ai îmbătat.

— Spun adevărul adevărat.

Sokolov se trase înapoi și mîji ochii. Chiar și tescovina pe care o băuse după noaptea istovitoare de nesomn nu-l amețise așa, cît această veste dată de Branko.

— De ce îmi spui tocmai acum ? întrebă el după o pauză mai lungă.

— Crezi că am venit să te trezesc numai pentru ceasornicar ? Abia astăzi am aflat.

Sokolov își mușca buzele. Fața lui brună deveni pămîntie, mușchii îi încremeniseră. Branko auzea păcănitul nervos al pantofilor lui sub masă.

— Nu-i mai bine să terminăm discuția ? întrebă Sokolov, cercetînd birtul, care începu să devină neîncăpător.

— Nu ne bagă nimeni în seamă, îl liniști Branko. Mai ales că eu am să termin în cîteva cuvinte. Contele l-a convins pe escrocul acela de la depozitul de ouă să-l ajute să dispară în străinătate. I-a promis două sute de mii de leva. În această socoteală nu intră aproape cincizeci de mii de leva, pe care Contele cu bună știință i-a azvîrlit, chipurile, că i-a pierdut la joc.

— Cum ai aflat asta ?

— Ăla s-a-nvoit, dar se pare că apoi s-a speriat și a relatat totul omului meu, responsabilul depozitului.

— Interesant de ce l-a trădat ?! se miră Sokolov.

— Treabă de escroc ! răspunse Branko. Îl trădează, după ce aseară, mai precis alaltăieri-seară, pentru că deja este ziuă, a primit un avans de o sută de mii de leva. To-

tuși o să-l cercetăm mai de aproape și vom afla de ce l-a trădat. Aici este ceva necurat.

— Ce l-a sfătuit omul tău ?

— Să fie de acord și să continue să acționeze.

— Și cum o să-l ajute să fugă ?

— În depozit, în momentul de față, se încarcă cîteva sute de lăzi cu ouă pentru export. Înaintea expedierii lor, Contele trebuie să fie închis într-o ladă, pe care ăla ar pune-o, la încărcarea vagonului, deasupra. Dacă nu reușea astfel, ar fi trebuit să-l bage, pe furiș, în vagon și să-l ascundă printre lăzi.

Sokolov zîmbi.

— Cum a putut să-i treacă prin minte o asemenea invenție ? se miră el.

— Bandiți ! îi răspunse Branko. Numai la asta se gîndesc.

Sokolov abia își atinse buzele de pahar și-l și puse pe masă.

— Dacă toate acestea sînt adevărate, începu el, nu-mi pot explica de ce Contele, care a întreprins o asemenea acțiune riscantă, se bagă permanent în ochii noștri cu aranjamentele de jocuri de cărți !

— Ceață ! i-o reteză Branko. Ne sustrage atenția cu jocuri de noroc, și între timp își face în secret socotelile. În ultima vreme caută insistent valută, aur și pietre prețioase.

— Branko, tu mă uimești ! se entuziasmă sincer Sokolov.

Branko nu se simți deloc măgulit.

— Povestea asta, continuă liniștit, cu dolarii și lirele de aur cîștigate în vila din cartierul Kniajevo, despre care a anunțat și tovarășul Măngov, este tot așa, numai vorbe. N-au jucat nici un fel de pocher, ci Contele le-a cumpărat de la secretarul legației.

— De unde ai aceste informații ?

— Eu te întreb pe tine cum te informezi ? răspunse Branko și zîmbi misterios. Important este că informațiile sînt certe.

Sokolov se simţi jenat de lipsa de tact de care dăduse dovadă, dar imediat conchise.

— În cazul acesta trebuie să-i înştiinţezi pe tovarăşii de la securitatea statului.

— Asta-i treaba ta, răspunse cu indiferenţă parcă Branko. Dar fă în aşa fel, ca să-l prindem noi, apoi îl predăm să-şi bată ei capul cu el...

14

O LOVITURĂ puternică zgudui vagonul. Sokolov se trezi speriat şi îşi lipi brusc fruntea de geam. Se făcuse de mult ziuă. Geamul aburit nu-i permitea să vadă bine la ce gară au oprit, dar călătorul care abia intrase în compartiment, îmbrăcat într-o şubă de postav căptuşită cu blană şi cu o căciulă ţuguiată, de blană de oaie, îi aduse la cunoştinţă pe un ton amabil:

— Gara Razdelna. Au ataşat vagonul spre Kardam.

Sokolov făcu semn că a înţeles, se ghemui înfrigurat în colţ şi-şi închise din nou ochii. Dormise mai mult de şase ore, pentru că după gara Plevna nu mai auzise vorbele mohorîte ale tovarăşului de drum. Compartimentul era neluminat şi el nu putu să vadă cu ce fel de oameni călătoreşte. Şi nici nu prea îl interesau. Era atît de obosit, încît prefera să stea liniştit, înfăşurat în palton...

Cînd s-a întors cu Branko de la birt, cei de la informaţii i-au spus să se prezinte imediat la Măngov. Întrebîndu-se de ce atîta agitaţie, întrucît şi aşa urma să se ducă direct la el, Sokolov îl trimise pe Branko la plutonierul de serviciu al arestului, să ia tabelul pe care-l rugase să-l facă; iar el se îndreptă spre camera inspectorului.

Măngov nu era singur. Instalat într-unul din cele două fotolii destul de roase, Arsov, cel mai bun lucrător opera-

tiv din grupa „Crime", fuma o ţigară. Acest tînăr îşi cîştigase numele de specialist în descoperirea, cu o uimitoare îndemînare, îndeosebi a crimelor vechi. Nu o dată declarase că preferă să lucreze în domeniul crimelor înfăptuite mai de mult. Cînd se învechesc puţin, spusese el, şi spiritele se liniştesc, iar criminalul apare singur, mai devreme sau mai tîrziu. Aproape în fiecare săptămînă Arsov se întorcea din diferite colţuri ale ţării, şi de fiecare dată cu noi succese. Sokolov se întrebase de foarte multe ori de ce acest om talentat, care fusese şi doi ani partizan, nu se consacra unui alt domeniu, ci cu o asemenea patimă cutreiera prin oraşe şi sate, biruind atîtea neplăceri şi inconveniente, pentru a-şi atinge scopul urmărit : descoperirea unui criminal care a luat, independent din ce motive, viaţa cuiva. Iată că şi acum fusese chemat în legătură cu uciderea administratorului.

— Vreau să participi şi tu la interogatoriul lui Kiro Cernia, spuse Măngov, în timp ce Sokolov îl salută şi-i întinse colegului său mîna. L-au prins şi chiar acum îl vor aduce. Măcar de-am avea noroc !

Era evident că Măngov este plăcut surescitat şi, probabil, presimţind reuşitul final al anchetei, dorea să existe şi martori la demascarea lui Cernia.

Sokolov n-avea nimic împotrivă, dar, în dorinţa de a-l feri de o bucurie pripită, zise prevenitor :

— Nu uitaţi că jucăm pe presupuneri nemotivate, că aruncăm orbeşte zarurile şi putem da în bară.

Măngov simţi notele-i sceptice din voce şi se grăbi să răspundă :

— Dar nu uita nici tu că-ţi verificăm ipoteza.

— Nu văd motivul acestei discuţii, vorbi zîmbind Arsov. Şi de ce trebuie să vă speriaţi de un eventual insucces. După părerea mea, tovarăşul Sokolov s-a oprit justificat la acest om, deoarece foarte multe probe duc spre el.

— Noi nu discutăm în contradictoriu, spuse conciliant Măngov, ci numai comentăm.

— Ştiţi că uneori îmi cream zeci de ipoteze şi nici una nu-mi reuşea, dar nu deznădăjduiam.

— Treburile dumneavoastră sînt mai altfel, mai complicate, și...

În momentul acela îl introduseră pe Kiro Cernia. Nu părea deloc tulburat, ci salută respectuos și luă poziție de drepți. Fața nerasă îl făcea și mai negru, dar n-avea nimic din mult trîmbițata-i expresie feroce.

Cei trei criminaliști observă panglica de doliu de pe reverul hainei. Asta-i dădu pretext lui Măngov să înceapă interogatoriul de la ea.

— Nu cumva porți doliu după cineva ? întrebă el.

Cernia își coborî afirmativ capul.

— Cine ?

— Mama.

— Unde locuia ?

— În satul meu natal, județul Razgrad.

— Cînd a murit ?

— Acum trei zile.

— Tu ai fost la înmormîntare ?

— Bineînțeles. Azi-dimineață am sosit și imediat m-au adus aici, dar nu știu pentru ce.

Ridurile de pe fața lui Măngov deveniseră mai adînci. Sokolov stătea fără grai, iar Arsov continua să fumeze și să cerceteze cu o privire absentă.

— Vrei să spui că de trei zile n-ai fost la Sofia, nu-i așa ?

— Cum să pot fi în același timp și la Sofia și în județul Razgrad ? se minună Cernia. Pînă acolo este cale de douăsprezece ore.

Măngov își scărpină ceafa zbîrcită, își vîrî degetul arătător sub gulerul scrobit și-l trecu de jur-împrejur, parcă voia să-l lărgească.

— De aceea n-ai apărut la jocul cu Saketo și Bocikata, pe care l-ați organizat miercuri seara ?

— A trebuit să iau primul tren, ca să prind înmormîntarea.

— Dar n-a fost nici administratorul lacului de acumulare, zise Măngov, fără să-și ia ochii de pe Cernia.

— N-avea cum, dacă eu am plecat, răspunse liniștit Cernia. El nu știa unde-l ducem.

Arsov își stinse țigara în scrumieră și se aplecă puțin înainte.

— Într-un cuvînt, spuse repede el, tu miercuri seara ai călătorit.

— Da, se întoarse Cernia spre el și abia acuma pe fața lui apărură urme de nedumerire. Am sosit în sat joi, pe la ora șase seara. Înmormîntarea a fost amînată pentru mîine. Îi privi succesiv pe cei trei și întrebă speriat : De ce, ce s-a întîmplat ?

— Dacă tot ce spui este adevărat, răspunse calm Arsov, n-avem de ce ascunde.

— M-a văzut tot satul, ridică din umeri Cernia. Întrebați pe cine vreți.

— Vom întreba, bineînțeles, dar înainte de asta trebuie să te anunțăm că joi noaptea cineva l-a omorît pe administrator.

— N-aveam cum să fi făcut eu așa ceva, răspunse Cernia cu un uimitor sînge rece, fără chiar să se gîndească.

— Așa reiese, fu de acord Arsov, dar asta nu ne împiedică să mai discutăm puțin. Ia loc acolo. Toată noaptea ai călătorit.

Cernia nu mai aşteptă a doua invitație, se lăsă pe scaun, care scîrțîi sub corpul lui îndesat, și-și încrucișă mîinile pe piciorul stîng.

Arsov privi cercetător spre Sokolov și Măngov, dar ei îi făcură semn să continue singur.

Discuția dintre Arsov și Cernia fu scurtă. Singurul lucru mai deosebit pe care cei trei criminaliști putură să-l afle și care le atrase atenția fu că administratorul s-ar fi întîlnit de două-trei ori cu un țigan din cartierul Koniovița. Din discuțiile surprinse între cei doi, Cernia a rămas cu impresia că era vorba de niște cositor, pe care țiganul voia să-l cumpere de la administrator. Arsov îl obligă să-l descrie mai amănunțit pe acest țigan și, după ce primi un portret verbal destul de complet, propuse să fie eliberat.

Cum ieși Kiro Cernia, Arsov întinse brațele.

— Din toate acestea se vede că alibiul lui este fără cusur, zise. Trebuie să verificăm chiar astăzi și, dacă se constată că este adevărat, mai bine lăsați cercetarea în mîi-

nile noastre. Nu este de specialitatea dumneavoastră şi o să vă chinuiţi.

Măngov nu putea să-şi ascundă dezamăgirea pricinuită de insucces şi, imediat după plecarea lui Arsov, dădu din mînă dispreţuitor :

— O belea mai puţin.

— Şi aşa avem prea multe pe cap, răspunse Sokolov mutîndu-şi scaunul lîngă birou şi ordonînd prin telefon să vină Branko.

— Ceva nou ? întrebă Măngov.

— Ne-a mers bine azi-noapte, îşi frecă ochii Sokolov.

El povesti pe scurt despre rezultatele din interogatoriul lui Avdjiev şi despre inscripţia pe care o descoperiseră în arest.

Măngov abia aştepta ultimele cuvinte, lovi cu palma pe birou şi se ridică bucuros.

— În sfîrşit, în sfîrşit, spunea el întruna şi începu să se plimbe prin cabinet. Apoi se lăsă în fotoliul unde nu de mult stătuse Arsov, îşi trase puţin pantalonii ca să nu-i şifoneze, şi-şi încrucişă picioarele foarte sus. Jartierele se văzură din nou. Vasăzică munca noastră nu a fost în zadar, ştiam eu.

Sokolov simţi iar cum îl străpunse ceva pe dinăuntru şi fără să-şi mai explice de ce, hotărî să treacă sub tăcere deocamdată cel mai important lucru — descoperirile în jurul Contelui. I se părea că se va face prea mult zgomot şi-i va împiedica în mod special pe Branko şi pe Spas. Nici o clipă nu se gîndi să-şi revendice vreun merit pentru succesele lor. Amîndoi lucrau cu multă înflăcărare, dovedeau multă perseverenţă şi perspicacitate şi n-avea dreptul nimeni să-i lipsească de roadele bogate, pe care singuri trebuiau să le culeagă, prinzîndu-l ei înşişi pe Conte.

Intră Branko şi împreună cu el aduse în cabinet un puternic miros de „eau de cologne".

— Puţi ca o învăţătoare de ţară, zise Măngov glumind.

— M-am bărbierit ca să mă trezesc, căci începusem să adorm de-a-n picioarelea.

Sokolov luă foaia de la el, se duse lîngă Măngov şi amîndoi începură să citească în gînd.

După ce verificară numele celor reținuți în celulă în ultimele luni, Măngov bătu cu degetele peste tabel.

— Nici unul dintre ei nu-mi inspiră încredere.

Sokolov înțelese destul de bine ce vrea să spună și începu să citească cu voce tare :

— Doi ceferiști pentru furt din vagoanele de marfă... Ăștia se ocupă cu bursa neagră, iar ăsta este din provincie... Ăștia sînt aduși sub escortă.. Au fost numai cîteva cliente de-ale noastre, dar nici una nu poate fi din bandă.

— Așa este, aprobă Măngov.

— Două zile și două nopți a fost aici și Eva Fridman...

— Las-o, îl întrerupse Măngov. Nici jucătorii de noroc nu intră la socoteală, îi știm foarte bine.

— Există una care este și suspectă, dar nu pot să accept că este și hoață. Alte femei n-au mai fost.

— De ce te-nvîrți numai în jurul femeilor ? se răsti Măngov.

— Nici unul dintre bărbați nu este capabil la asemenea aventuri.

Măngov își aprinse nervos o țigară.

— Hai să ne întoarcem puțin mai înapoi, propuse el, recunoscînd în felul acesta că supozițiile lui Sokolov sînt întemeiate.

— N-are nici un sens, replică Branko. I-am chemat pe tovarășii de la serviciul tehnic și ei au confirmat că inscripția este scrisă de cel mult două săptămîni.

— Dacă este așa, spuse Sokolov, numărul celor reținuți scade aproape la jumătate și în afară de această fată n-avem pe cine suspecta.

— Nu te grăbi cu presupunerile tale, ci hai să-i mai verificăm unul cîte unul, pentru orice eventualitate, insistă pe neașteptate Măngov.

Sokolov era gata să riposteze, dar Măngov șovăi și spuse împăciuitor :

— Lasă să ne mai gîndim și atunci hotărîm ce facem. Tăcu pînă trase un fum din țigară și adăugă : Ești de acord că, dacă există semnul bandei, asta înseamnă că există și omul care l-a scris ?

Concluzia lui Măngov nu suporta obiecțiuni. Și Sokolov își punea o asemenea întrebare, dar nu putea să facă nimic altceva. Ce să propună, cînd nici unul din cei care stătuseră în celulă nu-i trezea nici cea mai mică bănuială, nu-i atrăgea atenția, nu-i dădea cu nimic motive să-l considere că face parte din bandă. Chiar dacă săvîrșeau diferite infracțiuni, cum ar putea cineva să fie membru al unei bande care acționa atît de copilărește și imprudent ?

Măngov se întoarse din nou în spatele biroului și fără nici un pic de dispoziție întrebă cine va face percheziție la ceasornicar.

— Cred că ar fi bine să facă Branko și să chemăm pe cineva de la serviciul economic, răspunse Sokolov. Ei se pricep la ceasuri, cunosc mărcile, știu și prețurile.

— De ce nu te duci tu ? E dreptul tău.

— Eu mi-am terminat treaba și abia mă mai țin pe picioare, recunoscu Sokolov.

Dar nu numai asta era pricina, care îl determina să refuze. Simțea că dacă participă la percheziție îi va fi teribil de greu față de Avdjiev în persoană. El îl silise să recunoască și știa că acum, după ce se liniștise și se gîndise, ceasornicarul nu putea să se mai împace cu slăbiciunea de care dăduse dovadă, că regreta și regretă fapta pe care o făcuse, dar că îl ura și pe el.

Branko nu ripostă. Sokolov luă legătura telefonică cu inspectorul și-i raportă rezultatul interogatoriului, anunțîndu-l de percheziția ce urma. Apoi vorbi și la serviciul economic să trimită un om, semnă o dispoziție ca să fie eliberat temporar Avdjiev și i-o dădu lui Branko.

— Și să fii cu ochii în patru ! îl avertiză el. În asemenea momente oamenii se pot scrînti și sînt gata să facă orice prostie.

— Îl aranjăm noi, făcu Branko cu ochiul și ieși repede.

Telefonul sună și Măngov ridică receptorul.

— Da... eu sînt... stai, stai — și, trăgîndu-și bloc-notesul pe care îl sprijini cu cotul, începu să noteze ceva Din cînd în cînd spunea un scurt „așa“ „așa“ și privea spre Sokolov care moțăia.

— Au telefonat de la biroul „Evidența populației“, spuse Măngov după terminarea convorbirii. I-au descoperit pe cei doi ciobani.

Sokolov tresări, ridicînd capul, fără să priceapă bine cuvintele inspectorului.

— Doar ţi-am spus că şi aici vom reuşi, continuă Măngov. Iată exact cele trei nume-ale oamenilor şi numele satului unde locuiesc, dar, văzînd că Sokolov îl priveşte nedumerit, îl întrebă : Ai auzit ce ţi-am spus ?

Sokolov îşi frecă faţa cu palma şi răspunse vinovat :

— Într-adevăr n-am auzit nimic... Abia mai stau...

Măngov se uită la ceas :

— Mai este timp, spuse el. Du-te în camera de serviciu şi încearcă să dormi pînă la prînz. Am să te trezesc şi vorbim atunci.

Clătinîndu-se, Sokolov ieşi...

Trenul gîfîia prin cîmpul neted şi acoperit de zăpadă groasă. Numai ici-colo, pe răzoare şi pe brazdele adînci, se vedeau benzi negre. Continua să ningă şi să sufle un vînt uşor, care purta ca pe o ceaţă fulgii mărunţi.

Acum Sokolov era singur în compartiment — bărbatul cu şuba şi căciula de oaie coborîse la vreo gară, fără ca el să-l simtă. Privea cîmpia cuprinsă de o linişte albă, fără sfîrşit.

În clipa cînd Măngov îl trezise şi-i comunicase ce transmiseseră cei de la biroul „Evidenţa populaţiei", hotărîră că trebuia să plece imediat. Se bucurase că părăsea temporar capitala, că mai scăpa de tensiunea care nu-i dădea pace nici o clipă. Avea să uite de toate necazurile şi neliniştile slujbei. Şi încă ceva făcea ca inima lui să tresară de bucurie. Această călătorie neaşteptată îi oferea posibilitatea să le vadă pe Vera şi Rosiţa. La asta se gîndise încă din prima clipă. Trenul trecea prin oraşul lui natal şi n-avea motive să nu se abată pînă la ele, măcar şi pentru cîteva ore. Cum or să se bucure de apariţia lui neaşteptată ! Ştia că tînjesc după el, nu numai din scrisorile Verei, ci şi după sentimentele dureroase pe care le trăia el însuşi din cauza despărţirii îndelungate. Cît va mai dura oare ? Cînd vor fi, în sfîrşit, toţi trei, pentru a trăi şi ei fericiţi ? Atunci nu va mai fi atît de copleşit, ele or să-l atragă spre casă, or să-l încălzească cu prezenţa lor, or să-l distragă de la viaţa cotidiană, plină de încordare.

Trenul opri la o gară mică. Exact vizavi de vagonul în care era Sokolov gîfiia o locomotivă veche, din care privea un mașinist plin de funingine.

Sokolov zîmbi, și gîndul i se întoarse din nou la serviciu. Branko se întorsese rădiind de la percheziția din casa lui Avdjiev, dar la apariția sa produse un copios hohot de rîs printre colegi. Era negru ca un coșar. Fusese nevoit să spargă gaura unui horn, unde se aflau zidite ceasurile. În dorința de a descoperi cît mai repede, Branko nu observase că funinginea îi murdărise fața și hainele.

— N-are nici o importanță că seamăn cu un coșar, răspunsese el nepăsător la vorbele de haz. Important este că am găsit ceea ce căutam.

Adevărat, rezultatul merita o asemenea „jertfă". Branko găsise o întreagă avere. Zidite pe fundul hornului, înfășurate fiecare în parte în hîrtie, așezate în două borcane de compot, o sută cincizeci de ceasuri de mînă, bărbătești și de damă, așteptau să le vină rîndul. Toate erau ceasuri de lux, unele din aur masiv, iar altele aveau din aur numai curelele sau lanțurile.

Sokolov nu se mai interesase la ce valoare erau apreciate. Îi dădu posibilitate lui Măngov să se ocupe mai departe de anchetă, iar el se preocupă de pregătirea formalităților în vederea deplasării.

Plecarea lui bruscă îl împiedicase să discute mai amănunțit cu Branko și Spas cum să procedeze cu Contele. Reușise doar să-l avertizeze să tacă și să dea dovadă de prudență la fiecare pas. Întors cu puțin înainte de plecarea lui la gară, Spas îi aminti printre altele că îl întîlnise pe Vancio Florarul. Vancio îl rugase să-i transmită în două cuvinte că-l descoperise pe „omul acela".

Amintindu-și de Olimpia, Sokolov își luă ochii de la fereastră. Absorbit de treburi, o uitase în ultimele zile. Această fată îl atrăgea nu numai cu frumusețea ei. Avea și altceva care îl făcea să se gîndească la ea, dar, ce anume, nici el nu-și putea explica. Voia s-o ajute, fără să știe însă cu ce și pentru ce. Într-adevăr, nu putea să-i atribuie, și nici ea probabil nu pretindea, neprihănirea fecioarei, în ea exista și cinismul femeii de stradă. Uneori admitea că îi lipsește o imagine elementară despre adevărata natură a

lucrurilor, despre complicaţiile vieţii. Dorea să creadă că păstrase măcar dorinţa de a se respecta pe sine însăşi. Cel puţin aşa-i caracterizase fapta, cînd îl lăsase la restaurant.

Îşi reaminti de discuţia cu Branko. Ce voia să spună că o să pună mîna pe ea ca pe o vrăbiuţă golaşă. Cu ce oare îi stîrnise Olimpia bănuielile, ce însemnau cuvintele „nu-i în domeniul nostru... este ceva mai mişto...“ Lui Branko nu-i plăcea să vorbească degeaba. Sigur că văzuse ceva care, nu fără motive, îi stîrnise bănuiala. Ce ar putea fi ?

Dintr-o dată Sokolov se ridică şi începu să se plimbe nervos prin compartimentul gol. O idee i se cuibări profund în conştiinţă şi-l nelinişti serios. „Oare este posibil ?“, se întreba. Dar cu cît îşi încorda memoria, cu cît se chinuia mai mult, nu ajungea la nici un rezultat.

Trenul se opri scîrţiind. Sokolov se uită şi se grăbi să coboare.

Pentru prima dată venea aici, la Gheneral Toşevo, dar în acest jumătate oraş, jumătate sat, se orientă foarte uşor şi găsi repede Direcţia raională MAI. Nu trecu nici o oră şi *gazul* Direcţiei intra în satul pentru care el călătorise de la un capăt la celălalt al ţării. Un sat obişnuit de prin nord — case joase, acoperite cu stuf şi paie de secară, curţi largi, uliţe nepavate. Nu era nici o clădire de doamne-ajută care să-ţi atragă atenţia.

Cu ajutorul lucrătorului operativ din Gheneral Toşevo care-l însoţea, Sokolov se descurcă şi aici repede. Gospodăria în faţa căreia s-au oprit nu se deosebea de celelalte. Numai în fundul imensei curţi era o casă de iernat, lungă şi scundă, aproape de pămînt, care demonstra că gazda era de meserie cioban.

Lătratul întărîtat al celor trei cîini ridică în picioare întreaga casă. Primul apăru un bărbat solid, lat în spate, în jur de patruzeci de ani, purtînd pe umeri o şubă. Imediat după el apărură două fetiţe, o femeie şi un bătrîn care-i suduiau pe cîini.

Dinspre tîrlă apăru cineva, dar amurgul nu permitea să se vadă cine era.

Toţi priveau surprinşi spre cei doi necunoscuţi.

Sokolov salută şi, strîngînd întîi mîna bărbatului, zise firesc :

— Bucuros de oaspeți ?

— Numai de asta să auzim, răspunse bărbatul și întinse brațele. Poftiți. Bine ați venit.

În odaia în care i-au introdus, era insuportabil de cald. Soba, zidită în perete, era încinsă ca un cuptor.

A trebuit să treacă ceva timp pentru a se lăsa liniștea. Copiii au fost trimiși cu forța în cealaltă cameră. Bătrînul a zis numai „bine ați venit" și a ieșit din nou pentru a-i potoli pe cîini, care nu încetau să latre chiar sub geamurile casei. Gazda șopti ceva nevestei și, cum părăsi ea odaia, se adresă oaspeților :

— Nu vă întreb cine sînteți și de ce ați venit, deoarece veți spune singuri. Mai înainte spuneți ce bem ?

El pronunță toate acestea cordial și firesc, arătînd că indiferent ce ar cere, dacă au intrat în casa lui sînt bine veniți.

— Dispunem de foarte puțin timp, răspunse Sokolov. Acuma se-ntunecă...

— Cine se grăbește să nu fi venit, îl întrerupse gazda. Și dacă puteți, plecați, i-ați văzut, arătă el afară, unde încă se auzea lătratul furios al cîinilor. Încercați să ieșiți singuri.

— Într-un cuvînt sîntem arestați, rîse Sokolov.

— Cum vreți, așa, o luați.

— Atunci să ne rezolvăm mai întîi treburile, răspunse împăciuitor Sokolov.

— Voia dumneavoastră, își strînse umerii lați gazda.

Lucrătorul operativ din Gheneral Toșevo, înalt, brunet, cu pometii feței ieșiți, care pînă acuma tăcuse, spuse scurt :

— Tovarășul este de la Sofia, vrea să te întrebe ceva.

— Prin patruzeci și patru ați fost la muncă prin raionul Sofia, începu imediat Sokolov. Este adevărat ?

— Așa a fost, răspunse liniștit gazda.

— A mai fost încă unul cu dumneavoastră.

— Îmi este cumnat.

— De ce v-ați dus tocmai acolo, cînd oamenii din toată țara vin să caute de lucru pe aici ?

Acest amănunt nu avea legătură cu problema care-l interesa pe Sokolov, dar el întrebă ca să nu se grăbească și să-l tulbure pe bărbatul din fața lui.

Gazda se scărpină pe ceafă, se gîndi puţin şi, oarecum jenat, spuse :

— Acum pot să recunosc. Noi nu căutam de lucru, ci am fugit de aici. Ne-am ascuns.

Sokolov îl privi nedumerit, dar bărbatul se grăbi :

— Tocmai ne căsătoriserăm şi ne-au speriat că o să ne mobilizeze. Am plecat chipurile după cîştig, şi de fapt ne-am ascuns să nu ne găsească.

Sokolov zîmbi. Ştia şi alte cazuri asemănătoare, cînd bărbaţii, de teamă să nu-i mobilizeze în armata ţaristă, se ascundeau şi pînă-i căutau să le înmîneze ordinul de încorporare, treceau luni de zile şi se întîmpla să scape.

— Bine aţi făcut, zise el. Dar pe mine altceva mă interesează. V-aţi angajat la Trufcev, nu-i aşa ?

— Mi se pare că aşa se numea.

— Ştiţi ce s-a întîmplat cu el ?

Bărbatul neagă din cap.

— Este în închisoare.

— Se poate, răspunse cu indiferenţă gazda. Avea apucături de ciocoi. Era puţin escroc, spuse el, în româneşte.

— Ce înseamnă asta ? întrebă, neînţelegîndu-l, Sokolov.

— Ceva ca un fel de afacerist, îi explică colegul.

— Nu pentru asta, răspunse Sokolov şi mai adăugă : Este condamnat pentru crimă.

— Bre ! dădu mirat din cap gazda. Chiar să facă aşa ceva ?

— Şi-a ucis nepoţelul Dancio, zise repede Sokolov.

Gazda îl privi fix şi încurcat.

— Pe cine, pe cine ? întrebă el şi-şi încruntă sprîncenele.

— Pe Dancio, băieţelul acela, care mergea cu voi la păscutul oilor.

Gazda rămase cu gura căscată, parcă nu-şi putea mişca nici buzele.

Trecură cîteva clipe de tăcere desăvîrşită.

Îşi scutură brusc capul, parcă vru să-şi revină din înţepenire.

— Cum să-l fi omorît, şopti el, cu o expresie de uimire. Cum să-l omoare, cînd..., dar nu termină.

Sări repede, deschise uşa camerei prin care intraseră şi strigă ceva pe româneşte.

Pînă să se întoarcă, lîngă el stătea în prag un adolescent de talie mijlocie cu părul roşu, ca vîrstă nu mai mult de doisprezece-paisprezece ani.

Sokolov se ridică încet din locul unde stătea. Simţea cum sîngele i se urcă în cap şi-n tîmple.

— Iată-l pe Dancio, şopti bărbatul.

Sokolov parcă nici nu-l auzi. Făcu un pas înainte în faţa băiatului, îşi întinse braţele şi-l strînse la piept.

Bărbatul şi lucrătorul operativ priveau uluiţi. Prin uşa deschisă dădu năvală toată familia, care nu înţelegea ce se întîmplă. Cine este acest necunoscut ? De ce i s-au umplut ochii de lacrimi ?

— Vai, vai, vai, se văita gazda, care părea cel mai speriat dintre toţi şi-şi ţinea cu ambele mîini capul. Vai, ce am făcut..

— Nu-i nimic, nu-i nimic, totul se va aranja, răspunse Sokolov, care-i dădu drumul puţin băiatului, dar continuă să-l ţină de umeri. Îl trase apoi lîngă masă şi-l puse pe un scaun lîngă el. Totul este în ordine.

După cîteva minute de totală zăpăceală, în odaie se instală tăcerea, care fu încălcată de Sokolov.

— Povestiţi-mi acum ce s-a întîmplat. Totul de la un cap la altul.

Dar gazda, evident încă emoţionată, vorbi foarte pe scurt. Ce să povestească ? Treaba a fost foarte simplă. Dancio s-a ataşat de ei şi ei de el. Au devenit prieteni. Cînd au plecat spre locurile lor de baştină i-au dat adresa. Cam după o lună el a sosit în comună.

Ce a făcut, cum a ajuns pînă aici — totuşi este copil — nici acum nu pot spune. Iar el tăcea, numai un singur lucru repeta printre lacrimi : că nu vrea să stea la unchiul lui.

— Şi doar este orfan, l-am lăsat la noi. Atunci n-aveam încă copii. Cine a ştiut că facem aşa o mare nenorocire ?

Sokolov dădea uşor din cap şi cum tăcu gazda, povesti şi el, la rîndul său, pe scurt, ce se-ntîmplase după fuga lui Dancio, străduindu-se să nu dea o amploare tragică întregii poveşti.

Abia acum băiatul începu să plîngă, iar după el femeia. Hohoteau și copiii.

— Hai, hai, începu să-i liniștească Sokolov. În loc să ne bucurăm, începem să plîngem. Dancio trăiește și este sănătos. Restul se va rezolva ușor.

— Îl luați ? întrebară în același timp și bărbatul și femeia.

— Asta hotărăște el. Important este să-l scoatem pe unchiul lui din închisoare.

— Se poate ? clipea prostește femeia.

Sokolov zîmbi la întrebarea ei naivă.

— Dacă n-are nici o vină, de ce să stea acolo — și din nou, în dorința de a-i liniști pe toți, deschise mîinile și zise vesel : Acum putem să ne cinstim.

— În noaptea asta rămîneți aici, spuse bărbatul.

— Nu putem să reținem mașina, spuse șovăitor lucrătorul operativ.

— Dacă trebuie, să plece. Dar dumneavoastră nu plecați nicăieri. Dimineața am să vă duc eu cu sania.

— Bineînțeles că rămînem, dădu din cap Sokolov.

— Tată, se adresă el bătrînului, pune cu Dancio cuțitul pe un miel. Hai, nevastă, mișcă...

15

REFERATUL pe care Măngov îl ținea în fața consfătuirii se bucură de un viu interes. Tăcuți, cei prezenți parcă nu ascultau o problemă de serviciu în legătură cu descoperirea unei crime, ci o povestire captivantă, cu un subiect complicat, cu multiple enigme, și situații surprinzătoare.

Stînd în mijlocul sălii, Sokolov își lăsase capul în jos și urmărea atent tirada artistică a lui Măngov. Era chiar

plăcut impresionat de priceperea inspectorului de a accentua cele mai importante momente și în felul acesta de a prezenta deznodămîntul logic al acestui proces atît de încurcat și construit cu măiestrie împotriva lui Trufcev. N-avea motive să fie nemulțumit de Măngov, că, folosind acest permanent „noi", se scotea în evidență. Referatul îl întocmise el personal, dar îl rugase pe Măngov să-l citească. Îi era penibil să vorbească de succesele sale.

Cînd inspectorul șef citise, în prealabil, raportul, îl întrebase, nu în glumă, dacă uneori n-a scris ceva așa, mai artistic, și printre altele, îi spusese că n-ar fi rău să încerce.

Sokolov tăcuse. Avea rost să mai răscolească acolo unde încă doare, să explice că de fapt asta era slăbiciunea lui încă de pe băncile școlii, să scrie povestiri, că zac în cufăr zeci de povestiri, care n-au văzut lumina zilei, că atracția lui spre literatură nici acuma nu-i dă pace ? Că doar asta a fost cea mai mare dorință a lui și, dacă inima i se strînge dureros în unele momente, asta este numai pentru acest vis nerealizat. Îl înțelegea oare Hristoforov, și chiar dacă-l înțelegea cu ce-l putea ajuta ? Toate încercările de a nu rupe cu viața literară se năruiau. O carte începută stătea cu zilele pe pat, întoarsă la aceeași pagină. Hărțuit de problemele urgente de zi cu zi, el n-avea timp nici să citească, nici să fie la curent cu literatura, nici chiar să meargă la un teatru. Se întreba foarte des unde va ajunge, dacă și în viitor viața lui va decurge tot așa. Era conștient că ceea ce face este folositor, este o cauză nobilă, dar toate erau atît de departe de acele idealuri supreme care îl tulburau adesea. Uneori, în minutele de disperare se autoliniștea, se străduia să creadă că activitatea lui de lucrător operativ îi îmbogățea impresiile și experiența de viață. Fiecare zi ce trecea îi aducea ceva nou, se izbea de tot felul de oameni, i se descopereau chipuri din cele mai pitorești, făcea cunoștință cu destinele diferiților reprezentanți ai societății contemporane.

Într-adevăr, mai devreme sau mai tîrziu, toate acestea ar putea să-i fie de ajutor, dar...

Nu de mult văzuse în vitrinele librăriilor un nou volum de versuri al unui coleg de clasă și brusc simțise o invidie inexplicabilă. Tot recent aflase din ziare că la Sofia

a-a ţinut conferinţa tinerilor scriitori, chiar întîlnise pe unii din cunoscuţii săi şi din nou durerea i se cuibărise în suflet. Ei vorbeau inspiraţi despre intenţiile lor creatoare, iar el nici nu îndrăznise să spună unde lucrează.

Măngov citea ultimele pagini — cum a decurs eliberarea lui Trufcev din închisoare. Sokolov se gîndi la Vera şi la copil. Deznodămîntul brusc al cercetării şi descoperirea lui Dancio l-au împiedicat să-i vadă. Luase băiatul cu el şi îi era imposibil să se abată pe la ai săi. Trecuse pe lîngă oraşul natal noaptea, cînd totul dormea. Dormeau şi ai lui. A observat foarte bine casa din tren, era întuneric. Ce bine ar fi fost să coboare, să se ducă acasă şi încetişor să intre la Vera. Sigur că ea dormea cu Rosiţa. Să se fi aplecat şi să le fi trezit cu cîte un sărut. Cum ar fi sărit, atîrnîndu-se de gîtul lui şi cu strigătele lor de bucurie ar fi ridicat toată casa în picioare. Toate acestea însă eşuaseră şi durerea pricinuită de ratata întîlnire ar fi fost mai puternică, dacă nu era plăcutul sentiment că, după încheierea cu succes a cercetării, un condamnat nevinovat ieşea din închisoare şi întîmpina fericit noul an 1949 în libertate...

Măngov termină de citit şi se aşeză la locul lui, în exclamaţiile aprobatoare ale celor prezenţi.

Apoi luă cuvîntul inspectorul şef, care le făcu cîteva comunicări. La sfîrşit anunţă că fusese prins cel mai periculos delincvent, Pantata. Această ştire veni ca din senin şi în sală se făcu rumoare.

Matei Gugov, recunoscut sub porecla de Pantata, era unul dintre cei mai cunoscuţi spărgători din ţară. El nu se juca cu fleacuri, ci organiza jafuri pe scară mare. Îşi alegea bine obiectivele, le cerceta cu stăruinţă şi dădea lovitura prin surprindere şi cu o asemenea măiestrie, că nu lăsa nici un fel de urmă şi probe materiale care să fie îndreptate împotriva lui. Avea „semnătura" lui, dar nu era suficient pentru a fi arestat. Unii criminalişti mai nepricepuţi şi mai impetuoşi se grăbeau, îl reţineau imediat după înfăptuirea unui furt pe motivul că semăna cu ale lui, dar de fiecare dată sufereau un fiasco. Pantata sau avea un alibi fără cusur, sau nu găseau nimic la el care să poată fi folosit pentru demascarea sa.

„Vitejiile“ lui înainte de 9 Septembrie, cînd fusese în elementul său, erau din cele mai fantastice. Cunoscînd cele mai mici amănunte tehnice și principiile încuietoarelor secrete, pentru el nu era nici o greutate să deschidă seiful cel mai complicat. Pantata nu era spărgător de seifuri. El nu folosea nici un fel de instrumente de tăiat. Niciodată și față de nimeni nu-și trădase „secretul“. Singurul lucru pe care-l afirmase de sute de ori, și la interogatorii, și în fața prietenilor, era că, în clipa în care apărea în fața unei uși sau în fața unui seif, ele se deschideau singure.

Imediat după 9 Septembrie Pantata se lăsase de jafuri și se apucase de montaje — profesia lui de bază. Într-una din depozițiile lui care se afla la dosarul său gros de cîteva degete, declara cu scrisul lui semianalfabet : „Uram burghezia de aceea o prădam. Sînt un proletar și îmi este rușine să fur puterea populară... Voi lucra cinstit ca toți ceilalți oameni...“

Timp de vreo trei-patru ani Pantata se ținuse de cuvînt și lucrase potolit într-o uzină de mașini și tractoare din apropierea Sofiei. Și cînd toți credeau că, în sfîrșit, o pornise pe drumul cel bun, pe neașteptate se făcu iar auzit. Într-o serie de locuri, în capitală și în orașele dimprejur, s-au comis zeci de spargeri, una mai mare ca alta. Și, poate nimeni nu s-ar fi sesizat, dacă nu ar mai fi existat unii dintre vechii criminaliști. Stilul în care erau realizate aceste spargeri i-a făcut să-și amintească de existența lui. Curînd nu mai exista nici o îndoială că spargerile erau opera lui Pantata. Aproape un an întreg, cei mai iscusiți criminaliști depuseseră toate eforturile și toată dibăcia lor pînă ce, în fine, Pantata comisese o greșeală la spargerea locuinței unui inginer și căzuse în capcană. N-a dat nici o explicație, ce l-a determinat să revină la viața lui nelegiuită, și a ascultat cu indiferență pronunțarea sentinței judecătorești. Și poate totul s-ar fi dat uitării, dacă Pantata n-ar fi dovedit că nu degeaba își cîștigase faima pe care o avea. Și aceasta s-a petrecut în timpul cînd îl transportau de la Palatul de Justiție la închisoare, lăsîndu-i pe cei doi milițieni uluiți în fața closetului gol, unde n-au găsit decît lanțul de 30 de kilograme,

cu care era legat. Cum a reușit să evadeze, a rămas un mister pînă în ziua de azi.

După evadare a comis cîteva spargeri mari la Sofia și Plovdiv și din nou a dispărut, ca și cum l-ar fi înghițit pămîntul. Urmărirea lui a durat luni întregi. În toată țara au fost trimise anunțuri cu fotografia lui, dar nici organele de miliție, nici cineva din populație n-au putut să dea de urma lui.

După cercetări fără rezultat, ce au durat un an întreg, toți au rămas cu impresia că a trecut granița și a fugit în străinătate. Această presupunere s-a bazat pe faptul că spargerile de talia și stilul lui Pantata au încetat. Iată de ce, pe bună dreptate, cei prezenți la consfătuirea criminaliștilor primiră cu emoție comunicatul despre arestarea lui.

— Vrem să-l vedem, cerură unii.

Îi susținură și alții, dar nu fu nevoie de prea multă insistență. Hristoforov ridică brațele și, cînd sala se potoli, zise :

— După puțin timp va fi aici. Și fiți liniștiți. De data aceasta nu ne va scăpa.

Abia își termină cuvintele, că de afară se auzi zdrăngănit de fiare, ușa se deschise și doi milițieni aduseră un om slab, de talie mijlocie, în jur de patruzeci de ani. Un lanț greu îi cuprindea glezna piciorului drept și mîna dreaptă. Separat, amîndouă mîinile îi erau prinse, în parte, în cătușe. Ca să poată să meargă apucase cu mîna lanțul și-l susținea ; cu toate acestea, își tîra cu greu piciorul drept. Urcă pe podium și întorcîndu-se spre cei prezenți îi salută făcînd o ușoară plecăciune. Încercă să ridice mîna spre pălăria lui gri, dar cătușele nu-i permiseră.

— Scoteți-i-le, zise Hristoforov.

Înainte însă ca milițianul să facă un pas, Pantata se aplecă o clipă și apoi se ridică.

Cei prezenți au exclamat uimiți. Lanțurile și cătușele stăteau îngrămădite la picioarele lui. El își scoase pălăria și salută iar respectuos. Ochii-i, intrați în fundul capului, surîdeau cu șiretenie și satisfacție.

Fu nevoie ca Hristoforov să facă liniște în sală. Cînd zarva se potoli, el i se adresă lui Pantata :

— Ia loc, Pantata. Acum ești oaspetele nostru.

Pantata se așează pe scaun, ridică capul, îi examină cu ochii săi ironici și șmecheroși pe cei prezenți și, întorcîndu-se spre Hristoforov, zise :

— Dacă este pentru mine, îmi faceți mare cinste.

— Să te vadă și să facă cunoștință cu tine, răspunse Hristoforov. Or să vrea să le povestești cîte ceva. De atîta timp nu ne-am întîlnit.

— O să povestesc, de ce să nu povestesc, se învoi Pantata vesel.

— Să auzim cum te-au prins.

Pantata ripostă imediat, ridicîndu-și amîndouă brațele :

— Să fim înțeleși, tovarăși, zise el, și să ne respectăm reciproc. Pe mine nimeni nu m-a prins, eu singur m-am predat.

— Și lanțurile singur ți le-ai deschis ? strigă cineva.

— Și încă ceva, surîse Pantata fără poză și dinții de aur îi străluciră. Să discutăm serios. Să nu ne jignim și să nu mi se pună întrebări naive.

Toți rîseră, iar cel care pusese întrebarea despre lanțuri își plecă capul încurcat.

Se ridică Măngov.

— Ascultă, Pantata, începu el, cu tine noi sîntem cunoștințe vechi, ne cunoaștem poantele și n-avem de ce s-o întoarcem. Spune-ne cum ai dispărut, unde ai hoinărit și de ce te-ai întors. Cu un cuvînt, vrem să auzim aventurile tale din timpul cît ai lipsit.

— Dar nu este mai îndreptățit să mă întrebați de ce am început să fur și de ce am fugit ? îl întrerupse Pantata.

În sală se făcu liniște.

— Bine, spune și asta, sigur că este interesant, aprobă Măngov.

— Nu știu dacă este interesant, răspunse Pantata, dar mi se pare că este cam trist. Clătină din cap, oftă și continuă cu toată seriozitatea. O să vă spun, că vinovați sînteți un pic și dumneavoastră. Ei, poate nu chiar dumneavoastră, cei de aici — arătă el cu mîna spre sală —, dar

unii ca dumneavoastră, oamenii dumneavoastră. Tăcu, îngîndurat, şi oftă iar. Am cugetat, am cugetat cu mintea mea proastă şi n-am putut să-mi scot din cap gărgăunele ce mi-a intrat, că dumneavoastră sînteţi vinovaţi că eu mi-am reluat vechea meserie.

— Ziceam că n-o s-o sucim şi iată că tu ai întors-o ca la Chilifarevo, îi aruncă Măngov, dar Pantata dădu din mînă dispreţuitor.

— Lasă asta, şefule, zise el. Nu mă obliga să-mi deschid gura, că şi dumneata ai bube în cap.

Faţa lui Măngov se strîmbă într-o grimasă mirată şi se roşi uşor de emoţie.

— Nu te mira, întoarse capul Pantata. Şi dumneata m-ai pus la ţarc de cîteva ori degeaba. Cînd erai la secţia a cincea.

— E adevărat, zise Măngov.

— Şi aveam vreo vină ?

— Nu aveai, dar noi credeam că tu eşti...

— Voi credeaţi, ceilalţi credeau, îl întrerupse Pantata, dar iată fără voie m-aţi împins să fac revizie caselor de bani şi să cotrobăi prin casele oamenilor. Jurasem să renunţ la meserie şi să devin în fine om cumsecade, să mănînc o pîine în tihnă şi să-mi fie somnul liniştit, dar n-a ieşit nimic din asta. M-am apucat de treabă, şi chiar dumneavoastră mi-aţi dat-o. Dumneavoastră aţi garantat pentru mine. Şi se pornise bine. Dacă aţi şti ce era în sufletul meu cînd toţi mă priveau ca pe un om cinstit. De ce să ascund, mi-era drag. Cînd m-au declarat prima dată fruntaş în muncă la o adunare, aproape că am plîns... Mi-am zis, iată-te şi pe tine, Pantato, om în rîndul oamenilor. Ai fi putut, tîmpitule, să fii şi tu ca ei. Pantata oftă. Dar n-a durat mult. Curînd a luat sfîrşit bunul meu trai şi dorinţa de a trăi o viaţă nouă. Cine mă cunoaşte cu adevărat ştie că nu am inimă rea. Din sărăcie şi ură faţă de bogătaşi am început să fur. Altfel, care om sătul şi de treabă ar fi dorit să tresară la orice pas, să fie urmărit ziua şi noaptea ca un cîine turbat, dar; ce să mai vorbim, aşa a fost să fie.

Pantata tăcu, scrută pe cei adunaţi, care stăteau tăcuţi, în aşteptare, şi zise cu oarecare durere :

— Povestea e lungă, dar eu o voi scurta. Aşa cum am spus, renunţasem la *meseria* mea şi lucram în pace, dar n-a fost pentru mult timp. Au început iar istoriile vechi. Acolo a fost comisă o spargere, cine a făcut-o — Pantata, dincolo altă spargere — tot Pantata. Nu trecea o săptămînă ca să nu mă reţină ba la o secţie, ba la alta, iar eu habar n-aveam. Am răbdat cît am răbdat, mi-era ruşine de oamenii cu care lucram şi, pînă la urmă, n-am putut să rabd. Dacă nu te lasă în pace, Pantato, dacă toată viaţa or să te considere hoţ, hoţ să fii, să ştii cel puţin că dacă te acuză, au pentru ce. Şi am început loviturile, pînă au pus mîna pe mine. În ce priveşte evadarea mea, e lucru simplu. Lanţurile erau deschise încă de la închisoare. Am ascultat sentinţa, am văzut că e destul de mare şi atunci am hotărît s-o tulesc. În drum de la tribunal la închisoare, am tot bîţîit şi am rugat pe miliţieni să mă ducă undeva, după treabă mică. Uite, zic, poate chiar în cafeneaua aceasta. Ei au fost de acord, ce erau să facă. De unde să ştie că au de-a face cu Pantata. Sper că nu i-aţi pedepsit, ei n-au nici o vină, mi s-au părut băieţi buni. Am intrat în cafenea, eu m-am strecurat în closet, am dat jos lanţurile şi, prin fereastră, pe-aci ţi-e drumul. Am dat trei-patru lovituri la Sofia şi Plovdiv, ca să am bani şi una-alta de drum, şi după o săptămînă am plecat în România. Acolo am fost de mai multe ori, încă înainte de 9 Septembrie. Vindeam bijuteriile furate şi de aceea în Bulgaria nu găseau niciodată dovezi împotriva mea. În România aveam prieteni buni, din tagma mea, dar acum, cînd m-am dus, n-am mai găsit pe nici unul. Erau vîrîţi în închisori. Şi acolo puterea populară are mînă de fier, nu glumeşte. Înainte vreme existau ciocoi şi bogătaşi, care le făceau de lucru colegilor mei, dar acum e la fel ca la noi — pe cine să jefuieşti ? Pe stat ? Nu, te bate peste degete. Am hoinărit aproape un an şi ceva, dar îmi era şi mai anevoie ca aici. Nu e de glumit să cutreieri în lung şi-n lat, fără paşaport, o ţară străină. M-am săturat, într-o zi am văzut negru în faţa ochilor şi mi-am zis, gata. M-am gîndit ce m-am gîndit şi am hotărît să mă întorc aici. Mi-am făcut socoteala că am de ispăşit cîţiva ani, o să-i fac, iar, dacă muncesc şi dacă apuc şi vreo amnistie, o să ies chiar mai devreme, o să încep să lucrez ca toată

lumea și o să-mi duc mai departe în liniște viața mea de cîine, căci nu mai am timp, îmbătrînesc.

Pantata surîse, își bătu cu degetele pălăria și adăugă :

— Cel mai mult m-au amuzat grănicerii noștri. Grănicerii noștri m-au dibuit imediat. M-a înhățat santinela și m-a dus la post. I-am găsit pe cei liberi jucînd șah, tabinet. Mă priveau ca trăsniți. „Cine ești tu ?", mă întrebă unul dintre ei. „Eu sînt Pantata", îi zic eu. „Mare brînză că ești Pantata", îmi răspunse el. „Nu știu dacă e-mare sau nu, dar dacă telefonați la Sofia și le spuneți că Pantata este la voi, o să vedeți că vor veni cu avion să mă ia." „Vrei să te recomanzi drept o persoană foarte importantă, îmi zice același, pari a fi băiat înfipt." „Că sînt o persoană importantă este adevărat, ai ghicit, îi spun eu, cel puțin o sută de mii de afișe cu fotografia mea au fost împrăștiate în Bulgaria." Cum a auzit, un ofițeraș sări în sus. „Măi, pare-se că nu minte, strigă el, o zbughi afară și numaidecît se întoarse cu un afiș în mînă. Se îngrămădiră toți grănicerii, se uitau cînd la afiș, cînd la mine și dădeau din cap uimiți : „Măi, e adevărat, nu minte. Să-l trimitem înapoi", zice unul, iar eu rîd din toată inima : „De ce să mă legați, măi băieți, îi întreb, dacă m-am predat de bună voie, deci nu voi fugi. Dați-mi acum o țigară bulgărească, că îmi ard plămînii după ea, și dați un telefon la Sofia." Așa au și făcut și, iată-mă, bine sănătos, în fața dumneavoastră.

Sokolov asculta cu interes povestirea sinceră și pe nesimțite descoperi în sinea sa că acest om îi deveni simpatic. În el era ceva pe cît de vicios, pe atît de nobil. Își deschisese sufletul așa de simplu și neprefăcut, că pe prim-plan apăruse omul, cu multiplele sale contradicții. Scurta lui istorisire aducea și a spovedanie, și a angajament că se va îndrepta, și ca reproș față de acei care l-au împins spre viciu, și ca rugăminte să fie înțeles și să i se dea șansa să înceapă o viață nouă, cum o declarase singur. În căința acestui recidivist învechit era ceva înduioșător, ceva care trezea compătimirea și dorința de a-l ajuta. Filozofia lui elementară avea ceva foarte adevărat. „La început furam ca să mă răzbun pe cei bogați, iar apoi — că dacă sînt acuzat, măcar să știu de ce." El nu-și ascundea

vina, dar nici nu voia să fie acuzat de vină fără a fi vinovat. Sau nu era decît confirmarea zicalei că cine știe să fure știe și să mintă ?

Cei prezenți au început să-i pună întrebări lui Pantata, dar Sokolov nu le auzea și nici nu-l interesau, căci erau de natură pur profesională.

Povestirea lui Pantata îi aminti de întîlnirea din dimineața aceea și de convorbirea cu Eva Fridman.

Ancheta făcută pentru a descoperi pe autorul semnului desenat în arest nu dădu nici un rezultat. Nici unul din cei ce trecuseră prin celulă nu aveau nimic comun cu banda „BUH". Rămăsese să fie cercetată Eva Fridman, care stătuse la arest două zile și două nopți. Aceasta urma să fie trimisă la un centru de muncă de reeducare pentru viața destrăbălată pe care o ducea, dar o întîmplare fericită făcu ca ordinul de internare acolo să fie revocat. Se dovedi că Eva Fridman era bolnavă de o boală infecțioasă și, în loc să fie trimisă la reeducare, fu trimisă la spital.

Cînd au introdus-o în biroul lui, era așa de speriată, încît abia păși pragul și începu să plîngă în hohote.

— Vă rog, vă rog foarte mult, nu mă trimiteți la reeducare. O să vă povestesc totul.

Sokolov o privea intrigat. Lacrimile nu-l impresionau. Era obișnuit cu astfel de scene, unele sincere, altele false, dar despre ce mărturisire vorbea Eva ? Nu cumva ea este autorul semnului de membru al bandei ? Neverosimil. Această brunetă frumoasă de douăzeci și unu sau doi de ani, ce semăna cu o franțuzoaică, nu era în stare să se ocupe de altceva, căci se dedicase în întregime amorului profesional, care îi aducea mai multe venituri decît eventualele mici furtișaguri de amatori.

— Viitorul tău depinde de tine, se hotărî să uzeze de un șiretlic Sokolov, și de ceea ce vei mărturisi. Eva își dete peste cap părul negru și drept, ce îi căzuse peste față și privind undeva, deasupra lui, șopti după un oftat greu :

— Știu că tot asta urmăriți, deși nu mi-ați spus-o direct. Să nu credeți că mi-a fost ușor, că nu mă apăsa greu. Dimpotrivă, mă temeam, mă rușinam, cum și acum mi-este rușine să povestesc, dar tot trebuia o dată și o dată să mă descarc de ceea ce mă chinuiește.

Ea tăcu şi Sokolov, deşi încă nu intuia ce poate afla de la ea, aruncă o vorbă :

— De ce astăzi şi tocmai faţă de mine te-ai hotărît să vorbeşti ?

— Nu mai are nici o importanţă faţă de cine o voi face — clătină ea capul. Important este s-o fac acum şi dacă am noroc, dacă mă veţi înţelege, dacă mă veţi crede şi ajuta, voi începe o viaţă nouă.

Încă de la primele ei cuvinte Sokolov înţelese că ceea ce va auzi nu se referă la banda „BUH". Începea un nou roman şi, după cum prevestea începutul, ceva mai diferit decît cele auzite pînă acum.

— Eram nouă fete, continuă Eva Fridman. Toate sub douăzeci de ani. Nu ne cunoşteam între noi. Ne-am văzut prima dată abia în autocar, cînd a pornit. Mai tîrziu am aflat că trei erau de la Varna, una din Plevna şi una din Lom, iar celelalte din Sofia, dar eu nu le întîlnisem pe nici una dintre ele. Două dintre fete erau dame de bar, iar a treia îmi făcea impresia că este elevă... Cum ne adunase, cum ne ademenise, nu mi-am pus întrebarea atunci. Personal, mie mi-a spus că vom vizita un aeroport german la Salonic, unde vom petrece pe cinste. Ei, s-ar putea să avem aventuri amoroase cu piloţii, dar vom avea bani grei şi multe cadouri. Nu eram o sfîntă şi, în loc să mă duc cu unul şi cu altul pe nimica toată, m-am hotărît să încerc. O călătorie pînă la Marea Egee şi o mică aventură cu ofiţeri nemţi mi s-au părut mai atrăgătoare decît să stau în Sofia pe jumătate distrusă de bombardamente.

În acel timp se trăia greu aici, era primăvara anului 1944. Oamenii speriaţi de bombardamente se refugiaseră prin toată ţara. Şi mie îmi era frică, dar nu aveam unde să mă duc. Abia găseam ce să mănînc şi mi se urîse să hoinăresc ca o pisică fără stăpîn prin capitala răvăşită şi depopulată, scufundată în întuneric.

Am sosit la Salonic noaptea. Ne-am dus direct la aeroport, care era destul de departe de oraş. Eu, fiind de origine germană şi cunoscînd bine limba, am înţeles ce ne aşteaptă încă a doua zi, dintr-o discuţie între „madama", după cum o numeam noi pe şefa noastră, şi comandantul

aeroportului. Să spun sincer, nu m-am mirat, dar mi-a fost ciudă că „madama" ne păcălise în modul cel mai josnic. Sînt dispusă să cred că și dacă ne-ar fi spus adevărul la Sofia, tot ne-am fi dus. Oricum. Și așa, în loc de o plimbare temporară, am fost aduse la Salonic ca fete pentru plăceri. Ne-au instalat în barăci din scînduri, fiecare într-o cămăruță separată.

Eva Fridman tăcu, scoase un pachet de țigări și ceru voie să fumeze. Sokolov îi oferi din țigările sale și-și aprinse și el.

— Ce a urmat, cred că vă este clar, continuă ea. Cu voie sau fără voie am început treaba. Trebuia să-i primim pe piloții germani, pe unii înainte de zbor, pe alții după ce se întorceau. După fiecare vizită primeam de la nemți un cupon, în schimbul căruia „madama" ne dădea o mie de leva. Și acesta era un fals. S-a dovedit că teancurile de bancnote de o mie erau de fapt un pol, hitleriștii le tipăreau pentru consumație internă, nu aveau nici o „acoperire", și, după expresia uneia dintre fetele din Varna, puteau să servească pentru alte scopuri.

Pentru prima dată Eva Fridman folosi cuvîntul hitleriști și Sokolov simți că ea pusese intenționat accentul pe acest cuvînt.

— În două săptămîni am ajuns să picăm jos de istovite ce eram — povestea ea. Într-adevăr, ne hrăneau bine, dar să faci față acestor bărbați deveniți animale era mai ceva ca o inchiziție. Primul semnal de alarmă îl dădu fata din Sofia care aducea a elevă. Nici eu nu eram mai bine. Noi două încă nu împlinisem optsprezece ani și, fiind cele mai tinere, cei mai mulți tăbărau pe noi. Poate aș fi suportat și asta dacă n-ar fi fost atitudinea lor față de noi. Aveam impresia că aceste bestii nu ne considerau oameni. Nu-și urmăreau decît plăcerea și asta în modul cel mai grosolan și vulgar, încît îi uram cu fiecare clipă ce trecea. Mi se părea că sîntem niște viețuitoare de experimentat, închise în cuști, cu care fiecare poate să facă ce vrea. M-am plîns lui „madame" și i-am spus că nu mai vreau să „lucrez" și vreau să mă întorc la Sofia, dar ea m-a certat și m-a amenințat. Dacă am venit de bună voie și am fost de acord, nu aveam dreptul să încalc contractul. Despre ce

contract vorbea această codoașă, cînd, înainte nici nu pomenise de așa ceva ? Am urît-o pe această femeie vicleană și crudă și o voi disprețui toată viața.

— Unde se află acum ? nu putu să se stăpînească Sokolov.

— E aici, la Sofia, și sînt sigură că se ocupă în continuare de proxenetism !

— Și ce s-a întîmplat pe urmă ?

— Am hotărît, cu cea mică, să fugim. La o plimbare cu ea pe lîngă aeroport am dat peste niște soldați bulgari dintr-o unitate de artilerie de coastă. Am vorbit cu ei, dar n-am spus cine și ce sîntem. Am mințit că am venit pentru puțin timp și că ne întoarcem la Sofia. La a doua întîlnire mi-am luat inima în dinți și i-am povestit totul unui sublocotenent, un profesor mobilizat. S-a dovedit un om minunat, pe care nu-l voi uita niciodată. L-a cuprins o adevărată furie cînd a aflat în ce situație am ajuns. Ne-a promis pe loc că ne va ajuta. M-a sfătuit chiar să le întreb și pe celelalte fete dacă vor să fugă. Și bine că mi-a dat această sugestie, că altfel am fi plecat numai noi două, iar, după ce am vorbit cu celelalte fete, s-au hotărît și alte două să plece cu noi. Totul a fost pregătit. După trei zile am ieșit iar, în aparență, la plimbare, dar de fapt ne-am dus la postul bulgar și cu un camion militar ne-am întors la Sofia.

Eva Fridman oftă adînc și aprinse altă țigară, trase din ea și, după ce dădu drumul la un nor gros de fum, zise :

— Asta e tot. Primul om care află de această poveste sînteți dumneavoastră. Nu numai că n-am spus-o nimănui, dar nu voiam nici să mi-o amintesc, așa de macabră, de rușinoasă și înjositoare mi se părea. Și, oftînd din nou, încheie : Ce să-i faci, soartă...

Sokolov o asculta rezemat în coate și ținîndu-și obrajii în palme. Povestea acestei femei îl tulbură, dar îl și puse în încurcătură.

Voia să-i spună ceva, dar gîndurile îi deveneau tot mai confuze și nestatornice. Această poveste dezgustătoare i se păru așa de neobișnuită și străină de realitate, încît nu

reuşi să se concentreze. Pînă la urmă, numai ca să rupă tăcerea, se agăţă de ultimul ei cuvînt :

— Ai zis „soartă", vorbi el. Şi nu ştii nimic despre soarta fetelor care au rămas la aeroport şi în general despre soarta întregului grup ?

— Nu, dădu hotărît din cap Eva Fridman. Nici nu le-am întîlnit şi nici n-am auzit ceva despre ele. La această întrebare poate răspunde numai madame Ciokoeva.

Sokolov întinse mîna să noteze numele, dar ridică involuntar capul :

— Cine, cine ?

— Ciokoeva, repetă Eva.

— Unde locuieşte ? întrebă el repede.

— Cred că pe strada „Ţar Simeon", dar acum nu mai ştiu...

— Şi cum arată ? insistă nerăbdător.

Nu numai numele, dar şi portretul descris de Eva corespundea în întregime cu acela al proxenetei de pe strada „Ţar Simeon". Era inutil să se mai îndoiască, nu încăpea îndoială şi nu mai puse nici o altă întrebare. Îngîndurat, îşi propti fruntea în palmă. Iată altă poveste ! Şi îşi aminti cuvintele cu care Măngov şi Hristoforov îl preveniseră, că s-a grăbit să-şi facă o părere despre ea şi că nu era exclus să fi dat dovadă de naivitate. O fi aşa ? Atunci el crezuse fără nici o rezervă că femeia are sistemul nervos distrus şi, în loc s-o trimită la închisoare, a trimis-o la psihiatrie. Ceea ce auzea acum de la Eva Fridman adăuga încă o grea acuzaţie împotriva ei. Reieşea că fusese păcălit, că ea ascunsese o mare parte din faptele sale, că simulase demenţa, ca să scape de pedeapsa meritată. Simţi o durere acută în inimă. Toate acestea nu erau decît rezultatul blîndeţii sale şi al milei pe care o simte, vrînd ca toţi oamenii să fie buni. Nu, nu, Măngov are dreptate cînd spune că face dovadă de prea multă milă, de prea multă încredere. Orice justificare ar fi invocat el, concluzia era aceeaşi — să nu se lase tîrît de sentimente şi sentimentalism, nici o indulgenţă. Lupta cu contravenienţii legilor trebuie dusă cu îndîrjire şi fără a filozofa, după cum zicea Măngov. Şi oare nu era totuşi posibil ca această femeie decăzută să nu fi simulat ? Să-şi fi dat seama de tot răul pe care l-a

făcut, să se fi trezit un strop de conștiință în ea și aceasta s-o fi adus în starea în care se află acum. Surîse ironic. Iar căutarea unei justificări, iar naivitate de puștan ! Era inutil să se mai frămînte. Doar Hristoforov declarase că se vor face noi cercetări și abia apoi vor hotărî ce vor face cu ea. Cel puțin el și cu Măngov să nu admită vreo greșeală.

— Dacă nu puteți să-i găsiți adresa, auzi glasul Evei, o voi găsi eu. Am întîlnit-o prin oraș, continuă și, după o scurtă tăcere, întrebă cu precauțiune : Și acum ce veți face cu mine ?

Sokolov surîse.

— Nimic, răspunse. De ce trebuie să facem ceva ? N-ai tras destule ?

Eva îl privi cu neîncredere. Apoi își acoperi brusc fața cu palmele și începu să plîngă în hohote.

— Nu vreau să merg la reeducare, nu vreau, înțelegeți ? rosti ea printre lacrimi. Acum sînt alta, m-am hotărît..., nu-și termină ea fraza.

Sokolov așteptă să se liniștească și o întrebă prudent :

— Nu mi-ai spus ce ai hotărît ?

— Mi-am găsit un bărbat cu care să mă căsătoresc. De cîteva luni am terminat cu viața mea rușinoasă. Vreau să am căminul meu și familia mea, înțelegeți ?

— Nu-ți pot dori nimic mai bun, deschise larg mîinile Sokolov și un surîs îi întinse obrajii subțiri. Nu mai rămîne decît să aștept să mă inviți la nuntă.

Eva se uită la el bănuitor, ștergîndu-și lacrimile cu palmele.

— Acest bărbat nu trebuie să știe nimic despre trecutul meu, zise ea timid, altfel totul se va nărui.

— Îl poate afla numai de la tine, răspunse Sokolov. Chiar ce mi-ai povestit acum, va rămîne numai între noi.

După vreo zece minute Eva Fridman plecă. Pînă să ajungă la ușă și să treacă pragul, păsise nesigur, ca și cum aștepta în fiecare clipă să fie chemată înapoi. Așa de neverosimil i se păruseră cuvintele lui că este liberă, că poate începe liniștită o viață nouă, să aibă și ea cuibul ei !

Sokolov nu-i mai pusese nici o întrebare. Nu pomenise nimic despre banda „BUH". Era ferm convins că Eva nu are nimic comun cu ea. Se așeză pe scaun cu un oftat de ușurare, ascultînd pașii care se îndepărtau. Zgomotul pro-

vocat de tocurile Evei pe podeaua de lemn a coridorului se auzea din ce în ce mai slab, ca o muzică ciudată i se părea. O muzică triumfătoare, care o însoţea pe această „desfrînată" pocăită, ce se smulsese brusc din coşmarul vieţii vicioase şi pornise fără şovăire pe un drum nou. Astfel de oameni nu se întorc din drum. Umiliţi şi călcaţi în picioare fără milă, nu vor mai permite să-şi mai bată nimeni joc de ei...

Întîlnirea cu Pantata luase sfîrşit. După ce satisfăcuse curiozitatea criminaliştilor acolo, el îşi luă rămas bun de la ei, scoţîndu-şi din nou respectuos pălăria. De data aceasta părăsi sala fără lanţuri şi fără cătuşe. Nu pentru că şi le-ar fi deschis din nou, ci pentru că îi deveniseră de prisos. Nu ar mai fi fugit. Şi Pantata părăsise o lume în care niciodată nu se va mai întoarce.

În loc să meargă la cantină, să ia masa ca de obicei, Sokolov se îndreptă spre cofetăria „Luxor". Luase hotărîrea să o întîlnească pe Olimpia cu orice preţ, înainte de a întreprinde altceva. Vancio Florarul îi comunicase că aproape în fiecare zi pe la amiază o găsea acolo.

Pînă la Anul nou mai erau cîteva zile. Un strat gros de zăpadă acoperea capitala şi deplasarea se făcea greu pe străzile şi trotuarele necurăţate. În pieţe răsăriseră barăci şi tarabe aranjate în grabă. Ţigani în cîrduri strigau şi ofereau sorcove, lumînări şi focuri de artificii. În faţa stivelor de brazi din grădina din faţa halelor se îngrămădeau sute de oameni. Sokolov se gîndi că n-ar fi rău la întoarcere să cumpere şi el un brăduţ. Coniferele erau un lux în oraşul lui natal şi un brad i-ar fi făcut o mare plăcere Rosiţei. Cînd va veni oare clipa acestei întîlniri atît de îndelung aşteptate ?...

Cofetăria „Luxor" era frecventată îndeosebi de fufe şi filfizoni. Acest tineret deşănţat stîrnea pe bună dreptate indignarea societăţii prin comportarea lui indecentă şi prin înfăţişare. Deranja îndeosebi cum se poceau filfizonii cu părul în laţe, cu vestoanele lungi pînă la genunchi, cu umerii largi atîrnînd şi cu pantalonii strîmţi ca nişte burlane.

Nimeni nu ştia cum puteau duce această viaţă parazitară. Afişau fără sfială o atitudine dispreţuitoare faţă de

puterea populară. Nu-i impresionau elanul, întrecerea în muncă a întregului popor. De trei ani, zeci de mii de tineri luau parte cu entuziasm la brigăzile de muncă patriotică, construiau drumuri și baraje, linii ferate și canale, transformau țara, iar acești pierde-vară nici nu-și dădeau seama de decăderea lor. Pe ce contau ei, cum își vedeau viitorul ?

Cînd Sokolov intră în cofetărie, Olimpia stătea într-unul din separeuri cu fața spre ușă și îl observă imediat. O văzu și el și merse fără ezitare spre ea.

Nu era singură. În fața ei stătea o fată destul de frumușică care aruncă o privire fugară către el.

Sokolov se apropie, salută, dar înainte de a se așeza fata necunoscută se ridică, murmură cîteva cuvinte de scuză și plecă.

El se folosi de acest prilej și îi luă locul.

— Și de data asta ne întîlnim întîmplător ? întrebă Olimpia, fără a-și lua de la el ochii mari, surîzători.

Sokolov surîse.

— Dimpotrivă, v-am căutat.

Ochii Olimpiei se măriră și în ei luciră cunoscutele scîntei batjocoritoare.

— Asta și presupuneam, zise ea.

— De aceea ați sfătuit-o pe prietena dumneavoastră să ne lase singuri ?

— Sînteți inteligent.

— Mi-o spuneți pentru a doua oară.

— Deci este adevărat.

— Nu-mi rămîne decît să mă simt flatat.

— Cum doriți, desfăcu brațele. Și cărui fapt îi datorez această cinste ?

— Vă grăbiți prea mult. Dacă vă displace pot să plec.

Fața îi fu cuprinsă de un val de roșeață și ea plecă o clipă capul, dar imediat după aceea ridică ochii spre el.

— Pur și simplu vreau să știu dacă e de bine sau de rău, șopti ea, parcă a scuză. Să mă bucur sau să mă sperii.

— Nu v-am dovedit cu nimic că sînt sperietoare, rîse spontan Sokolov.

— Adevărat, dădu ea din cap. Azi chiar sînteți și mai frumos, și excesiv de elegant.

Sokolov abia își ascunse jena. Într-adevăr, își îmbrăcase costumul nou, fără să știe de ce. Oare pentru întîlnirea cu ea, pe care o aștepta ? Ca să se salveze din situația penibilă, zise repede :

— Voiam să mă scuz pentru convorbirea aceea, cînd v-am jignit cu totul neîntemeiat.

Olimpia clătină capul dezaprobativ.

— Încă de atunci v-am spus că ați greșit.

— Nu, acum știu că am greșit.

Ea îl privi cu neîncredere, cugetă o clipă și întrebă :

— Atunci care este adevărul ?

— O să-l aflu în cîteva zile, răspunse fără s-o scape din privire.

Fața îi era de nepătruns și numai după expresia ochilor înțelese că era neplăcut surprinsă.

— Totuși știți, aproximativ, care va fi rezultatul, zise ea cu efort, și puteți să mă cruțați de încordarea aceasta inutilă.

— Nu, dădu din cap Sokolov, de data aceasta nu vreau să mă grăbesc și să fac o nouă greșeală.

Olimpia își trecu limba peste buzele rujate, clipi din ochi și răspunse resemnată :

— Bine, cum doriți. V-aș spune că vă urăsc, dar și că îmi plăceți ca bărbat. Cu puțin înainte eram gata să mă îndrăgostesc de dumneavoastră... De ce acum mă faceți să vă urăsc ?

— Pentru că nu vreți să-mi întindeți o mînă ca să vă pot ajuta, înainte de a fi prea tîrziu.

Olimpia îl săgetă cu ochii larg deschiși. O roșeață de mînie îi îmbujoră fața.

— Deși sînteți un bun psiholog, ca bărbat dați dovadă de o extraordinară lipsă de tact, zise ea repede. Pot fi orice, dar cerșetoare nu voi fi niciodată. Înțelegeți asta odată !

Sokolov avu impresia că primise o palmă și numai cu prețul unui efort suprem reuși să-și ascundă tulburarea. Această fată atît de tînără îi dovedea, a doua oară, că are reflexe excepționale și un talent de invidiat pentru a întreține o conversație spontană. Îi admiră caracterul și îndîrjirea cu care își apăra mîndria. Îl surprinse din nou

curajul ei. Pe ce se bazează şi oare se bazează pe ceva ? Sau aceste reacţii spontane nu sînt decît rezultatul unei lupte interioare, al unei dedublări psihice, al derutei în care se găseşte şi despre care el îi făcuse o aluzie fără echivoc ?

Învingîndu-şi emoţia, Sokolov zise încet şi cam dezlînat :

— Regret că n-am găsit nici acum un limbaj comun şi nu putem să ajungem la o înţelegere. Să sperăm că o vom face la următoarea întîlnire.

Îi văzu din nou scînteile îndrăzneţe, deja cunoscute, din ochii frumoşi şi puternici.

— Fie această întîlnire la înălţimea demnităţii noastre, a amîndurora, zise ea şi îşi desfăcu iar braţele.

Era rîndul lui Sokolov s-o părăsească. Îşi dădu seama de aceasta şi se ridică.

După ce ieşi din cofetărie, hoinări mult timp pe străzi, încercînd să-şi alunge sentimentul de apăsare şi nemulţumire de pe urma convorbirii cu Olimpia.

I se părea că ea ieşise din nou victorioasă, deşi numai dintr-un duel verbal. Avea impresia că îl provoca conştient şi îl forţa să treacă la acţiune.

Ajuns la această concluzie, se îndreptă spre comandamentul capitalei, de unde voia să facă primul pas spre elucidarea bănuielilor ce se treziseră de mult în el.

16

BRANKO ŞI SPAS veniră în sector la zece minute după sosirea lui Sokolov. Cei trei nu se văzuseră din dimineaţa zilei trecute şi acum se grăbeau să-şi povestească fiecare ce făcuse, înainte de a se împrăştia din nou. De multă vreme Sokolov le acordase celorlalţi

ofițeri operativi din grupa lui Măngov mînă liberă și lucra numai cu Branko și Spas. Inspectorul fusese de acord că pentru primul moment cele mai importante probleme în fața lor erau Contele, Cealăkova și Varadin Lucikov, de care încă nu putea să spună cu certitudine ce rol joacă. Căutarea bandei „BUH", ca o obligație suplimentară, nefiind direct pe profilul lor. Branko aducea astăzi multe știri, dar două dintre ele meritau o atenție deosebită.

Acum cîteva zile Contele cîștigase la barbut o sută douăzeci de mii de leva de la un funcționar al Ministerului Comerțului Exterior. Acest jucător, necunoscut pînă acum, apărea pentru prima dată și hotărîră să verifice mai bine ce fel de om este. Cu această problemă s-a ocupat Branko, dar abia ieri reușise să capete date mai substanțiale. Cînd s-a dus la serviciul de „Cadre" al ministerului, a găsit acolo doi colegi de-ai săi de la Securitatea statului. A aflat astfel că din minister dispăruseră niște documente strict secrete. Branko a părăsit serviciul de „Cadre", dar s-a abătut pe la un prieten, fost partizan cu el, care lucra acolo și de la care aflase că dispăruse planul întregului import-export și că una dintre cele mai importante persoane care aveau acces la el era tocmai „omul nostru", cum l-a denumit el.

Sokolov fluieră de uimire.

— Văd că situația devine din ce în ce mai încurcată.

— Și eu cred la fel, răspunse Branko.

— Nu cumva ai spus ceva despre jocurile de cărți ?

Branko făcu o figură ofensată :

— Ei, asta-i bună, mă crezi nebun...

— Bine, bine, îl întrerupse Sokolov. Și acum ? Ce facem ?

— N-ar fi rău să-l înștiințăm măcar pe inspectorul șef. În minister sînt foarte tulburați și pot plăti oameni nevinovați.

— Nu este exclus, aprobă Sokolov.

Peste puțin timp se înțeleseră ca Branko să continue cercetările, iar Sokolov să-l anunțe pe Hristoforov de coincidența dubioasă între jocul Contelui cu respectivul și dispariția documentelor secrete.

— Dar Cealăkova ? întrebă brusc Branko, amintindu-și de primele discuții, atunci cînd raportase despre ea.

— Ești sigur că a fost ea ?

— Asta-i bună ! se îmbufnă Branko. Am văzut-o cu ochii mei.

— Tu de ce ai fost la hotel-restaurant „Bulgaria" ?

— Am fost după Conte.

— Și nu te-a observat ?

— El a intrat în marele salon, iar eu m-am urcat sus și-l priveam de acolo.

— Interesant, ce au ăștia doi comun ! se miră Sokolov.

— Amîndoi sînt de aceeași teapă, răspunse plin de dispreț Branko. Doar sînt din fosta burghezie.

— Nu cred că-i numai asta, răspunse gînditor Sokolov.

— Ce ne costă să verificăm ! zise Branko.

— Cum ?

— Pur și simplu o chemăm aici și, pe ocolite, o întrebăm de unde se cunoaște cu Contele și așa mai departe.

Sokolov rîse.

— Nu-i așa de ușor, spuse el. Cealăkova nu este ca fetele de stradă. Dar, gîndindu-se puțin, zise ca pentru el : De fapt de ce să nu încercăm. Poate iese ceva...

Telefonul sună și Sokolov răspunse. După ce schimbă cîteva replici scurte, conchise :

— Vin !

Lăsînd receptorul jos, se întoarse spre Branko și spuse:

— Trebuie să plec imediat la comandamentul capitalei.

— Și eu ce fac ? întrebă Spas, care pînă acum tăcuse. Am întîrziat.

— De ce ? întrebă Sokolov gata de plecare.

— Acest Lucikov m-a încurcat de tot. Alerg după una, descopăr alta.

Sokolov îl privi nedumerit.

— Exact așa cum auzi, continuă Spas. Ieri mi-a dat pe mînă un speculant, iar aseară o companie întreagă de cartofori.

— Cei care sînt la arest ? își aminti Sokolov.

— I-am prins la „Casa comerțului", Lucikov i-a trădat.

Sokolov se lăsă din nou greoi pe scaun.

— Ce se mai întîmplă, că nu mai pricep nimic ? ! se miră el.

— Vă spun așa cum este, dădu din umeri Spas.

— Și cred că o să ne dea destul de furcă, explică Sokolov. Cum s-a întîmplat să ia legătura cu tine, cînd, chipurile, îi urmărești în secret !

— El m-a chemat, răspunse Spas, parcă justificîndu-se. M-a văzut la „Pariziana" și a venit la mine. Așa și așa, zice, tovarășe, tocmai era să dau telefon la miliție — și mi-a povestit ce observase și așa mai departe.

Branko fuma și clipea cu un ochi, ridicînd sprînceana celuilalt.

— Aici se întîmplă ceva, se băgă el în vorbă, dînd din cap amenințător, îmi miroase a ceva, dar hai să vedem...

— Nu știu a ce-ți miroase ție, se răsti Sokolov. Voi l-ați suspectat, voi vă ocupați de el. Pe mine lăsați-mă în pace.

— Bine, ne descurcăm noi, dădu din mînă nepăsător Branko, dar nu reuși să-și ascundă scînteile viclene din ochi.

Sokolov știa că, și dacă va încerca să-i convingă, cei doi vor continua singuri și că, dacă Lucikov făcea într-adevăr ceea ce bănuiau ei, mai devreme sau mai tîrziu îl vor prinde. Și se hotărî să nu mai meargă la el.

— În acest moment pentru mine mai important este Contele și nu merită să ne împărțim atenția și forțele, zise Sokolov conciliant. Fiți atenți să nu-l scăpăm.

Branko își privi ceasul.

— Este devreme. Încă doarme, parazitul naibii.

Sokolov rîse din inimă.

— Tu se pare că-i știi exact orele...

— Pînă la ultima secundă, mama lui de burghez. În trecut nici prin minte nu mi-a dat că atunci cînd vom veni la putere vor mai exista oameni, care să nu muncească și să trăiască precum niște regi.

Sokolov zîmbi din nou. Eh, acest Branko, acest Branko ! Numai el era în stare să pronunțe cu asemenea ură cuvîntul burghezie. Pentru el nu exista altul mai jignitor. Cum era reținut, pe un motiv sau altul, o femeie sau un bărbat îmbrăcați mai elegant, Branko imediat îi califica drept burghezi. Făceau o percheziție într-un apartament sau în-

tr-o casă mai luxoasă, spunea că proprietarul e burghez. O apucătură burgheză este şi purtatul pălăriei, zicea el, de aceea nu se despărţea de vestita lui şapcă.

Branko avea o filozofie proprie despre viaţă. Pentru el oamenii se împărţeau numai în două — buni şi răi. Pentru cei buni era gata să facă totul, iar pe cei răi — prin cei răi el îi denumea pe bogaţi şi delincvenţi — îi ura şi-i urmărea fără pic de milă.

Cei trei se pregăteau să plece, dar dintr-o dată Branko îşi ridică mîinile :

— Am uitat încă ceva, zise. Măi, ce gură-cască sînt !

— Nu putem amîna pentru altă dată, că ne grăbim ? continuă Sokolov.

— Păi, se poate, dar trebuie să vă spun doar două vorbe. Contele şi Cealăkova s-au mutat în Salonul roşu.

— Şi ce-i cu asta ? întrebă Sokolov.

— Ascultă acum, mormăi Branko. Acolo, lîngă ei, s-a mai ataşat un burghez.

Sokolov zîmbi şi dădu din cap.

— Cei trei au discutat aproape o oră, parcă pregăteau un complot.

— Dar tu de unde ai înţeles asta ? Ai intrat în Salonul roşu ?

— Păi, dădu din cap aprobator Branko.

— Cum să intri, cine îţi dă drumul înăuntru dacă nu te îmbraci ca lumea ? îl cercetă Sokolov. Atunci de unde ai aflat ce au făcut pe acolo ?

— Chelnerul este omul meu şi mi-a spus totul.

— Mi se pare că tu numai la cimitir n-ai un om de-al tău, îl tachină Sokolov.

— Păi, ce fel de miliţie sînt eu dacă n-am oameni peste tot ?

— Bine, bine. Şi apoi ?

— Omul meu a tras cu urechea cînd vorbeau, dar n-a înţeles nimic.

— Asta nici eu nu mai înţeleg.

— Aşa este. Zice că vorbeau o limbă străină.

— Nu ştie măcar cine este celălalt ?

— Străin. Locuieşte la hotel.

Sokolov rămase pe gînduri. Această știre merita atenție, dar timpul înainta și îl însărcină pe Branko să facă tot posibilul să afle cine este, ce este, de unde a venit și cu ce treburi.

— Numai vezi să nu-ți pui tot hotelul în cap, îl avertiză Sokolov. Nimeni să nu te afle !

— Știu, că este Hotel-restaurant „Bulgaria", și nu han ! răspunse Branko și-și trase șapca pe ochi. Plecăm.

Cincisprezece minute mai tîrziu, Sokolov se grăbea spre Comandamentul capitalei. Cînd ajunse acolo, nu urcă, ci dădu telefon de la informații colegului său, cu care discutase cu două zile în urmă, să coboare imediat. Amîndoi porniră spre arest.

— Totul a mers bine, începu să-i explice colegul.

— N-a fost circumspectă ? întrebă Sokolov.

— La început a dat semne de nervozitate, dar, cum a aflat că este vorba numai pentru fișa de înregistrare, s-a liniștit.

— Cît timp ați ținut-o ?

— Nu mai mult de trei-patru ore. Că doar așa ai spus.

— Suficient, afirmă Sokolov.

— N-am înțeles de ce a fost nevoie de acest joc.

— Vom vedea acum, răspunse cu o notă de neliniște Sokolov.

Se opriseră în fața unei celule. Șeful arestului sosi imediat și o deschise.

De cum intrară înăuntru, Sokolov dădu nemulțumit din cap.

— Și aici lumina este slabă, dar nici nu terminase vorba că plutonierul aprinse felinarul electric. Sokolov i-l trase din mîini și cercul galben-albicios începu să lunece pe peretele zgîriat și destul de murdar.

Abia la al doilea tur pe perete, fasciculul de lumină se opri o secundă sus, numai la două palme de tavan și sări din nou în părți. Mîna lui Sokolov tresări. Numai el reuși să vadă ceea ce căuta.

— N-a ieșit nimic, zise peste cîteva clipe și singur observă că vocea îi era neobișnuit de stinsă.

Voia să plece cît mai repede de aici, să rămînă singur. Își ceru scuze de deranj, își luă repede rămas bun de la coleg, care nu înțelegea de ce fuseseră necesare toate acestea.

Vîntul aspru îi puse în ordine parcă gîndurile. Pe acest timp geros, el păşea cu paltonul desfăcut şi singur nu-şi putea explica dacă se bucura de actuala descoperire. Îi era foarte greu să stabilească dacă aşa era mai bine. Nici o secundă nu simţise satisfacţie pentru deznodămîntul reuşit al ideii venite întîmplător. În momentul de faţă pentru el era mai important să hotărască ce trebuie să facă în viitor. Să aducă la cunoştinţă ceea ce era aproape sigur, sau să mai facă o verificare.

Multă vreme a stat pe trotuar, cu privirea pierdută spre piaţă. Îi era imposibil să ia o hotărîre sau să mediteze la situaţia creată de întorsătura neaşteptată a evenimentelor. Nu se putea spune că era surprins, şi cu toate acestea ceva îl apăsa.

Şovăiala ar mai fi continuat încă dacă cineva nu se lovea de el şi, atras ca de o forţă, se îndreptă spre Secţia întîi de miliţie.

Sokolov nu voia să se mai întoarcă la Direcţie şi de aceea fusese de acord cu propunerea lui Branko să aibă o discuţie cu Cealăkova şi să încerce să ghicească relaţiile ei cu Contele. De la Comandament dădu telefon la serviciul de tratament balneo, unde lucra ea, şi de acolo îl informară că este liberă după gardă şi că probabil este acasă. Cealăkova avea telefon acasă, dar dorea s-o găsească nepregătită şi se îndreptă fără întîrziere spre ea.

Şi acum, cînd urca scările căptuşite cu tuf alb-rozaliu, spre apartamentul Dianei Cealăkova, el recunoscu în sinea sa că hotărîse să facă o nouă verificare la Secţia întîi a miliţiei, condus de o singură dorinţă, să amîne pentru un timp oarecare ceea ce inevitabil trebuie să se întîmple.

Îl întîmpină personal Diana Cealăkova. Îl recunoscu de la prima vedere şi nici nu-şi ascunse mirarea, dar nici nu se arătă tulburată.

Îl invită să intre şi se grăbi să se scuze că o găseşte oarecum în *neglijé*. Era îmbrăcată într-un capot de mătase cu flori mari, amintind de chimonoul japonez.

Holul imens în care îl introduse, după ce-şi lăsase paltonul în antreu, avea mobilierul aranjat cu gust. Sokolov se aşeză comod într-un fotoliu, în faţa căruia era o măsuţă de formă lunguiaţă, acoperită cu cristal. Sub el erau împrăştiate ilustrate.

Cealăkova se așeză în fața lui, își trase poalele capotului și-și încrucișă mîinile.

Ca întotdeauna, Sokolov nu se gîndise din vreme cum să înceapă discuția, bazîndu-se numai pe situația concretă. De cum intrase observase că Cealăkova era ireproșabil pieptănată și fardată, ceea ce îi sugeră că se pregătea să plece undeva.

— Poate că v-am împiedicat să ieșiți ? spuse el, scuzîndu-se.

— Ba deloc, răspunse ea, dar văzînd că Sokolov îi cercetează părul, își ridică mîna și îl netezi cu un gest ușor, adăugînd cu o voce melodică și zîmbind cochet : O adevărată femeie nu trebuie să admită să fie găsită într-o ținută neglijentă.

— Așa este, se învoi Sokolov. Și totuși vă promit că nu vă voi reține cu prezența mea. M-am abătut întîmplător.

Cealăkova îl privi cu neîncredere și răspunse fără sfială :

— Oamenii cu profesia dumneavoastră niciodată și nicăieri nu se duc fără un scop bine stabilit.

— Nu este chiar așa, rîse Sokolov, dar în acest caz vizita mea este cu totul inofensivă.

— Atunci pot să propun cîte o cafea și lichior producție proprie ?

Sokolov șovăi o clipă și ea adăugă :

— Bineînțeles, nu am intenția să vă corup.

El zîmbi iar.

— Dimpotrivă, mă gîndeam să renunț la ceva. Prefer lichiorul, deoarece afară este un frig cumplit.

— Cum doriți, zise ea și se ridică Și așa cafeaua este surogat !

În timp ce ea servea, Sokolov își plimbă privirea prin hol. Pe pereți atîrnau cîteva goblenuri de mărimi diferite. Unul dintre pereți era acoperit de la un cap la altul cu o imensă bibliotecă, dar geamurile nu permiteau să se vadă cărțile. Între hol și camera alăturată era o ramă de glasvand dintr-un lemn închis, sculptat, semănînd cu un altar. O draperie grea, de catifea, separa cealaltă cameră. Pe lîngă fereastra scundă, în stil franțuzesc, era un divan turcesc

acoperit cu perne. Tot holul era acoperit cu un covor persan, iar din tavan atîrna o superbă lustră cu mai multe braţe.

Sokolov zîmbi, imaginîndu-şi ce-ar fi spus Branko dacă ar fi văzut acest confort somptuos. Ce înjurătură ar mai fi mormăit oare împotriva burgheziei ?

Pe o tavă pătrată de argint Cealăkova aduse două pahare de cristal şi o sticlă rotundă, iar culoarea roşie-rubinie a lichiorului reflecta scîntei de foc.

— Permiteţi-mi să-mi satisfac curiozitatea. Cum v-aţi adus aminte de mine ? întrebă Cealăkova, în timp ce dădeau noroc.

Sokolov sorbi o înghiţitură şi răspunse :

— Să vă spun sincer, ieri v-am văzut întîmplător cu Contele la restaurantul „Bulgaria" şi m-am hotărît să vă vizitez.

— Şi evident că vreţi să ştiţi de unde ne cunoaştem şi ce am vorbit, nu-i aşa ? spuse ea pe şleau.

Această francheţe bruscă îl cam încurcă pe Sokolov. Dar el găsi, în aceeaşi clipă, cel mai plauzibil răspuns, care să nu trezească nici o bănuială pentru moment.

— Este firesc ca o asemenea curiozitate să se nască în fiecare om... Dacă consideraţi că prezintă interes şi poate servi ca temă pentru discuţie, aş asculta cu plăcere. Contele este o personalitate cunoscută şi pitorească.

— Ştiind că Georges este un permanent obiectiv al miliţiei, justific curiozitatea dumneavoastră, răspunse cu aceeaşi francheţe Cealăkova. Ne cunoaştem de aproape cincisprezece ani. Pe timpuri era unul dintre bărbaţii din Sofia care atrăgea femeile.

— Şi acum este un bărbat frumos, spuse Sokolov.

— E, da, dar întîlnirea noastră avea un alt caracter, răspunse cu un gest de dispreţ Cealăkova. Şi, dacă doriţi să ştiţi adevărul, voi fi sinceră. Georges nu are nici un fel de dorinţe faţă de mine ca femeie, ci pur şi simplu mi-a propus o afacere cinstită.

Sokolov se miră de sinceritatea ei, dar nu întrebă nimic.

Cealăkova era suficient de perspicace şi continuă şi mai nepăsătoare :

— M-a rugat să-i vînd ceva.

Ea tăcu, iar Sokolov spuse printre altele, ridicînd paharul :

— Poveşti comerciale nu mă interesează, cu toate că mă întreb ce fel de afacere poate fi asta. Pe cuvînt de onoare !

— Am să vă spun şi asta, zîmbi natural Cealăkova.

Sokolov abia acum observă că pungile de sub ochi aproape-i dispăruseră. Într-adevăr a fost o femeie frumoasă, care şi acum cu siguranţă că mai era plăcută.

— Vă amintiţi că, atunci cînd am fost la dumneavoastră, v-am arătat o broşă reprezentînd un submarin cu briliante.

Sokolov dădu din cap şi o privi atent.

— Georges a vrut s-o cumpere.

Pe faţa lui Sokolov trecu un zîmbet de mulţumire abia perceptibil. Imediat pricepu intenţiile Contelui şi se grăbi să întrebe cu prefăcută mirare :

— Aţi spus că această broşă costă cel puţin un sfert de milion. De unde are el atîţia bani ?

— Mi-a propus trei sute de mii.

— Şi ce face cu ea ?

— Asta nu mi-a mai spus, dar eu bănuiesc.

Sokolov o privi întrebător.

— Georges, nu întîmplător este denumit Contele. Este un om foarte bogat. Probabil că a aflat că se va face stabilizarea banilor şi acum se pregăteşte să cumpere obiecte preţioase, care niciodată nu-şi pot pierde valoarea.

— Bine gîndit, spuse cu o naivitate forţată Sokolov. Şi cum aţi încheiat tratativele ?

— L-am refuzat, răspunse Cealăkova cu satisfacţie. Nu sînt mai proastă decît el.

— Şi bine aţi făcut ! aprobă din cap Sokolov şi cu totul inconştient începu să cerceteze goblenurile de pe pereţi. Precis că sînt foarte scumpe, zise el, abătînd discuţia.

— Toate sînt originale şi costă o avere, răspunse Cealăkova. Dar acum abia dacă s-ar găsi cineva care să le aprecieze.

— Tocmai asta am vrut să întreb. De ce nu le oferiţi statului ?

— Asta n-am s-o fac niciodată, clătină din cap Cealăkova. Sau deocamdată nu.

— Dar cînd ? o privi întrebător. Cînd se va schimba această putere populară, nu ?

Cealăkova tresări, dar, observînd faţa lui zîmbitoare, răspunse aproape glumeţ :

— Nu pot să spun că detest puterea comuniştilor, dar n-o iubesc. Dacă încerc sentimente de ostilitate faţă de regimul de azi este din cauza unor persoane, care cu comportamentul lor uneori îi silesc pe oameni să vă urască.

Apăsă pe ultimele cuvinte şi îl forţă pe Sokolov să întrebe vesel :

— Mă număr şi eu printre aceia ?

— Cei prezenţi întotdeauna fac excepţie. Dar în mod special faţă de dumneavoastră mă comport cu respect.

— Atunci să profit de bunăvoinţa dumneavoastră şi să-mi satisfac încă puţin curiozitatea.

— Dacă am început să vorbim, n-am nimic împotrivă, spuse Cealăkova şi umplu din nou paharele.

— Cu dumneavoastră mai era un bărbat, şi nu cred eu că aţi discutat tîrguielile în prezenţa lui.

— Sînteţi isteţ, clipi ea din ochi. Discuţia despre broşă am purtat-o în restaurant, înainte de a ne muta în Salonul roşu şi înainte de venirea acestui om.

Cealăkova spunea adevărul şi Sokolov se bucură că merge pe firul cel bun.

— Nu l-am mai văzut altă dată, spuse parcă din întîmplare, de aceea...

— Un oarecare englez, cunoştinţă veche a lui Georges. Fost membru al Comisiei de control internaţional la noi, iar acum diplomat.

Sokolov dădu din mînă şi ridicînd paharul îl bău dintr-o dată.

— Am rămas prea mult şi nu trebuie să abuzez de ospitalitatea dumneavoastră, zise, ridicîndu-se.

Abia în antreul de la intrare Cealăkova zise privindu-l pătrunzător :

— Şi totuşi n-am înţeles care vor fi urmările acestei vizite ?

— Fiţi liniştită, dădu din cap Sokolov. Credeţi-mă, nu voi permite să vă stricaţi frumoasa părere despre mine.

Suficient este numai să nu începeți din nou viața din trecut. Aveți toate condițiile și posibilitățile să începeți să trăiți într-un mod nou. Încercați și veți vedea că nu v-am sfătuit rău. În caz contrar veți ajunge la o catastrofă...

Trecuse de mult ora prînzului, cînd Sokolov ajunse la birou. Pe bancă, în coridor, în fața camerei lucrătorilor operativi, stăteau abătuți patru bărbați. Înainte să-i fi întrebat ce fac aici, îl recunoscu pe vecinul său, nea Vlado.

Cizmarul îl văzu și el și-și lăsă capul în jos, rușinat.

— Nea Vlado, ce cauți aici ? întrebă surprins Sokolov, dar, înainte să fi primit răspunsul, spuse : Ia vino cu mine, și-l introduse în biroul său.

Cizmarul era în haine de lucru, peste care își pusese pallonul, și Sokolov își dădu seama că îl ridicaseră direct de la cizmărie.

— Spune ce s-a întîmplat ? întrebă nerăbdător Sokolov, înainte de a-și fi ocupat locul la birou.

Nea Vlado deschise gura și cuvintele i se lipiră de buze. Își frecă barba crescută cu mîna, smiorcăi și începu să clipească vinovat.

— Nu cumva ai jucat pe bani ? îl întrebă și mai insistent Sokolov.

Cizmarul înghiți în sec și, cu voce răgușită, vorbi bîlbîindu-se :

— N-am știut că dumneavoastră, adică... lucrați aici, tovarășe Sokolov.

— Acum știi, îl întrerupse Sokolov. Te întreb din nou ce faci aici ?

— Noi numai, uite așa, în glumă.

— Ați jucat ? !

Nea Vlado dădu tăcut din cap.

— Oh, ce-ai făcut ! oftă cu durere Sokolov și-și frecă fruntea.

— Dar noi, pentru prima dată, pentru băutură.

De multă vreme Sokolov nu-și pierduse controlul nervilor, dar acum nici el nu înțelese ce îl determină să izbucnească. Lovi puternic cu palma în birou și se ridică.

— Cum de nu-ți este rușine ! țipă el. Cum este posibil asta ! N-ai conștiință ?

Speriat de propriul său urlet, Sokolov se lăsă pe scaun şi-şi prinse capul cu ambele mîini.

Cizmarul îşi ridică ochii spre el, dar nu spuse nimic.

— Vine Anul nou, începu el încet, cu voce ştearsă. În loc să te gîndeşti să le faci o bucurie copiilor şi nevestei, tu te ţii de beţii, iar acum, pe deasupra, şi de jocuri pe bani.

— Dar noi, numai uite aşa..., începu din nou cu bîlbîieli cizmarul, dar Sokolov nu-i permise să-şi termine vorba.

— Dacă aţi jucat, înseamnă că veţi intra la arest, iar de acolo la închisoare. Ce vor face cei de-acasă fără tine ?

Cizmarul rămase tăcut, parcă depunea eforturi să-i priceapă cuvintele.

— Spune-mi ce să-i spun tovarăşei Nonceva şi copiilor cînd am să ajung acasă ?

Fără să mai aştepte răspuns, se ridică, se duse pînă la uşa care ducea spre camera lucrătorilor operativi, strigă pe cineva de acolo şi se întoarse din nou la locul lui.

Intră Branko, îmbrăcat cu palton şi cu o pălărie în mînă.

— Unde i-ai prins ? întrebă sever Sokolov, înainte să fi închis uşa.

— În cizmărie, răspunse Branko. Cu totul întîmplător.

— Au mai jucat şi altă dată ?

— Nu i-am interogat cum trebuie, dar ei susţin că este pentru prima dată.

— Ce jucau ?

— Barbut.

— Ăia cine mai sînt ?

— Tot de teapa lui, arătă el cu capul spre cizmar, meşteşugari.

— Cu cît au participat ?

— Pe masă am prins în total zece mii de leva, dar mai aveau şi ei.

Sokolov se sculă şi începu să se plimbe nervos. Branko îl urmărea tăcut, fără să înţeleagă de ce şeful lui este atît de furios.

Şi, parcă pentru a-l linişti, spuse cu dispreţ :

— Porumbei. S-au apucat cît să-şi aducă necazul pe cap.

Sokolov se opri şi, întorcîndu-se, întrebă ceva mai blînd :

— Aţi făcut proces-verbal ?

— Încă nu.

— Inspectorul este aici ? Şi în general ştie despre caz ?

— Noi abia am sosit.

Sokolov privea gînditor într-un punct. Trecu destul timp pînă să vorbească din nou.

— Nea Vlado este vecinul meu — arătă el spre cizmarul ce înlemnise pe scaun. Are trei fetiţe şi o soţie minunată, care în fiecare seară îl aşteaptă cu inimile strînse. În loc să trăiască vesele şi fericite, ele se topesc ca lumînările de chinuri şi lipsuri. Sokolov tăcu şi continuă cu o voce dureroasă şi dojenitoare : Toţi vecinii spun că are mîini de aur, dar nu-şi înhamă mîinile şi nu munceşte bărbăteşte, ci se dedă beţiei şi..., nu-şi termină fraza.

În încăpere trona o linişte apăsătoare. Sokolov îşi freca fruntea, cizmarul continua să stea cu capul plecat, frecîndu-şi şapca, iar Branko îşi muta privirea compătimitoare cînd spre el, cînd spre Sokolov.

— Tovarăşe şef..., începu el, dar Sokolov parcă nici nu-l auzi.

— Nea Vlado, de ce taci ? întrebă el supărat. Hai, spune ceva ! Spune ce să mă fac cu tine ? Cum să te trimit în arest ?

În loc de răspuns cizmarul lăsă capul şi mai jos.

— Nu pot să fac asta, înţelegi ? strigă Sokolov. Nu pot ! Şi nu pentru tine, ci pentru copii şi pentru tovarăşa Nonceva. Asta i-ar distruge definitiv...

După o nouă şi prelungită pauză, în care timp schimbă cîteva priviri cu Branko, începu să vorbească puţin mai calm :

— Nu pot ascunde, mă ruşinez pentru tine, că eşti mai vîrstnic decît mine şi trebuie să-ţi dau eu poveţe. Am să-ţi dau drumul să pleci, cu toate că asta mă va costa scump. Dar, orice mi s-ar întîmpla, voi şti măcar că am făcut un bine familiei tale şi copiilor.

Abia acum cizmarul se mişcă.

— Dar eu niciodată..., şopti nesigur, dar Sokolov bătu în birou.

— Nu vreau jurăminte ! M-am săturat de promisiuni goale. Jură în fața copiilor tăi.

Sokolov se întoarse spre Branko :

— Dă-le drumul să plece !

Cînd Branko se întoarse, îl găsi pe Sokolov în picioare, lîngă geam. Se apropie de el și-i spuse complice :

— Așa a ieșit mai bine.

După o scurtă pauză Sokolov șopti ca pentru el :

— Numai să nu afle Măngov.

— Am să mă explic eu cu el, răspunse Branko și-și scoase cutia de țigări.

Aprinseră amîndoi, dar Sokolov își ațintì din nou privirea spre fereastră.

— Oare se va îndrepta ? întrebă abia auzit.

— Omului de înțeles îi trebuie puține cuvinte.

— Într-adevăr, uneori omului îi trebuie foarte puțin pentru a se trezi.

— Ochii îi erau înlăcrimați, iar lacrima de bărbat este mai puternică decît orice cuvinte, răspunse Branko. Cred că am reușit.

Sokolov dădu doar din cap.

17

CU CÎT MAI repede sosea noaptea, cu atît ninsoarea se înteța și străzile deveneau pustii. Forfota sărbătorească ce-i cuprinsese pe toți oamenii, care pînă nu de mult se îngrămădeau în jurul tarabelor, prin magazine și se grăbeau zoriți care-ncotro, se domolea treptat. Iar zăpada continua să se depună cu fulgi mari.

Stînd în camera de serviciu, Sokolov privea absent afară. Totul îi era indiferent. Chiar dacă durerea lui ini-

țială slăbise și nu dorea să-și mai amintească de ea, gîndul i se întorcea involuntar tot acolo.

Puțin înainte de ora prînzului, cînd tocmai se întorsese bucuros cu un brăduț în mînă, îl chemaseră la cabinetul inspectorului șef. În afară de Hristoforov, mai erau acolo încă doi cetățeni. Unul, stînd lîngă birou, părea de anii lui, numai că era mai scund și purta ochelari. Celălalt era un bărbat tînăr și cine știe de ce lui Sokolov i se păru că este rus. Poate din cauza părului blond, tuns scurt și a ochilor albaștri.

La numai o clipă după intrarea lui Sokolov veni gîfiind și Măngov.

— Sokolov, începu imediat Hristoforov tovarășii sînt de la Securitatea statului și vor să audă toată istoria în legătură cu Contele.

— Dumneavoastră știți totul, răspunse plictisit Sokolov. Nu există nici o noutate și nici o schimbare a situației.

— Cu toate acestea, spuse cel care stătea rezemat de biroul inspectorului șef, dumneavoastră ați condus investigațiile și este mai bine să auzim amănuntele de la dumneavoastră.

Sokolov povesti succint ceea ce făcuseră în cazul Contelui, străduindu-se să nu omită nimic. În tot timpul povestirii accentuase foarte clar că merite pentru această descoperire aveau în primul rînd Branko și Spas, care dăduseră dovadă de inteligență și perspicacitate.

După ce-și termină expunerea, bărbatul cu ochelari zise din nou ceva, din care Sokolov subînțelese că era un fel de șef.

— Ce vă face să credeți că Contele achiziționează obiecte de valoare pentru a le duce în străinătate ?

— Chiar dacă nu se pregătește să le ducă undeva, un singur lucru este cert — se grăbește să transforme milioanele în valori, altfel mîine nu vor reprezenta altceva decît un teanc de hîrtii. Iar că va fugi peste graniță, de asta vă veți convinge peste cîteva zile.

— Dumneavoastră, colega, ne-ați înțeles greșit — începu cel cu ochi albaștri, care prinsese în vocea lui Sokolov o notă de iritare. Noi nu vă arătăm neîncredere, ci dorim să clarificăm unele momente.

Sokolov se întoarse spre el. Acest tînăr bărbat, cu ochi albaştri şi zîmbitori, îi devenise simpatic încă de la prima vedere.

— Ştim deja ziua plecării şi numărul vagonului, răspunse ceva mai calm Sokolov. Astăzi intenţionam să raportăm planul definitiv pentru prinderea lui.

— Aveţi informaţii exacte despre ce se pregăteşte să scoată ?

Sokolov dădu categoric din cap.

— Asta este imposibil să stabilim. El umblă continuu de colo pînă colo prin Sofia şi cumpără orice bijuterie îi cade în mînă. Alaltăieri Lucikov i-a spus lui Spas că a făcut legătura Contelui cu un oarecare bijutier armean, de la care a vrut să cumpere ceva.

— Este acelaşi Lucikov despre care v-am vorbit acum cîteva clipe şi despre care avem informaţii că ascunde undeva, prin „Casa comerţului", obiecte, arhive şi documente lăsate de hitlerişti, lămuri Hristoforov.

— Interesant, ridică sprîncenele cel cu ochi albaştri, de unde se cunosc şi ce pot avea comun între ei ?

— Amîndoi sînt escroci, vorbi Măngov.

— Şi nu numai asta, cred, intră repede în vorbă Sokolov. Descoperirea pe care am făcut-o în jurul conduitei lui şi mai ales ultimul semnal în legătură cu arhiva pe care a ascuns-o sînt lucruri destul de neclare. Nu este exclus ca legăturile dintre Lucikov şi Conte să fie mai vechi şi să aibă un alt caracter.

Într-o clipă tăcerea îi cuprinse pe toţi. Depunînd eforturi să se concentreze, cel cu ochi albaştri îşi îngropase degetele în părul blond. Colegul lui îşi dăduse ochelarii jos şi, îndepărtîndu-i, privea prin ei cu ochii aproape strînşi. Măngov bătea cu piciorul în covor, dar nici acest zgomot nu tulbura liniştea. Hristoforov îşi pironise privirea în ceasul mare de pe peretele de vizavi. Cu capul lăsat în jos, Sokolov simţea căldura care-i pulsa prin corp şi care îl cuprinse brusc. Abia acum îşi dădu seama că bănuielile, expuse de el aici puteau fi adevărate şi toate acestea îi produseră o durere fizică. Se considera vinovat pentru această descoperire atît de tîrzie. Simţea o jenă apăsătoare pentru atitudinea sa naivă şi neglijentă faţă de acti-

vitatea Contelui și a lui Lucikov. Privi instinctiv împrejur să vadă dacă și ceilalți împărtășesc jena lui, dar cu toții stăteau în pozițiile lor inițiale, îngînduraţi și concentraţi.

Primul vorbi Hristoforov :

— Nu este oare prea pripit și periculos să acceptăm o asemenea variantă ? întrebă el. Nu vom greși oare dacă mizăm pe un joc de o asemenea amploare ?

— Și încă ceva, spuse abia auzit cel cu ochi albaștri. Să acceptăm că propunerea tovarășului Sokolov are o justificare logică. Dar în cazul acesta tot logic ar urma să ne întrebăm de ce Lucikov l-a trădat pe Conte ?

Sokolov, care răsuflase ușurat că scăpase de gîndurile plictisitoare ce-l cuprinseseră în căutarea justificărilor pentru propria sa conștiință, reacționă surprinzător chiar pentru sine :

— Probabil că asta este o mișcare conștient gîndită ! răspunse el imediat și simți că buna dispoziție îi revine. Își redobîndea și imaginația. Bănuielile și presupunerile de moment, ce apăreau vag în conștiința lui, se definitivară brusc, căpătară contur și se grăbi să le împărtășească. Să ne imaginăm următorul tablou : Lucikov și Contele au relații de mult și continuă să le întrețină în secret. Pe ce bază sînt stabilite aceste relații vom vedea ulterior, dar, dacă ele sînt cu caracter politic, amîndoi vor încerca să ne abată atenția în altă direcție. Contele, deja ne-am convins de asta, ne induce în eroare cu jocurile de hazard, iar Lucikov vrea să ne cîștige încrederea și din cînd în cînd ne transmite unele informații care ne interesează.

— Dar parcă îl bănuiți de proxenetism ! replică Măngov.

— Și nu fără temei, dar și asta este sau pentru camuflaj, sau ca să ne inducă în eroare.

— Indiferent ce este, nu poate să nu știe că, dacă este prins, va intra la închisoare, continuă să insiste Măngov.

— Este convins că nu putem să-i descoperim jocul și, într-adevăr, este și greu să-l demascăm și să-l tragem la răspundere, deoarece nu permite contacte între perechi la locuința lui decît pentru a le face cunoștință. În ce privește trădarea Contelui, nu ne-a dezvăluit nimic nou, dar cu asta ne întărește încrederea față de el. Dacă amîndoi participă într-o acțiune politică necunoscută de noi, atunci

jocul lui devine și mai periculos. Este înștiințat despre apropiata fugă a Contelui și se grăbește să ne îndrepte atenția spre el, pentru a se camufla și mai bine.

— Sokolov, nu ți se pare că explicația ta este cam încîlcită și greu de asimilat ? îl întrerupse Hristoforov.

— În două vorbe — ridică mîna Sokolov — Contele și Lucikov îndeplinesc o muncă comună, slujesc aceiași stăpîni, dar acum se despart. Contele este constrîns să fugă peste granită și sînt siguri că va reuși. Lucikov rămîne aici și continuă să îndeplinească singur sarcinile pe care le primește. În această situație are tot interesul să ne semnaleze cum Contele caută să cumpere aur. Dar numai atît. Același lucru a spus și Diana Cealăkova. Cum vom afla mîine că a fugit Contele, Lucikov se va ridica în ochii noștri pentru vigilența manifestată și ne va cîștiga încrederea. Dublu este și jocul cu femeile pe care le adună în jurul lui. Pe noi ne va informa despre cei de care nu are nevoie, iar el va lucra numai cu acelea pe care le-a recrutat personal, în care crede orbește și care nu au nici un interes să-l trădeze.

— Și dacă totuși îl prindem ? întrebă Măngov.

— Se va justifica foarte ușor, afirmînd că face asta pentru a ne ajuta pe noi.

— Toate acestea sînt posibile, replică din nou Hristoforov. Dar, s-o ia dracu' de treabă, de ce mai are nevoie de femei ? Este oare atît de prost, încît să nu înțeleagă că-și complică situația ?

— Mă întreb și eu acum, răspunse gînditor Sokolov. Poate aviditatea de bani !

— Exclus. Singur spui că slujește pe cineva. Crezi că nu este recompensat și că i se vor permite samavolniciile ?

Sokolov își întîrzie răspunsul. Își frecă fruntea și șopti șovăitor :

— Tovarășe Hristoforov, mă obligați să dau frîu raționamentelor mele, cu care aș putea să greșesc, dar iată o explicație : Din informațiile sumare despre trecutul lui Lucikov am stabilit că proxenetismul este o veche ocupație a sa. Știm cu toții că acești oameni sînt ca și morfinomanii. Nimic nu este în stare să-i vindece.

— Asta așa este, dar de ce tocmai acum și-a reînceput activitatea ?

— Patologic îmbinat cu aviditate ! Lucikov nu este Contele. Deși este abil și viclean, totuși este un om cu mentalitate de fost chelner și aventurier. Dacă și el se pregătește să-și urmeze partenerul, ce-l împiedică să tindă să strîngă capital ?

Cel cu ochi albaștri și colegul lui, care pînă acum urmăriseră tăcuți discuția, schimbară cîte o privire și primul vorbi cel cu ochelari :

— Tot ce s-a spus aici este extraordinar de interesant și important, zise, și ne vom mai întoarce la ele mai tîrziu. Acum am să vă rog să ne explicați de ce credeți că documentele dispărute de la Ministerul Comerțului Exterior au ajuns la Conte ?

— Dacă Contele va fugi în străinătate, este firesc să manifeste interes față de asemenea materiale. Pentru cei la care se duce sînt mai prețioase informațiile pe care le va furniza decît aurul pe care-l are. Această idee nu ne-a venit chiar așa, întîmplător. Noi cunoaștem psihologia cartoforilor. Două zile înainte de dispariția documentelor, acest funcționar care a lucrat la ele a pierdut în favoarea Contelui o sută douăzeci de mii de leva la cărți. Nu este oare posibil să-și fi redobîndit acești bani contra documentelor ? Contele este capabil și gata să dea de două ori mai mult pentru ele. Îi vor folosi ca viză de intrare în Occident.

— Știți ceva mai mult despre acest om de la minister ? întrebă Hristoforov.

— Poate că am fi aflat, dar ne-au împiedicat tovarășii de la Securitatea statului, și nici n-am vrut să ne băgăm în treburile lor.

Pe fața celui cu ochi albaștri apăru o grimasă ironică.

— Așa este. Nu este pentru prima oară, zise el, dînd nemulțumit din cap. În loc să le întindă mîna, oamenii noștri i-au respins cu sfidare.

După o scurtă pauză, cel care stătea lîngă biroul lui Hristoforov spuse :

— Tabloul s-a clarificat. Nu ne rămîne altceva decît să hotărîm ce avem de făcut pe viitor. Cine va prelua munca și cine o va duce pînă la capăt.

— După părerea mea, dumneavoastră, spuse Măngov, care pînă acum tăcuse.

— De ce credeți așa ? i se adresă cel cu ochi albaștri.

— Dacă a încălcat sectorul dumneavoastră, normal este ca tot dumneavoastră să-l faceți inofensiv.

Sokolov se simți jenat. Vru să spună ceva, dar cel cu ochi albaștri i-o luă înainte :

— Care este părerea dumneavoastră, tovarășe Sokolov, cum ar trebui să procedăm ?

Sokolov considera că trebuia să renunțe la cercetările pe mai departe cu Contele, dar hotărî brusc să se „lege" de vorbele abia rostite și, încercînd să fie pe cît posibil liniștit, explică :

— N-am nimic împotrivă să lăsăm totul în mîinile Securității statului, dar există un mic amănunt care se poate dovedi fatal pînă la sfîrșit. Contele s-a obișnuit cu noi. El știe foarte bine și vede că-l urmărim, dar este sigur că facem asta din cauza jocurilor de noroc. De aici, comportarea lui impertinentă față de noi. În clipa în care îl preiau alți investigatori, iar pe urmele lui trebuie să existe permanent cineva, va observa neapărat și va bănui că i-am aflat intențiile. Dacă comitem o asemenea greșeală, putem fi siguri că eșecul este inevitabil. El este un inamic viclean și abil, față de care nu trebuie să ne purtăm cu ușurință. Sokolov făcu o scurtă pauză, apoi continuă : Și mai este ceva. Noi i-am aplicat o asemenea încercuire, încît vom întîmpina greutăți serioase să-l lăsăm numai în seama tovarășilor de la Securitatea statului. Sokolov se adresă celui care stătea rezemat de biroul lui Hristoforov și pe care-l luase drept șef. Nu văd ce e rău în faptul că o să încheiem noi operațiunea, dîndu-ni-se un om de la dumneavoastră pentru legătură și cooperare. Cum punem mîna pe el, vi-l predăm. Nouă nu ne trebuie. De mult nu ne interesează istoriile lui cu jocuri de noroc. Are dreptate tovarășul Măngov, sublinie el cu o ușoară ironie, că nu trebuie să ne tîrguim ca la băcănie, cînd de fapt slujim uneia și aceleiași cauze.

Măngov înghiți în sec și începu să bată cu degetele în mînerul fotoliului. Se întorsese spre Hristoforov și voia tocmai să spună ceva, dar i-o luă înainte cel cu ochelari :

— Propunerea tovarășului Sokolov este judicioasă, spuse el.

Hotărîndu-se să ia cuvîntul, Măngov parcă nici nu-l auzi și se grăbi să propună :

— Ce s-o mai lungim atîta. Dacă vedem că începe să se eschiveze Contele, punem mîna pe el și-l facem să spună și laptele pe care l-a supt.

Sokolov lăsă capul în jos. Mereu aceleași vorbe, pe care le auzea în fiecare zi : eschivează, punem mîna, laptele pe care l-a supt. Putea măcar față de oamenii din afară să fie mai reținut și să-și aleagă cuvintele.

— Tovarășe Măngov, interveni din nou cel cu ochelari, este foarte clar că acest Conte și-a mizat pe masa de joc întreaga viață. Iar asemenea oameni nu se predau ușor și sînt în stare de orice. N-are nici un sens să pierdem într-o clipă tot ce am cîștigat pînă acum.

Măngov dădu neglijent din mînă, dar expresia feței lui uscate și zbîrcite arăta că este nemulțumit.

— Suficient ! conchise inspectorul șef.

— Bine, ne vom pune de acord cu tovarășul Hristoforov și astăzi chiar vă vom anunța planul pentru viitoarea noastră activitate comună.

Din aceste cuvinte, îndreptate spre el de către bărbatul cu ochelari, Sokolov înțelese că propunerea lui era acceptată și se bucură că le va putea satisface dorința lui Branko și Spas ca ei să-l prindă pe Conte.

Cei doi funcționari ai Securității statului se ridicară, se ridică și Sokolov, dar Hristoforov îi spuse să mai aștepte.

În timp ce inspectorul șef conducea oaspeții, Măngov se grăbi să-i arunce cîteva vorbe răstite lui Sokolov :

— Nu înțeleg de ce te opintești atîta, cînd acțiunea-i coaptă ! Și ce anume urmărești, în general, cu aceste mașinații și încăpățînări ?

Sokolov zîmbi îngăduitor :

— Nu altcineva, ci chiar tu mi-ai predat prima lecție în profesiunea noastră. Tu m-ai învățat să manifest respect față de un adversar demn, dîndu-mi-l ca exemplu pe Conte. De aceea voi considera că acțiunea este coaptă abia atunci cînd am să-l scot ca pe o găină înghețată din vagonul frigorific, înainte de a fi trecut granița.

Măngov clipi, dar încă nu începu să vorbească. Reveni se și Hristoforov, însoțit de secretarul de partid, un bărbat solid și blînd, cu capul chel — unul din șefii serviciului de urmărire penală.

Sokolov rămase surprins și-i cercetă pe toți trei cu privirea, încercînd să priceapă ce rost are această adunare. Ceva îndepărtat, ceva neclar îi sugera că nu-i a bine.

Primul începu Hristoforov :

— Uite ce este, tovarășe Sokolov. Nu ne-am adunat aici să te judecăm, ci să-ți punem unele întrebări în calitatea ta de lucrător în miliție și de comunist, la care considerăm că trebuie să ne răspunzi.

Sokolov dădu din cap nedumerit. Primele cuvinte ale inspectorului șef îi confirmau presimțirea. Acest „tovarășe" sună exagerat de rece și oficial. Ce fel de interogatoriu, se întreba el, dar Hristoforov continuă :

— Am aflat că de cîteva ori ți-ai aranjat întîlniri cu o fată, care a trecut pe la noi, prin arestul nostru. Este adevărat și, dacă este așa, de ce nu ne-ai informat ?

Sokolov simți o durere acută în stomac și-și închise ochii încet. Căldura care-i năvăli în tot corpul îi uscă gura, urechile îi huruiau. Sentimentul de umilință și jignire îi întunecară cunoștința. Își scutură capul și făcu eforturi supreme să audă cuvintele secretarului de partid.

— Și încă ceva, Sokolov. Ce ai urmărit prin reținerea nemotivată a acestei fete la Comandamentul capitalei și la secția nr. 1 ?

Întrebările erau puse fără ocol, iar răspunsul era obligatoriu. Sokolov făcu un semn instinctiv cu mîna că înțelesese întrebările, dar continuă să tacă cîteva minute. Gîndul că purtarea și acțiunile lui sînt puse la îndoială îl zdrobi. Cum e posibil acest lucru ? Cu ce a meritat această bănuială stupidă ? Dar nu mai avea timp de pierdut. Treptat, începu să-și recapete liniștea.

— Voi povesti totul, începu încet, dar înainte de asta aș vrea să vă declar că sînt jignit și de comportarea pe care o aveți față de mine, și de felul cum are loc acest original interogatoriu. Și, pentru că procedați așa, mă forțați să merg pînă la capăt. Sînt comunist și lucrător în miliție, ca și dumneavoastră. De ce trebuie să vă purtați cu mine de parcă aș fi un delincvent ? Sokolov tăcu o clipă, parcă voia să-și înghită durerea care se afla în el. Nu mă tem și nici nu mă rușinez de faptele mele, dar voi fi sincer numai dacă voi afla ce v-a determinat să mă puneți pe această bancă a acuzării ?

— Sokolov, știi foarte bine, și eu te-am avertizat că nu ne-am adunat să te judecăm, ci să ne clarificăm, spuse Hristoforov, iar Sokolov abia acum văzu că-i lipseau din ochi acele scîntei care-i apăreau atunci cînd în fața lui stătea un delincvent.

— Ar fi interesant de știut cum s-ar simți oricare dintre dumneavoastră dacă ar fi în locul meu ? Cum ar proceda ?

Măngov își întoarse capul :

— De unde ați început, și unde ați ajuns, mormăi, dar Sokolov continuă :

— Zi de zi ne spunem unul altuia să nu ne luăm după denunțuri anonime. De ce n-am dreptul să aflu sursa acuzării mele ?

— Ascultă, Sokolov, nu se abținu Măngov. N-o tot suci, ci spune ce fel de poveste este asta cu Olimpia Ceakărova ?

Sokolov abia-și reținu indignarea, își frecă fruntea, apoi își dădu încet mîna jos, întorcîndu-se spre el, începu cu o notă de durere :

— Uitați ce este, tovarăși, probabil că la mijloc este o neînțelegere. Știm cu toții foarte bine că munca noastră este complicată și de răspundere. Cînd au adus-o la noi pe această fată, acum mai bine de două luni, am bănuit-o de prostituție. Înainte însă de a-i lua un interogatoriu aprofundat și de a cerceta atent, ne-am grăbit și, cu totul negîndit, am trimis-o la medic, cu intenția de a o demasca. A reieșit că fata este virgină. Am fost nevoiți s-o eliberăm și cu asta ne-am spălat pe mîini, fără să ne gîndim la ofensa pe care i-am adus-o. A doua întîlnire a mea cu Olimpia a fost cu totul întîmplătoare. Sincer să vă spun, căutam această întîlnire, pentru că încercam o nemulțumire. Purtarea ei, pentru mine, rămăsese o enigmă. Nu puteam să-mi explic cum poate o fecioară să se dezbrace și goală să participe la orgii. Din discuția pe care am avut-o cu ea la cîrciumă am constatat că această fată este nu numai frumoasă, dar are și minte ageră și caracter. Și mai era ceva care se învîrtea în capul meu, ceva vag, dar ce anume nu eram în stare să-mi explic. A treia oară m-am văzut cu ea, dacă informația dumneavoastră este exactă, sigur că știți, la cofetăria „Luxor". Această întîlnire mi-am

aranjat-o singur, fără ştirea ei. M-a ajutat Vancio Florarul. Discuţia pe care am avut-o nu este importantă, important este rezultatul final, iar el a fost în favoarea mea. Cele două reţineri ale Olimpiei la Comandament şi la secţia de miliţie nr. 1 s-au făcut la cererea mea.

Sokolov tăcu, încercînd să aleagă cele mai scurte, dar şi cele mai potrivite cuvinte şi, văzînd că nu poate să născocească nimic, continuă cu o voce puţin ridicată şi apăsată :

— Am făcut o verificare, care din fericire s-a terminat cu bine. De ieri am dobîndit certitudinea că Olimpia Ceakărova este şefa căutatei bande „BUH".

Nu făcu nici un efort să vadă ce efect provocară cuvintele lui, ci-şi lăsă capul şi începu cu mîini tremurînde să-şi caute cutia de ţigări.

În cabinet se instală tăcerea.

Măngov se ghemuise în fotoliu şi cu greu se putea observa ce exprimau ochii lui cenuşii. Faţa blîndă a secretarului de partid se eliberă treptat de seriozitatea de dinainte, iar Hristoforov privea spre fereastră, cu fruntea încruntată, gîndindu-se intens.

Sokolov îşi aprinsese deja ţigara, cînd Măngov începu primul să se foiască nemulţumit.

— Aşa este cînd se lucrează fără să se raporteze la timp, rosti el cu sînge rece, dar cuvintele lui căzură ca într-o prăpastie.

— Măngov, nu te băga ! îl întrerupse aspru Hristoforov şi, adresîndu-i-se lui Sokolov cu aceeaşi severitate, spuse : Este oare necesar să ne convingem că ne-am adunat pentru a purta o discuţie serioasă ?

— Cu nimic n-am dat dovadă că glumesc, răspunse zîmbind Sokolov, stăpînindu-şi nervii pe deplin. Privind spre pendula de pe peretele din faţa lui, adăugă : Dacă totul va decurge aşa cum presupun, diseră după ora şase întreaga bandă „BUH" va fi în arest.

Măngov privea nepărtinitor. Hristoforov îşi freca fruntea înaltă, fără să-şi ia ochii de la Sokolov.

Secretarul de partid se ridică. Îşi dezmorţi, mişcîndu-se puţin, trupul solid şi apoi se aşeză în faţa lui Sokolov :

— Nu mă îndoiesc că ceea ce ai spus este adevărat, începu el cu blîndeţe, dar aş dori să ne descrii mai în detaliu această descoperire extraordinară.

— Nu este nimic extraordinar, dădu din umeri Sokolov. O idee care mi-a trecut întîmplător prin minte, o verificare şi gata.

Povesti totuşi că, după o insistentă căutare a autorului, care lăsase semnul bandei în arest, pînă la urmă i-a dat prin cap (nu spuse că tot timpul se gîndise la asta) că Olimpia rămăsese în această celulă numai cîteva ore, fără să aibă ordin însă pentru reţinerea ei şi fără ca ea să fie trecută în registrul arestaţilor.

— Avînd în vedere că făptaşii lasă semnul bandei la fiecare loc al crimei, m-am gîndit că avem de a face cu maniaci sau nişte copilandri cu apucături de aventurieri. Numai oameni cu o asemenea nechibzuinţă se pot juca cu focul. În clipa în care am bănuit-o pe Olimpia Ceakărova, am hotărît s-o verific, bineînţeles fără ca ea să simtă că este o provocare. Semnul bandei „BUH" a apărut în ambele celule pe care le verificasem şi în care ea a fost reţinută numai cîteva ore.

— E minunat! exclamă secretarul de partid. Dar parcă nu-i suficient...

— N-am terminat, dădu din cap Sokolov. Aici ne-a ajutat şi o greşeală. Tovarăşii de la secţia de miliţie nr. 1 au făcut exces de zel şi, pentru a nu trezi bănuieli din partea Olimpiei, au reţinut-o, o dată cu ea, şi pe prietena sa, dar le-au închis în celule diferite, chipurile, pentru a nu putea comunica între ele. Cînd m-au chemat, fata aceea încă nu fusese eliberată. De îndată ce am descoperit semnul, am ordonat s-o aducă şi, după o jumătate de oră de interogatoriu încrucişat, fata divulgase banda.

Sokolov tăcu şi-şi scoase din nou ţigările.

Secretarul de partid se ridică şi, după ce făcu cîţiva paşi prin cabinet, dădu din cap zîmbind :

— Tovarăşe Sokolov, ştiţi dumneavoastră ce aţi făcut ? Eh, ceva frumos ! şi rîse tare.

Hristoforov se ridică şi el şi, înainte de a ieşi, oprindu-se în faţa biroului, spuse fără pic de urmă din reproşul de dinainte :

— Totul e minunat, lua-o-ar dracu' de treabă, dar de ce ai păstrat secretul ?

— De ce să fac zgomot ? răspunse Sokolov. Totuşi Branko ştia, ştiau şi colegii care m-au ajutat.

— Numai noi nu trebuia să ştim, nu-i aşa ? replică Măngov. Întotdeauna le faci aşa de nu ştie omul ce să mai creadă !

Sokolov nu răspunse imediat. Antipatia inexplicabilă faţă de Măngov, care-l apăsa ca o piatră pe dinăuntru, crăpă. Inima lui, care nu cunoştea ura, se linişti şi pentru prima oară i se adresă :

— Am spus, începu el obosit. De ce trebuia să provoc agitaţie, cînd nici eu nu ştiam ce va ieşi. Dacă eşuam, mă făceam de rîs în faţa tuturora şi aş fi aruncat o învinuire neîntemeiată asupra unei fete nevinovate. Totul s-a clarificat doar cu o jumătate de oră înainte de a veni aici...

Hristoforov îşi întinse braţele, în semn de protest :

— Tovarăşi, să nu mai discutăm. Noi încă n-am aflat nimic despre bandă.

— Este compusă din opt persoane, începu Sokolov fără să fie invitat. Şase fete şi doi băieţi. Toţi sub optsprezece ani. Şeful lor este Olimpia Ceakărova.

— Ia te uită ce mai comedie, bătu din palme secretarul de partid. Ne-am aranjat bine. Mi se pare că o să ajungem de rîsul lumii.

— Cum aşa ? exclamă nedumerit Hristoforov.

— Asta e, ridică din umeri Sokolov. Aproape toţi sînt copii fără căpătîi sau copii scăpaţi de sub controlul părintesc.

— Of, fir-ar să fie, ocărî pentru a doua oară Hristoforov. Eh, de ce-au furat, ce-au făcut cu obiectele furate, de ce semnează pe unde trec ?

— Din acest punct de vedere trebuie să ne gîndim serios, oftă Sokolov. Să aveţi în vedere că din tot ce furau au folosit numai produsele alimentare, ţigările şi unele obiecte mărunte. Restul este depozitat în subsolul unei clădiri distruse de bombardament, în spatele Palatului Justiţiei, dar nici aici nu-i cine ştie ce.

— Asta este verificat ? întrebă Hristoforov.

— Este inutil să ne îndoim, răspunse Sokolov. Micuța noastră a fost azi-dimineață acolo. Zicea că sînt cîteva intrări secrete și nimeni nu-i poate urmări sau descoperi.

— Și totuși, înainte de a le da lovitura, trebuie verificat, propuse Mângov.

— Este periculos, ripostă Sokolov. Dacă au pe cineva la post, ne va observa și vom complica lucrurile.

Toți tăceau cufundați în gînduri. Numai bătaia melodioasă a pendulei de pe perete tulbura liniștea.

Secretarul de partid, care continua să umble de colo-colo pe covorul pufos, se întoarse din nou cu fața spre Sokolov și, așezîndu-se greoi pe un scaun, spuse ca pentru el :

— Nu pot să înțeleg nimic. De ce-au furat dacă nu vindeau și, în general, e o treabă necurată ! La asta nu te-ai gîndit ?

Sokolov răspunse, privind în lături :

— Deocamdată presupun un singur lucru. Întreaga lor activitate este rod al chemării spre aventură, romantism, trăiri puternice, umplerea timpului liber și cine mai știe ce.

— Și această Olimpia ?

Sokolov dădu din cap :

— Ea este mai complicată. V-am spus că această fată are un caracter original și o minte ascuțită. Poate că face toate astea pentru a-și călî nervii și voința, poate că reacționează față de unele complexe, poate că în felul acesta își exprimă un protest interior. Branko și Spas au văzut-o de două ori ieșind din biserica adventistă de pe strada „Silunsca". Nu este exclus ca acești duhovnici fanatizați să-i fi băgat în cap tot felul de prostii și să-i fi otrăvit sufletul. Nu știu. Și pentru mine este o enigmă... Și, făcînd o scurtă pauză, adăugă : Dar pot să declar, cu siguranță, că această fată va deveni om într-o zi.

— Vom avea posibilitatea să-i întrebăm și să aflăm, spuse Hristoforov. Și planul prinderii lor ?

— S-au înțeles ca diseară la ora șase să se adune cu toții în subsol, pentru a-și face urări pentru noul an...

— Asta-i bine.

Hristoforov se duse lîngă harta mare a Sofiei, agățată pe peretele din spatele biroului său.

— N-avem nevoie de hartă, replică Măngov. Știu despre ce loc este vorba.

— Am o singură propunere, iar, dacă vreți, și o rugăminte, spuse cu o oarecare jenă Sokolov. Să nu-i tratăm pe acești copii ca pe niște delincvenți.

— Ce ai în vedere ? întrebă Hristoforov, întorcîndu-se la locul său.

— Ei nu sînt hoți profesioniști și nu e bine să ne năpustim asupra lor.

— Atunci să-i lăsăm să-și întîmpine liniștiți Anul nou, replică glumeț Măngov, dar Sokolov continuă :

— Și încă ceva. Nu trebuie să admitem să nimerească printre delincvenții de drept comun. Altfel îi distrugem. Pe unii dintre ei îi putem angaja în întreprinderile din subordinea noastră, iar pe alții îi putem trimite în școli de reeducare, dar în nici un caz să nu-i lăsăm în voia soartei.

— Ideea merită atenție și noi, în serviciul nostru de urmărire penală, vom medita asupra ei, declară aprobator secretarul de partid. Voi ocupați-vă de prinderea lor, eu trebuie să plec, mă așteaptă oamenii. Nu trebuie, pentru un interogatoriu, să-i las tocmai în ajunul Anului nou în arest.

Cum ieși el, în cabinet se instală din nou acea liniște apăsătoare. Hristoforov începu să cotrobăie fără treabă prin birou. Era evident că se afla într-o situație penibilă. Măngov își aprinse o țigară, pe care multă vreme o tot aranjă în țigaretă.

— Ei, acum, în sfîrșit, replică Hristoforov, ce ne mai rămîne de făcut ?

Sokolov dădu din umeri.

— Ordonați !

— Ascultă, Sokolov, am să-ți mai pun o întrebare și încheiem, începu cumva supărat Hristoforov, dar Sokolov surprinse imediat că nu el era vinovatul pentru această supărare. Spune-mi ai fost în locuința Dianei Cealăkova și de ce ?

Sokolov își plecă instinctiv capul. Iarăși acest foc, iarăși această tensiune interioară. Cu greu își reținu lacrimile de mînie. Numai că nu-i tremurau mîinile de furie, și el și le strînse una într-alta.

Minutele chinuitoare se scurseră. Criza trecu și el își înălță capul :

— Branko și Spas știau că am fost acolo, și bine că m-am dus...

Tăcu din nou. Își surprinse în voce note de scuze. Pentru ce să se scuze ? De ce să-i fie teamă ?

Următoarea explicație o pronunță agitat, nervos și i se păru că dintr-o clipă într-alta va începe să plîngă. Pomeții obrajilor îi înțepeniseră, iar degetele mîinilor împletite îi trosneau.

— Aceste informații sînt foarte importante, se grăbi să răspundă împăciuitor Hristoforov. Trebuia să le spui tovarășilor de la Securitatea statului.

— Nu mi-au dat posibilitatea, răspunse printre dinți Sokolov.

— Nu-i nimic, nu-i tîrziu nici acum, spuse, cu totul satisfăcut Hristoforov. Făcu o scurtă pauză și mai adăugă fără semne de reproș : Ai fi făcut foarte bine dacă ne-ai fi înștiințat și pe noi despre intențiile tale, dar ce-a fost a fost. Nu întotdeauna sesizăm, și nu întotdeauna timpul ne așteaptă.

— Asta cam așa este. Doar știați că în această seară voi pleca și că vroiam să fac unele cumpărături.

— Unde te duci ? întrebă Hristoforov.

— Merg acasă pentru vreo două-trei zile, răspunse Sokolov calm, fără să observe privirea mirată a lui Hristoforov.

— Măngov, de ce nu mi-ai spus nimic ? întrebă Hristoforov iritat.

Măngov își întinse gîtul cu o surprindere greu de ascuns.

— Eu am anunțat din timp, explică Sokolov.

— Am uitat, mormăi Măngov.

Sokolov își plimba privirea cînd spre unul, cînd spre celălalt, fără să priceapă ce se întîmplă.

— Nu știu, înțelegeți-vă amîndoi, conchise Hristoforov și ieși.

Jena pe care o simțea Măngov era vizibilă. Șovăi puțin, apoi repetă cuvintele de mai înainte :

— Într-adevăr, am uitat şi te-am pus inspector de serviciu în noaptea asta.

Sokolov tresări.

— Dar pe mine mă aşteaptă... De două luni nu mi-am văzut soţia şi copilul...

— Aşa este, răspunse Măngov gînditor. Acum îmi amintesc că m-ai prevenit. Tăcu o clipă, apoi adăugă : Nu-i nimic, nu-i nici o nenorocire. Vina este a mea, de aceea am să te înlocuiesc.

Sokolov îşi înălţă capul. Citind în ochii lui Măngov o sinceră înţelegere, îi răspunse cu un zîmbet de încredere şi alinare :

— Este inutil... Am răbdat atîta vreme, am să rezist şi noaptea asta...

Vru să mai spună ceva care să sune ca o mulţumire, dar simţi greutate şi jenă.

Îl ajută Măngov.

— Nu mă supăr că te-ai îndoit de bunăvoinţa mea, spuse el, schimbînd brusc tema discuţiei de pînă acum. Este posibil să fi exagerat şi în mod inconştient să-ţi fi provocat bănuiala. Dar crede-mă, n-am făcut-o cu gînduri rele. Dacă nu te respectam, dacă nu te apreciam ca pe un investigator capabil, nu făceam tot posibilul să te apăr. Munca noastră este periculoasă şi nimeni nu este ferit de ispită, mai ales voi, tinerii. Mă bucur că temerile mele au fost neîntemeiate. Dar şi tu ai oarecare vină, eşti exagerat de ascuns...

Ascultîndu-l, Sokolov se gîndi că-i va fi greu să răspundă, dar cum termină Măngov, spuse calm şi blînd :

— Aşa este...

— Ceea ce ai realizat în ultima vreme este un mare succes, dar vreau să te previn în legătură cu Diana Cealăkova. Am permis să ne inducă în eroare. Ne-a dat pe la nas o poveste, aia despre afacerea cu Contele, ca să ne zăpăcească, dar a minţit spunînd că numai astea-s relaţiile cu el. A minţit şi în legătură cu englezul din Comisia Internaţională. Relaţiile lor datează mai de mult şi au un cu totul alt caracter.

Sokolov îşi înălţă capul.

— Şi, încă ceva, continuă Măngov. Am descoperit taina acelui bileţel. Literele „SK" înseamnă numele englezu-

lui, pe care-l cheamă Stanley Kelvin. Cifra „425“ este numărul camerei de la hotel unde acesta este cazat, iar „marți și vineri“ sînt probabil zilele lor de întîlnire. Îți este clar ?

Sokolov nu rămase surprins și nu se simți vinovat cu nimic, dar simți o oarecare stînjeneală.

— Este posibil, spuse el. Nu este pentru prima dată cînd căutăm una și dăm peste alta. Cercetarea nu s-a încheiat.

— Este adevărat, consimți Măngov. Și asta-i frumusețea. Vom continua să ne prefacem că o credem și va cădea singură în capcană.

— În cazul acesta trebuie să anunțăm și Securitatea statului.

— Neapărat, ne vom coordona activitatea cu ei...

Se apropia ora optsprezece. Forfota de pe străzile, bulevardele și pieţele Sofiei în ajunul sărbătorii era în toi. Vînzătorii de diferite mărfuri și cadouri de Anul nou se întreceau în strigăte și îndemnuri.

Făcîndu-și loc prin mulțime, Sokolov și Branko, urmați de doi milițieni, se îndreptau spre Palatul Justiției. Sub pretext că trebuie să se pregătească pentru gardă. Sokolov ceruse să fie scutit de această acțiune, dar Măngov nu fu de acord. „Tu i-ai descoperit, tu ai să-i prinzi !“ insistase el.

Cum s-au apropiat de clădirea aceea distrusă, Branko arătă cu mîna :

— Milițienii să păzească cele două intrări spre subsol și să intrăm numai noi.

— Bineînțeles, doar nu vînăm bandiți înarmați, fu de acord Sokolov..

— Am să merg eu înainte, întrucît cunosc drumul, zise Branko și porni spre grămezile de cărămizi și blocuri de beton.

Sokolov păşea tăcut în urma lui. Încerca o inexplicabilă stînjeneală. Dorința lui inițială, mai ales după discuția cu Olimpia de la cofetăria „Luxor“, de a o prinde și demasca, așa cum dorea să-l prindă la locul faptei și pe Conte, dispăruse. Parcă se temea și în același timp se ruşina de întîlnirea cu ea. I se părea că o va jigni, că îi va da

o lovitură morală și că toate acestea îi vor distruge frumoasele păreri despre ea. Or, doar pentru asta nu voise să participe la prinderea ei.

Cînd ajunseră lîngă un stîlp aproape dărîmat, Branko îl avertiză încet să fie atent și aprinse lanterna. Călcînd în vîrful degetelor, cei doi coborau o potecuță abruptă spre subsol. Foarte repede se treziră într-un larg coridor cu boltă, ca o catacombă. Era sufocant și frig, mirosea a umezeală și mucegai.

— Pivnița cu pricina este tocmai în fund, îi șopti Branko. N-o să ne simtă.

Lumina lanternei pipăia peretele din stînga. Aranjate ca niște celule de arest, stăteau căscate intrările multor pivnițe. Toate ușile erau sparte. Din tavanul coridorului atîrnau țevi de la conducta de apă, precum și izolația zdrențuită de la țevile încălzirii centrale.

În fund, coridorul se bifurca. Branko se opri și din nou îi șopti, apropiindu-și capul de Sokolov.

— A treia ușă la dreapta.

Sokolov îl strînse de cot și preluă lanterna.

De fapt acolo unde se opriră nu peste multă vreme era numai rama. În loc de ușă, atîrnau bătute în cuie preșuri murdare și pînză de sac mucegăită, ce semăna cu o cortină groasă. Poate că aceasta era cauza că nu se auzea nici un zgomot dinăuntru. Totuși cei doi, ținîndu-și răsuflarea, desprinseră vorbe neclare. Sokolov șovăi o clipă, dar, simțind că Branko îl împinge de la spate, trase preșurile laoparte.

Încăperea destul de spațioasă, unde se aflau cîndva cazanele încălzirii centrale, era bine luminată de cinci, șase lumînări de seu, așezate în diferite locuri. Înăuntru erau divane rupte, canapele, mobile de uz casnic și alte obiecte. În jurul unei măsuțe rotunde cinci fete și doi băieți discutau grăbiți. Lipsea numai fata care îi divulgase. Nimeni nu observă apariția celor doi investigatori.

Sokolov îi cercetă repede pe cei prezenți și privirea i se opri asupra Olimpiei, al cărei cap se înălța deasupra celorlalți. Numai ea simți prezența unor oameni străini și se întoarse brusc. Fața galbenă de la lumina lumînărilor i se albi treptat. Ochii ei, larg deschiși, priveau uimiți. Surprinderea lor era mai mult decît evidentă.

Sokolov păși înainte.

— Bună seara, spuse cu o voce calmă, care-l mira și pe el, fără să-și ia privirea de la Olimpia. O întîlnire neașteptată, nu-i așa ?

Ea nu răspunse. Flăcările lumînărilor se legănau și umbra aruncată îi strîmbă fața, d'urîți.

Ceilalți membri ai bandei stăteau liniștiți și chiar rîdeau pe înfundate. Încă nu pricepeau probabil că cei care intraseră nu erau niște simpli cetățeni, ci oameni ai miliției.

Observînd indiferența lor copilărească, Branko se grăbi să-i sperie. Cu tonul glumeț și vesel ce-l caracteriza, el zise :

— Cina cea de taină a bandei „BUH", nu ?

Efectul fu extraordinar. Toți tresăriră și începură să se uite împrejur. Sări Olimpia, dar Sokolov își strămută privirea de la ea.

— Stați liniștiți, ridică el mîna. N-am venit să vă speriem. Tăcu o clipă, parcă neștiind ce să mai spună, și continuă : Ascultați-mă cu atenție. Ce a fost a fost. Acum vreau de la voi un singur lucru : să vă ridicați încet și așa cum sîntem, împreună, să veniți cu noi. Este clar ? Nici o încercare de fugă ! Vă promit că n-o să vi se întîmple nimic rău.

Trecu un minut pînă ce membrii bandei se dezmeticiră. În timpul acesta el privi din nou spre Olimpia și observă că mîinile și umerii îi tremurau. Se apropie, luă haina de pe spetează unui scaun, haină pe care deja o cunoștea, și i-o dădu :

— Îmbrăcați-vă. Este curent și răciți.

Ea luă haina, întorcîndu-și capul.

— N-aveți de ce să vă rușinați. Singură doar ați dorit ca următoarea noastră întîlnire să fie onorabilă pentru amîndoi.

Din nou nu scoase nici un cuvînt și nici el n-o mai privi.

— Să-și ia numai hainele, se adresă el lui Branko. Celelalte lucruri vor rămîne aici. Le vom lua cu inventar...

...Cineva trînti ușa și Sokolov își luă privirea de la fereastră. În camera de gardă intră Branko.

— Ce-i cu tine aici ? îl privi surprins Sokolov.

— Sînt burlac ca și tine, deci facem de gardă. Măi, ce mai iarnă !

Branko se duse lîngă sobă, își dădu șapca jos din cap și începu să-și scuture zăpada de pe palton.

— Dacă o mai ține așa, pînă la miezul nopții va acoperi totul, mormăi el, dar Sokolov nu-l auzea.

Apariția lui Branko îi alungă proasta dispoziție.

Branko își lepădă paltonul, îl puse în cuier, iar din buzunarul dinăuntru scoase o sticlă înfășurată în ziar și o puse pe birou.

— Ce-i asta ? întrebă Sokolov.

— De-a noastră, răspunse Branko. Să ciocnim și noi la noapte, cînd sosește noul an.

— Dar sîntem în serviciu !

— O înghițitură n-o fi foc, răspunse Branko nepăsător și ieși.

Deșteptătorul de deasupra sobei arăta ora douăzeci și unu. Pînă la noul an 1949 mai rămînea puțin timp. „Dacă plecam cu primul tren, peste două ore aș fi fost acasă", se gîndi Sokolov și închise ochii. Ele or să-l aștepte. Cînd va înțelege că nu vine, Vera va plînge cu siguranță. Ce va crede oare ? Rosița este încă mică, dar cum va suporta Vera ? De ce nu sînt aici ? Și ce dacă locuința este mică ? Ce, numai ei stau așa ? Sofia este ticsită de lume. Fiecare casă, înghesuită cu oameni, de la subsoluri pînă-n tavan. Locuințele nu ajung. Dar asta-i temporar. Au început construcțiile. Statul acordă împrumuturi. Peste cinci, șase ani vor apărea nenumărate clădiri noi, raioane noi...

Intră din nou Branko și, lăsîndu-se pe scaun, oftă :

— Să mă așez și eu, în sfîrșit, că m-am spetit azi. Bine că nu ne-au dat bătaie de cap copiii ăia !

Branko era încă sub impresia prinderii bandei „BUH". Sokolov n-avea nici un chef să discute despre bandă și nici măcar să-și amintească de ea, dar, numai ca să nu tacă în fața lui Branko, zise fără importanță :

— Ai văzut cum s-au purtat ? Nici măcar nu s-au speriat.

— Cei mai mulți parcă s-au bucurat că o să-i băgăm la arest.

Sokolov zîmbi forțat.

— Așa am și presupus.

— Dar și „prietena" noastră, o fată și jumătate.

— Se vor îndrepta. Pe unii îi vom trimite la școli de reeducare, pe alții îi vom trimite la muncă. Olimpia precis va intra la universitate și, ține bine minte ce-ți spun, într-o zi va deveni o personalitate...

Sokolov tăcu, încercase să mai spună ceva, dar ideea lui inițială de a nu se mai interesa de bandă puse stăpînire pe el și curînd abătu discuția în altă direcție.

— Peste cîteva zile va cădea și Contele în capcană.

— Ne-a cam mers în ultima vreme, constată cu mulțumire Branko. I-am tăiat drumul și lui Garo, ăla de la depozit. Știu deja cu certitudine că el este organizatorul furtului, dar și că Lucikov îl sacrifică pe Conte pentru a se acoperi și...

— Am aflat această știre de la Spas, dar nu-mi este clar cum au șterpelit atîtea ouă, îl întrerupse Sokolov.

— Am descoperit căruțașul care a transportat în ziua aceea ouăle de la gară la depozit. El a intrat cu cele treizeci de lăzi, le-au înregistrat, dar nu le-au descărcat. A fost exact în pauza de prînz. Apoi liniștiți le-au scos înapoi afară. Nimeni n-a băgat de seamă, că nu scot lăzi goale, ci pline. O treabă simplă, dar numai unor escroci versați cum este Garo le poate reuși fără cusur.

— Rămîne numai Lucikov, replică Sokolov.

— Și el este înglodat pînă-n gît, răspunse Branko. Dar să nu anticipăm.

Sokolov îl privi întrebător.

— Cu el este ceva mai deosebit. Lucrează pe un front mai larg, mai european. Ne vinde brașoave, dar numerele astea nu mai merg, făcu cu ochiul Branko și întrebă : Nu mi-ai spus ce ai să faci cu Cealăkova ?

— Și cu ea e mai complicat, spuse Sokolov pe același ton ca al lui Branko. Am mizat pe o plevușcă și se pare că vom prinde un crap.

Branko nu înțelese sensul acestei explicații și continuă să întrebe :

— Dar Eva Friedman ? Scapă ?

— Eva și-a recăpătat vederea și începe o viață nouă. Nu e de-ajuns că ne-a făcut de lucru cu proxeneta fetelor de la Salonic ?

— Ei, să nu-ți vină să crezi ! Cum am căzut în capcana ei atunci, se miră Branko. Cine știe cîte alte minuni a mai făcuț încă această burghezie !

Sokolov zîmbi.

— Lasă burghezia asta. Nu vezi că se descompune. Dacă a început să mizeze totul pe hazard, e ca și moartă.

— Așa este, mama ei, sudui Branko, tălmăcind cuvintele lui Sokolov în felul lui. Ptiu ! Își scot la mezat nevestele și, dacă-i lași, și statul îl scot la mezat.

Dinspre camera investigatorilor se auzi larmă și Branko zbură într-acolo. În seara aceasta grupul de serviciu era dublat. Trebuia vegheat să nu fie întunecată bucuria acestei nopți de sărbătoare...

Afară era liniște. Oamenii se adunaseră la casele lor. Încetase și ninsoarea. Numai cîte un fulg rătăcit mai zbura în jurul lămpilor, iar tramvaiele circulau fără zgomot prin stratul gros al zăpezii, de parcă erau pe patine.

O salvă de tun îndepărtat răsună înăbușit în noapte.

Sokolov își privi ceasul.

Branko se năpusti, urmat de cîțiva investigatori.

— Ne-am luat cu vorba și n-am simțit cînd a sosit ! La mulți ani ! strigă el vesel și-l îmbrățișă pe Sokolov.

— Fie ca Anul nou una mie nouă sute patruzeci și nouă să fie și mai bogat !

Investigatorii își strîngeau mîinile unul altuia, emoționați.

Cineva deschise fereastra și de afară se auzi un sunet întrerupt de clopot. Se auziră și focuri de armă.

Branko clipi din ochii lui negri și puse mîna pe pistol.

— Uite, acum am să-l încerc, zise el, dar Sokolov îi prinse mîna.

— Lasă pentru altă dată, că nu sîntem la nuntă... Poate să fie nevoie...

— N-am tras tot anul, tocmai acuma ? !, glumesc !

— Nu se știe, replică Sokolov și mai adăugă : Parcă era vorba să ne cinstim.

Branko se lovi pe frunte.

— Bre, cum am uitat ! scoase sticla pe care o ascunsese sub birou și i-o dădu lui Sokolov. Bem așa, ca la țară, fără pahar.

Sokolov trase o înghiţitură, dete sticla celorlalţi şi se duse să-i salute pe miliţienii de serviciu de la arest şi pe cei de la intrarea în Direcţie...

Trecuse de ora unu cînd telefonul sună alarmant.

— Ascult, inspectorul de serviciu... Da... spune...

Cînd Sokolov termină discuţia şi lăsă receptorul, toţi investigatorii de serviciu erau la el.

— Văd că vă plictisiţi şi aşteptaţi ceva de lucru, zîmbi el, dar deocamdată numai eu şi cu Branko sîntem cei norocoşi.

Branko sări. Ochii lui negri se lărgiseră mult.

— A telefonat unul din miliţienii secţiei de miliţie nr. 3, care patrulează, explică Sokolov. Într-un club pe strada „Odrin şi..."

— „Tatarlii", ştiu unde este, i-o luă înainte Branko.

— Se poate să nu ştii tu, zise glumeţ Sokolov şi continuă : în acest club, în momentul de faţă, un grup de vreo douăzeci de persoane joacă cărţi pe sume mari.

— De ce nu i-au prins ei ? întrebă Branko.

— Se tem, răspunse Sokolov. I-au avertizat, dar ăia au răspuns că de Anul nou este permis.

— Oh, am să le arăt eu lor ! ameninţă din cap Branko. Au văzut şi banii ?

— Bineînţeles, altfel de ce ne-ar alarma.

— Şi ăştia se numesc miliţieni ! se revoltă Branko.

— Nu uita că acolo este inima cartierului Konioviţa, replică unul dintre investigatori, unde mai sînt încă valabile alte legi.

— Cine se teme de ţigani să nu vină, eu mă duc, declară Branko şi după vechiul lui obicei îşi mută pistolul pe şoldul stîng.

— Stai, aşa nu merge, se ridică Sokolov. Este periculos. Vin şi eu, dar mai trebuie încă unul.

Erau mulţi doritori, dar Sokolov alese un investigator solid de la grupa „Evidenţa populaţiei", despre care ştia că este un băiat curajos.

— Înlocuiţi-mă dumneavoastră pînă mă întorc, se adresă el colegului său de la sectorul economic. Nu vom întîrzia.

Gazul deja pleca și Sokolov spuse unde să fie așteptați de milițieni.

— De ce avem nevoie de ei, ripostă Branko. Să mergem direct la club.

— Nu ne putem descurca singuri, dacă opun rezistență. Sînt mulți.

— Eu am automat, zise șoferul.

— Asta-i bine, consimți Sokolov. Dă-i drumul atunci.

Mașina porni greu prin stratul gros de zăpadă. Sokolov se neliniștea, și nu fără temei. Zvonurile, chiar exagerate, că în cartierul Konioviția au loc în permanență crime, corespundeau adevărului. Acest mare cartier al capitalei, cu multă populație, cu case avînd un singur etaj, avea o faimă de neinvidiat în ceea ce privește cazurile criminale, acțiuni săvîrșite mai ales de țigani. Aici izbucneau foarte des scandaluri și bătăi provocate de beți, aveau loc furturi și răpiri de fecioare. Aici parcă oamenii își stăpîneau mai greu patimile, se gelozeau mai mult și scoteau cuțitele pentru apărarea onoarei, cînd nevestele îi înșelau. Dar cartierul avea și pagini eroice din trecutul apropiat, din luptele clasei muncitoare, și acestea predominau. Asupriți și exploatați, înghesuiți în bordeie aproape dărîmate și nevoiți să trăiască în condițiile cele mai mizere, locuitorii Konioviței au dus o luptă neînfricată cu burghezia și puterea fascistă înainte de 9 Septembrie. Acum depuneau eforturi să șteargă acea faimă neplăcută a cartierului lor și să trăiască în liniște.

Cu toate acestea, diferitele feluri de infracțiuni creau mari neplăceri organelor de miliție. Nu întîmplător, acum patrula nu îndrăznea să intre în dispută cu cartoforii, se temea să le vină de hac. De cîteva ori aceștia îi atacaseră și pe milițieni. Nu de mult fusese găsit înjunghiat cu cuțitul și un lucrător operativ, care din fericire rămăsese în viață...

Parcă exprimîndu-și cu voce tare gîndurile, Sokolov zise nervos :

— Trebuie să acționăm fulgerător.

— Fii liniștit, răspunse Branko.

Mașina se opri.

— Tu ia pistolul automat ! îi ordonă Sokolov șoferului. Te postezi în fața intrării, dar fără să tragi. Acest

lucru este valabil și pentru voi, se adresă el lui Branko și celorlalți investigatori. Eu intru primul, iar voi după mine.

— Dacă este închis ? întrebă Branko.

— Ne vom descurca cumva. Aici totul este din paiantă.

Clubul, care se afla într-o clădire cu un singur etaj, pe colț, era luminat. Ajungînd acolo, Sokolov dădu dispoziții în șoaptă și se apropie de una dintre ferestre. Nu erau nici un fel de perdele, dar geamurile erau atît de murdare, că nu putea vedea nimic. Ciuli urechile și, după zgomotul care venea dinăuntru, înțelese că milițienii nu se înșelaseră. Se întoarse, făcu un semn cu mîna, scoase pistolul, se duse lîngă ușă și apăsă ușor pe clanță.

Așteptă pînă ce Branko și colegii lui se așezară lîngă el. Apoi deschise ușor ușa și intrară toți trei aproape neobservați.

— Nu mișcă nimeni ! strigă Sokolov, stînd în pragul ușii cu pistolul în mînă.

Încăperea se liniști. Zeci de bărbați, ce înconjurau cîteva mese, priveau speriați spre ușă.

— Rămîneți cu toții pe locuri ! strigă a doua oară Sokolov.

Dinspre mica galerie de lemn scîrțîi ceva. Pentru o frîntură de secundă el văzu o mînă care se întindea spre becul electric și atunci trase în tavan.

Parcă nu se întîmplase nimic. Se auzi un trosnet semănînd cu o rupere de scîndură și numai țiuitul trepidant din urechi dovedea că într-adevăr se trăsese.

Pîcla de tutun se rărise și Sokolov putu să-i cerceteze pe cei prezenți. Majoritatea erau țigani, dar descoperi și cîțiva clienți vechi ai secției — cartofori versați și pierdevară. Pe mese stăteau grămăjoare de bani.

Efectul apariției lor inopinate fu extraordinar și Sokolov hotărî să-l folosească și să nu piardă nici o secundă

— Ascultați bine ! ordonă sever. Scoateți tot ce aveți asupra voastră : bani, buletine de identitate, arme, cărți, zaruri. Ieșiți unul cîte unul, cu buzunarele întoarse pe dos și lăsați totul uite aici, arătă el, cu mîna stîngă, spre cea mai apropiată masă. Mișcarea !

În timp ce vorbea, Sokolov îi cercetă cu atenție pe toți, străduindu-se să-i separe pe cei pe care avea să-i rețină.

Evident, era inutil să reţină întreaga gloată. Îi trebuiau cel mult doi, trei. Ei vor povesti cum s-a ajuns la organizarea acestui joc de noroc în masă, iar ceilalţi puteau fi interogaţi ulterior. Deocamdată era suficient să li se ia numai buletinele de identitate şi să se facă proces-verbal de constatare.

Intră Branko, însoţit de doi cetăţeni necunoscuţi, şi se aşeză lîngă masa acoperită cu o învelitoare murdară.

— Martori pentru procesul-verbal, se adresă el lui Sokolov, apoi dădu la o parte scrumierele pline şi săgetă cu ochii lui negri pe primul bărbat din faţa lui : Înainte marş ! ordonă şi arătă spre uşă cu pistolul. Şi să nu încerce cineva s-o şteargă ! Tragem fără somaţie !

Treaba porni. Sokolov fu surprins că totul decurge fără complicaţii. Bărbaţii, speriaţi, îndeplineau supuşi ordinele lui. La asta contribuise şi Branko, care nu le permise să se îmbulzească. Procesul-verbal îl scria al treilea investigator.

Masa din faţa lor era plină de bani, buletine de identitate, cuţite. Branko urmărea cu toată atenţia şi nu lăsa să se strecoare nici unul.

— Ia, ia, tu de colo, se răsti el la unul. Ia bagă mîna mai adînc... Ia-ţi asta, nu-mi trebuie. Şi dădea cu pistolul la o parte cîte un obiect de care n-avea nevoie...

Şi Sokolov îi pipăia cu ochii pe toţi oamenii care ieşeau, dar în acelaşi timp era şi atent la ce se întîmplă înăuntru, în încăpere.

Toţi cei care treceau pe lîngă locurile indicate de pistoale şi ajungeau pe trotuar dădeau cu ochii de şofer care stătea cu arma automată în mînă. Asta-i punea şi mai mult la respect şi plecau smeriţi în diferite direcţii, spre casele lor, aşa cum îi avertizase Sokolov.

În club rămăseseră şapte, opt persoane, iar Sokolov încă nu se decisese pe cine să reţină. Dintr-o dată privirea lui se opri pe un ţigan scund cu spatele lat, cu un păr negru strălucitor, pieptănat pe spate şi parcă lipit pe ţeastă. Se dădea jos din balcon. Fizionomia îi era cunoscută, dar pe moment nu-şi amintea de unde.

În timpul acesta Branko alese doi, dintre care unul era Saketo, cunoscut cartofor al capitalei care juca pe sume mici. Ce-l determinase pe Branko să se oprească asupra

lor, Sokolov nu știa, dar cum încercă țiganul cu părul lucios să iasă, îl opri și-l trimise înapoi.

În club rămaseră numai cei trei reținuți și atunci Sokolov îl chemă pe șofer.

— Adu mașina, ordonă el, dar duceți-vă amîndoi, făcu un semn cu capul spre celălalt investigator. Singur, ți se poate întîmpla ceva.

Cum ieșiră, Sokolov închise ușa, ordonă celor trei să se retragă lîngă perete și-i spuse lui Branko să cerceteze încăperea.

Sub cîteva mese Branko găsi bani risipiți, într-unul din colțurile galeriei descoperi aruncat un cuțit cu teacă, în alt loc un box metalic cu țepi. Lîngă peretele mesei din colț zări o damigeană de cinci litri, o împinse cu piciorul și se aplecă, dar înainte de a o ridica, strigă uluit :

— Dar asta ce mai e ? Parcă este bătută în cuie de podea. Se forță și damigeana scîrțîi. O lăsă, se așeză pe vine lîngă ea și încercă s-o clatine.

— Nu cumva este plină cu plumb, spuse Sokolov care-l urmărea de departe.

— Plumb nu-i, dar parcă îmi miroase a altceva, mormăi Branko și aplecă damigeana. Pe podea răsunară cîteva monede. Mari bandiți, bre ! exclamă el. Uite ce au născocit.

Branko tîrî cu greu corpul delict pînă la Sokolov.

— Au spart sticla dinăuntru și au umplut damigeana cu bani, zise el, răsturnînd în palmă vreo zece monede de cîte o sută, cincizeci și douăzeci de leva. Le examină și scoase un strigăt de mirare : toate sînt din 1930. Deștepți foc ! că doar în ele există și argint, de aceea le-au strîns, și, arătîndu-i-le lui Sokolov, conchise : Cine știe de cînd le tot adună, că au început să coclească.

— A cui este această damigeană ? se adresă Sokolov celor trei de lîngă perete și, neprimind nici un răspuns, întoarse capul :

— Nu-i nimic, vom afla.

Afară se auzi duduitul mașinii și peste puțin timp șoferul și investigatorul deschiseră ușa și intrară.

— Cum ne vom deplasa ? întrebă Sokolov. Nu intrăm cu toții o dată.

— Să-i ducă întîi pe ăştia, arătă Branko pe cei reţinuţi, iar noi mai aşteptăm. El le făcu semn să plece, dar îşi aduse aminte de ceva şi spuse : Staţi, staţi. Legaţi popa ca să fie satul liniştit. Îşi dete paltonul la o parte, începu să caute ceva pe la curea, desfăcu o pereche de cătuşe şi se apropie de cei doi ţigani. Dă tu mîna dreaptă, iar tu stînga ! ordonă el şi peste o clipă cătuşele trosniră : Gata ! Acum puteţi pleca liniştiţi. Saketo nu este periculos, este omul nostru şi n-o să vă facă belele...

Sokolov privea tăcut această scenă şi-l admira pe Branko, care era în elementul lui.

Cînd maşina plecă şi rămaseră singuri, Branko propuse :

— Să mai scotocim încă o dată.

Sokolov se apropie de masa cu bani şi privi spre grămada aceea. Bancnote mototolite, pachete întregi, monede, brichete, carnete de identitate murdare şi şifonate, bricege, două pumnale, ceasuri de mînă şi de buzunar, medalioane, cruciuliţe de aur cu lănţişoare subţiri, tabachere, brăţări şi încă alte mărunţişuri.

Într-o clipă gîndul îl duse la cei care pînă nu de mult erau aici. Ce fel de patimă este asta, care i-a cuprins atît de puternic pe aceşti nenorociţi? Într-o asemenea noapte, în loc să fie acasă, lîngă soţiile şi lîngă copiii lor, ei stăteau vîrîţi în această văgăună sufocantă şi murdară, pentru a-şi juca la noroc ultimul bănuţ sau obiectele şi podoabele scoase pe ascuns din casă ! Se pare că acest viciu îl prinde pe omul cel mai autoritar. Hazardul nu-şi alege jertfele. Îi atrage în aceeaşi măsură şi pe cei care duc o viaţă îndestulată şi lenevoasă, căutînd să se distreze şi să-şi risipească bogăţiile, şi pe cei care, din desperare, caută un mod de a scăpa de mizerie...

— Încă un tezaur, strigă Branko.

Sokolov tresări speriat.

— L-am găsit sub scară, zise Branko zîmbind şi puse pe masă o tingire de aramă plină ochi cu monede. N-am mai văzut o asemenea minune ! se bucura el. O să le dăm de lucru băieţilor care sînt de serviciu, au ce număra pînă dimineaţa.

Sokolov parcă nu-l auzea pentru că brusc întrebă :

— Branko, de unde îmi este cunoscut acest nume Saketo ? De zece minute mi se învîrteşte în cap, dar nu pot să-mi aduc aminte.

Branko îl privi surprins şi, puţin decepţionat că nu-i împărtăşea bucuria pentru descoperirea tingirei cu bani, îi răspunse nepăsător :

— Şobolan de cafenele, client de-al nostru.

— Ştiu asta, îl întrerupse Sokolov. Dar mi se pare că i-am auzit numele destul de recent.

Branko îşi încruntă sprîncenele negre, clipi, se lăsă pe un scaun, dar imediat sări :

— Mi-am adus aminte — zise el. Organizaseră jocuri cu Bocikata, Kiro Cernia şi...

— Stai, stai, îl întrerupse Sokolov. Exact, aşa este.

— Ce este ? privea nedumerit Branko cu ochii lui negri.

— Stai, stai, făcu din nou semn cu mîna Sokolov, şi, la rîndul său, se aşeză gînditor.

Branko aşteptă puţin, apoi începu să adune obiectele şi banii în faţa de masă. Pe urmă prinse cele patru colţuri şi o legă ca pe o boccea. Damigeana stătea la picioarele lui şi nu se încumeta s-o ridice şi s-o pună lîngă tingirea de pe masă.

— Branko, începu iar Sokolov, tu ştii unde stă Kiro Cernia ?

Branko lăsă boccеaua şi iar începu să clipească mirat.

— Spune o dată, s-o ia dracul de treabă, ce-i cu tine, mormăi el. Ce ai cu el... ?

— Te întreb dacă ştii unde stă Kiro Cernia ?

— Ştiu, bineînţeles că ştiu, cel puţin de zece ori l-am ridicat de acasă...

În momentul acela sosi maşina şi el tăcu. Transportară totul în ea şi, înainte să pornească, Sokolov spuse :

— Du-ne la Cernia. Trebuie să-l luăm.

— Acum ? ! În miezul nopţii, de Anul nou ? ! sări de pe banchetă Branko.

— Haide-ţi spun ! Îl rugăm să vină puţin cu noi şi apoi îl aducem înapoi.

— Nu înţeleg nimic, se lovi Branko cu palma pe genunchi şi-i zise şoferului : Ia-o spre piaţă...

Peste o jumătate de oră opreau în faţa Direcţiei. Sokolov şi Kiro Cernia intrară înăuntru, iar Branko rămase să care „bagajul".

— I-aţi băgat pe cei reţinuţi la arest ? îşi întrebă Sokolov înlocuitorul.

— V-am aşteptat pe dumneavoastră. I-am dus în sală.

— E, aşa-i mai bine, răspunse Sokolov. Treaba devine mai simplă, şi întorcîndu-se spre Cernia, zise : Ne-am înţeles. Te uiţi bine la el şi îmi spui ce ai descoperit.

Cernia dădu din cap, fără să vorbească, dar se vedea că este mulţumit de purtarea prietenoasă a lui Sokolov faţă de el.

Sala de festivităţi era bine luminată şi cei doi aveau posibilitatea să-i privească pe cei reţinuţi prin ferestre, fără să fie observaţi.

Kiro îl recunoscu imediat pe Saketo, dar Sokolov îl obligă să se uite şi la ceilalţi.

Nici de data aceasta nu întîrzie şi, întorcîndu-se spre Sokolov, întrebă încet şi surprins :

— Unde l-aţi găsit ?

— L-ai recunoscut ? El este ?

— El. Îmi pun capul.

Sokolov îl strînse peste umeri cu mîna :

— Ştiam eu, spuse bucuros. Aşa l-ai descris, că, de cum l-am văzut, ceva a început să mi se învîrtească în cap. Abia mai tîrziu am priceput.

Sokolov îl conduse pe Cernia pînă la ieşire şi, despărţindu-se în faţa maşinii, îi spuse încă o dată :

— Îmi pare foarte rău, dar n-aveam cum. Scuză-mă faţă de cei de acasă.

Kiro dădu din mînă.

— Numai să fi făcut treabă bună, restul sînt fleacuri.

Maşina porni şi Sokolov se întoarse în camera de gardă. Hotărîse să aplice o nouă metodă de interogatoriu, de aceea îi rugă pe toţi lucrătorii operativi liberi să se aşeze pe scaune, iar el şi Branko rămaseră lîngă birou. Cînd totul fu gata, ordonă scurt :

— Nu scoate nimeni nici o vorbă, ci îl observaţi numai ! Aduceţi-l !

Puţin mai tîrziu, în camera de gardă, fu adus ţiganul cu părul lucios. Rămase încurcat de atîta lume. Încercă să

se uite împrejur, dar renunță și-și aținti din nou privirea asupra lui Sokolov.

Sokolov îi observă spaima din ochi. Aplecîndu-se ușor înainte, fără să-și ia privirea de la el, rosti încet, dar sever :

— Spune de ce l-ai omorît pe administrator ? și imediat lovi cu pumnul în birou. Răspunde repede, de ce ?

Țiganul parcă primise o lovitură în cap. Se aplecă puțin, cu ochii larg deschiși, fața i se strîmbă și buza groasă de jos îi atîrnă, tremurînd :

— Spune, strigă Sokolov, ridicîndu-se în picioare.

Țiganul dădea neajutorat din mîini. Branko, dintr-o săritură, ajunse lîngă el. Se năpusti și Sokolov, dar țiganul se lungi jos și începu să dea cu capul și cu mîinile de podea.

Isteria îi trecu repede și din nou îl ridicară în picioare și îl așezară pe scaun.

După o scurtă pauză, începu să vorbească.

Se apropia ora prînzului cînd Sokolov porni spre locuința sa, cu brăduțul sub braț. Cu toate că avusese un serviciu plin de neliniști, nu simțea oboseala. O plăcută ușurare îl făcea să se bucure de tot ce-l înconjura, era gata să salute pe oricine întîlnea. Ar fi dat mîna cu ei, ar fi rîs cu acești oameni fericiți în această atmosferă sărbătorească. Încheiase cu succes vechiul an și tot cu succes îl întîmpinase pe cel nou. „Oare și în viitor va fi așa ?", se întreba el. Oare totdeauna vom putea să-i ajutăm pe oameni, să-i ferim de greșeli și de necazuri, să ajutăm triumful dreptății ? Și zîmbi în sinea lui. Doar ai vrut să pleci, să te duci în altă parte, de ce te gîndești ce vei face în viitor ?" Nu, nu, nu mințise cînd adineauri, luîndu-și rămas bun de la Branko, îi spusese că hotărîse ferm să rămînă în miliție. „M-am convins că nu există o profesie mai plăcută decît aceasta, care asigură liniștea și securitatea oamenilor. Trebuia să trăiesc unele dezamăgiri și insuccese, să realizez unele mici succese pentru a înțelege cauza nobilă a criminalistului." Iar greutățile ? Iar necazurile ? Nu, astea nu-s piedici. Există și greutăți și neplăceri. E ușor să construiești o societate nouă, un stat nou ? Sigur, vor exista și insuccese, și dezamăgiri, dar im-

portant este că viaţa nouă este mai puternică şi va învinge, împreună cu eforturile tuturor oamenilor cinstiţi şi devotaţi ai patriei, iar ei sînt mulţi...

Înainte să treacă pragul porţii, din curte îl strigă cineva pe nume.

— La mulţi ani, ţovarăşă Nonceva ! strigă el repede.

— La mulţi ani şi dumneavoastră ! Unde aţi dispărut? Toată seara v-am căutat să întîmpinăm Anul nou împreună.

— Cum se simte nea Vlado ? întrebă zîmbind.

— Împodobeşte cu întîrziere bradul copiilor. Vrea să ciocnească un pahar cu dumneavoastră.

— Am să urc mai tîrziu.

— Cînd plecaţi ?

— Diseară.

— În sfîrşit, bătu ea din palme.

— Da, da, în sfîrşit ! răspunse Sokolov şi porni spre scări...

Lei 12